

ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

สำนักรายงานการประชุมและตัวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการตรวจแล้ว วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สภารับรองในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่..... วัน.....เดือน..... พ.ศ. ....

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ณ ตึกรัฐสภา

เรื่องหรือ	หน้า
<u>ผู้อภิปราย</u>	
- นายสุขุมพร ลิมไทย	๑
- นางภัทริยา สุมะโน	๒
- รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์	๓
- นายวิบูลย์ คูหิรัญ	๕
- นายฐิติ วุฑฒิโกวิทย์	๖
- รองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ	๖
- นายปรีชา บุตรศรี	๗
- นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง	๘
- รองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ สายสุนทร	๑๐
- นายประสาร มฤคพิทักษ์	๑๑
- พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์	๑๒
- นายอลงกรณ์ พลบุตร	๑๓
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี	๑๕
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	๑๕

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	๑๕
- รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ซึ่งจะมีกรอบความคิด รวม ๒ วาระปฏิรูป	๑๕
วาระปฏิรูปที่ ๓๕ ศิลปะ วัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	๑๕
วาระปฏิรูปที่ ๓๖ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนา เพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม	๑๕
<u> ผู้อภิปราย</u>	
- นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์	๑๖, ๑๗, ๔๘, ๑๓๐ ๑๘๔
- นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	๔๒, ๑๓๑
- นางเตือนใจ สินธุ์นิถ	๔๙, ๕๘, ๑๓๒
- ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง	๖๑
- นางพรรณณี จารุสมบัติ	๖๔
- นางถวิลวดี บุรีกุล	๖๖
- รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม	๖๙
- นายนิรันดร์ พันทรกิจ	๗๑
- นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์	๗๔
- นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ	๗๖
- นายกงกฤษ ธีรัญกิจ	๗๗
- นายชูชาติ อินสว่าง	๘๐
- นายทิวา การกระสัง	๘๒
- นางภัทรียา สุมะโน	๘๕
- นางพรรณฉวีรินทร์ รัตนวานิช	๘๗
- นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	๘๙, ๑๙๒

- รองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ	๙๒, ๑๙๖
- นายอลงกรณ์ พลบุตร	๙๔
- นางกัญญ์ฐฎญาณ ภู่สวาสดี	๙๖
- นางสาวรสนา ไตสีตระกุล	๙๙
- นายนิมิต สิทธิไตรย์	๑๐๒
- นายขาลี เจริญสุข	๑๐๔
- พลอากาศเอก ไพศาล จันทรพิทักษ์	๑๐๗
- พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์	๑๐๙, ๑๘๒
- นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	๑๑๑
- นายอำพล จินดาวัฒน์	๑๑๔
- ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์	๑๑๖
- นายวสันต์ ภัยหลักลี	๑๑๘
- นางสาวสารี อ๋องสมหวัง	๑๒๐
- นายสายัณห์ จันทรวิภาสวงศ์	๑๒๒
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน	๑๒๕
- พลเอก ภูติศ ทัตติยโชติ	๑๒๖
- พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ	๑๓๖, ๒๐๑
- รองศาสตราจารย์กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล	๑๔๙
- ศาสตราจารย์กิตติคุณสุกัญญา สุตบรรทัด	๑๕๗
- นายวินัย ดะลินห์	๑๖๒, ๑๖๗, ๑๖๘
- นายวันชัย สอนศิริ	๑๖๘, ๑๖๙
- นายทิวา การกระสัง	๑๗๐
- นางกุไชหะมะวันชาพีหะนะ มนุญทวี	๑๗๒
- นายคณิศร ขุริรัง	๑๗๔
- นายไพบูลย์ นิติตะวัน	๑๗๖
- นายจำลอง โพธิ์สุข	๑๘๐

	หน้า
- นายอำพล จินดาวัฒนะ	๑๘๗
- นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	๑๘๙
- รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์	๑๙๔
- นายศักดา ศรีวิริยะไพบูลย์	๑๙๙
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี	๒๐๓
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี	๒๐๓
ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี	๒๐๓
แบบรายงานการตรวจแก้ไขรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ	

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ ตึกรัฐสภา

(เนื่องจาก นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตีตราชการ นางสาวทัศนาศุ บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง จึงปฏิบัติหน้าที่แทน ได้ขึ้นบัลลังก์เวลา ๑๐.๐๑ นาฬิกา)

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : สวัสดีค่ะ ท่านสมาชิกคะ ก่อนที่จะประชุมจะพิจารณาเรื่องตามระเบียบวาระการประชุม ดิฉันจะให้ท่านสมาชิกได้ปรึกษาหารือก่อนท่านละ ๒ นาที ดังเช่นเคยปฏิบัติกันมา คงจะเริ่มจากท่านแรกเลยนะคะ คือท่านสยมพร ลิ้มไทย ขอเชิญค่ะ

นายสยมพร ลิ้มไทย : ท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ กระทบ สยมพร ลิ้มไทย เรื่องที่ผมจะหารือเป็นปัญหาที่ได้ไปพบมาในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนเพื่อที่จะส่งเสริมให้มีการลงทุนในพื้นที่พิเศษดังกล่าวขึ้นทางจังหวัดแล้วก็องค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ก็กำลังดำเนินการอย่างแข็งขันในเรื่องนี้ นะครับ ปัญหาที่คิดว่าน่าจะมีการกระทำผิดกฎหมายบริเวณชายแดนด้านแม่สอดที่อยู่ริมแม่น้ำเมย ซึ่งผมคิดว่าอันนี้จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดีกับการพัฒนาเขตพื้นที่พิเศษที่กำลังจะเริ่มต้นขึ้น นะครับ ที่ได้ไปพบเห็นก็คือว่ามีโกดังสินค้าขนาดใหญ่ของเอกชนอยู่ที่ริมแม่น้ำเมย เป็นโกดังที่ประกอบจักรยาน แล้วก็ขนข้ามฝั่งแม่น้ำเมยไปยังฝั่งพม่า ที่ผมบอกว่าจะเป็นการกระทำที่ผิดปกตินะครับ เนื่องจากว่ามีการขนจักรยานโดยบรรทุกทางเรือจากพื้นที่ของโกดังดังกล่าวข้ามไปยังฝั่งพม่าโดยไม่ผ่านจุดตรวจของศุลกากรที่มีอยู่ตามปกติ แล้วก็ผิดสังเกตก็คือว่ามีเจ้าหน้าที่ศุลกากรไปประจำอยู่ในบริเวณโกดังดังกล่าวเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนสินค้าข้ามไปฝั่งโน้น แล้วก็มีการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด ห้ามมิให้มีการถ่ายภาพใด ๆ ทั้งสิ้นในบริเวณดังกล่าว ตรงนี้ผมอยากจะขอให้ทาง คสช. โดยฝ่ายทหารส่งคนไปตรวจสอบดูนะครับ เพราะถ้าหากว่ามีการกระทำผิดจริงอย่างที่กระทบผมได้ไปดูมานี้ มันจะเป็นปัญหาในการสร้างภาพพจน์ที่ไม่ดีในบริเวณดังกล่าว นะครับ ขอขอบคุณมากครับ

๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สะแกวัลย์ ๑/๒

นางสาวทัศนาศุภพ บัญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านภักทริยา สุมะโน ค่ะ

นางภักทริยา สุมะโน : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ
ดิฉัน ภักทริยา สุมะโน สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ วันนี้ขอหารือในเรื่องของสื่อประชาสัมพันธ์ใหม่
ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ชื่อว่า เสียงปฏิรูปออนไลน์ (Online) แต่ก่อนอื่นดิฉันใคร่ขออนุญาต
ท่านประธานว่าจะขอแจกเอกสารประกอบการหารือในวันนี้ด้วยนะคะ ซึ่งเอกสารที่ว่านี้
ก็คือคำอธิบายในเรื่องของการที่เราจะใช้สื่อออนไลน์ตัวนี้นะคะ -----

- ๒/๑

เนื่องจากว่าเมื่อวานนี้ทางอนุกรรมการขับเคลื่อนการสื่อสารภายในและเสริมสร้างภาพลักษณ์ สปช. ซึ่งดิฉันเป็นประธานอยู่นั้นนะคะ ก็ได้ไปเปิดตัวสื่อนี้ต่อสื่อมวลชนเมื่อวานนี้ โดยท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติและท่านรองประธานที่สนาได้กรุณาให้เกียรติไป ในการแถลงข่าวด้วย หลังจากที่แถลงข่าวเสร็จเรียบร้อยก็ปรากฏว่าสื่อทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ก็ออกข่าวกันมากมาย ที่นี้มีปัญหานิดเดียวตรงที่ว่าสมาชิกของเราเอง หลังจากที่ได้พูดถึงสื่อนี้แล้ว ก็ได้มาสอบถามพวกเรากันมากมายว่าจะเข้าไปดูได้อย่างไร ก็เลยจะขออนุญาตเรียนให้ทราบเพื่อการชี้แจงว่าสื่อนี้มันเป็นสื่อที่ทางอนุกรรมการคิดขึ้น เพื่อที่จะเป็นการประชาสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารทั้งภายนอกและภายในสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายความว่าภายนอกก็คือประชาชนทั่วไป สื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ว่าภายในก็คือระหว่าง สมาชิกด้วยกัน ก็ได้มีข้อสังเกตว่าพวกเราอยู่กัน ๒๔๙ คน ก็มีภารกิจต่าง ๆ ทั้งนอกทั้งในสภา อะไรกันมากมายซึ่งบางทีก็ไม่ทราบความเคลื่อนไหวซึ่งกันและกัน สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ชื่อเสียงปฏิรูปนี้ก็จะเป็สื่อกลางในการที่จะทำให้พวกเราได้เข้ามารับรู้ความเคลื่อนไหว ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะ สปช. ในต่างจังหวัด ๗๗ จังหวัด ซึ่งเขามีภารกิจกิจกรรมมากมายเลย ซึ่งพวกเราบางทีก็ไม่เคยทราบเลยว่าวันเสาร์ วันอาทิตย์ เขากลับไปจังหวัดของเขา เขาไม่ได้ ไปอยู่เฉย ๆ นะคะ ก็ไปทำโน้น นี้นั้น ไปรับฟัง ไปประชุมอะไรกันมากมาย ต่างกับ สปช. ในกรุงเทพมหานครซึ่งก็ไม่ได้ว่างเหมือนกัน แต่ว่าเราก็ยังจะพอทราบเรื่องเขาในกรุงเทพมหานคร แต่ว่า สปช. ต่างจังหวัดเราไม่ค่อยทราบเลย เราก็จะคอลัมน์ (Column) ที่ชื่อว่าตามติด สปช. ทั่วไทยอันนี้ก็จะเปิดเข้าไปดู เดี่ยวท่านอ่านเอกสารแล้วท่านก็จะทราบว่ามันง่ายมากเลย ถ้าหากว่าใช้ www.reformvoices.com เท่านั้นเองนะคะ ก็จะเข้าไปอ่านได้แล้ว และอนาคต เรากำลังพัฒนาให้เป็นแอปพลิเคชัน (Application) บนมือถือ ซึ่งท่านเพียงแค่คลิก (Click) แล้วก็เปิดอ่านได้เลยบนมือถือตลอดเวลาว่างขึ้นนะคะ ก็เลยเรียนให้ทราบไว้แล้วก็ อยากจะหารือท่านประธานว่าอยากให้สมาชิกทุกท่านได้เข้าไปใช้ เข้าไปอ่าน ติดต่อสื่อสารกับเรา ในเสียงปฏิรูปออนไลน์ ขอขอบคุณคะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากคะ ต่อไปขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์สุชาติ นวกวงษ์ ค่ะ

รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม สุชาติ นะครับ เรื่องของการเผยแพร่ข้อมูลแล้วก็ประชาสัมพันธ์การทำงานของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

จริง ๆ นะครับท่านประธานเราสามารถทำได้หลายประเภทนะครับ เช่นการพูดคุยในลักษณะ
 ประชิดตัวเราก็สามารถทำได้นะครับ พูดคุยกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ก็ทำได้นะครับ
 บางทีตรงนี้เราอาจจะได้เสียงในฟิล์ม (Film) กลับมา เช่นคนสุพรรณบุรีเขาบอกว่า
 น้ำชาติเมื่อไรรัฐบาลเขาจะดีอยู่นาน ๆ เป็นต้นอย่างนี้นะครับ นี่คือเสียงของประชาชน
 ในพื้นที่ หรือว่าสื่อสารผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อย่างนี้เป็นต้นนะครับ ที่นี้กรณีของ
 อนุกรรมการขับเคลื่อนการสื่อสารภายในและเสริมสร้างภาพลักษณ์ สปช. ก็เสนอลักษณะ
 ของเสียงปฏิรูปออนไลน์ในลักษณะของหนังสือพิมพ์ อันนี้ก็น่าจะเป็นเรื่องดีหนังสือพิมพ์
 ออนไลน์ ในอนาคตผมเชื่อว่าประชาชนสามารถตอบโต้ออกมาในลักษณะของห้องสนทนาได้
 เสียงปฏิรูปหนังสือพิมพ์ออนไลน์จะเป็นเครื่องมือสื่อสาร ๒ ทางที่ดีที่สุดนะครับ เพราะฉะนั้น
 ในกรณีนี้ผมอยากจะอ่านคำกลอนซึ่งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการสื่อสารภายใน
 และเสริมสร้างภาพลักษณ์ สปช. ได้ประพันธ์ไว้อย่างนี้นะครับ อนุกรรมการขับเคลื่อน
 การสื่อสารภายในและเสริมสร้างภาพลักษณ์. ภายในใจมุ่งมั่น สร้างสัมพันธ์เรื่องราวส่งข่าวสาร
 สมาชิกปฏิรูปทั้งหลายคือสายธาร ๑ ใน ๕ ของฐานปฏิรูปไทย สื่อความหมายขยายความ
 ให้งามสวย งานสื่อสารร่วมช่วยให้สุกใส ประธานภทริยา สุมะโน โห้เอาชัย เมื่อวานนี้
 ทั้งนิมิตอีกข้างใหญ่ร้องไชโย อันนี้ประพันธ์โดยรองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ แล้วก็อ่าน
 โดยรองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ ครับ ขอบพระคุณมากครับท่านประธาน

นางสาวทัศนาศุภา บัญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
 ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านวิบูลย์ คูศิริณ ค่ะ

นายวิบูลย์ คูศิริณ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ผม นายวิบูลย์ คูศิริณ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ด้านพลังงาน จากที่ผมได้เคยหารือ ท่านประธานผ่านไปยังนายกรัฐมนตรีเมื่อคราวประชุม สปช. ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ บัดนี้กระทรวงพลังงานได้แจ้งการดำเนินการตามข้อหารือมาเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งแสดงถึงความเอาใจใส่ให้ความสำคัญในการรับฟังความคิดเห็นครั้งนี้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามผมมีความเห็นเพิ่มเติมที่ใคร่ขอหารือผ่านไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อให้ประกอบการสั่งการดังนี้

ข้อ ๑ ในส่วนที่มีความเห็นให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ การจะสร้างโรงไฟฟ้า ใช้ถ่านหินสะอาดที่ปัจจุบันสามารถควบคุมค่าอีมิชชัน (Emission) ได้มากกว่า ได้ดีกว่า มาตรฐานและการขนส่งถ่านหินสะอาดเข้าโรงไฟฟ้า ก็สามารถดูแลได้ดี เพราะประชาชน มีภาพเก่า ๆ ในเรื่องโรงไฟฟ้าลิกไนต์ (Lignite) ที่จังหวัดลำปาง ที่แม้จะแก้ไขได้ดีแล้วก็ตาม จะต้องทำให้ประชาชนยอมรับและสนับสนุน รวมทั้งข้อมูลที่ประชาชนเคยได้รับในเรื่อง การขนส่งถ่านหินเข้าโรงงาน ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่หน่วยงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต สามารถควบคุมดูแลได้ดี

ข้อ ๒ ที่ระบุว่าในการที่จะสร้างโรงไฟฟ้าจะต้องมีการศึกษาประเมินผลกระทบ สิ่งแวดล้อมอีไอเอ (EIA) อีเอชไอเอ (EHIA) ซึ่งมีขั้นตอนในเวลาค่อนข้างนาน หากรัฐบาล ไม่ได้กำหนดให้เป็นโครงการสำคัญเร่งด่วนนั้น เห็นว่าปัญหาเรื่องไฟฟ้าในภาคใต้ ที่มีการดำเนินการที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดสงขลาค่อนข้างจะเร่งด่วนมาก จึงควรที่รัฐบาล จะกำหนดให้ความสำคัญเร่งด่วน

ข้อ ๓ ต่อข้อคิดให้เจรจาขอให้ใช้เกาะฝั่งอ่าวไทยจากกองทัพเรือ สร้างโรงไฟฟ้าใช้ถ่านหินสะอาดหรือนิวเคลียร์ หากรัฐบาลสนับสนุนน่าจะได้รับความร่วมมือ จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติไฟฟ้าในภาคใต้ ลดการต่อต้านจากประชาชน ส่วนการลงทุนเคเบิล (Cable) ไฟฟ้าใต้น้ำนั้นก็มิใช่เรื่องแล้วจำนวนมาก เช่น ใช้ระบบ ๑๑๕ เควี (KV) ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไปเกาะสมุยก็มีอยู่หลายจุด จึงคิดว่าน่าจะทำฟิสิบิลิตี สัดดี (Feasibility study) ดู โดยเลือกเกาะที่น่าจะมีความเป็นไปได้จำนวนหนึ่งเพื่อเลือกใช้อย่างจริงจัง

สำหรับข้อ ๔ เดี่ยวผมขอส่งเป็นหนังสือครับ

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านฐิติ วุฑฒิโกวิท ค่ะ

นายฐิติ วุฑฒิโกวิท : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ เพื่อนสมาชิก
ที่เคารพทุกท่าน ผม นายฐิติ วุฑฒิโกวิท ผมอยากจะขอหารือสัก ๒ เรื่องว่า

เรื่องที่ ๑ ที่จะทำประชามติรัฐธรรมนูญเราฉบับนี้ ผมคิดว่า สปช. เราไม่มี
หน้าที่ที่จะทำได้ แต่หมายถึงว่าถ้าให้ผู้ที่มิอำนาจทางออกทำอย่างไรประเทศชาติเรา
ถึงจะได้ไปได้สวยนะครับ

แล้วผมขอหารือเรื่องที่ ๒ ส่วนที่ ๖ การตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ มาตรา ๑๕๗ ผมอ่านดูแล้วอ่านดูอีก แล้วก็หลายฉบับแล้วที่ผมผ่านมา
ในชีวิตของผม พุดกันง่าย ๆ ในเมื่อเราปฏิรูปแล้ว ทำไมเราไม่ปฏิรูปสักทีหนึ่งนะครับว่า
มาตรา ๑๕๗ มันเหมาะสมไหมในช่วงระยะเวลาปัจจุบันนี้ มันจะเหมาะสมหรือไม่
คือผมเองก็คงไม่ก้าวล่วงที่จะไปแก้พระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญ แต่ผมขอให้ข้อสังเกต
เอาไว้เท่านั้นด้วยความเคารพ เพราะว่าผมก็อยากจะมีความรู้ทางด้านนี้อีก เพราะผมได้
อ่านแล้วอ่านอีก อ่านอีกอ่านแล้ว มันเป็นการเหมือนกับ อยากรู้ก็มองแล้วมันระคายเคือง
ไม่รู้จะพูดคำไหนนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ค่ะ
ขอบพระคุณค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์สืบพงศ์ ธรรมชาติ ค่ะ

รองศาสตราจารย์สืบพงศ์ ธรรมชาติ : ท่านประธานที่เคารพ ผม สืบพงศ์
ธรรมชาติ สปช. นครศรีธรรมราช ๒๑๖ เรื่องหนึ่งที่ยากจะปรึกษาก็คือเรื่องของกรรมาธิการ
เอกสารและจดหมายเหตุ ซึ่งทางสภาได้แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะมาดูแลในเรื่องของการปฏิรูป
ทั้งหลายในแง่ของหลักฐาน มีกรรมาธิการอยู่ชุดหนึ่งชื่อว่า รวบรวมเอกสารจดหมายเหตุ
ซึ่งผมเป็นประธานอยู่ ขณะนี้ก็ได้ทำหนังสือขอเอกสาร ไม่ว่าจะกลายเป็นลายลักษณ์หรือว่า
จะเป็นเสียง หรือว่าจะเป็นภาพถ่ายจากกรรมาธิการฝ่ายต่าง ๆ ก็ส่งมาแล้วครับ -----

แต่ว่าอย่างไรก็ตามยังได้เพียงส่วนน้อย ก็อยากจะขอให้กรรมการได้ช่วยรวบรวม ไม่ว่าจะเป็นที่ เป็นลายมือ ที่เป็นสิ่งพิมพ์หรือที่เป็นเสียงอัดเทป (Tape) หรือจะเป็นรายการวิทยุ ก็แล้วแต่ส่งไปที่ฝ่ายรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุ ซึ่งอยู่ชั้นล่างของสภาปฏิรูปแห่งชาติเรา ไกล ๆ กับที่พักของห้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้นเป็นเรื่องสำคัญ เพราะว่าสิ่งเหล่านี้ จะเก็บไว้เป็นหลักฐานตลอดไปครับ เป็น ๑๐๐ ปี ๒๐๐ ปี ๕๐๐ ปี และถ้าหากว่าชำรุดก็จะมี การซ่อมใหม่ อันนี้ก็ได้รับความอนุเคราะห์เมตตาในการกระตุ้นจากท่านประธานนั่นเองครับ คณะกรรมการชุดนี้ และหลักฐานนี้จะเก็บไว้ที่สัปปายะสภาสถานต่อไป เพราะฉะนั้น ผมเองก็จะเขียนเอาไว้ด้วย พิมพ์ไว้ด้วยเพื่อที่จะมีชื่อและสกุลปรากฏอยู่ในจดหมายเหตุแห่งนี้ ก็มีร่องรอยเมื่อสักครู่ซึ่งมีส่วนสนับสนุน คือการสื่อสารภายในที่มีท่านภทริยาเป็นประธาน ผมขออ่านอีกรอบ เมื่อสักครู่ที่อาจารย์สุชาติอ่านไปว่า อนุกรรมการขับเคลื่อนการสื่อสาร ภายในและเสริมสร้างภาพลักษณ์. ภายในใจมุ่งมั่น สร้างสัมพันธ์เรื่องราว สมาชิกปฏิรูปทั้งหลาย คือสายธาร ๑ ใน ๕ ของฐานปฏิรูปไทยสื่อความหมายขยายความให้งามสวย อนุสื่อสาร จะร่วมช่วยให้สุกใส ประธานภทริยา สุมะโน โห่เอาชัย ทั้งนิมิตอีกข้างใหญ่ร้องไชโย ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านปรีชา บุตรศรี ค่ะ

นายปรีชา บุตรศรี : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพครับ กระผม ปรีชา บุตรศรี สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดเลยครับ ท่านประธานครับ ผมได้ไปจัดเวทีเพื่อรับฟังเสียงของพี่น้องประชาชนที่จังหวัดเลยครับ ก็ได้รับคำร้องเรียน ซึ่งกระผมอยากจะนำเรียนท่านประธานผ่านไปยังบอร์ด (Board) ของกองสลาก รวมทั้ง คสช. ด้วยเกี่ยวกับเรื่องของสลากราคาแพง ท่านประธานครับ พี่น้องประชาชนชาวจังหวัดเลย โดยเฉพาะชาวอำเภอวังสะพุง อำเภอภูหลวง อำเภอเอราวัณ มีจำนวนถึง ๑๔,๗๕๐ คน ที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ขายสลากรายย่อย แล้วถึงเวลาเดือนหนึ่งก็จะเข้ากรุงเทพฯ ๒ ครั้ง เหมารถกันมาแล้วก็มาเช่าบ้านอยู่ ถึงเวลาก็เอาเงินสดไปซื้อสลากที่กองสลากแล้วก็เอาไปขาย ก็จะทำกันอยู่อย่างนี้มาเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว เขาได้สะท้อนปัญหาให้ผมฟังอย่างนี้ว่า ปัญหาสลากที่มันแพงอยู่ทุกวันนี้ก็เนื่องจากว่าคนที่มิไควตาแต่ไม่ได้ขายจริง แต่คนขายจริง กลับไม่ได้มิไควตา มีการขายต่อกันเป็นทอด ๆ ก็ทำให้สลากนี้แพงขึ้น ผมยกตัวอย่างให้ฟัง คร่าว ๆ ว่าสลากใบหนึ่ง ๔๐ บาท คู่หนึ่งก็ ๘๐ บาท ต้นทุนเขาอยู่ที่ ๗๔ บาท เป็นค่าบริหารจัดการ

เสีย ๖ บาท เวลานี้พี่น้องประชาชนมาซื้อที่สี่แยกคอกวัวก็จะตกประมาณฉบับละ ๙๐-๑๐๕ บาท ก็ทำให้พี่น้องเหล่านี้ไปขายในราคา ๑๐๐-๑๒๐ บาท ตัวเขาเองไปเดินขาย เขาจะได้แค่ประมาณฉบับละ ๕ บาทเท่านั้น นอกนั้นเสือนอนกินเอาไปกินหมดเลย อยู่ว่าง ๆ ไม่ต้องทำอะไร มีเงินไปวางกองสลาก เอาโคเวตาออกมาแล้วก็มาขายต่อให้พี่น้องประชาชน อันนี้มันทำนาบนหลังคนชัด ๆ เลย ผมก็คิดว่าเป็นเรื่องที่เป็นความจำเป็นและเดือดร้อน ผมอยากเสนออย่างนี้นะครับ ไม่ใช่อยากเสนอ ชาวบ้านเขาขออย่างนี้นะครับว่า

๑. ขอเป็นโคเวตาให้เขาเป็นพิเศษได้ไหม เพราะว่าเขามีอาชีพขายโดยตรงอยู่แล้ว เขาจะได้ไม่ต้องไปขอซื้อโคเวตาของคนที่มีอยู่แล้วในราคาที่แพงขึ้น

๒. เรื่องของการรับความเสี่ยง ถ้าขายไม่หมดเขาอยากจะให้กองสลากรับคืน ได้ไหมครับ ไม่ใช่ไปเอาเปรียบประชาชน ถ้าขายไม่หมดก็ยังคงต้องแบกรับความเสี่ยง บางคนขาดทุนงวดละ ๔,๐๐๐ บาท ๕,๐๐๐ บาท อย่างนี้ยิ่งทำให้เขาจนซ้ำลงไปอีก ผมก็คิดว่ากองสลากน่าจะตั้งกองทุนขึ้นมารับในส่วนนี้ และ

๓. ไม่อยากจะเห็นการขายสลากออนไลน์ ที่เป็นการทำลายอาชีพของคนที่ทำมาค้าขายโดยสุจริตนะครับ ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะให้งดในสิ่งนี้เสียเถอะครับ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง ค่ะ

นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ
ผม เกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๐๑๕ วันนี้เข้าสวดไสนะครับ
ท่านประธาน เห็นหน้าท่านประธานยิ่งมีความสุขครับ -----

ท่านประธานครับ สิ่งที่ผมจะหารือในวันนี้ นำเรียนด้วยความเคารพว่า มันหลายเรื่องเหลือเกิน แต่ผมพยายามจับประเด็นที่มันสั้น ๆ สิ่งหนึ่งที่ผมสงสัยกลางแกลงใจมาโดยตลอด เรื่องการบินไทย หรือว่าเรื่องรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่ขาดทุน ผมสงสัยว่ารัฐบาลทุกรัฐบาลนั้นไม่เคยแก้ปัญหาอะไรเลย ผมไม่ทราบว่าถ้าเราไม่แก้รัฐบาลปัจจุบันนี้มันจะแก้ไม่ได้ รัฐบาลปัจจุบันนี้มาเกิดจากรัฐบาลพิเศษขึ้นมา ผมอยากเสนอผู้มีอำนาจ ถ้าผมมีอำนาจอย่างนั้น ผมจะทุบโต๊ะเลยครับท่านประธาน อันไหนที่ทำไม่ได้ให้เอกชนทำ ตรงนี้ผมอยากฝาก

เรื่องที่ ๒ ท่านประธานครับ ประเทศชาติเข้าสู่ภาวะวิกฤติต้องยอมรับความเป็นจริง ณ ปัจจุบันเงินคงคลังของระดับประเทศเงินเราเหลือน้อย เศรษฐกิจย่ำแย่ของยากหมากแพง มันเกิดมาจากหลาย ๆ ปีมาแล้วหมักหมม รัฐบาลชุดนี้พยายามแก้แล้วก็แก้ได้ขึ้นมาเรื่อย ๆ แต่ยังไม่ถึงระดับปัจจุบัน สิ่งหนึ่งที่ผมมองนะครับ ผมมองว่าปัจจุบันคนไทยชอบเงินออกนอกประเทศหลายหมื่นล้านบาทต่อปี ไปทำอะไรรู้ไหมครับ ท่านประธาน ไปเล่นคาสิโน (Casino) คาสิโนเป็นตัวจักรสำคัญในการหารายได้เข้าประเทศครับ เพื่อนบ้านเราประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ ดูตัวอย่างประเทศฮ่องกงสิครับ ผมมองดูสังคมคนไทยนี้ดัดจริตครับ ขอโทษครับใช้คำแรงนิดหนึ่ง ดัดจริตอย่างไร ตื่นเข้ามาพูดเรื่องคาสิโนบอกว่าไม่เอาประเทศไทยเมืองพุทธ มันถึงเวลาแล้วครับที่เราต้องทำ เอาคาสิโนนี้เป็นของรัฐบาลสิครับ เขาเรียกว่า ควิก วิน (Quick Win) ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ผมมองว่าตรงนี้ละครับที่จะมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจ รู้ไหมครับหัวหน้าห้องเรียนลูกชายผมมาขอเงินผมบอกไปทำอะไร ไปเลี้ยงเพื่อน เพราะเขาเลือกตัวเองเป็นหัวหน้า นี่เกิดการทุจริตตั้งแต่มัธยมชั้นประถมศึกษาแล้วครับท่านประธาน นี่คือความรู้สึก ขออีกนิดเดียวครับคือเรื่องการศึกษา ท่านประธานจะปฏิรูปครั้งนี้ จะลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การศึกษาท่านประธานรู้ไหมครับเดี๋ยวนี้โรงเรียนใหญ่ ๆ โรงเรียนที่ว่าง ๆ แป๊ะเจี๊ยะ ท่านประธานครับ แพงมาก บางที่เป็นล้านบาทแล้วพวกผมลูกชานา ลูกเกษตรกรจะมาเรียนที่โรงเรียนจังหวัดต้องเสียหลายหมื่นบาท ท่านประธานครับว่าจะเข้าเรียน ไปนั่งรอกัน ๓ วัน ๓ คืน ผอ. แต่ละโรงเรียนปิดเครื่องโยกย้ายถ่ายเท ต้องการเงิน ผมถึงบอกว่าให้ยกเลิกเถอะครับ ตรวจสอบระบบแป๊ะเจี๊ยะไม่อย่างนั้นมันลดความเหลื่อมล้ำไม่ได้ ข้าราชการชั้นผู้น้อย ลูกพนักงานจ้างอยากเรียนโรงเรียนที่ตัวจังหวัดไม่มีโอกาสครับ แล้วการศึกษามันจะเจริญได้อย่างไรท่านประธานครับ

และสุดท้ายจริง ๆ ท่านประธาน ครูที่โรงเรียนประจำจังหวัดทุกจังหวัดหรือที่กรุงเทพมหานครไม่ค่อยได้สอนจริงจังกัรบ เปิดโรงเรียนกวดวิชา ติว ถ้าใครไม่ไปติวที่ครูไม่มีทางสอบผ่าน หรือสอบผ่านก็ได้เกรด (Grade) ต่ำ ๆ ตรงนี้ผมอยากให้ท่านประธานฝากท่านประธานไปถึงคณะกรรมการปฏิรูปด้านการศึกษา ปฏิรูปจริง ๆ ครับ มันมีโอกาสอีก ๒๐ ปีข้างหน้าไม่รู้จะมีหรือไม่ท่านประธาน ผมอยากฝากตรงนี้ด้วยความจริงใจ ผมอยากเห็นการศึกษาของไทยก้าวหน้าครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอพระคุณมากคะ ต่อไปขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ สายสุนทร ค่ะ เชิญคะ

รองศาสตราจารย์พันธุ์ทิพย์ สายสุนทร : เรียนท่านประธานที่ประชุมและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติทุกท่านคะ วันนี้เป็นเรื่องของการหารือเกี่ยวกับการปฏิรูปการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการแปลงสัญชาติเพื่อชาวเขาสูงวัยไร้สัญชาติที่อาศัยมายาวนานแล้วในประเทศไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาดำเนินการ ซึ่งเป็นเรื่องที่พบในระหว่างลงพื้นที่ ณ จังหวัดเชียงราย ตามคำเชิญของท่านเตือนใจ ดีเทศ ครูดอยแห่งจังหวัดเชียงราย ซึ่งเคยทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประเด็นที่หารือก็คือว่ามีชาวเขาดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ติดแผ่นดิน ซึ่งเกิดก่อนการทะเบียนราษฎร ซึ่งทำให้การพิสูจน์การเกิดในประเทศไทยนั้นทำไม่ได้เนื่องจากในยุคที่บุคคลเหล่านั้นเกิดยังไม่มีพยาน เอกสาร ตามกฎหมายการทะเบียนราษฎร และพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดก็ล้มหายตายจากไปหมดแล้ว ในเรื่องนี้เราตระหนักดีว่ารัฐไทยมีปกติประเพณีปกครองมาตั้งแต่ต้นรัฐสมัยใหม่ในประเทศไทย -----

สำหรับการแปลงสัญชาติให้กับชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอย่างกลมกลืนในสังคมไทย แม้ว่าคนดังกล่าวจะไม่ใช่นักชาติพันธุ์ที่อาศัยติดแผ่นดินสุวรรณภูมิ ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ คนเชื้อสายจีนที่ลงเรือสำเภามาอาศัยอยู่ที่เยาวราชและเจริญกรุงเป็นต้น หลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการแปลงสัญชาตินั้น ปรากฏครั้งแรกใน พ.ร.บ. แปลงสัญชาติ พ.ศ. ๒๔๕๔ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ และยังคงปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ. สัญชาติฉบับปัจจุบัน เราพบว่ากระทรวงมหาดไทยก็มีกฎกระทรวงพิเศษเพื่อชนกลุ่มน้อยที่เป็นราษฎรไทยไร้สัญชาติในประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ก็ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองในพื้นที่นั้นก็ไม่ได้รับรู้ถึงกลไกทางกฎหมายที่มีอยู่ ดังนั้นดิฉันจึงขอหารือท่านประธานที่ประชุม เพื่อจะขอแนะนำไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใน ๒ ลักษณะ

ในประการแรกก็คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควรจะสำรวจจำนวนผู้สูญไร้สัญชาติ ซึ่งตกค้างกฎหมายและนโยบายมาอย่างยาวนาน

และในประการที่ ๒ ก็ควรมีการส่งคายนาคอกฎหมายและความเข้าใจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ก็จะทำให้คนต่างด้าวเทียมซึ่งเป็นปู่ย่า ตายาย พ่อแม่ของคนสัญชาติไทยนั้นได้รับการขจัดปัญหาความไร้สัญชาติดังที่เคยมีมาในปกติประเพณีการปกครองของประเทศไทย ขอขอบคุณค่ะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านประสาร มฤคพิทักษ์ ค่ะ

นายประสาร มฤคพิทักษ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ประสาร มฤคพิทักษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานครับ ผมได้ทราบมาว่ามีความพยายามบางส่วนที่จะตัดทอนร่างรัฐธรรมนูญในภาค ๔ ภาค ๔ ว่าด้วยการปฏิรูปและการปรองดอง จะตัดทอนให้เรื่องของการปฏิรูปซึ่งมีอยู่รวมแล้ว ๒๐ มาตรา มาตรา ๒๗๗ ถึงมาตรา ๒๙๖ โดยจะให้เหลือแค่ ๒ มาตรา แล้วก็ให้รายละเอียดไปอยู่ในกฎหมายลูก ท่านประธานครับ ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก แล้วก็ขอเรียนว่าถ้าจะเป็น ๒๐ มาตรานั้น มันผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการมาธิการ ๑๘ คณะ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผ่านการรับฟังความคิดเห็นถ่ายทอดมาจากประชาชนทั่วประเทศ ผ่านการพิจารณา ๗ วัน ๗ คืน แล้วก็มีการอภิปรายมากที่สุด ในภาคที่ ๔ จนกระทั่งตกผลึก ตกผลึกมาเป็น ๒๐ มาตรา แล้วผมคิดว่าการปฏิรูปประเทศไทยเป็นความเรียกร้องต้องการสำคัญที่สุดในเวลานี้และก่อนหน้านั้น คือก่อนเกิดเหตุการณ์

๑๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เสาวลักษณ์ ๖/๒

วันที่ ๒๒ พฤษภาคมด้วยซ้ำไป มันคือความเรียกร้องต้องการของประชาชนทั้งประเทศที่ไม่ต้องการอยู่ในสภาพเก่า อยู่ในการเมืองเก่า สังคมเก่า และเศรษฐกิจแบบเก่า แต่มันเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้คนมีความหวังว่าอนาคตจะต้องมีประเทศที่มั่นคง เศรษฐกิจที่มั่นคงและสังคมที่ยั่งยืน ทั้งหมดนี้สำคัญที่สุดก็คือการปฏิรูปซึ่งอยู่ในภาค ๔ ๒๐ มาตรฐานเอง ถ้าหากมีการตัดทอนลงไป ผมไม่แน่ใจสิ่งที่เรียกว่า เสน่ห์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้มันก็จะเลือนหายไปจากความทรงจำ มันก็ไม่สามารถจะพูดได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปประเทศไทย เอาละถึงแม้ว่าจะบอกว่าอยู่ในกฎหมายลูก แล้ว สปช. มีส่วนร่วมด้วย แต่ในที่สุดปลายทางก็จะเป็นเรื่องของ สนช. ซึ่งก็จะพ้นมือไปจาก สปช. นั่นเอง ดังนั้นผมไม่เห็นด้วยครับ ขอยืนยันว่าควรคงไว้ทั้ง ๒๐ มาตรฐานตามร่างของรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านพันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ ค่ะ

พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ กระผม พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดมุกดาหาร ขอหารือท่านประธาน ๓ เรื่อง

๑๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๗/๑

เรื่องที่ ๑ ก็คือมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีวิทยาเขตจังหวัดมุกดาหาร คณะรัฐมนตรีชุดนายฯ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้อนุมัติให้ก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วิทยาเขตจังหวัดมุกดาหาร ด้วยงบประมาณ ๒๒๒ ล้านบาท แล้วได้เบิกจ่ายไปแล้ว ๑๐๔ ล้านบาท ทั้งนี้หลังจากที่มีการยึดอำนาจปรากฏว่าการก่อสร้างได้ชะงักลงเนื่องจากว่าต้องรอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เป็นผู้อนุมัติงบประมาณในการก่อสร้าง เพราะฉะนั้นก็อยากจะขอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้อนุมัติมีคำสั่งให้มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีได้เบิกจ่ายเงินงบประมาณให้กับผู้รับเหมาก่อสร้าง เนื่องจากการก่อสร้างจะได้ดำเนินการต่อไป คงเหลือเงินอยู่ ๑๑๘ ล้านบาท ก็จะสามารถที่จะก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรชามหาราชของจังหวัดมุกดาหารได้ครับ

เรื่องที่ ๒ ก็คือถนนทางหลวงชนบท หมายเลข มท ๔๐๑๔ ที่บริเวณบ้านโคกสว่าง ตำบลเหล่าสร้างถ่อ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ชำรุดทรุดโทรม ถนนลาดยาง ก็อยากจะให้กรมทางหลวงชนบทและทางหลวงจังหวัดมุกดาหารไปซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิมด้วยนะครับ

เรื่องสุดท้ายครับ เนื่องจากว่าในปัจจุบันได้มีหลายฝ่ายได้แสดงความคิดเห็นให้มีการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ผมคิดว่าการที่มีความคิดเห็นดังกล่าวเป็นการกดดันรัฐบาลให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว เนื่องจากว่ารัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวไม่ได้มีกำหนดไว้ว่าให้มีการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพราะฉะนั้นผมก็อยากจะให้ทุกท่านให้เป็นดุลยพินิจของรัฐบาลก็แล้วกัน ไม่อยากจะให้กดดันรัฐบาล กราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านรองกรณ์ พลบุตร ค่ะ

นายอลงกรณ์ พลบุตร : ท่านประธานที่เคารพครับ กระผม นายอลงกรณ์ พลบุตร สมาชิก สปช. มีเรื่องที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในชายฝั่งตะวันตกของเรา จังหวัดตะวันตกของเรา หรือว่าชายแดนตะวันตกของเรา ก็คือการยกระดับด่านสิงขร-มุดอง ให้เป็นจุดผ่อนปรนพิเศษ ซึ่งจะช่วยให้เปิดประตูการค้า การท่องเที่ยว การเยี่ยมเยือนระหว่างกัน ระหว่างไทยกับเมียนมาร์ ระหว่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับจังหวัดมะริดของพม่า ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคมนี้ ตรงนี้ถือเป็นข่าวดี และเป็นการรองรับการเชื่อมโยงในวาระการเกิดประชาคมอาเซียนในปลายปีนี้ ความจริงสิ่งที่ยากเห็นมากกว่านั้นก็คือว่า

การยกระดับเป็นด้านถาวร เพราะศักยภาพของการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว โดยเฉพาะในมณฑลตะวันออกเฉียงใต้ ในภาษาพม่า หรือว่ามณฑลตะนาวศรีในภาษาไทย ซึ่งรวมจังหวัดมะริด จังหวัดทวาย จังหวัดตะนาวศรี เป็นจังหวัดหลัก ๆ ของพม่า ล้วนมีศักยภาพต่อการส่งเสริมการลงทุนหรือการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดข้างเคียง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นระเบียงเศรษฐกิจใหม่และเป็นโอกาสอันดียิ่งสำหรับนักลงทุนในฝ่ายของไทย แล้วก็น่ายินดีว่าในกำหนดการที่จะเปิดวันที่ ๒๓ พฤษภาคมนี้ ก่อนหน้านั้น ๑ วันทางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนได้จัดสัมมนาใหญ่ เพื่อเปิดเวทีของการร่วมสัมมนาแสดงถึงศักยภาพโอกาสของทั้งไทยและเมียนมาร์ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ติดทะเลอันดามันของฝั่งเมืองมะริด แล้วก็ติดต่อว่าไทย ตรงนี้ก็เป็นข่าวดี แล้วก็วันที่ ๒๓ นั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของพม่า และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของเราก็จะทำพิธีเปิดที่จุดผ่อนปรนพิเศษดังกล่าว ก็เป็นนิมิตหมายที่ดี ก็หวังอย่างยิ่งว่าจะเกิดการยกระดับอีกครั้งหนึ่งก็คือการยกให้เป็นด้านถาวร ขอขอบคุณท่านประธาน

๑๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๗/๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๔ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๒๓๓ คน

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากค่ะ ท่านสมาชิกคะ ขณะนี้มีสมาชิกลงชื่อมาประชุมจำนวน ๑๗๖ ท่าน
ครบเป็นองค์ประชุมแล้ว ดิฉันขอดำเนินการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติค่ะ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

คือรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม
จริยธรรมและการศาสนา ซึ่งจะมีกรอบความคิดรวม ๒ วาระปฏิรูปด้วยกัน คือ

วาระปฏิรูปที่ ๓๕ ศิลปะ วัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจ
และสังคมของประเทศ

วาระปฏิรูปที่ ๓๖ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็น
สถาบันหลักของสังคม

๑๖

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เปมิศา ๘/๑

ขอเชิญคณะกรรมการเข้าประจำที่

(คณะกรรมการเข้าประจำที่)

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ท่านสมาชิกคะ เนื่องจากรายงานของคณะกรรมการมี ๒ วาระการปฏิรูปที่ตั้งได้เรียนแล้ว
ดิฉันจะให้ประธานกรรมการแถลงรายงานผลการพิจารณาในแต่ละวาระ และให้สมาชิก
อภิปรายตามที่ประธานกรรมการได้รายงานตามวาระที่จะแถลง นั่นก็คือเราจะพิจารณา
ทีละวาระค่ะ ถ้าเพื่อที่ท่านประธานพร้อมแล้วขอเชิญท่านประธานกรรมการแถลงรายงาน
วาระปฏิรูปที่ ๓๕ ศิลปะ วัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม
ของประเทศ ขอเชิญค่ะ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน
กระผม เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ประธานคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม
จริยธรรมและการศาสนา ขอรายงานด้วยการเปิดคลิป (Clip) ภาพให้ได้เห็นก่อนครับ เชิญครับ
(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดคลิปภาพ)

- ๘/๑

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรรมการ) : ขอบคุณครับ นั่นคือภาพสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในบ้านเราเวลานี้ครับ ท่านอาจารย์ศีกฤทธิ์ท่านให้ความเห็นไว้ดีว่าสภาพอย่างนี้เรากำลังต้องกักฟันรักษาไว้หรืออย่างไร เพราะว่าการทำงานที่พอจะพูดรายงานวันนี้เรื่องคุณค่าและมูลค่านั้นเราต้องทำไปพร้อม ๆ กันครับ เพราะเวลานี้คุณค่าของวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่เรากำลังให้ความสนใจน้อยไป ทั้งที่ที่จริงแล้วทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นคุณค่ามหาศาลนั้นเต็มอุดมสมบูรณ์อยู่ในแผ่นดินนี้ เพียงแต่เราขาดการให้ความสนใจเท่าที่ควรเท่านั้นเองนะครับ ไม่ว่าจะมึรัฐธรรมนุญก็ฉบับแต่ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมก็ยังคงอยู่กับแผ่นดินซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องที่เราจะต้องปฏิรูป เป็นเรื่องที่เราจะต้องจัดการบริหารเพื่อสร้างทั้งคุณค่าและมูลค่าให้ประกอบกันเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่แท้จริง ผมก็อยากขอพูดใน ๓ ประเด็น และนอกนั้นก็จะให้กับคณะกรรมการได้พูดเสริมในบางประเด็น ผมจะพูดในเรื่องว่าปัจจุบันสถานการณ์ของวัฒนธรรมไทยบ้านเรานั้นตกอยู่ในสภาพอย่างไร แล้วทำไมถึงต้องปฏิรูป ประเด็นที่ ๒ ก็คือกรอบของการปฏิรูปว่าจะมีอย่างไรบ้าง แล้วก็ประเด็นที่ ๓ ก็คือส่วนท้ายของรายงานนี้จะพูดถึงวิสัยทัศน์แล้วก็การบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์และกรอบเวลาด้วยก่อนที่จะพูดอะไรต่อไป ผมขอพูดซ้ำ ๆ ว่างานของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนานั้น เป็นงาน ๓ ส่วน ซึ่งมี ๓ คณะทำงานก็คือศาสนา ค่านิยม จริยธรรมและศิลปวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งเป็น ๓ คณะทำงาน -----

ซึ่งผมเองนั้นก็อยู่ในคณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนาด้วย ส่วนอีกคณะหนึ่งคือคณะเกี่ยวกับกิจการศาสนา มีท่านพลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการปฏิรูปค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม ท่านอาจารย์ดอกเตอร์จู้รี วิจิตรวาทการ ที่เป็นวาระพัฒนา จะเสนอในวันพรุ่งนี้ ฉะนั้นโดยภาพรวม ๆ ผมอยากจะทำ ความเข้าใจร่วมกันที่เคยย้าแล้วว่าทั้ง ๓ เรื่อง ๓ คณะ เราทำงานที่มันดูเหมือนว่าจะสบาย ๆ แต่เป็นเรื่องที่หนักมากเลยครับ เพราะว่าเรื่องของศาสนานั้นเป็นหลักคิด เรื่องของจริยธรรมนั้น เป็นหลักปฏิบัติ ขณะที่ค่านิยมก็เป็นเหมือนพฤติกรรมก็คือหลักปฏิบัตินั้นละ ส่วนศิลปะนั้น หมายถึงความชัดเจนในการทำงานในหลากหลายมิติ ซึ่งทั้งหมดนี้มันอยู่ในร่มของคำว่า วัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมคือสิ่งที่คนทำ คนสร้างขึ้น รวมก็คือหมายถึงวิถีชีวิตนั่นเอง แล้วก็วัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตนั้นมันเป็นผลผลิตของสังคม สังคมที่ตั้งอยู่บนฐานเศรษฐกิจ แล้วก็อยู่ภายใต้ร่มของการเมือง การบริหารจัดการ ฉะนั้นเราจะมองปัญหาวัฒนธรรม โดยส่วนเดียวไม่ได้ ถ้าหากว่าเราไม่คำนึงถึงรากฐานคือเศรษฐกิจ แล้วก็การจัดการคือ เรื่องของการเมือง ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศที่เหมือนกับต้นไม้ครับ ส่วนที่เป็นลำต้นก็คือสังคม ส่วนที่เป็นรากเหง้าก็คือเศรษฐกิจ ส่วนที่เป็นเรือนยอดคือการเมือง ดอกและผลก็คือศิลปะ และวัฒนธรรม ดอกไม้เป็นความงามของต้นไม้ฉันใด ศิลปะก็เป็นอสังการของสังคมฉันนั้น สังคมไทยนั้นเป็นสังคมที่รุ่มรวยแล้วก็ลุ่มลึก รุ่มรวยแล้วก็ลุ่มลึกทางด้านศิลปวัฒนธรรม ในหลายมิติ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลายอันเกิดจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และพื้นที่ การมีพื้นที่กายภาพสำหรับการเรียนรู้มากมาย เช่น พิพิธภัณฑ์ หอแสดงผลงาน ทางศิลปะ หอแสดงดนตรีและศิลปวัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้และพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ การมีกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่ดำเนินการโดยหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน เช่น มหกรรมดนตรี ศิลปะนานาชาติ เทศกาลละครเวที เทศกาล ภาพยนตร์นานาชาติ เทศกาลศิลปะการแสดงดนตรีคลาสสิก (Classic) ลูกทุ่ง ป๊อป (Pop) ละครเพลง เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีศิลปินที่ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศหลายท่าน หลายสาขา ทางด้านจิตรกรรม ประติมากรรม การออกแบบ สิ่งทอ แฟชั่น ภาพยนตร์ การแสดงดนตรีและมีสถาบันการศึกษามากกว่า ๑๐๐ สถาบัน ที่จัดการเรียนการสอน ด้านศิลปวัฒนธรรม ครอบคลุมทุกสาขาวิชา ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ดุริยางคศาสตร์ มัณฑนศิลป์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน วิจิตรศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ ศิลปกรรมศาสตร์

สถาปัตยกรรมศาสตร์ อักษรศาสตร์ โดยสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ได้ผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านศิลปวัฒนธรรมออกสู่สังคมไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๐,๐๐๐ คน รัฐบาลไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับงานศิลปวัฒนธรรมในหลายมิติเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางวัฒนธรรม การสร้างมูลค่าให้กับผลผลิตทางวัฒนธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การท่องเที่ยว การกีฬา เราเห็นได้จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และมีการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นหน่วยงานภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรีโดยใน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้มีโครงการลงทุนของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจที่รัฐบาลรับประกันการลงทุนในด้านเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เป็นเงินถึง ๓,๕๗๖ ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลยังมีความตื่นตัวในการจะก้าวเข้าสู่เป็นเอเอสซีซี (ASCC) คือ (ASEAN Socio-Cultural Community) ใน ค.ศ. ๒๐๒๐ ด้วย -----

เป้าหมายที่จะสร้างประชาสังคมอาเซียนให้มีความสำคัญแก่ประชาชนเป็นสังคมที่เอื้ออาทร แบ่งปันประชากรอาเซียน มีความเป็นอยู่ที่ดี มีการพัฒนาทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน (ASEAN) โดยมีสาระสำคัญ ๒ ประการ คือ การพัฒนามนุษย์และการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ขณะที่ศิลปะและวัฒนธรรมสามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมในมิติต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นผลตอบแทนที่สามารถประเมินค่าได้ เช่น การมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้า การบริการของงานศิลปะหรือวัฒนธรรมนั้น ๆ โดยตรง การลดค่าใช้จ่ายในการจัดการสิ่งแวดล้อม การลดค่าครองชีพในชุมชน และผลตอบแทนที่ไม่สามารถประเมินค่าได้ เช่น สภาพความเป็นอยู่ที่เกื้อกูลกัน สภาพสังคมอยู่เย็นเป็นสุข สภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งผลกระทบดังกล่าวนำไปสู่การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมบนฐานคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งทุนทางกายภาพ เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน ประเมินค่าได้ เป็นทุนที่อ้างสิทธิประโยชน์ในอนาคตได้ เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า ยี่ห้อ สิทธิทางการค้า ความรู้ ภูมิปัญญา ทักษะ และ ศักยภาพของมนุษย์ การบริหารจัดการที่ดี คุณค่า ทุน ทรัพยากรที่มีคุณค่าและมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นได้เรื่อย ๆ แต่แม้ว่าสังคมไทยจะรุ่มรวย และและลุ่มลึก และแม้ว่ารัฐบาลจะเห็นความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมในหลายมิติ แต่การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกผ่านสื่อต่าง ๆ ทุกรูปแบบ ตลอดจนพื้นฐานการศึกษาของไทยที่หลีกเลี่ยงจากศิลปะและวัฒนธรรมอันเป็นรากเหง้าเดิมของเรา ทำให้คนไทยและสังคมไทยอ่อนแอตั้งแต่ฐานราก ขาดการยึดโยงและเชื่อมร้อยระหว่างหลักศาสนา จริยธรรม และค่านิยม ท่านประธานครับ เพื่อนสมาชิกครับ ก่อนที่เราจะคิดเป็นอะไร ต้องรู้ให้ได้ก่อนว่าอะไรที่ทำให้เราเป็นเรา ก่อนที่เราคิดจะเป็นอะไรนะครับต้องถามตัวเองให้ได้ก่อนว่าอะไรที่ทำให้เราเป็นเรา นั่นคือวัฒนธรรมครับ วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญที่กำหนดความเป็นเรา เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นคุณค่าอันอุดมสมบูรณ์ที่เรามีอยู่ จำเป็นต้องฟื้นฟูในลักษณะเลือกที่จริง ทั้งที่แท้จ ทั้งวัฒนธรรมชาติ วัฒนธรรมต่างชาติ คือวัฒนธรรมในชาตินั้น ต้องมีลักษณะที่น่าอดีตมารับใช้ปัจจุบัน ไม่ใช่เอาอดีตมาครอบปัจจุบัน ต่อต่างชาติก็เช่นกัน ต้องนำวัฒนธรรมต่างชาติมารับใช้ชาติเรา ไม่ใช่ นำวัฒนธรรมต่างชาติมาครอบชาติเรา ในลักษณะที่เราเห็นและเป็นอยู่ สะท้อนทัศนะจากคนรุ่นใหม่จากวิดีโอ (Video) เมื่อตอนต้นนั้นด้วยเพื่ออะไรครับ เพื่อสร้างพื้นฐานเข้มแข็งให้วัฒนธรรมได้เป็นคุณค่าของคนอย่างแท้จริง

๒๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ภาวดี ๑๑/๒

จนพัฒนาเป็นมูลค่าและอาวุธ วัฒนธรรมที่ต่างชาติดำลั้งเป็นมิติใหม่ของสังคมในอนาคต
ที่มีมิติทางวัฒนธรรมจะเป็นมิติที่มาแรงที่สุดครับ มูลค่าที่กลายเป็นอาวุธวัฒนธรรมนั้น
มันเหมือนกับคมขวานที่เป็นเอกภาพเดียวกันกับสันขวาน สมตามอุปมาสำนวนฐานของ
แผนที่ประเทศไทย ปัจจุบันนอกจากคมขวานจะบิ่นร่อยแล้วใบขวานก็ยังขึ้นสนิมด้วยครับ
นี่เป็นเหตุผลที่วัฒนธรรมจำเป็นต้องปฏิรูป เราต้องตระหนักในคุณค่าอันนี้เสียก่อนครับ
เราจึงจะสร้างมูลค่าที่แท้จริงได้ และการเปลี่ยนแปลงของสังคมก็เป็นการเปลี่ยนแปลง
ทางวัฒนธรรมด้วย เช่น สังคมไทยอดีตเคยมีวิถีชีวิตเรียบง่ายภายใต้วัฒนธรรมเกษตร
เมื่อเปลี่ยนผ่านมาสู่สังคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทมากขึ้น
อย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการเคลื่อนย้ายของประชากร ในขณะที่เกษตรกรส่วนหนึ่งในชนบท
เข้ามาเป็นกรรมกรในโรงงานอุตสาหกรรม กรรมกรทำงานก่อสร้าง และคนงานหรือลูกจ้าง
ในสถานบริการต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่งก็ขายที่ดินให้กับนายทุนเพื่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ----

หรือมิฉะนั้นก็ทำการเพาะปลูกพืชไร่ในลักษณะเกษตรอุตสาหกรรม ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต วิธีชีวิต วิธีคิด และสถานภาพของตัวเอง อันเรียกรวม ๆ ว่าวัฒนธรรมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ได้นำมาซึ่งปัญหาสังคมนานัปการ เพราะเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีค่านิยมทางวัฒนธรรมที่เน้นการทำตัวเองให้กลมกลืนกับธรรมชาติและจักรวาล และการสร้างดุลยภาพระหว่างความต้องการทางวัตถุกับทางจิตที่มีผลทำให้ผู้คนที่พึ่งพากันเองร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมธรรมชาติ มาเป็นสังคมสมัยใหม่ที่เน้นความเจริญทางวัตถุและการเป็นปัจเจกบุคคล ในขณะที่ค่านิยมทางวัฒนธรรมเปลี่ยนเป็นการเน้นการควบคุมธรรมชาติและจักรวาลแทน อันเป็นผลต่อมาให้เกิดการใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์เพื่อการผลิตผลทางเศรษฐกิจจนเกินความจำเป็น ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมธรรมชาติได้ถูกทำลายลงอย่างรวดเร็วโดยไม่จำเป็น ค่านิยมแบบไทย ๆ คุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานของหลักศาสนาถูกทำให้สั่นคลอนและถูกแทนที่ด้วยค่านิยมแบบใหม่ในโลกทุนนิยมและสังคมบริโภคนิยม กลายเป็นสังคมที่มีแต่ความโลภและความเห็นแก่ตัว เรามีศัพท์ว่า โลภากิวัตน์ ผมอยากจะบัญญัติอีกศัพท์หนึ่งว่า โลภากิวัตน์ ครับตอวันนี้คือกิวัตน์ไปกับกิเลสความโลภของคน ศิลปะและวัฒนธรรมได้ถูกทำให้เป็นสินค้าที่มีแต่เปลือกโดยขาดความเชื่อมโยงกับรากเหง้าและคุณค่าที่แท้จริงครับ ท่านประธานครับการสร้างสังคมอุดมศิลปะนั้นไม่อาจอยู่ได้โดยปราศจากผู้ชมที่มีคุณภาพ ผู้ชมที่มีคุณภาพจะต้องเป็นผู้ที่เข้าถึงศิลปะที่แท้จริง ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ถูกปั้นและถูกกรอกหูด้วยการโฆษณาชวนเชื่อนานาชนิดจนกลายเป็นผู้เสพสื่อที่ถูกชักจูงตามคำสั่งของสื่อโดยไม่ได้สนใจคุณค่าแท้ของศิลปะ และเข้าใจเพียงว่าศิลปะเป็นสินค้าแห่งความบันเทิงเท่านั้น หากคนไทยและสังคมไทยไม่รู้เท่าทันสื่อและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์และโลกาภิวัตน์ไม่ตระหนักถึงคุณค่าเชิงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ขาดการน้อมนำและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและไม่มีกระบวนการวางรากฐานเชิงระบบจะทำให้สังคมทั้งสังคมขาดภูมิคุ้มกันทางปัญญา อันเป็นผลต่อมาให้การพัฒนาคนบนรากฐานของศาสนา ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน สภาพปัจจุบันนะครับ การปกป้อง พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยภาพรวม ไม่อาจที่จะเป็นเครื่องมือของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและไม่อาจที่จะเป็นเป้าหมายในเรื่องความดี ความงาม และความสุภาพที่แท้จริง อันเนื่องมาจากการขาดดุลยภาพเชิงอำนาจในการกำหนดนโยบาย ดุลยภาพเชิงอำนาจ

๒๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๑๒/๒

ในการกำหนดนโยบาย ทิศทาง จุดยืนของการพัฒนาและการบริหารจัดการ คือภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคมในฐานะที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญา ผู้สร้างผลงาน ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และเป็นผู้เสพ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสารและพัฒนา โดยผู้สร้างและผู้เสพส่วนหนึ่งอาจไม่เข้าใจและไม่ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งแม้ว่าจะได้พยายามทำหน้าที่ในการปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนา หากก็ยังมีพลังไม่เพียงพอที่จะผลักดันให้เกิดผลสำเร็จที่แท้จริง การดำเนินงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่ผ่านมาโดยส่วนใหญ่จึงมีลักษณะที่องค์กรภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแล ในขณะที่องค์กรธุรกิจเอกชนมีบทบาทในฐานะผู้สนับสนุนหลักด้วยการนำศิลปะและวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างกระแสความนิยมเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของตนเอง แต่ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมกลับไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงแสดงผลงานศิลปะและวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมและจริงจัง -----

มันก่อให้เกิดลักษณะที่ว่าภาครัฐและภาคเอกชนนั้นจริงจังแต่ไม่จริงใจ ขณะที่ภาคประชาชนนั้นจริงใจแต่ไม่จริงจัง นี่คือสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันครับ เราจะเห็นว่าพิพิธภัณฑ์ หอแสดงศิลปวัฒนธรรม สถานศึกษาที่เปิดสอนด้านศิลปะและวัฒนธรรม ร้านอาหาร โรงแรม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นสนับสนุนเฉพาะกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมที่สร้างรายได้ภายใต้คุณค่าที่มากกว่าคุณค่าแท้ อันก่อให้เกิดภาวะลดน้อยถอยลงอย่างต่อเนื่องจนอยู่ในสภาพที่เรียกว่าของเก่าก็หาย ของใหม่ก็หุด การปกป้องฟื้นฟู อนุรักษ์สืบสานและพัฒนาโดยภาพรวมจึงมีลักษณะแหงนงิน กระจัดกระจาย ไม่ทั่วถึงประชาชนทุกหมู่เหล่า ไม่มีการสะท้อนปัญหาและแนวทางการแก้ไขอย่างตรงจุดและตรงประเด็น ดุลยภาพแห่งอำนาจในการบริหารจัดการระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน อันนำไปสู่การปกป้องฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมในระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับชุมชน โดยมีรูปแบบที่หลากหลายในการขับเคลื่อน นับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดคานงัดของการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยครับ ท่านประธานครับ ทั้งนี้จากการศึกษาของคณะทำงานของพวกเราที่ได้ข้อมูลจากการได้ลงตระเวนไปยังพื้นที่ต่าง ๆ มา ๓-๔ ปีก่อนหน้านี้ ในนามของสมัชชาปฏิรูปที่มีคุณหมอประเวศเป็นประธานนั้น ผมเองทางด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อการปฏิรูปก็ได้ลงไปได้ข้อมูลเหล่านี้มาด้วย เราเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาคประชาชนไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในการปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพนั้นมี ๖ ประการ คือข้อจำกัดทางกฎหมาย ข้อจำกัดทางกฎหมายนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องมี ๔ ประการคือ ๑. การบูรณาการร่วมกันและองค์ประกอบคณะกรรมการผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนมีส่วนร่วมที่ไม่เสมอภาคกันครับ ประเทศไทยมีกฎหมายจำนวนมากที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม แต่กฎหมายเหล่านั้นกลับเป็นการส่งเสริมเฉพาะด้าน เฉพาะสาขา ไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและขาดการบูรณาการร่วมกัน องค์กรที่ทำหน้าที่ก็ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดก็มีลักษณะต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างของงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินการภายในองค์กรของตัวเอง ในขณะที่เนื้องานก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงและซ้ำซ้อนกัน องค์กรประกอบของคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายแต่ละฉบับ ส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐในสัดส่วนที่มากกว่าภาคประชาชน ทั้งกรรมการโดยตำแหน่ง

๒๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ปิยาพัชร ๑๓/๒

ผู้แทนหน่วยงานรัฐก็พบว่ามีการกำหนดตำแหน่งซ้ำซ้อนกันในกฎหมายหลายฉบับ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากบุคคลภายนอกก็ไม่ได้เป็นตัวแทนจากภาคประชาชนอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่ก็มาจากการคัดสรรจากหน่วยงานของรัฐทำให้เสียงไม่มีพลังมากพอที่จะผลักดันแนวคิดหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยลำพัง ถ้าปราศจากการสนับสนุนจากกรรมการที่มาจากหน่วยงานของรัฐ ส่วนพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยกำหนดให้มีสภาวัฒนธรรมขึ้น ประกอบด้วยตัวแทนเครือข่ายวัฒนธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน แต่ตัวแทนเครือข่ายเหล่านี้มิได้มีการแบ่งแยกตามสาขาอาชีพหรือตามความถนัดในแต่ละด้าน ดังนั้นตัวแทนที่มาจากศิลปวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง ๆ อันไม่ทราบหรือเข้าใจถึงสภาพปัญหาของผู้ที่อยู่ในแวดวงศิลปวัฒนธรรมสาขาอื่น ๆ ได้อย่างถ่องแท้แล้วก็ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมแต่อย่างใด เนื่องจากสภาวัฒนธรรมทำหน้าที่แค่เสนอข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเท่านั้น

ประการที่ ๒ ด้านการใช้มิติทางวัฒนธรรมที่กลมกลืนกับวิถีชุมชน บทบาทการดำเนินการด้านวัฒนธรรมในปัจจุบันมีลักษณะเป็นการรับนโยบายหรือแนวทางการดำเนินการพัฒนาวัฒนธรรมจากส่วนกลางและยังไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้เกิดการใช้มิติทางวัฒนธรรมอย่างกลมกลืนกับวิถีชีวิต -----

อีกทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผ่านมา คนในชุมชนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมไม่มีอำนาจที่จะอนุรักษ์หรือสร้างคุณค่าให้แก่วัฒนธรรมด้วยตัวเอง เพราะมีผู้นำที่เป็นผู้กำหนดวิธีการหรือวิธีคิดในการปฏิบัติ ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการวัฒนธรรมบางส่วนยังขาดความมั่นใจ ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ขาดทักษะและการมองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงในการดำเนินการ อีกทั้งหน่วยงานของรัฐ ชุมชนและองค์กรภาคประชาชนต่างคนต่างมีข้อมูล แต่ไม่มีทิศทางร่วมกัน ต่างคนต่างมีข้อมูลแต่ไม่มีทิศทางร่วมกัน ผลที่เกิดขึ้นก็คือทำให้ชุมชนสับสน และตัดสินใจไม่ได้ว่าจะรับแนวทางจากผู้นำแล้วนำมาผสมผสานกับความเป็นชุมชนของตนได้อย่างไร ซึ่งถ้าหากมีกฎหมายส่งเสริมให้ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมในทุกด้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมตั้งแต่ต้นก็จะลดปัญหาการขาดการใช้มิติทางวัฒนธรรมอย่างกลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้ ชุมชนไม่มีพลังเพราะไม่ได้ตระหนักในความเป็นตัวของตัวเอง

ประการต่อไปก็คือด้านพื้นที่การแสดงผลงานของศิลปินครับ ด้วยความที่ภาครัฐอาจเห็นว่าการเพิ่มพื้นที่ให้ศิลปินได้แสดงผลงานหรือการสนับสนุน หรือช่วยเหลือให้ศิลปินได้มีพื้นที่แสดงผลงานทางศิลปะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุด หรือสนับสนุนให้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้ครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศ ไม่ใช่ปัญหาสำคัญ ภาครัฐอาจจะเห็นว่าไม่ใช่ปัญหาสำคัญ ประกอบกับภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมในทุก ๆ ด้านไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างแท้จริง จึงไม่สามารถผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์แก่การส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่และเกิดผลสำเร็จ ปัญหาข้อจำกัดด้านพื้นที่ให้ศิลปินได้แสดงผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมจึงไม่ได้รับการแก้ไข ส่งผลให้ปัจจุบันศิลปินหลายท่านต่างประสบปัญหาไม่มีพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ที่ไม่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายหรือพื้นที่ที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุดอย่างเพียงพอทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อเผยแพร่ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของไทยแก่ประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศวัย ซึ่งหากแก้ไขปัญหาระยะพื้นที่ให้ศิลปินได้แสดงผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมได้ จะเป็นการขยายโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงและเรียนรู้ถึงศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลาย และสำหรับศิลปินผู้สร้างผลงานก็จะเป็นฐานของอาชีพรายได้และโอกาสในการพัฒนา และในที่สุดก่อให้เกิดบรรยากาศของการสร้าง การเสพ การวิจารณ์ การเปรียบเทียบ

๒๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริวรรณ ๑๔/๒

และยกระดับผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมในอนาคต ทั้งนี้ปัญหาข้อจำกัดด้านพื้นที่ให้ศิลปิน ได้แสดงผลงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมได้รับเสียงสะท้อนจากศิลปินและภาคประชาชน มาอย่างต่อเนื่อง อย่างเมื่อตอนต้นในภาพฉาย แม่ขวัญจิต ศรีประจันต์ แม่เพลงศรีประจันต์ เพลงอีแซว ท่านร้องขอพื้นที่นั่นล่ะครับ คือพื้นที่ทางวัฒนธรรมมันยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชนด้วยครับ เพราะเวลานี้ที่ผมเคยบอกว่าสภาพชาวบ้านเรากลางวันก็เดินห้าง กลางคืนก็นั่งเฝ้าจอแล้วก็นอนรอถูกห่วยเท่านั้นเอง ท่านมองเห็นสภาพใช่ไหมครับว่า มันถูกกำหนดด้วยอะไร ห้าง สื่อก็แล้วห่วย ความหวังของคนจนอยู่ที่ห่วยครับ แล้วบางที เรายังไปโก่งกระแทงความหวังของคนจนด้วย นี่คนใจร้ายของสังคมเรา เขามีการรายงานนะครับว่า คนที่มีประสบการณ์เรื่องศิลปวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์กับงานศิลปวัฒนธรรมจะเป็นคน ที่มีอายุยืนกว่าคนที่ไม่มีประสบการณ์ ไม่ใช่เพราะว่าเขามีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่เป็นเพราะว่า เขาวิจัยแล้วว่า การที่มีปฏิสัมพันธ์กับงานศิลปวัฒนธรรมนั้นมันไปกระตุ้นเซลล์ (Cell) ในร่างกาย ภูมิคุ้มกันในร่างกายของมนุษย์ให้เกิดขึ้นได้ ดีกว่าคนที่ไม่มีประสบการณ์ เรื่องศิลปวัฒนธรรม

ประการต่อไปก็คือ ด้านการบริหารจัดการกองทุนครับ การจัดตั้งกองทุนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมนั้นมียุ่แล้วครับ เช่นกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัด และกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยที่ทางภาครัฐมีอยู่ในกระทรวงวัฒนธรรม แต่กองทุนเหล่านี้ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลครึบ มีอำนาจหน้าที่ที่จำกัด การบริหารจัดการเงินกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม จึงถูกจำกัดตามกรอบหลักการของกฎหมาย หรือนโยบายที่คณะกรรมการตามกฎหมาย หรือคณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนดไว้ รวมทั้งมีข้อจำกัดด้านปริมาณเงินกองทุนที่จะสามารถนำมาใช้จ่ายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม เช่นกรณีของพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียนขึ้นในกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนงานวัฒนธรรม โดยภาคเอกชนและภาคชุมชน มีสิทธิขอรับการอุดหนุนจากกองทุนได้ แต่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายวัฒนธรรมของชาติ ในเรื่องของการศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรมด้วย เพราะฉะนั้นการขอรับทุนเหล่านี้มีข้อจำกัด นอกจากนี้ในระเบียบการเรื่องกองทุนนี้มีอยู่ข้อที่ว่กำหนดลักษณะของโครงการที่ไม่อยู่ในข่ายในการให้การอุดหนุนถ้าเป็นเรื่องจำเป็น เช่น การจัดหาครุภัณฑ์ที่ซื้อเท็จจริงในปัจจุบันเยาวชนไทยที่อยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศไทย ขาดการเรียนรู้หรือเข้าถึงในศิลปะ วัฒนธรรมหลายสาขา โดยเฉพาะด้านสังคีตศิลป์ ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากข้อจำกัดในอุปกรณ์การเรียน การสอน เพราะอุปกรณ์การศึกษา และเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นมีราคาค่อนข้างสูง ขณะที่กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมไม่ได้ให้การอุดหนุนด้านการจัดหาครุภัณฑ์ ซึ่งบรรดาอุปกรณ์การศึกษาและอุปกรณ์ประเภทเครื่องดนตรีและนาฏศิลป์ต่างก็จัดอยู่ในหมวดของครุภัณฑ์ ในส่วนที่ข้อจำกัดด้านปริมาณเพื่อนำมาใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม นับว่าเป็นอุปสรรคประการสำคัญที่ทำให้กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมไม่สามารถดำเนินงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและเกิดความต่อเนื่อง ดังเห็นได้จากการวิเคราะห์กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งกองทุนมีจุดอ่อนตรงที่การให้การสนับสนุนงานด้านวัฒนธรรมทำได้ไม่กว้างขวาง เนื่องจากเงินดอกผลมีจำนวนจำกัด คือประมาณปีละ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อัมพา ๑๕/๒

และกองทุนมีอุปสรรคตรงที่การให้การสนับสนุนงบประมาณด้านนโยบายวัฒนธรรมของรัฐบาลยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานให้เกิดเป็นรูปธรรมที่มีผลชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งหากสามารถผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยกองทุนสร้างเสริมศิลปะ วัฒนธรรมเป็นกองทุนภาคประชาสังคม ซึ่งต่อไปเราจะพูดถึงในคณะกรรมการของเราจะเป็นผู้ชี้แจงในเรื่องกองทุนที่เราต้องการให้เกิดขึ้น คือกองทุนนี้ถ้าภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการของภาคประชาชนให้มีผลบังคับใช้ได้ การส่งเสริมงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมจะสามารถทำได้อย่างต่อเนื่อง และกระจายสู่ประชาชนทุกภาคส่วน โดยมีงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ

อีกตัวอย่างหนึ่งครับ กรณีกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๕๑ มีข้อจำกัดตรงที่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนเกี่ยวกับการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ขอรับการส่งเสริมเพื่อดำเนินงานด้านศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนการดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดความหมายของคำว่าศิลปะร่วมสมัย หมายความว่าศิลปะที่สร้างสรรค์จากความคิดและประยุกต์อย่างบูรณาการ โดยมีวัฒนธรรมเป็นฐานรากสำคัญในการสร้างสรรค์เพื่อรับใช้สังคม ทำให้ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรมในบางด้านที่ไม่ได้มีลักษณะเป็นศิลปะร่วมสมัย เช่น ศิลปะพื้นบ้าน ไม่มีโอกาสได้รับการอุดหนุนจากกองทุนได้เลย -----

อีกลักษณะหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดก็คือลักษณะการทำงานของภาครัฐส่วนใหญ่เป็นการทำงานเชิงรับ ไม่ใช่ทำงานเชิงรุก เช่นกฎหมายหลายฉบับที่กำหนดให้มีกองทุนหรือทุนหมุนเวียนมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม ส่วนใหญ่จะกำหนดกระบวนการให้ภาครัฐต้องร้องขอจากบรรดาศิลปินหรือผู้ที่อยู่ในแวดวงศิลปวัฒนธรรม และต้องการรับการสนับสนุนงบประมาณ โดยที่ภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพในการทำงานเชิงรุก ผมยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่มาแรงในบ้านเราตอนนี้คือวัฒนธรรมเกาหลี เชื้อใหม่ครับเมื่อสัก ๓๐ กว่าปีผมเคยไปสัมมนาเรื่องละครที่กรุงโซล ที่กรุงโซลนั้นมีโรงละครร่วมสมัยหลายสิบโรง ถามว่าเขาอยู่ได้อย่างไร เขาบอกรัฐบาลช่วยงบประมาณครึ่งหนึ่งทุกโรง เพราะฉะนั้นจึงไม่แปลกใจเลยครับ ที่วันนี้ละครแดจังกึมจึงมาตีตลาดละครไทย กลับมาอีกรอบหนึ่งแล้วครับแดจังกึม และเชื้อใหม่ครับละครแดจังกึมทำเงินเข้าประเทศเป็น ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เพราะเขาสามารถเผยแพร่ไปทั่วโลกใคร ๆ ก็อยากดู ใคร ๆ ก็อยากรู้จักเกาหลีจากละครเรื่องนี้ เป็นผลให้เขามีการพัฒนา พัฒนาการแสดง พัฒนาการเขียนบท พัฒนาดนตรี พัฒนาการผลิต พัฒนาทั้งผู้ชมผู้เสพด้วย ฉะนั้นละครเกาหลี ภาพยนตร์เกาหลีมันจึงมาตีตลาดทั้งบ้านเราและตีตลาดโลกด้วย และความสามารถที่เขามีอย่างนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรเขาสามารถไปหยิบจับมาเป็นหนังให้คนดูและเข้าใจ ฉะนั้นวัฒนธรรมเกาหลีเวลานี้มันระบาดไปทั่วทุกจังหวัดจะมีเนื้ออย่างเกาหลีเขาเห็นแล้วก็มาจากรวมวัฒนธรรมเกาหลีนี่ก็เป็นอาวุธทางวัฒนธรรม เพราะเขาทำงานเชิงรุก คือมีตัวอย่างตอนนี้หลายประเทศเขาเริ่มจากตั้งตัวเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมอาเซียน ไม่ว่าจะเกาหลี ไม่ว่าจะเงิน หรือแม้กระทั่งสิงคโปร์ มาเลเซีย ไกลบ้านเราด้วย เขาถือว่างานวัฒนธรรมเป็นงานที่จะเป็นอาวุธแล้วก็เป็นการครอบงำรสนิยมของคนได้ ของบ้านเราไม่ได้คิดในเชิงรุกเราคิดในเชิงรับมาตลอด

อีกประการหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดก็คือขาดกลไกการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ องค์กรภาคประชาชนที่รองรับการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ทำให้ขาดกลไกหลักในเรื่องการเชื่อมโยงประสานงานและบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในขณะเดียวกันบุคลากรในหน่วยงานของภาครัฐก็ขาดความเข้าใจในงานศิลปะและวัฒนธรรม จึงส่งเสริมสนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรมไม่ตรงจุด ไม่ตรงประเด็น ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย อาทิ การทำงานที่ซ้ำซ้อน การไม่มีเงินทุนสนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ กลุ่มศิลปินไม่มีอำนาจต่อรองและ

๓๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สะแกวัลย์ ๑๖/๒

การถูกจำกัดพื้นที่ในการแสดงศักยภาพเป็นต้น ดูการทำงานเชิงรุกอย่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้นมีวิสัยทัศน์ของเมืองว่าเป็นเอเชีย คัลเจอร์ วินโดว์ ทู เดอะ เวิลด์ (Asia culture window to the world) โดยรวบรวมองค์ความรู้ มรดกภูมิปัญญาศิลปะของเอเชียไว้ที่เมืองนี้ เมืองเคียงจูครับ อีกทั้งสร้างภาพลักษณ์ให้เมืองเคียงจูเป็นศูนย์กลางของมรดกภูมิปัญญาของเอเชีย และเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของเอเชีย โดยมีทั้งสถานที่ประชุมเวทีการแสดงที่ยิ่งใหญ่เพื่อรองรับให้กว้างจูเป็นอยู่วัฒนธรรมของเอเชีย ที่สิงคโปร์ประกาศว่าจะเป็นคัลเจอร์รัล ฮับ ฟอ์ เอเชีย แอนด์ เดอะ เวิลด์ (Cultural hub for Asia and the world) ข้างต้นได้รวบรวมผลงานทางด้านทัศนศิลป์ไว้ที่สิงคโปร์ ฮ่องกงเองได้ประกาศแบรนด์ (Brand) ของตนว่าฮ่องกง อะ คัลเจอร์ ฮับ ออฟ เอเชีย (Hong Kong a culture hub of Asia) ---

๓๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๑๗/๑

ประเทศจีนเนื่องจากแต่ละเมืองมีอำนาจการวางนโยบายในการพัฒนาเมืองเป็นตนเอง ดังนั้นเชียงใหม่จึงได้ก้าวสู่การเป็นจุดหมายปลายทางของเมืองศิลปกรรมโลกและกลายเป็นเมืองอู่วัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งของโลก เพราะได้สร้างพิพิธภัณฑ์ศิลปะระดับมโหฬารถึง ๒ แห่ง ขณะเดียวกันเพื่อขับเคลื่อนสินค้าและการบริการอุตสาหกรรม วัฒนธรรม มหานครปักกิ่ง จะเปิดโซนปลอดภาษีในการสร้างสรรค์งานภาพยนตร์ ทีวี และศิลปะโดยบริการตั้งแต่ วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ในการสร้างภาพยนตร์ โรงเก็บงานศิลปะที่ตั้งสำนักงานเพื่อให้นานาชาติ มาผลิตภาพยนตร์และทีวีในปักกิ่ง นี่คือนวัตกรรมการทำงานเชิงรุกของประเทศรอบ ๆ เรานะครับ

ประการสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เราเป็นข้อจำกัดก็คือกลุ่มประกอบ อาชีพศิลปินหรือผู้ปฏิบัติงานด้านศิลปะด้านต่าง ๆ ขาดความเข้มแข็งและไม่มีเครือข่าย ที่กว้างขวาง การรวมตัวของศิลปินนั้นยากมาก แล้วก็รวมตัวกันแล้วก็ยังมีแต่ปัญหาไม่สามารถ จะแก้ปัญหาได้ด้วย เพราะว่าเรากระจัดกระจายไม่มีการรวมกลุ่มกันอย่างแท้จริง ศิลปินเอง ที่เป็นเจ้าของผลงานศิลปะไม่ได้รับการคุ้มครองผลงานอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพเพียงพอ ก็มีข่าวปรากฏอยู่เสมอว่าผลงานของศิลปินถูกลอกเลียน ถูกละเมิดลิขสิทธิ์ หรืออาจมีกรณี ที่ศิลปินบางคนถูกนำภาพไปเผยแพร่เพื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการในทางที่เสื่อมเสีย โดยที่ศิลปินผู้นั้นไม่รู้เห็นยินยอมด้วย แม้ว่าจะมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ให้ความคุ้มครองผลงาน ที่สร้างสรรค์ขึ้นและให้ความคุ้มครองสิทธินักแสดงก็ตาม แต่ศิลปินผู้นั้นก็ต้องเรียกร้อง ขอความเป็นธรรมด้วยตัวเอง กว่าที่ภาครัฐจะเข้ามาช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองก็เป็นไป อย่างล่าช้า ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นบางอย่างไม่อาจเยียวยาให้กลับคืนมาได้ ส่วนหนึ่ง ก็มาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวศิลปินไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ดีพอ กลุ่มศิลปิน ในสาขาหรือในด้านนั้น ๆ ไม่มีการรวมตัวเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะให้ ความคุ้มครองบรรดาศิลปินหรือผู้ให้ปฏิบัติงาน หรือผู้ปฏิบัติงานด้านศิลปะที่อยู่ในวงการ เดียวกันได้

อีกประการหนึ่ง ประการที่ ๖ ก็คืออิทธิพลของศิลปวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ครอบงำวิถีชีวิตและค่านิยมของคนไทยดังที่กล่าวมาแล้ว โดยสรุปก็คือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูป การปฏิรูปด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและ มูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จำเป็นต้องเริ่มจากการสร้างดุลยภาพครับ คือดุลยภาพในการบริหารจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรมระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน

๓ ๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๑๗/๒

และภาคประชาชน การจัดทำแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมภายใต้การมีส่วนร่วม และจัดการของภาคประชาชน การจัดตั้งองค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อทุกรูปแบบ การจัดให้มี กองทุนสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรมเป็นกองทุนภาคประชาสังคมภายใต้การมีส่วนร่วมและ การจัดการของภาคประชาชน และการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการเรียนรู้ และเข้าถึงศิลปวัฒนธรรม นี่คือการอบความคิดหรือแนวการปฏิรูปจะต้องมี ๖ ด้านนี้คือ ๑. การสร้างดุลยภาพ ๒. มีสมัชชาเพื่อรับรองดุลยภาพนั้น แล้วก็มีกำหนดแผนแม่บท ระดับชาติ แล้วก็มีส่งเสริมการเปิดพื้นที่ แล้วก็มีกองทุน แล้วก็มีส่งเสริมให้บุคคลมีสิทธิ ที่จะเข้าถึงศิลปะ

กรอบของการปฏิรูปที่เราตั้งเป้าก็คือภายในปี ๒๕๗๕ ประชาชนคนไทย เป็นศูนย์กลางแห่งบูรณาการในการพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ การเข้าถึง การมีส่วนร่วม ในการสร้างดุลยภาพ การบริหารจัดการด้านศิลปะและวัฒนธรรม มีองค์กรสมัชชาศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ กองทุนสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรม เกิดแผนแม่บทระดับชาติ -----

พื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อที่ทั่วถึง มีคุณภาพ หลากหลาย พัฒนาผู้สร้าง ผู้เสพ และผู้สนับสนุนอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บนฐานคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม สร้างค่านิยมบนฐานของคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมและสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุข อย่างยั่งยืน ซึ่งในการปฏิรูปนี้เราต้องมียุทธศาสตร์ครบ ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปก็ต้องมี ยุทธศาสตร์ย่อยอยู่ ๔ ยุทธศาสตร์คือการสร้างความยั่งยืน คือ ๑. ต้องสร้างดุลยภาพ และดุลยภาพต้องมียุทธศาสตร์ย่อยเพื่อกำหนดดุลยภาพนี้เป็นยุทธศาสตร์ย่อย ๔ อย่าง คือ

๑. สร้างความยั่งยืนด้วยแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม ภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการภาคประชาชน

๒. การสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งของการจัดการ ระบบและกลไก ด้วยองค์กรสมัชชาศิลปวัฒนธรรม

๓. การสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องด้วยกองทุนสร้างเสริม ศิลปวัฒนธรรม แล้วก็ภายใต้การมีส่วนร่วมและการจัดการของภาคประชาชน

และสุดท้ายการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์และพื้นที่การเรียนรู้อย่างหลากหลาย ขอบข่ายเกี่ยวกับความคิดรวบยอดเรื่องยุทธศาสตร์การปฏิรูปครับ อาจจะเห็นไม่ชัดเจนครับ แต่นั่นก็คือกรอบความคิดที่ว่ามาทั้งหมดยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปว่าโครงสร้างดุลยภาพ แห่งอำนาจการจัดการศิลปวัฒนธรรมนั้น จะต้องสมัชชาศิลปวัฒนธรรม จะต้องมีแผนแม่บท จะต้องมีพื้นที่สร้างสรรค์แล้วก็ต้องมีกองทุน ทั้งนี้เพื่ออะไร เพื่อสร้างค่านิยม คุณธรรม ธรรมาภิบาล เพิ่มคุณค่าวัฒนธรรมและศิลปะ สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ทั้งเศรษฐกิจและสังคมแล้วก็ ทำให้คนมีความสุข ทำให้คนเป็นพลเมือง ทำให้ครอบครัวอบอุ่น ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง และสร้างสังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้จริง นี่คือการจัดการที่กำหนด ที่นี้การจัดตั้งองค์กรสมัชชาฯ นี้ ก็เป็นเรื่องสำคัญ องค์กรสมัชชาฯนี้เราอย่าเพิ่งไปคิดว่าสมัชชาที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญมีหลาย ๆ สมัชชา สมัชชาของศิลปวัฒนธรรมนี้แตกต่างไปจากสมัชชาอื่น ๆ ครับ สมัชชาอื่น ๆ เช่น สมัชชาคุณธรรม สมัชชาพลเมือง นั่นก็เป็นแต่ละลักษณะ แต่สมัชชาของศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ จะเป็นลักษณะนี้ครับ มีตัวแทนจากภาครัฐ มีตัวแทนจากภาคเอกชนแล้วก็ภาคประชาชน ในระดับจังหวัด ในระดับภาค และในระดับชาติ ผมจะยกตัวอย่างว่าสมมติในจังหวัดเขาจะมี ตัวแทนเหล่านี้ ภาคประชาชนก็คือจากศิลปินหรือผู้ทำงานศิลปะหรือนักกิจกรรมศิลปะทั้งหลาย

๓๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สวรรยา ๑๘/๒

มีตัวแทนร่วมกับภาครัฐ กับภาคเอกชน อาจจะมีประชุมสมัชชากันปีละ ๔ ครั้งนะครับ เป็นไตรมาสเพื่อกำหนดแผนแม่บทในจังหวัดของเราจะทำอย่างไรเท่านั้น ไม่ได้เป็นสภา ในรูปแข็งแรง ทุกคนจะต้องแย่งเข้ามาเป็นประธานหรือว่ามาเป็นตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ใช่ สมัชชาจะไม่มีลักษณะนั้น และการทำงานสมัชชาหลวม ๆ มาช่วยกันคิดว่าเราจะวางแผน แม่บทงานศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดเรา ในป็นี่มีอะไรบ้าง และระดับภาคก็ประชุมกันอย่างน้อย ก็ปีละ ๒ ครั้ง ระดับชาติก็ปีละครั้งเท่านั้นเพื่อกำหนดแผนแม่บทแล้วก็งานด้านวัฒนธรรม ต่าง ๆ นี่เป็นลักษณะของสมัชชา และกรรมการที่ภาคประชาชนก็มาจากผู้ประกอบอาชีพศิลปิน ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้แทน องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แล้วก็ผู้แทนองค์กร เอกชนที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านชาติพันธุ์ แล้วก็สมาชิกจากผู้แทนเอกชน ที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับพัฒนาคุ้มครองช่วยเหลือในด้านเด็ก ด้านผู้พิการ ด้านครอบครัว และด้านแรงงาน อันนั้นคือลักษณะรูปของสมัชชา

ในด้านกองทุนก็เช่นกัน กองทุนนี้เป็นกองทุนที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชนตามนโยบายและแผนงานขององค์กรสมัชชาศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ คือกองทุนจะอยู่ในสมัชชานะครับ และกรอบของกองทุน เดี่ยวท่านอาจารย์เตือนใจ สินธุวณิก จะเป็นผู้ชี้แจงว่ากองทุนนี้มันจะมีได้อย่างไรและจะมาจากไหน คร่าว ๆ ที่เรากำหนดไว้ ก็คือ

๑. เงินทุนประเดิมและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

๒. เงินบำรุงที่กองทุนจัดเก็บจากการประกันภัยชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทย

๓. เงินบำรุงกองทุนที่จัดเก็บจากภาษีสรรพสามิตที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐบาลกำหนดให้ เช่น เพดานไม่เกินร้อยละ ๑.๕ ของภาษีสรรพสามิต เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาสูบ เป็นต้น

๔. เงินอุดหนุนจากภาคเอกชนหรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินทรัพย์สินที่ผู้มีอุทิศให้

๕. ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ

๖. ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของกองทุน เรื่องกองทุนนี้เป็นเรื่องเอาจริงเอาจัง แล้วก็เริ่มประเดิมแล้วด้วยศิลปินแห่งชาติของเรา คืออาจารย์ปรีชา เถาทอง ท่านได้แสดงงาน แล้วก็มีการประสงค์ซื้อภาพของท่านเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ท่านก็มอบให้เป็นทุนประเดิมกองทุนนี้เลย เห็นไหมครับว่ากองทุนของเราจะเปิดกว้าง ศิลปินจัดงานต่อไป เขาจะแบ่งเปอร์เซ็นต์ให้กองทุนเราด้วยก็ได้ อันนี้ก็เป็นลักษณะกองทุนที่เปิดกว้าง ซึ่งสามารถจะเพิ่มพูนรายได้ได้ด้วยนะครับ จะไม่อ่านรายละเอียดนะครับ

ที่นี้ก็เป็นเรื่องของการสนับสนุนการเปิดพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อทุกรูปแบบนะครับ ผมจะยกตัวอย่างว่าพื้นที่ทางกายภาพถ้ามีทุกจังหวัดแล้ว อย่างในกรุงเทพฯจะมีโครงการที่ทำได้ ก็คือที่ผมใช้ชื่อว่า โครงการภาพระดับเมือง เราน่าจะมีภาพเขียนงานศิลปะดี ๆ ปรากฏในสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน สถานีรถไฟฟ้าหรือบนทางด่วน หรือมุมมองของเมืองที่ดี ๆ จะเป็นภาพระดับเมือง มิฉะนั้นเราจะเต็มไปด้วยภาพที่โฆษณาเพื่อหากำไรทางการค้าเท่านั้น อันนี้ก็เป็นพื้นที่อย่างหนึ่งที่เราน่าจะต้องเปิดทำได้ แล้วก็พื้นที่ทางสื่อที่เราคิดว่า โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งคลื่นความถี่เป็นสาธารณะนั้น ปัจจุบันมีหลายช่องทางครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ สื่อโทรทัศน์ประกอบด้วยโทรทัศน์

๓๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วาสนา ๑๙/๒

แบบไม่บอกรับสมาชิกระบบภาคพื้นดิน หรือฟรี ทิวี (Free TV) จำนวนทั้งหมด ๖ สถานี สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง ๓ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗ สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โทรทัศน์ระบบเคเบิล จำนวนประมาณ ๙๙๐ สถานี โทรทัศน์ระบบดาวเทียม จำนวน ๕๙๖ ช่องรายการ วิทยุกระจายเสียงประกอบด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก จำนวน ๕๒๕ สถานี วิทยุกระจายเสียงชุมชน ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๖,๕๙๙ สถานี จากการศึกษาพบว่าประชาชนจำนวน ๖๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๙๘ ของประชาชนคนไทย สามารถเข้าถึงกิจการโทรทัศน์ได้ ในขณะที่ประชาชนจำนวน ๔๐ ล้านคนสามารถเข้าถึงกิจการวิทยุกระจายเสียง โดยมีประชาชนเพียง ๑๒ ล้านคนเท่านั้นที่ผู้รับข้อมูลข่าวสารผ่านทางหนังสือพิมพ์ ดังนี้จึงเห็นว่ากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทรงอิทธิพลสูงต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน พื้นที่ทางกายภาพนั้นก็ได้ออกแล้วว่าสามารถจะจัดได้ตามสภาพที่มีอยู่ เช่น หอประชุม สโมสร ลานเวทีที่มีอยู่ หรือแม้กระทั่งสนามออกกำลังกายก็ยังสามารถทำได้

ส่วนที่ ๒ นอกจากเรื่องของยุทธศาสตร์แล้วก็คือมาตรการเร่งด่วนเพื่อปกป้องฟื้นฟู สืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงและเรียนรู้ศิลปะและวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน รัฐต้องเร่งรัดให้ทุกชุมชน ท้องถิ่น มีพื้นที่สร้างสรรค์หรือแหล่งเรียนรู้ในลักษณะ เช่น ภูมิบ้าน ภูมิเมือง คืออาคารที่เก็บรวบรวมประวัติของชุมชนนั้น ๆ มานำเสนออย่างมีชีวิตชีวาเพื่อเป็นความภูมิใจของชุมชนเอง ความภูมิใจที่เขาได้รู้จักว่าเขาเป็นใคร สำคัญอย่างไรนี่ละครับที่จะเป็นพลังชุมชนที่แท้จริง

ประการที่ ๒ ของมาตรการเร่งด่วนก็คือ ใช้มาตรการทางภาษีแก่ผู้สนับสนุนหรือให้การส่งเสริม

ประการต่อไปก็คือ กำหนดรายการด้านศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่สื่อ เช่น รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จะต้องกำหนดให้วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงคลื่นหลัก วิทยุกระจายเสียงชุมชน โทรทัศน์แบบไม่บอกรับสมาชิก ระบบภาคพื้นดินหรือฟรีทีวี โทรทัศน์ระบบเคเบิล โทรทัศน์ระบบดาวเทียมมีรายการด้านศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่สื่อ ในสัดส่วนที่เหมาะสมอย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายการทั้งหมดนะครับ เมื่อเปรียบเทียบกับรายการทั้งหมด โดยออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหลัก

ประการต่อไปที่เป็นมาตรการเร่งด่วนที่ควรทำก็คือ บทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผลงานของศิลปินครับ ควรมีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผลงานของศิลปิน หรือผู้ปฏิบัติงานด้านศิลปะไม่ให้ถูกละเมิดหรือนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์ในทางที่เสื่อมเสีย เพราะผลงานของเหล่าบรรดาศิลปินหรือผู้ปฏิบัติงานด้านศิลปะ ไม่ว่าจะชื่อเสียงหรือไม่ ก็ถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สมควรที่จะได้รับความคุ้มครองและมีการพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาช่วยเหลือ ด้านคดีความและการชดเชยเยียวยาความเสียหายในเบื้องต้น หรือการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และแม้กระทั่งที่เราคิดจะมีโครงการเรื่องลิขสิทธิ์ โดยเพิ่มสิทธิอีกประการหนึ่งคือจรรยาบรรณว่าสิทธิของผู้สร้างงานศิลปะนั้นจะเป็นของผู้สร้างงานไป แม้กระทั่งเสียชีวิตไปแล้ว อีก ๕๐ ปี ตามสนธิสัญญากรุงเบิร์น หลังจาก ๕๐ ปี ที่ผู้สร้างผลงานเสียชีวิตไปแล้ว

๓๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

นิชฎกานต์ ๒๐/๒

งานนั้นจะตกเป็นสาธารณะสิทธิคือใครเอาไปสร้างสรรค์อะไรก็ได้ แต่เวลานี้โลกยุคใหม่ มันสามารถที่จะเอางานเหล่านั้นมาผลิตเป็นคุณค่าเพิ่มเป็นมูลค่ามหาศาล เพราะฉะนั้น ถ้าเรามีองค์กรที่มาดูแลเหล่านี้ของภาครัฐมาดูแลนะครับ เรียกว่า จริยสิทธิ์ ใครที่จะนำไป สร้างมูลค่าเพิ่มอะไรก็ตามก็ควรแบ่งเปอร์เซ็นต์มาให้กองทุนและองค์กรที่ดูแลนี้ด้วย และองค์กรที่ดูแลนี้ก็อาจจะนำไปให้ทายาทแบ่งตามสัดส่วนได้ด้วย นักเขียน นักประพันธ์ ของเราที่ตกเป็นสาธารณะสิทธิแล้ว อย่างเช่น งานของไม้ เมืองเดิม หรืองานของ ป. อินทรปาลิต ที่มีต่อนั้น สามารถจะมาสร้างเป็นมูลค่าเพิ่มมากมาย เป็นซีดี (CD) เป็นละคร เป็นหนังสือ เป็นกระทั่งจำหน่ายไปทั่วโลกก็ได้ในอนาคตใครจะรู้ ถ้าหากว่าไม่มีองค์กรนี้มารองรับนะครับ งานเหล่านี้จะตกเป็นสาธารณะหมดฉะนั้นเราจะต้องมี เรากำลังพูดคุยกันเรื่ององค์กรที่จะ มารองรับในเรื่องจริยสิทธิ์ มันมีกรรมสิทธิ์ มีลิขสิทธิ์ มีธรรมสิทธิ ธรรมสิทธิก็คือสิทธิอันชอบธรรม ของเจ้าของผู้ทรงสิทธิ ใครจะไปทำให้บิดเบือนหรือไปทำในทางเสื่อมเสียไม่ได้ เรามีปกป้อง ในเรื่องธรรมสิทธิด้วย

ต่อไปเรื่องขอบเขตของงานปฏิรูปครับ ขอบเขตนี้เรากำหนดกรอบไว้ ๕ ปีครับ มีอยู่ ๖ ข้อคือ ๑. การทบทวนสถานการณ์ภาพรวม การทบทวนศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง การกำหนดประเด็นการปฏิรูปเชิงระบบโครงสร้างการบริหารจัดการและการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามความจำเป็น นี่เราคิดว่าใน ๒ ปีควรจะทำเรื่องเหล่านี้ และต่อไปที่จะต้องทำ ก็คือการจัดทำข้อเสนอระดับหลักการและสาระสำคัญ ในแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม การดำเนินการพัฒนาส่งเสริมการเปิดพื้นที่สร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้หลากหลาย มีคุณภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและต่อเนื่องแบบคู่ขนานไปพร้อมกับการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดกับเจ้าภาพพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่สื่อสำหรับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

แล้วก็ประการสุดท้าย สรุปรายงานผลการพิจารณาศึกษาวาระการปฏิรูป ที่ ๓๕ ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาและเสนอแนะแนวทางในการปฏิรูปศิลปวัฒนธรรม ให้มีความสมบูรณ์และเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของเครือข่ายพันธมิตรที่ชี้แจงไว้ในเอกสารแล้วนะครับ

สุดท้ายก็ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์นี้ก็ชี้แจงไว้ในเอกสารแล้วนะครับว่า จะต้อง มีแผนแม่บทว่าด้วยงานศิลปวัฒนธรรม จะต้องมืองค์กรสมัชชาศิลปะ จะต้องเกิดพื้นที่ จะต้องเกิดรายการศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่สื่อ เกิดกองทุนสร้างเสริมศิลปะ เกิดแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมที่ได้รับการพัฒนาต่อยอด เกิดสำนึกในคุณค่าของงานศิลปวัฒนธรรม เกิดมูลค่าเพิ่มบนฐานคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม ผลกระทบเชิงบวกในวงกว้าง ก็คือ การเพิ่มคนเข้าถึงความดี ความงาม ความสุขในการเป็นพลเมือง ครอบครัวยุบอุ่น และมีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจบนฐานคุณค่าศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและแพร่หลาย นอกจากนั้นก็จะเป็นการเยียวยาจิตใจของผู้คนของเราที่บอบช้ำจากการถูกกระทำทางเศรษฐกิจ และทางการเมืองด้วย

ผมขอจบด้วยข้อเขียนที่ไม่ได้บอกถึงเรื่องคุณค่าใด ๆ แต่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกของผู้ที่มีประสบการณ์ด้านนี้ คือข้อเขียนของท่านเขมานันทะ หรือท่านโกวิท เอนกชัย ซึ่งเป็นศิลปินแห่งชาติ เขาเขียนเรื่องมรดุสแห่งวัฒนธรรม จากหนังสือเรื่องอันเนื่องกับทางไทย ผมขอคัดมาบางตอนเป็นการจบ ท่านเป็นชาวใต้ด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ติดใจของท่าน ก็คือเรื่องหนังตะลุงกับมโนราห์ ท่านพูดว่า ในบรรดาศิลปะประเพณีนิยมในถิ่นใต้นั้น

หนังตะลุงและมโนราห์เป็นรูปแบบศิลปะที่เลอเลิศเหนืออื่นใด เสน่ห์มนต์ขลังของทั้ง ๒ ศิลปะตามแบบฉบับดั้งเดิมนั้นเป็นที่ประจักษ์แจ้งต่อชาวใต้ผู้สูงวัย และเป็นเครื่องสะท้อนภูมิปัญญาทางฉันทวรรณคดีท้องถิ่นของคนใต้อย่างแท้จริง กุสุมรสและภูมิปัญญาของทั้ง ๒ นาฏโยคะที่กล่อมเกล้าวิญญานมหาชนในหลายรุ่นอนุชน ภายใต้อสงสรวุ ความเคลื่อนไหวของเงาในจอสีขาวขลิบธงชาติของหนังตะลุง และท่าซัดซาตรีอันงามสง่ากล้าแกร่งของมอดอันเป็นทิพย์ของมโนราห์ และด้วยความอาวรณ์ว่า ๒ ศิลปะที่ให้กุสุมรสเลอเลิศตั้งแต่อดีตกาลนานไกลได้เดินทางมาถึงช่วงลมหายใจเฮือกสุดท้ายภายใต้กระแสบริโภคนิยมในคนรุ่นเรา แสงอรุณเรือทางทิศตะวันออก ลมรุ่งพัดรินอ่อนล้าแต่ชื่นบาน มีผู้หลับใหลอยู่บนผืนดิน น้ำค้างชุ่มกาย บางคนเดินไปได้ถุนโรงหนัง หากพบนายโรงผู้สอนสั่ง พวกเขาก็ล้มกราบแทบพื้นดิน เพราะอาศัยศิลปะอันเลอเลิศเป็นสื่อเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในคืนคำอันยาวนาน ด้วยรสแห่งกาพย์กลอนเร้ามนโคติ รุ่งเช้าคณะหนังก็จากไป ทิ้งไว้แต่ความทรงจำและความหวังที่จะได้นั่งเฝ้าดูและเสพกุสุมรสใต้แสงดาวอีกหนหนึ่ง ขอเชิญท่านธรรมรักษ์อภิปรายต่อไปในเรื่องของคุณค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมครับ

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอเชิญค่ะ

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิก
ผม ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ สปช. ๐๙๘ กรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม
และการศาสนา ผมได้รับมอบจากคณะกรรมการให้เสริมในเรื่องของวัฒนธรรมกับ
เศรษฐกิจสร้างสรรค์ อยากจะขอเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายดูเพาเวอร์พอยท์ (PowerPoint)
ซึ่งแจกไปแล้วบนโต๊ะของท่านตามที่นั่งของท่าน ในกรณีที่อาจจะมองในจอไม่ค่อยชัด
ก็ใช้เอกสารนี้ประกอบนะคะ ผมคงใช้เวลาไม่นานนัก

ก่อนอื่นอยากจะขอกราบเรียนว่าเรื่องของวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ท่านประธานของผมได้นำเสนอไปอย่างชัดเจนในเรื่องของการสร้างทั้งมูลค่าและคุณค่า
ผมอยากจะกราบเรียนเริ่มต้นที่ว่าเป้าหมายสุดท้ายของในทุก ๆ เรื่อง ผมชอบพูดตลอดเวลาว่า
มนุษย์เป็นศูนย์กลางจริงๆ แล้วเราไม่ได้พูดถึงวัฒนธรรมเป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจเป็นศูนย์กลาง
แต่ทั้งหมดเราต้องการที่จะให้ประชาชนพลเมืองอยู่ดีมีสุข เพราะฉะนั้นในเรื่องของการสร้างมูลค่า
กับคุณค่าก็เป็นเรื่องเกี่ยวข้องทั้งเศรษฐกิจและสังคม ท่านทั้งหลายคงจะทราบว่าตัวมนุษย์
เรามีทั้งร่างกาย จิตใจ จิตวิญญาณ ๓ เรื่องเชื่อมโยงกันในตัวมนุษย์ เพราะฉะนั้นวัฒนธรรม
กับเศรษฐกิจก็ต้องเป็นของคู่กัน วัฒนธรรมก็ช่วยในเรื่องของสร้างคุณค่าทางจิตใจ ทางจิตวิญญาณ
แต่เวลาเดียวกันเศรษฐกิจก็สร้างมูลค่าทางด้านการอยู่ดีกินดี เพราะฉะนั้นทั้ง ๒ เรื่องก็ทำให้
มนุษย์เรา ประชาชนเรา พลเมืองเราอยู่ดีมีสุข อันนี้คือเป้าหมายสำคัญ เพราะฉะนั้น
ผมอยากจะขึ้นจอเลยนะคะ ไม่ทราบทางฝ่ายเลขาฯ สามารถขึ้นจอเพาเวอร์พอยท์ได้หรือเปล่า
เท่าที่ผมจะพูด ๑๕ นาที ก็จะมี ๓ ประเด็นเท่านั้น ในกรณีที่จออาจจะไม่ชัดนัก ท่านก็ตาม
เพาเวอร์พอยท์ในมือท่าน ผมอยากจะพูด ๓ ประเด็น เศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร
สำคัญอย่างไร เวลาที่เราอยู่กันตรงไหน และแนวทางปฏิรูปวัฒนธรรมเพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ควรจะเป็นอย่างไร เรามาเริ่มจากแผ่นแรกเสียก่อนครับ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร ผมอยากจะหยิบยกฝรั่ง จริง ๆ แล้วฝรั่ง
เขาไม่ได้คิดว่าเรา แต่วิธีคิดแบบฝรั่งค่อนข้างจะมาแบบเราเยอะขึ้น ในระยะที่ผ่านมา
ฝรั่งทั้งหลายคิดแบบพุทธ คิดแบบตะวันออกมากขึ้น ถ้าเราตามทันจะเห็นชัดว่าฝรั่งเขาคิด
เป็นตะวันออกมากขึ้น เวลาที่ผมอยากจะเรียกว่าเรากำลังอยู่ในยุคของความคิดแบบตะวันออก

๔๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๒๒/๒

คือมีเจ้าของความคิดเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จอห์น ฮอว์กินส์ เขาเขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่ง ชื่อว่าฮาว ฟิเพิล เมค มันนี่ (How people make money) คนเราทำเงินได้อย่างไร ในหนังสือเล่มนี้ผมถือว่าเขาเป็นเจ้าของคนหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผมเรียนรู้จากหนังสือเล่มนี้ว่าอังกฤษมีรายได้จากดนตรีมากกว่ารถยนต์ รถยนต์อังกฤษที่ทันสมัย ๆ กันอยู่เอ็มจี (MG) บ้างอะไรบ้าง จริง ๆ แล้วอังกฤษเขามีรายได้ประชาชาติจากดนตรีมากกว่ารถยนต์ หนังสือเล่มนี้เขาบอก จริง ๆ แล้วแสบอกง่าย ๆ เลยว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไรคือการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ ท่านจะเห็นว่าซ้ายมือใส่ความคิดเข้าไปสร้างสินค้าบริการใหม่ ๆ แล้วก็ขายได้ แล้วก็สร้างมูลค่าเพิ่ม อันนี้ความคิดง่าย ๆ คือการสร้างมูลค่าจากความคิดของมนุษย์ คนเป็นสำคัญแล้วใช้ไหมครับ ครีเอทีฟ (Creative) ความคิดของมนุษย์

- ๒๓/๑

ที่นี้แก่นแท้ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จริง ๆ แล้วมันก็คือทุนวัฒนธรรม ในนี้ถ้าท่านดูในภาพ ในจออาจจะไม่ชัดแต่บนโต๊ะท่านอาจจะเห็นชัดว่าทรัพย์สินทางปัญญาที่เราสั่งสมกันมาจากบรรพบุรุษเราในอดีตที่ดำรงอยู่ในสังคม ถ้าเราเห็นคุณค่าแล้วก็ทำให้เกิดคุณค่าอย่างที่ท่านประธานได้พีริเซนต์ (Present) ในตอนต้น ถ้าเราสร้างให้มันเกิดคุณค่าทำนุบำรุงมัน อนุรักษ์มัน เห็นคุณค่า มันก็จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้กอกงยทางเศรษฐกิจได้ ซึ่งท่านก็เห็นว่าทุนวัฒนธรรมผมคงอ่านให้ไม่หมด ท่านอ่านดูจะเห็นชัดว่ามีอะไรบ้าง มีทั้งมีชนิดที่มีรูปลักษณ์ แทนจิบิล (Tangible) ชนิดที่มันไม่มีรูปลักษณ์ อินแทนจิบิล (Intangible) ก็ชัดเจนอยู่ในแผ่นใส่นี้แล้วนะครับ

ที่นี้เราสามารถใช้ทุนวัฒนธรรมมาสร้างธุรกิจสร้างสรรค์ได้ก็มาทุนวัฒนธรรมก็เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว ระบบความคิด ความเชื่อ ศาสนาอะไรทั้งสิ้น ภาษา วิถีชีวิตเราสามารถใส่ความคิดที่สร้างสรรค์ สื่อสารถ่ายทอดเรื่องราวภูมิปัญญา ออกแบบก็จะกลายเป็นสินค้าและบริการที่มีนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการ รสนิยม วิถีชีวิตแบบใหม่ได้ ถ้าเราเข้าใจดีมานด์ ไซด์ (Demand side) ว่าดีมานด์ ผู้บริโภค เขาต้องการอะไรเราออกแบบสนองต่อความต้องการรสนิยมของเขาก็จะเกิดเป็นสินค้าเชิงสร้างสรรค์ได้ ไม่ใช่ทุนวัฒนธรรมที่มีรูปลักษณ์เท่านั้น แต่พัฒนาเป็นธุรกิจสร้างสรรค์ได้ ทุนวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปลักษณ์ก็เป็นวัตถุดิบในการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ได้ วัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องโบราณ วัฒนธรรมร่วมสมัยก็สามารถพัฒนาเป็นธุรกิจสร้างสรรค์ สร้างมูลค่าเพิ่มได้นะครับ

อันนี้ก็เป็ง่าย ๆ เมื่อสักครู่ท่านประธานก็พูดถึงแดจังกิม คือทุนวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปลักษณ์ แต่จริง ๆ บนโต๊ะท่านก็จะมีโหมโรงอยู่นะ ชักชวนไปดูโหมโรงอยู่ ไม่รู้ท่านบอกว่าหมดแล้ว อาจจะมีซิติ หรือเปล่าไม่ทราบ โหมโรงนี้ก็ตัวอย่างนะครับ อันนี้ก็ถ่ายทอดผ่านธุรกิจภาพยนตร์ไทยอะไรต่ออะไรได้เยอะแยะนะครับ

วิถีชีวิตเมือง ศิลปะการต่อสู้ ผมไม่ทราบว่ามวยไทยสร้างรายได้ไปไหนแล้วเวลานี้ วิถีชีวิต ศิลปะพื้นบ้าน อะไรเหล่านี้เป็นต้น เมื่อสักครู่นี้ท่านประธานก็พูดถึงมโนราห์ ก็ไปตรงนี้ละครับมโนราห์

ทุนวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปลักษณ์ ก็ภาษาถิ่น วิถีชีวิตเมือง อารมณ์ขัน ศิลปะการแสดงถึงยุคที่เราจะต้องเอามโนราห์ หนึ่งตระกูลมาสร้างคุณค่า มูลค่ากันแล้วนะครับ

โปงกลางสะออน อันนี้ก็พูดถึงโปงกลาง กลุ่มอดีตนักเรียนนาฏศิลป์กาฬสินธุ์อะไรเหล่านี้เป็นต้น ก็เป็นตัวอย่างเยอะแยะที่เราเห็นนะครับ

ทั้งหมดนี้ก็คือแสดงให้เห็นว่าทุนวัฒนธรรมเรามีอยู่มากมายในบ้านเรา แล้วก็เป็นเรื่องที่บรรพบุรุษเราสร้างสมกันไว้สืบทอดกันมา แต่สำคัญมาก สำคัญอย่างไร ผมว่าสำคัญมาก แล้วจริง ๆ ผมอยากจะใช้คำว่า สำคัญที่สุด เพราะว่าตอนนี้ได้ยวท่านจะเห็นว่า สำคัญอย่างไร เวลานี้เราอยู่ตรงไหน

ตรงนี้ที่ผมคิดว่าสำคัญที่สุดและเป็นความอยู่รอดของบ้านเมือง เป็นความอยู่รอดของความอยู่ดีมีสุข เราไม่สามารถจะไปถึงความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อย่างที่พูดกันไว้ได้ ถ้าหากว่าเราไม่เข้าใจสิ่งที่เราอยู่ในขณะนี้ คือโลกมันเปลี่ยนไป สังคมไทยเปลี่ยนเราก็ต้องเปลี่ยนครับ เพราะฉะนั้นกระแสการพัฒนาประเทศมุ่งสู่การขับเคลื่อนด้านนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์เป็นกระแสที่จำเป็น ที่ผมจำเป็นต้องลุกขึ้นมาในที่นี้ ผมจำเป็นจะต้องพูดถึง การปฏิรูปก่อนการเมืองด้วยซ้ำ ผมจำเป็นจะต้องพูดถึงโครงสร้างของการเปลี่ยนโครงสร้าง การส่งออกของประเทศ โครงสร้างการผลิตของประเทศ มิฉะนั้นท่านจะเห็นว่าในอดีตที่ผ่านมา เราใช้ ผมอยากจะเรียกว่าเป็นสงครามใหม่ ข้าศึกใหม่ -----

ทั้งหมดนี้คือสงครามใหม่ ข้าศึกใหม่ สงครามเก่าคืออะไร สงครามเก่าคือในอดีตเราโตมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เราโตมาจากการใช้แรงงาน ไม่ได้ใช้สมองนะครับ ใช้แรงงาน ไม่ได้ใช้เบรน (Brain) เราใช้แรงงานราคาถูก เราใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เราโตมาจนกระทั่งเกิดภาวะรวยกระจุกจนกระจาย ประเทศไทยพ้นภาวะด้อยพัฒนา กลายเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางเพราะเราใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เราใช้แรงงานราคาถูก ขณะนี้เราติดอยู่ในกับดักไปไหนไม่พ้น เจอวิกฤติซ้อนวิกฤติ เศรษฐกิจก็มองไม่เห็นอนาคตที่จะโตได้ อย่างมากแล้วก็โตได้ปีละ ๒-๓ เปอร์เซ็นต์ในพื้นที่ฐานเดิม ถ้าเราไม่สามารถพัฒนาเพิ่มผลิตภาพโปรดัคทีวิตี (Productivity) ได้ เราอยู่ในยุคอุตสาหกรรมที่ต้องเพิ่มผลิตภาพการผลิต แต่เวลานี้เราติดอยู่ในกับดักมาหลายปีและมีวิกฤติซ้อนวิกฤติ โครงสร้างเราก็ไม่ได้ปรับ เพราะฉะนั้นอนาคตข้างหน้าหนีไม่พ้นว่าเราจะต้องใช้สมองมากขึ้น ป่าไม้หมดแล้ว ทรัพยากรหมดแล้ว เหลือแต่สิ่งที่บรรพบุรุษเหลือไว้ให้แก่เรา และผมคิดว่าเรามีโอกาสมากที่เราจะใช้ความรู้ วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ของบรรพบุรุษนี้ปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจ เราเสียใหม่ ไปสู่การใช้ทุนที่บรรพบุรุษให้ไว้ เราไม่มีทางเลือกอย่างอื่นนอกจากช่วยตนเอง และเรามีโอกาสมากมายในการที่จะสร้างแหล่งที่มาของการเติบโตทางเศรษฐกิจใหม่ ผมเรียกว่าเป็น นิว เอนจิน ฟอร์ โกรธ (New engine for growth) เครื่องจักรเก่าหมดแล้ว มันใช้ไม่ได้แล้ว แล้วเราก็ติดอยู่ในหล่ม ต่อไปข้างหน้าเราต้องใช้เครื่องจักรใหม่ และเครื่องจักรตัวหนึ่งที่สำคัญคือความคิดสร้างสรรค์ สินค้าทางวัฒนธรรม คุณค่าที่เรามีพื้นฐานอยู่แล้ว ผมเรียกเป็นอินโนเวชัน ครีเอทีฟวิตี ดริฟเวน (Innovation creativity-driven) เราควรจะไปปรับโครงสร้างการส่งออก โครงสร้างการผลิตมานานแล้ว แต่เราติดอยู่ในกับดักทางการเมือง มาหลายปี ผมจึงมีความเห็นว่าเราควรจะใช้ปฏิรูปนาการเมือง ปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ปฏิรูปทั้งหลายทั้งปวงก่อนการเมือง ไม่อย่างนั้นเราจะติดหล่มทางการเมืองไปเรื่อย โอเค นี่คือประเด็นใหญ่

ในสงครามใหม่ ข้าศึกใหม่ สงครามใหม่ก็คือเราจะต้องคิดสร้างสรรค์ ข้าศึกใหม่ก็คือเราจะต้องพัฒนาคน เราจะไปคิดใช้ทรัพยากรอะไรเหมือนเดิมไม่ได้ ที่นี้ความสำคัญมันอย่างไร โอกาสเรามีอย่างไร ทั้งหมดนี้เป็นตัวเลขจากสภาพัฒน์ ผมอาจจะลำเอียงหน่อย ข้อมูลเขามีเยอะนะครับ ถ้าเรารู้จักนำมาใช้ ข้อมูลสภาพัฒน์ชัดเจนครับว่าสัดส่วนมูลค่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของจีดีพี (GDP) ไทย ในปี ๒๕๔๕ ถึงปี ๒๕๕๒ อุตสาหกรรมสร้างสรรค์

๔๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

คั่นสนีย์ ๒๔/๒

สร้างแวลู แอดเดด (Value added) ให้แก่เศรษฐกิจไทยสูงมาโดยตลอด แต่ระยะหลังซ้กจะน้อยลง
ท่านเห็นใหม่ตั้ง ๙๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ตัวเลขนะครั้บ

กลุ่มงานสร้างสรรค์และออกแบบเป็นกลุ่มที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสุด
ประมาณร้อยละ ๕.๖ ของจีดีพี ในปี ๒๕๕๒ เห็นใหม่ครั้บ โอกาสเรายังมี แม้ว่าสัดส่วนมูลค่า
ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อจีดีพีลดลงจาก ๑๒ เปอร์เซ็นต์ในปี ๒๕๔๕ เป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์
ในปี ๒๕๕๒ แต่ก็เป็นมูลค่าที่สูงเมื่อเทียบกับหลายประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกาและ
หลายประเทศในยุโรป ก็แสดงว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เราไม่เลวนะครั้บ พื้นฐาน ถึงแม้ระยะหลัง
เราจะลดลงบ้างแต่ก็ยังสูงนะครั้บ

ไทยส่งออกสินค้าสร้างสรรค์เป็นอันดับที่ ๑๗ ของโลก สินค้าสร้างสรรค์
ที่ผมิได้กราบเรียน มูลค่าการส่งออกประมาณ ๔,๓๒๓ ล้านบาท อัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ย
๕.๑ เปอร์เซ็นต์ต่อปี ระหว่างปี ๒๕๔๓ ถึงปี ๒๕๔๘ อันนี้ก็มีความสำคัญ

อันนี้แนวทาง แนวทางที่เราจะพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ท่านจะเห็นได้ชัดว่า ถ้าผมจะสรุปมันก็อาจจะยุ่งเหยิงบ้างเวลาเราจัด แต่สรุปว่ามันมี ๓ องค์ประกอบ คือ ๑. คน เราจะต้องสร้างผู้ประกอบการ เราจะต้องสร้างนักสร้างสรรค์ แต่เราก็ต้องอาศัยผู้ประกอบการ เราต้องอาศัยเงินทุน เราต้องอาศัยรัฐบาลที่ช่วยซัพพอร์ต (Support) อย่างที่ท่านประธาน ผมก็พูดในหลายเรื่องแล้วว่าต้องอาศัย และเดี๋ยวผมคิดว่าเพื่อนสมาชิกก็จะพูดถึงการสนับสนุนจากรัฐบาลซึ่งจำเป็น เวลาเดียวกันเราก็ต้องอาศัย เราก็มีกัลเจอร์ (Culture) อยู่แล้ว รายละเอียดท่านก็ดูในนี้

สุดท้ายแล้ว ก็หมายความว่าต่อไปควรจะทำอย่างไร อันนี้ท่านประธานผมก็ได้ นำเสนอไว้เยอะแล้ว แต่โดยสรุปที่ผมคิดว่าควรจะเน้นมากคือนอกจากพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาแปลงภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ผมคิดว่าเราตามลำพังในกรณีการขาดผมคงไม่พอ ถึงแม้เราจะมีพลังเสนออะไรดี ๆ ไว้ตั้งเยอะ เราอาจจะจำเป็นต้องเป็นวาระของชาติด้วยซ้ำ อาจจะเป็นวาระของสถาปณารูปแห่งชาติด้วยซ้ำ ที่จะช่วยกันรวมพลังกันทุกกรณีการ เพื่อจะนำประเทศพ้นจากกับดัก ผมยังคิดว่าเราควรจะทำ Cross-cut ทำงานร่วมกันระหว่างกรณีการหลายฝ่าย ทั้งเกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง เศรษฐกิจ แม้กระทั่งบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเราจะต้องพูดถึงชุมชน กระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ เศรษฐกิจไม่ต้องพูดนะครับ ทางคณะกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลังก็พูดถึงผู้ประกอบการไว้มากแล้ว สังคมเราก็พูดถึงชุมชนเข้มแข็ง เหล่านี้เป็นต้น คงจะต้องรวมพลังกัน รวมพลังกัน ถ้าตั้งเป้าหมายว่าเราอยากเห็นประเทศไทยสามารถเพิ่มมูลค่าของอุตสาหกรรม สร้างสรรค์จากร้อยละ ๑๐ เป็นร้อยละ ๒๐ ได้ไหม ของจีเอ็นพี (GNP) ภายในปี ๒๕๖๘ แล้วก็รวมพลังกัน นำชาติออกจากกับดัก อันนี้น่าจะเป็นภารกิจของทุกคนในสภาแห่งนี้ ไม่ใช่ภารกิจของทางกรณีการชุดไหน แต่ผมอยากจะนำเสนอเป็นภารกิจใหญ่ของเราก็จบท้ายด้วยปฏิรูปมาก่อนการเมืองนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณมากค่ะ เชิญค่ะ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรณีการ) : ต่อไปเชิญเพื่อนใจ
จะพูดเรื่องกองทุนครับ

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : เชิญค่ะ
นางเตือนใจ สินธุวณิช (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิก
สภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพทุกท่าน ดิฉัน นางเตือนใจ สินธุวณิช กรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม
ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา อย่างที่ทางท่านประธานกรรมาธิการคือ
ท่านอาจารย์เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ และท่านธรรมรักษ์ได้เรียนให้ท่านประธานและ
เพื่อนสมาชิกทุกท่านได้รับทราบถึงพลังของศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจใหม่ที่เรากำลังจะมุ่งไป
โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมของชาติเราที่จะสร้างเงิน สร้างรายได้เข้าสู่ประเทศโดยใช้สิ่งที่เรียกว่า
เป็นมรดกแห่งชาตินั้นมาทำให้เกิดคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจเหมือนอย่างประเทศอื่น ๆ
ที่เขาดำเนินการสำเร็จกันมาแล้ว ดังนั้นดิฉันขออนุญาตกราบเรียนเสนอข้อเสนอนี้ขึ้นว่า
ในรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปของเรานั้น คณะกรรมาธิการได้มีการผลักดันโดยความสนับสนุน
ของคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๒๙๐
ในหมวดของการปฏิรูปว่าเรากำหนดให้มีการปฏิรูปด้านวัฒนธรรมภายใต้หลักการมีส่วนร่วม
ในการวางแผนแม่บทและบริหารจัดการของประชาชน และหลักการรักษาคุณภาพระหว่าง
ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนตามแนวทางดังต่อไปนี้

อย่างแรกคือสนับสนุนให้สมัครศิลปวัฒนธรรมระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งมาจากภาคประชาสังคม คือสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมัครศิลปวัฒนธรรม ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นเพื่อที่จะช่วยกันปกป้อง พื้นฟู สืบสาน ส่งเสริม และพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรม ตามความหลากหลายของแต่ละพื้นที่ โดยให้มีความเป็นอิสระ และประสานงานกับสภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศ และคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ

ประการที่ ๒ ได้มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่า ให้มีการจัดตั้งกองทุน ทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งจะเป็กองทุนภาคประชาสังคม เพื่อเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม

ประการที่ ๓ ก็ได้กำหนดเชื่อมโยงไปถึงในส่วนภูมิภาคและในท้องถิ่นว่า ขอให้องค์กรบริหารท้องถิ่นได้กรุณาที่จะสนับสนุนงบประมาณและการจัดการที่จำเป็น เพื่อส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีอย่างหลากหลายและกระจายอยู่ทั่วประเทศของเรา ให้ได้มีคุณค่าและมูลค่าต่อไปนะคะ

สำหรับเหตุผลจากสืบเนื่องที่ดิฉันได้กราบเรียนท่านประธานและที่ประชุม ได้รับทราบดังกล่าวข้างต้นแล้วทั้ง ๓ ข้อ นั้น จึงทำให้คณะกรรมการการปฏิรูปค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ได้เล็งเห็นว่าเราควรจะมีการจัดตั้งกองทุน ศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นตัวกลางในการที่จะบูรณาการงานในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะ ส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ และรวมถึงการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยเราให้ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม และครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน โดยอาศัยแนวคิดหลักสำคัญ อาทิเช่น แนวคิดทางด้านเศรษฐกิจ เชิงสร้างสรรค์ หรือครีเอทีฟ อีโคโนมี (Creative economy) แนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรม หรือ คัลเจอร์อล ฟันด์ (Cultural fund) แนวคิดเศรษฐกิจแบบดิจิทัล (Digital) หรือดิจิทัล อีโคโนมี (Digital economy) และแนวคิดของการสื่อสารแบบบูรณาการ อินทิเกรทเทด มาร์เก็ตติง คอมมูนิเคชัน (Integrated marketing communication)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนศิลปวัฒนธรรมของเรานั้นนะคะ ดิฉัน อยากจะขอเรียนให้ท่านประธานและท่านสมาชิกทราบดังต่อไปนี้ค่ะ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนศิลปวัฒนธรรมนั้น

ประการแรก ก็เพื่อที่จะ อนุรักษ์ พื้นฟู และสืบสานวัฒนธรรมไทยอันทรงคุณค่า ของเราค่ะ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยที่มีอยู่นั้นเรารู้ว่าวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นแนวขนานอล เฮอริเทจ (National heritage) หรือเป็นมรดกของชาติที่คนไทยทุกคนร่วมกันภาคภูมิใจนะคะ

๕๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ภาวดี ๒๖/๒

เราจะต้องร่วมกันสืบสานให้ศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงของประเทศไทยคงรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย แล้วก็เพื่อให้เยาวชนไทยรุ่นใหม่ของเราได้หันมาศึกษาศิลปวัฒนธรรมไทย เกิดความรู้สึกเห็นคุณค่า หวงแหน แล้วก็ภาคภูมิใจในความเป็นไทยของเราค่ะ นอกจากนี้ เราก็ต้องการที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับวัฒนธรรมไทยแท้ ๆ ของเรา ก็คือทำให้เกิดแวลู แอดเดด อย่างที่ทางท่านประธานเนาวรัตน์ และท่านธรรมรักษ์ได้กราบเรียนให้ท่านประธานและท่านสมาชิกทุกท่านได้รับทราบแล้วนะคะ

วัตถุประสงค์ประการที่ ๒ ก็คือ เพื่อที่จะนำเอาวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่แล้ว ของเราขึ้นมาสร้างศิลปะประยุกต์ให้มีความร่วมสมัย โดยการนำเอาวัฒนธรรมไทยนั้น มาพัฒนาปรับปรุงให้มีความร่วมสมัยเข้าใจง่าย แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งรากฐานของศิลปวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมของเรานะคะ ทั้งนี้ในการดำเนินการในลักษณะนี้นั้นก็เพื่อที่จะส่งออกศิลปวัฒนธรรมไทยของเราสู่สากลค่ะ ดิฉันขออนุญาตเรียนย้ำนะคะว่าเรากำลังเสนอให้ท่านสมาชิกทุกท่าน และสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้ร่วมมือกันในการที่จะช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนให้เรานำมรดกของชาติของเราส่งออกเป็นศิลปวัฒนธรรมสู่สากล นำเงินรายได้กลับเข้ามาประเทศของเราค่ะ

๕๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสสา ๒๗/๑

อีกประการหนึ่งนะคะ เราต้องการที่จะสร้างสรรค์คุณค่าใหม่ให้กับวัฒนธรรมไทยของเรา เป็นเรื่องของแวลู ครีเอชัน (Value creation) หรือแวลู ครีเอทีวิตี (Value creativity) ค่ะ

วัตถุประสงค์ประการที่ ๓ คือเพื่อที่จะบูรณาการการสื่อสารวัฒนธรรมไทยภายใต้แนวคิดแบบ ดิจิทัล อีโคโนมี ตามนโยบายของรัฐบาลและตามแนวโน้มของประชาคมโลก ในขณะนี้นะคะ โดยเราจะจัดให้มีการสื่อสารภายนอกเอ็กซ์เทอร์นอล คอมมิวนิเคชัน (External communication) ที่จะเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานในการที่จะใช้ทั้งซอฟต์แวร์ (Software) และฮาร์ดแวร์ (Hardware) ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่ต่างชาติหรือนานาชาติทุกประเทศทั่วโลกให้ความสนใจ แล้วก็ใช้เครื่องมือตัวนี้ในการสื่อสาร ทำให้โลกของเรานั้น แคลงนะคะ ขณะนี้ในชั่ววินาทีที่เราเปิดโทรศัพท์มือถือหรือเปิดอินเทอร์เน็ต (Internet) นั้น เราจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในทันทีแบบทันเหตุการณ์ด้วยนะคะ

อีกอย่างหนึ่งของการบูรณาการการสื่อสารวัฒนธรรมไทยภายใต้ความคิดแบบดิจิทัล อีโคโนมี ก็คือการสื่อสารภายในหรืออินเทอร์เน็ต คอมมิวนิเคชัน (Internal communication) ของเราเอง ซึ่งก็ต้องเชื่อมโยงกับทุกหน่วยงานของประเทศไทยเราในทุก ๆ ด้าน อย่างที่ท่านธรรมรักษ์ได้บอกแล้วนะคะ ในการที่จะใช้ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ แล้วก็ใช้ดิจิทัล อีโคโนมีนี้ละคะ ในการที่จะทำให้พี่น้องประชาชนเราในทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการที่จะอนุรักษ์แล้วก็สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยของเราในองคาพยพเคลื่อนไปทั่วประเทศพร้อมกันค่ะ

สำหรับแผนการนำกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติไปใช้ประโยชน์นั้น ทางคณะกรรมการของเราได้คิดไว้และขอเรียนที่ประชุมตั้งนี้ว่า ในด้านศิลปวัฒนธรรมไทยนั้น กองทุนศิลปวัฒนธรรมนี้จะส่งเสริมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนที่มีอยู่หลากหลายแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นทุกท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยจะสอดแทรกเรื่องราวของภูมิปัญญาท้องถิ่นและตำนานพื้นบ้านจากอดีตจวบจนปัจจุบันทั้งหมดค่ะ นอกจากนั้นกองทุนนี้ยังจะช่วยดูแลศิลปินผู้สร้างผลงานในศิลปวัฒนธรรมไทยทุกด้าน ให้ศิลปินทุกท่านทุกสาขาทุกแขนงได้มีแรงบันดาลใจที่จะร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์และสืบสานความเป็นไทยของเราอย่างภาคภูมิใจไว้ตราบนานเท่านานค่ะ และนี่เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศไทย ถ้าไม่ใช่ยุคของการปฏิรูปแล้วเรื่องของศิลปวัฒนธรรมและการปฏิรูปแนวนี้ คงจะเกิดขึ้นไม่ได้ในประเทศไทย อยากจะขอให้เราร่วมกันสร้างประวัติศาสตร์หน้าสำคัญนี้กัน

๕๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๒๗/๒

และที่สำคัญมากที่สุดเลยดิฉันอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานและเพื่อน ๆ สมาชิก
รวมทั้งพี่น้องประชาชนทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาศิลปินทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศ
ได้รับทราบกันก็คือว่ากองทุนนี้จะมีส่วนช่วยในการผลักดันส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรมไทย
ของเรานั้นเป็นสินค้าส่งออกเรากำลังจะส่งออกศิลปวัฒนธรรมไทยของเราเพื่อที่จะสร้าง
มูลค่านำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยเรา เหมือนอย่างที่เพื่อนประเทศในอาเซียนหรือในเอเชีย
ได้ทำสำเร็จมาแล้ว ยกตัวอย่างใกล้ตัวที่สุดก็คือประเทศเกาหลีและประเทศญี่ปุ่นด้วยนะคะ
ปัจจุบันนี้ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าศิลปวัฒนธรรมแม้แต่เครื่องสำอางและอาหารการกินของเกาหลีนั้น
เขาได้ส่งออกวัฒนธรรมของเขาไปทั่วโลกแล้ว และทำให้ทุกคนชื่นชอบประเทศเกาหลี
เดินทางไปเที่ยวประเทศเขา ไปเสพศิลปวัฒนธรรมของเขาตั้งแต่ชีวิตความเป็นอยู่ อาหารการกิน
รวมทั้งด้านของศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงนะคะ ดังนั้นกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาตินี้
จะเป็นส่วนสำคัญในการที่จะผลักดันและส่งเสริมให้เราสามารถทำสำเร็จในการที่จะส่งออก
ศิลปวัฒนธรรมไทยของเราค่ะ

และประการสุดท้ายนั้น กองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาตินี้จะมีส่วนสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้เยาวชนไทยเรานั้นให้หันกลับมาร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์และหวงแหนภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทยของเรา แล้วด้วยแนวคิดและประโยชน์ รวมทั้งหลักการและเหตุผลที่ดีฉันได้กราบเรียนท่านประธานและท่านสมาชิกทุกท่านได้รับทราบถึงประโยชน์ของการจัดตั้งให้มีกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาตินั้น ทางคณะกรรมการของเราได้คิดอย่างรอบคอบ รอบด้านแล้วค่ะ โดยมองเห็นข้อเท็จจริงของประเทศไทยในปัจจุบันว่าในขณะที่งบประมาณของแผ่นดินนั้นจำเป็นต้องนำไปใช้จ่ายในเรื่องของการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ (Logistics) ด้านต่าง ๆ ของประเทศและรวมทั้งช่วยพี่น้องเกษตรกร พี่น้องประชาชนในทุกสาขาอาชีพให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นแน่นอนว่างบประมาณแผ่นดินนั้นมีอยู่จำกัดค่ะ ดังนั้นเราก็คำนึงถึงข้อจำกัดอันนี้และเราได้นำแนวคิดและนโยบายของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีท่านพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งท่านได้มอบไว้ให้กับการประชุมแม่น้ำ ๕ สาย และท่านได้แจ้งกับสภาปฏิรูปแห่งชาติเราด้วยว่า ถ้าหากว่าสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้ต้องการที่จะดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านใดก็ตาม ขอให้แจ้งมาว่าจะปฏิรูปเรื่องอะไร ทำอย่างไร มอบหมายให้ใครเป็นคนทำ วิธีการดำเนินการอย่างไร ถ้าหากว่าเราสามารถเสนอได้ครบวงจรแบบนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีก็ยินดีพร้อมที่จะสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปในด้านนั้น ๆ ในทันทีโดยไม่ต้องรอให้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นเรียบร้อย หรือมีคณะรัฐบาลใหม่ มีการเลือกตั้งแต่อย่างใดทั้งสิ้น ดังนั้นด้วยแนวคิดทั้งหลายเหล่านี้ทางคณะกรรมการของเราจึงได้มีแนวคิดที่จะขอกราบเสนอที่ประชุมแห่งนี้และท่านประธาน รวมทั้งทางรัฐบาลด้วย เกี่ยวกับเรื่องของการที่จะดำเนินการในสิ่งที่มีต่างชาติได้ดำเนินการสำเร็จมาแล้ว นั่นก็คือเรื่องของการทำประกันภัยชาวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย เพราะเราทราบดีว่าต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยเรานั้นเขาชื่นชอบในศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านกีฬามวยไทย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งล้วนเป็นวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยที่เราภาคภูมิใจในะคะ และในการดำเนินการนั้นดิฉันขอเรียนว่าทางคณะกรรมการโดยท่านประธานเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ นั้น ได้มีการศึกษาแล้วก็เรียนเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหลายมาร่วมประชุมหารือเกี่ยวกับการดำเนินการประกันภัยชาวต่างชาติที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยอย่างรอบคอบแล้วค่ะ คือเราได้เรียนเชิญท่านผู้แทนของกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ และที่สำคัญก็คือ

ผู้แทนของคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือที่มีชื่อย่อว่า คณะกรรมการ คปภ. ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในเรื่องของการดำเนินการประกันภัยชาวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยของเราได้มาให้แง่คิด ให้ข้อเท็จจริงถึงการดำเนินการที่เคยมีความพยายามที่จะดำเนินการมาก่อนแล้วแต่ไม่สำเร็จ ก็เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เบียดเบียนในสมัยโน้นคิดสูงมากทำให้ความเป็นไปได้ในการดำเนินการในเรื่องนี้ไม่สำเร็จนะคะ

ดังนั้นเราจึงได้เรียนเชิญหน่วยงานที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องของการประกันภัย นั่นก็คือบริษัททพิพประกันภัยซึ่งเป็นบริษัทประกันภัยที่อยู่ภายใต้รัฐบาลพูดอย่างนั้นก็ได้ เพราะว่าผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของทพิพประกันภัยก็คือธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสินหรือ ปตท. และแม้แต่กระทรวงการคลังค่ะ ซึ่งจากการดำเนินงานนี้ดิฉันอยากจะขอเรียนว่าทำไมเราถึงมีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่จะทำประกันภัยนะคะ

เรามาดูสถิติกันนิดหนึ่งนะคะ อยากขอเรียนเชิญท่านประธานและสมาชิกทุกท่านได้ดูกราฟ (Graph) สถิติอันนี้ว่าจำนวนชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในบ้านเรานั้นเราดูย้อนหลังไปถึง ๑๐ กว่าปีค่ะ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๐-๒๐๑๔ คือในปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมานะคะ จะเห็นว่าสูงสุดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจำนวนนักท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นทุกปี และที่สูงสุดก็คือในปี ๒๐๑๓ ซึ่งก็คือ ๒๖.๕๕ ล้านคนตลอดทั้งปีนะคะ แต่มาดรอป (Drop) ลงนิดหนึ่งในปี ๒๐๑๔ ซึ่งก็คือปี ๒๕๕๗ ในปีก่อนโน้น ซึ่งดิฉันคิดว่าทุกท่านทราบดีว่าบ้านเมืองเราเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้าง จนนำมาถึงสภาพปฏิรูปแห่งชาติของเรานะคะ แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าบ้านเมืองเราจะเกิดเหตุการณ์ทำนองนั้นก็ตาม แต่นักท่องเที่ยวก็ยังมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากถึง ๒๔.๗๘ ล้านคน หรือลดไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้นนะคะ และจากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดิฉันมีหมายเหตุข้างล่างเรียนให้ท่านทราบว่าในปี ๒๐๑๔ หรือปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่ผ่านมานั้น ประเทศไทยเราได้มีนักท่องเที่ยวทางอากาศยานหรือว่าบินเข้ามาในประเทศไทยนั้นสูง ๑๗ ล้านคนค่ะ อันนี้นำสถิติมาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนะคะ

ถัดไปนะคะ อยากจะขอเรียนว่าข้อเท็จจริงอันหนึ่งซึ่งคิดว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่นั้นก็คือภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลทุกรัฐบาลเสมอมาค่ะ เกี่ยวกับเรื่องที่ว่ารัฐบาลจะต้องเจียดจ่ายเงินจ่ายให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เขาเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเรา มีภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพสูงถึง ๒๐๐ ล้านบาทต่อปีค่ะ เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในบ้านเรานั้นไม่มีการประกันสุขภาพ ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุขของเรานี้ก็ต้องแบกรับเงินจำนวนนี้ซึ่งเป็นจำนวนสูงถึง ๒๐๐ ล้านบาท และตัวอย่างที่ง่ายที่สุดที่ดิฉันคิดว่าท่านสมาชิกและท่านประธานจะนึกได้ก็คือเหตุการณ์ที่เราเกิดเหตุการณ์สึนามิเมื่อหลายปีที่ผ่านมา คิดว่าขณะนี้ทุกท่านทราบดีนะคะว่าขณะนั้นรัฐบาลไทยรวมทั้งต่างชาติได้ระดมกำลังกันมาช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตามขณะนี้

๕๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริวรรณ ๒๙/๒

ข้อเท็จจริงก็คือยังมีศพซึ่งไม่สามารถจะไต่ถามหา (Identify) ว่าเป็นใคร เรายังเก็บไว้ และตอนนั้นเราใช้จ่ายเงินไปถึง ๒๐๐ ล้านบาทในคราวเดียวที่มีสึนามิ ขณะนี้ก็ยังเป็นหนี้ ค้างอยู่ค่ะว่าเงินจำนวนนี้ยังไม่มีใครมาจ่ายเราเลยนะคะ

ประการถัดไปนั้นการประกันสุขภาพภาคบังคับสำหรับชาวต่างชาติ ดิฉันคิดว่า ขณะนี้ถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้แล้วค่ะ ทั้งนี้เพื่ออะไรคะ เพื่อที่จะรักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของประเทศไทยเรา แล้วก็ทำให้นักท่องเที่ยวที่บาดเจ็บหรือว่าเจ็บป่วย หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวบางท่านซึ่งเราเห็นตามข่าวหน้าหนังสือพิมพ์หรือข่าวทางทีวีว่า โดนทำร้ายโดนต่าง ๆ จะไม่ขอพูดในที่นี้ค่ะ นักท่องเที่ยวเหล่านั้นจะได้รับการรักษา อย่างทันท่วงที โดยที่ไม่เป็นภาระด้านการเงินของงบประมาณแผ่นดินในส่วนอื่น ๆ อย่างที่เราต้องเสียมาเป็นประจำค่ะ

ขอเรียนว่าสำหรับเรื่องของการทำประกันภัยชาวต่างชาติที่เข้ามาในบ้านเรา นั้น ที่ทางคณะกรรมการของเราได้นำเสนอต่อท่านประธานและที่ประชุม นั้น ถ้ามองว่าประเทศอื่น มีการทำกันไหม อยากทราบเรียนค่ะว่าประเทศที่ทำประกันภัยชาวต่างชาติในภาคบังคับ ปัจจุบันนะคะ ทางยุโรปทั้งหมดทำประกันภัย -----

ยกตัวอย่างมาให้ท่านดูนะคะ สหราชอาณาจักรอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี สเปน นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก โปแลนด์ กรีซ ยูเครน สหพันธรัฐรัสเซีย โรมานี ออสเตรีย เบลเยียม โปรตุเกส โมนาโก แล้วก็ประเทศอีกมากมาย ท่านดูจากเปเปอร์ (Paper) ที่เราได้มอบให้ ก็จะเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นบอสเนีย ลิกเตนสไตน์ ลิทัวเนีย เฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรีย โครเอเชีย เอสโตเนีย ลัตเวีย ล้วนแต่เป็นประเทศที่ทำประกันภัยทั้งสิ้น

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ท่านเดือนใจคะ สรุปลงให้สั้นเลยนะคะ เพราะว่าไม่อย่างนั้นจะไม่มีเวลาอภิปรายนะคะ

นางเดือนใจ สินธุวณิก (กรรมาธิการ) : ได้คะท่านคะ แล้วก็ขออนุญาตเรียนนะคะว่าจากข้อความหรือข้อมูลของทักสิกันภัยนั้นเราเสนอที่ประชุมนี้ ที่จะให้ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น ทางท่าอากาศยานคือเข้ามาทางอากาศก่อนจะทำประกันภัยอันนั้นนะคะ ซึ่งจากสถิติก็คือ ๑๗ ล้านคน ซึ่ง ๑๗ ล้านคนนั้น เราจะทำประกันภัยนักท่องเที่ยวด้วยเงินประกันเพียง ๒๐ เหรียญสหรัฐอเมริกาเท่านั้นหรือประมาณ ๖๐๐ กว่าบาท และความคุ้มครองต่าง ๆ นั้น ดีฉันเนื่องจากเวลาจำกัดก็จะไม่อ่านรายละเอียดแต่ท่านสามารถดูจากเปเปอร์ว่าจะคุ้มครองเขาในเรื่องการเสียชีวิตหรืออะไรต่าง ๆ นั้น จำนวนสูงถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท แล้วถ้าหากว่าเป็นศพหรืออะไรก็เคลื่อนย้ายกลับประเทศได้มีความล่าช้า กระเป๋าส่งมาหรือแม้แต่ล่าช้าเครื่องบินออก เครื่องบินดีเลย์ (Delay) ก็สามารที่จะได้สินไหมทดแทนด้วย การคุ้มครองนั้นเฟส (Phase) แรก เรียนเสนอว่าให้ทำเฉพาะผู้ที่เดินทางเข้ามาทางอากาศยานคือ ๑๗ ล้านคน ไม่จำกัดอายุแล้วก็คุ้มครองสูงสุดถึง ๓๐ วันที่เขาอยู่ประเทศเรา และด้วยเงิน ๒๐ เหรียญสหรัฐคือจำนวนน้อยนี่คือ ๖๐๐ กว่าบาทนั้นจะทำให้ประเทศไทยเราหรือรัฐบาลนั้นมีเงินเข้ามาในส่วนนี้ สร้างเงินรายได้ให้กับประเทศไทยถึงจำนวนปีละ ๑๐,๘๘๐ ล้านบาทคะ ซึ่งสำหรับข้อดีของการทำประกันภัยชาวต่างชาตินั้นขออนุญาตเรียนคะว่าข้อดี

ข้อแรกก็คือชาวต่างชาติทุกรายที่เดินทางเข้าประเทศไทยโดยอากาศยานนั้น จะได้รับการคุ้มครองทันทีที่ผ่านการตรวจคนเข้าเมืองตามกฎหมายไทย

ข้อ ๒ สร้างหลักประกันที่มั่นคงให้ชาวต่างชาติว่าจะได้รับความคุ้มครองดูแลหากเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยระหว่างพำนักอยู่ในประเทศไทย

ข้อ ๓ สร้างความเชื่อมั่นให้ชาวต่างชาติในการรับความคุ้มครอง ความปลอดภัย
ในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทย

ข้อ ๔ เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์และคุณภาพการท่องเที่ยวไทย

ข้อ ๕ การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีคุณภาพเข้ามา
ในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

ข้อ ๖ เป็นการสร้างภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย
และ

ข้อ ๗ เป็นการเพิ่มเงินรายได้แผ่นดินจำนวนมหาศาลได้อีกช่องทางหนึ่ง

นอกจากนั้นยังเป็นการประหยัดงบประมาณของภาครัฐที่มีต่อนักท่องเที่ยว
ต่างชาติ สำหรับค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลในแต่ละปี ซึ่งได้กราบเรียนแล้วว่าประมาณ
๒๐๐ ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้ก็เป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
ทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทั่วประเทศ และ

ประการสุดท้ายนั้นก็คือส่วนหนึ่งของเงินรายได้จากเบี้ยประกันภัยชาวต่างชาติ
ซึ่งจะขอให้ดำเนินการนี้ รัฐบาลสามารถที่จะนำไปใช้นอกจากจะมาส่งเสริมด้านของการจัดตั้ง
กองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติแล้ว ยังสามารถส่งเสริมทางด้านอนุรักษ์และพัฒนา
ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านครอบคลุมทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาด้านสาธารณสุขอีกด้วยค่ะ

สำหรับแนวทางการดำเนินงานก็ขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานว่า
ทางคณะกรรมการของเราใคร่ขอเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้ รวมทั้งทางรัฐบาล
ให้มีการพิจารณาออกเป็นพระราชกำหนด พระราชกำหนดนี้จะให้มีการประกันภัยชาวต่างชาติ
ที่เดินทางเข้าประเทศไทยเป็นการภาคบังคับเหมือนอย่างทางยุโรปได้ดำเนินการอยู่
ให้มีการจัดตั้งกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้สมัชชาวัฒนธรรมแห่งชาติ
ให้มีกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติหรือให้กองทุนนี้เป็นองค์กรที่สามารถรับค่านายหน้า
ประกันภัยจากชาวต่างชาติตามอัตราที่กฎหมายกำหนดได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย -----

เนื่องจากว่าในการประกันภัยนั้นมีข้อระเบียบไว้เรียบร้อยแล้วในการที่จะมีเงินค่านายหน้า หรือผู้ชี้ช่องที่จะได้เงินจำนวนนั้นไป ก็ขอให้มีพระราชกำหนดกำหนดให้กองทุนนี้เป็นองค์กรที่สามารถรับได้ค่ะ

และประการถัดไป กำหนดให้บริษัทที่พยประกันภัย จำกัด และสมาคมประกันวินาศภัยซึ่งมีสมาชิกอยู่ประมาณ ๖๗ สมาคมด้วยกันคือหน่วยงานด้วยกันเป็นผู้บริหารหรือเป็นเจ้าของในการที่จะรวบรวมบริษัทประกันภัยทุกบริษัทในประเทศไทย ได้มาร่วมดำเนินการโดยภาคสมัครใจ โดยบริษัทนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการกำหนดคุณสมบัติของบริษัทประกันภัยที่ประสงค์จะสมัครเข้าร่วมพูล (Pool) หรือร่วมดำเนินการในเรื่องนี้ แล้วก็ให้ผู้บริหารพูลนี้ดำเนินการประสานการบริหารโครงการแบบครบวงจรต่อไป แล้วในเรื่องของการจัดเก็บเบี้ยประกันภัยจำนวนแค่ ๒๐ เหรียญสหรัฐนั้น จะดำเนินการเก็บพร้อมกับการชำระค่าตัวเครื่องบินหรือแอบซอร์บ (Absorb) เข้าไปในตัวเครื่องบิน โดยผ่านสมาคมที่เราเรียกกันว่า ไออาตา (IATA) หรือ อินเตอร์เนชันแนล แอร์ทรานสปอร์ต แอสโซซิเอชัน (International Air Transport Association) ซึ่งดำเนินการอยู่แล้ว ให้การทำอากาศยานของประเทศไทยในปัจจุบัน แล้วก็ขอเรียนยืนยันว่าข้อมูลการเข้าออกประเทศของกองตรวจคนเข้าเมืองจะเป็นการระบุผู้เอาประกันภัยตั้งแต่เขาเริ่มต้นและสิ้นสุดการคุ้มครองของการประกันภัยก็คือเมื่อเขาตรวจตราวีซ่า (Visa) เข้ามาในประเทศไทยแล้วก็ออกไปจากประเทศ ท่านประธานคะ ทั้งหมดนี้คือกรอบความคิดรวบยอดซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนาได้คิดแล้วก็ขอเสนอท่านประธาน และที่ประชุมนี้เพื่อโปรดกรุณาทราบและให้การสนับสนุน หวังใจว่าเราคงจะได้รับความสนับสนุนซึ่งทางรัฐบาลและสภานี้หากให้ความเห็นชอบในการดำเนินการเรื่องนี้เพราะเห็นว่าเราจะร่วมกันส่งเสริมและสร้างสรรค์คุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านนั้นให้ความเห็นชอบก็สามารถดำเนินการได้ทันทีค่ะ ก็ขออนุญาตกราบเรียนที่ประชุมและท่านประธานเพียงแค่นี้ กราบขอบพระคุณค่ะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบพระคุณมากค่ะ ก็ชัดเจนนะคะข้อมูลที่ท่านได้รับ ก็ขอขอบพระคุณท่านกรรมการทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลต่อไปจะเป็นการอภิปรายให้ความเห็นจากสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉันมีรายงานท่านสมาชิกที่ขออภิปรายให้ความเห็นอยู่ ๕ ท่านแรก ก็คือ ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง

ท่านพรณี จารุสมบัติ ท่านดอกเตอร์ถวิลวดี บุรีกุล ท่านรองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ประภาภัทร นิยม แล้วก็ท่านนิรันดร์ พันทรกิจ ขอเชิญท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง ค่ะ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง (กรรมาธิการ) : กราบเรียน ท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านประธานและกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา กระผม นายปรีชา เกาทอง สปช. ๑๓๘ ผมก็เป็นคนหนึ่ง ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา แต่ว่าตอนนี้ ขอลงมาทำหน้าที่อภิปรายเสริมในสิ่งที่คณะกรรมาธิการชุดนี้ได้ทำ ผมขออนุญาตกราบเรียนว่า สิ่งที่คุณกรรมาธิการชุดนี้ได้จัดทำขึ้นมาซึ่งมีผมเป็นส่วนร่วมด้วย ผมถือว่าได้สร้างประวัติศาสตร์ ให้กับวงการด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติเราตั้งแต่มีประเทศไทยนี้มา ก็ขอแสดงความยินดีด้วย ตัวผมเองผมอยากจะเรียนเสริมในประเด็นเรื่องของคุณค่า ทำไมต้องพูดเรื่องคุณค่า เดี่ยวท่านอื่นจะพูดเรื่องมูลค่านะครับ ทั้งที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิกรรมาธิการก็ได้ชี้ประเด็น หลายประเด็นแล้ว ผมอยากจะจับในประเด็นเรื่องคุณค่าซึ่งมันเหมือนเป็นหญ้าปากคอก แต่ความจริงแล้วคุณค่าทางผลประโยชน์ที่เป็นเศรษฐกิจจับต้องได้ เป็นจีดีพี เป็นเม็ดเงิน นั้นส่วนหนึ่ง -----

แต่คุณค่าทางใจมันเหมือนเป็นเรื่องมโน เป็นเรื่องที่คิดฝันแต่มันจำเป็น ถ้าเราไม่สามารถดึงเอาคุณค่าทางใจให้ปรากฏรูปมาเป็นจริงได้ งานศิลปวัฒนธรรมที่มันเกิดบนแผ่นดินนี้มีอายุ ๔,๐๐๐ กว่าปี แผ่นดินสุวรรณภูมิซึ่งปัจจุบันเราเป็นฮับ (Hub) ศูนย์กลางอยู่ที่นี่มันก็ไปถูกที่ได้หยิบยกขึ้นมาต่อยอด เอามาพัฒนา จะอนุรักษ์ จะสืบสาน จะวิจัย จะพัฒนา จะส่งเสริมหรือสนับสนุนเผยแพร่อะไรก็ตามมันเป็นวาทกรรม จะทำอย่างไรให้มันเกิดมรรคเกิดผล เพราะฉะนั้นผมจะพูดในประเด็นในช่องของคุณค่า ก่อนอื่นก็คงขออนุญาตอันเชิญพระราชกระแสของพระเจ้าแผ่นดินของเรา ๒ พระองค์ รัชกาลที่ ๖ ท่านได้กล่าวไว้ว่าอันชาติใดไร้ช่างชำนาญศิลป์ เหมือนนารินไร้โถมบรรโลมสง่า ใครได้เห็นไม่เป็นที่จำเรียดาเขาจะพากันแย้มให้อับอาย ทรงกล่าวไว้มานานมาแล้วตั้งแต่ทรงพัฒนาชาติบ้านเมืองและทรงนำเอาศิลปไทยบวกศิลปะตะวันตกเพื่อพัฒนาชาติในการเปิดประเทศ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ก็ได้กล่าวไว้วันเปิดพิพิธภัณฑ์สุโขทัยว่าอิฐเก่า ๆ เพียงก้อนมีคุณค่าบ่งบอกถึงค่านิยม อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ของความเป็นชาติของเรา นี่ก็บางส่วนบางตอนของบทพระราชปรารภกล่าวเปิดพิพิธภัณฑ์ และในหลวงรัชกาลที่ ๙ ก็กล่าวเมื่อไม่นานนี้เองเมื่อทรงทำหนังสือพระมหาชนก และกล่าวถามกับศิลปินว่าศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม อัตลักษณ์ของคนไทยในยุคสมัยของรัชกาลที่ ๙ จะเป็นอย่างไร ถ้าเอาความหมายที่พระองค์ได้ตรัสในเรื่องของอิฐเก่า ๆ เพียงก้อนหมายถึงงานของดั้งเดิมที่มีการจะต้องสืบทอดและพัฒนาอย่างไร เหมือนงานที่มีอยู่จริงในศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงทั่วประเทศเรา และถ้าเอาคำพระราชดำรัสถามที่ว่า แล้ววัฒนธรรม ค่านิยม อัตลักษณ์ของคนไทยในยุคสมัยของรัชกาลที่ ๙ จะเป็นอย่างไร ก็หมายถึงวิถีปฏิบัติของค่านิยม วัฒนธรรม ศิลปะ ที่จะออกมาเป็นแบบแผนในรัชกาลที่ ๙ คือเป็นร่วมสมัยและจะเป็นอย่างไร นั่นคือคำถามที่ทรงมีพระราชปรารภพูดคุยกับคณะศิลปินขออนุญาตดูสไลด์ (Slide) นะครับ ผมขออนุญาตเพียร์ รีวิว (Peer review) นิดหนึ่งในเรื่องสไลด์เพื่อให้เห็นว่าฐานที่อยู่ของแผ่นดินของเรา ผมขีดเส้นแดงไว้ในรอบสามเหลี่ยมแล้วมีวงกลม ที่เราเรียกว่า สุวรรณทวีป หรือสุวรรณภูมิที่ว่าปัจจุบันเราอาจจะหมายถึง ๑๐ ประเทศในอาเซียน มีเส้นทแยงไปด้านขวา รวมทั้งฟิลิปปินส์ บรูไน ลงมาที่สุมาตรา อินโดนีเซียด้วย ปัจจุบันเราเรียกว่า ๑๐ ประเทศอาเซียน แต่บนแผ่นดินใหญ่ตรงนี้เขาเรียกว่าอาณาจักรสุวรรณภูมิมีอายุเป็น ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ ปีนะครับ เพราะฉะนั้นองค์ความรู้ต่าง ๆ นั้นเป็นองค์ความรู้เรียกว่า พหุวัฒนธรรม พหุชุมชน พหุองค์ความรู้

๖๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๓๒/๒

เพราะฉะนั้นชุมชนที่อยู่ตรงนี้อยู่มานานและอยู่มาจริงแล้วก็ม้องค์ความรู้มากมาย เราจะทำอย่างไรที่จะดึงเอาสิ่งที่เป็นอยู่ตรงนี้ปัจจุบันที่เราเรียกว่าสุวรรณภูมิและมี ๑๐ ประเทศล้อมรอบอยู่ ซึ่งเราเป็นศูนย์กลาง เราเป็นแหล่งรวมของมรดกทางวัฒนธรรมนั้น ดึงตรงนี้ขึ้นมาให้เห็นเป็นรูปธรรมและนำมาต่อยอดนะครับ

สุดท้ายจริง ๆ ก็คงจะกราบเรียนว่าสิ่งที่อยากเรียนฝากก็คือว่าผมขอบคุณ และภูมิใจกับสิ่งที่กรมการศึกษานี้ได้ทำ แต่สิ่งที่จะฝากเรียนคือว่าทำอย่างไรที่จะพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ เรียนรู้พัฒนาคน โดยเฉพาะพัฒนาเรื่องการศึกษาให้ครอส คัตติง (Cross cutting) กับเรื่องของโครงการนี้ ถ้าการศึกษาการเรียนไม่สามารถนำพาคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรม เข้ามาสู่ตัวตนคนได้มันก็จะการรู้ค่า การรู้คุณค่าก็จะหมดความหมายไป

ประเด็นที่ ๒ คือการส่งเสริม การพัฒนา การแปลงภูมิปัญญาในท้องถิ่น และทรัพย์สินทางปัญหานี้ให้เกิดการต่อยอด และสุดท้ายคือการครอส คัตติงกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในอีกหลากหลายฐาน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ บริหารราชการแผ่นดิน สังคม ชุมชน การศึกษา การวิจัย พัฒนา อินโนเวชัน (Innovation) ต่าง ๆ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างจำเป็นมาก ที่ต้องทำงานร่วมกันจากสิ่งที่กรมการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรมได้จัดเสนอแล้วต้องทำงาน เป็นทีม -----

ผมว่าอันนี้เป็นวาระสำคัญ ผมมองว่าเป็นวาระปฏิรูปจริง ๆ เลย ปฏิรูปคนอย่างที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้พูดบนเวทีว่าคนต้องได้รับการปฏิรูปตรงค่านิยม การรับรู้คุณค่าก่อน เมื่อรู้คุณค่าเขาจะเอาคุณค่านั้นไปแปลงเป็นมูลค่าเป็นภาคต่อไป หรือเขาจะทำเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์งานองค์ความรู้ที่ดีที่งามต่อไปโดยที่มีฐานของความเป็นไทยหรือเป็นตัวเองบนบริบทของโลกในยุคสมัยปัจจุบัน ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบคุณอาจารย์ค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านพรณี จารุสมบัติ ค่ะ

นางพรณี จารุสมบัติ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ และเพื่อนสมาชิกที่เคารพทุกท่าน ดิฉัน พรณี จารุสมบัติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ วันนี้ที่ได้ฟังกรอบการปฏิรูปของอนุกรรมการศิลปะ วัฒนธรรม ดิฉันก็อยากจะอภิปรายเสริมในประเด็นที่ว่า การบริหารจัดการวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งพวกเราคงตระหนักกันดีว่าทุนวัฒนธรรมนี้เป็นทุนเดียวของโลกในโลกนี้ที่เป็นทุนที่ยังใช้ยิ่งเพิ่มมูลค่านะคะ ยิ่งใช้ยิ่งเพิ่มมูลค่าเพื่อพัฒนาคุณค่าและเพิ่มมูลค่านั้น จะเห็นว่าสิ่งหนึ่งที่สำคัญยิ่งก็คือการรักษาคุณค่านั้นไว้ นะคะ บางครั้งเราเพิ่มมูลค่าในทุนวัฒนธรรมนั้นแล้ว แต่เราไม่ได้รักษาคุณค่า อย่างยกตัวอย่าง ขอเอ่ยนามท่านดอกเตอร์ธรรณที่ได้โพสต์ (Post) ข้อความลงใน สปช. ในไลน์ (Line) ว่าปัจจุบันนี้คนเอาลูกหลานมาเล่นหรือว่ากั๋ง หอย ปู ปลาในอันตามันนั้นได้รับความเสียหาย นี่คือการเพิ่มมูลค่า แต่ไม่ได้รักษาคุณค่า นั้นก็จะทำให้ทุนวัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้หมดไป แล้วสิ่งหนึ่งที่อนุกรรมการศิลปะ วัฒนธรรม ได้ร่วมลงพื้นที่จริงนะคะ ให้ทำดูเป็นรูปธรรมนั้น คณะของเราได้ร่วมกันเปิดพื้นที่วัฒนธรรมชุมชนเพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจะนำเสนอเราจะมีที่เราได้ลงพื้นที่ไปแล้วนั้นคืออำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เราได้บูรณาการร่วมกันนะคะ ก็มีอนุกรรมการศิลปะ วัฒนธรรม สมาคมวัฒนธรรมหัตถศิลป์ล้านนา สมาคมมัคคุเทศก์ จังหวัดเชียงใหม่ แล้วก็เอเจนซี (Agency) คือบริษัททัวร์ รวมทั้งสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๓ ที่เราได้เลือกพื้นที่อำเภอสันป่าตองนี้ นะคะ ขอเสนอภาพว่าอำเภอสันป่าตองนี้ เป็นอำเภอที่ไม่ไกลจากจังหวัดเชียงใหม่ ประมาณ ๒๔ กิโลเมตร แต่ถูกมองข้ามไปนะคะ คนที่ไปเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะไปอำเภอหางดง บ้านถวาย แล้วก็เลยไปถึงพระธาตุจอมทอง ดอยอินทนนท์ แต่อำเภอสันกำแพงนั้นอยู่ระหว่างอำเภอหางดงกับพระธาตุจอมทองนะคะ

ในพื้นที่นี้มีศักยภาพ มีความพร้อม ทางอนุกรมการศิลปะ วัฒนธรรม เราก็ได้ลงพื้นที่ โดยประสานไปคุยกับชุมชนก่อนว่าชุมชนนั้นมีความพร้อมมีศักยภาพอย่างไร แล้วให้โจทย์ว่า ท่านอยากนำเสนอสิ่งไหน มีศักยภาพพร้อมสิ่งไหนให้คิดเองทำเอง แล้วเราจะนำคณะนี้ลงมา เมื่อถึงวันจริงที่เราได้นำคณะลงไปในนั้นเราก็จะเห็นว่าสิ่งแรกที่เราไปถึงอำเภอสันป่าตองนั้นก็คือสิ่งที่เราไปอันแรกเลยก็คืออำเภอเวียงท่ากาน อำเภอเวียงท่ากานนั้นตามภาพที่นำเสนอให้สมาชิกดูว่ามันเป็นเมืองโบราณ ๑,๐๐๐ ปีนะคะ แล้วก็ชาติพันธุ์ในอำเภอเวียงท่ากานนั้นก็คือไทลื้อ หรือยองนั่นเองนะคะ วัฒนธรรมของชาติพันธุ์นี้เขาสืบสานไว้ได้อย่างมั่นคงนะคะ การแต่งกาย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย แล้วก็ด้านขวาจะเห็นไหมคะ นั่นคือคอฟฟี่ เบรก (Coffee break) ของเขาที่ได้นำมาเสนอให้กับคณะของเราที่ไปนะคะ เป็นการทำเอง ใช้ของในพื้นที่บ้านของเขานะคะ อันนี้ก็คือยองนะคะ

แล้วอีกที่หนึ่งอันนี้ก็ยังเป็นไทจีน ไทจีนนี้สำคัญมาก ๆ เรามักจะเดินทางไปเที่ยวที่สิบสองปันนาเพื่อไปดูบ้านไทจีน ที่สิบสองปันนานั้นมีแค่ ๑๒ หลังเองคะ แต่ที่อำเภอสันป่าตองนั้นมี ๓๐ หลัง และใน ๓๐ หลังนี้บ้านไทจีนนี้ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น มีภาษาพูด ภาษาเขียนของไทจีนเอง และยังมีพิพิธภัณฑ์ของไทจีนเป็นของตัวเองอีกนะคะ อันนี้ก็คือเป็นชาติพันธุ์อีกชาติพันธุ์หนึ่งในอำเภอสันป่าตองนะคะ

ภาพต่อไปนะคะ อันนี้ก็ยังเป็นชาติพันธุ์ไทเขินอยู่นะคะ ที่ยังแต่งตัวแล้วก็ วัฒนธรรมการผูกข้อมือเป็นการรับขวัญ รวมทั้งจะมีบ้านร้องตีมีด มีศิลปกรรมในการที่ยังทำตีมีดอยู่ อันนี้ก็คือการผูกกระเทียม ก็นับกระเทียมมา แล้วก็ยังมีวัฒนธรรมอันนี้อยู่ในไทเขินนั่นเองนะคะ อันนี้ก็คือการทำเกี่ยวกับกระต๊อบที่เป็นกระต๊อบข้าวเหนียวใช้ธรรมชาติที่ตนเองเป็นของพื้นบ้าน แล้วก็ยังมีทำไม้กวาดที่ทำจากทางมะพร้าว แล้วจะมีเป็นบ้านคุ้มเจ้าแก้วนรรัฐ บ้านคุ้มเจ้าแก้วนรรัฐนี้มีความสำคัญเป็นบ้านที่เกิด ๑๐๐ ปี แล้วก็บ้านหลังนี้เป็นบ้านของเจ้านคร ที่ครองเมืองเชียงใหม่ที่เป็นคนสุดท้ายนะคะ รวมทั้งพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งพิพิธภัณฑสถานี่ มีความสำคัญมาก ๆ มีพิพิธภัณฑสถานอยู่ ๕๐,๐๐๐ ตัวทำเองหมด ซึ่งกษัตริย์จกมีนั้น ได้เชิญคนที่ทำตุ๊กตา ณ ที่สันป่าตองนี้ไปฝึกคนที่ภูฏาน แล้วก็ตุ๊กตาของเขามีชุดหนึ่งชื่อว่า รามเกียรติ์ ชุดนี้ก็ได้ไปแสดงที่ไทยพาวิลเลียนในเวิลด์ เอ็กซ์โป (World expo) ซึ่งคนที่ทำ ตุ๊กตานี้ก็ทำเป็นพิพิธภัณฑสถานี่มีถึง ๕๐,๐๐๐ ตัว เราก็ได้นำเสนอว่ามคฺุเทศ์ที่ไปด้วยนั้น ก็จะมาทำเรื่องการตลาด สำหรับเอเจนซี ทัวร์ (Agency tour) นั้นก็ได้เสนอแนะปรับปรุงบางอย่าง เพื่อที่จะให้มีความพร้อมในการจะต้อนรับ ซึ่งในหน้าหนาวนี้ทางเอเจนซี ทัวร์ก็จะขาย สันป่าตองนี้ให้กับทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นเอเชีย รวมทั้งยุโรปและอเมริกาเพื่อที่จะนำทัวร์เหล่านี้ มาท่องเที่ยวในสันป่าตองและให้เขาเกิดความพร้อมโดยวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชนของเขา ตัวดิฉันก็อยากจะย้ำว่าทุนทางวัฒนธรรมนั้นเมื่อเราพัฒนาคุณค่าแล้ว แล้วเราก็ได้มูลค่าเพิ่ม มูลค่าเพิ่มนั้นจะไม่มีหมดถ้าเรารักษาคุณค่านั้นไว้ให้มันคงยั่งยืน คุณค่าที่เรารักษาไว้นั้น เราต้องให้ตามที่ชุมชนต้องการและตามวิถีที่ชุมชนนั้น ก็ขอขอบคุณทุกท่านด้วยค่ะ

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านดอกเตอร์ถวิลวดี บุรีกุล ค่ะ

นางถวิลวดี บุรีกุล : กราบเรียนท่านประธาน ดิฉัน ถวิลวดี บุรีกุล ดิฉัน ต้องขอขอบคุณทางกรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่มีความพยายามที่จะปฏิรูประบบการบริหารศิลปวัฒนธรรม ของประเทศไทยนะคะ สำหรับตัวดิฉันเองซึ่งไม่ค่อยได้มีความรู้มากมายนัก ดิฉันก็ได้เรียนรู้ ในวันนี้ และดิฉันมีประเด็นที่อยากจะถามหลายเรื่อง แล้วก็ถามตัวเองอยู่เหมือนกันว่าอะไร คือวัฒนธรรมไทยที่เรานึกขึ้นได้เป็นลำดับแรก ดิฉันก็พยายามนึกแล้วก็ยังไม่ค่อยออก นอกจากนั้นแล้วอะไรบ้างที่เราจะต้องอนุรักษ์ แล้วอะไรคือศิลปะที่เป็นของไทยแล้วเราควรจะอนุรักษ์

อันนี้เป็นสิ่งที่คนที่ไม่เข้าใจเรื่องศิลปวัฒนธรรมอาจจะพบความยากลำบากในการคิดนะคะ เพราะว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องของค่านิยม ความเชื่อบรรทัดฐานที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ เป็นเรื่องของวิถีชีวิต แล้วทำอย่างไร ดิฉันคิดว่าวัฒนธรรมสร้างได้โดยการสื่อสารที่ไม่ต้องพูด แต่ให้ประชาชนเข้าใจว่ามันมีคุณค่า นั่นคือสิ่งที่สำคัญ เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรในเรื่องของการปฏิรูป ดิฉันก็เลยคิดว่ามันจะต้องคิดแบบมีกลยุทธ์ แต่ว่าปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งท่านได้มองถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นก็เป็นเรื่องที่ถูกต้องนะคะ และคราวนี้ถ้าเราจะคิดอย่างมีกลยุทธ์ ดิฉันอยากจะให้มองเรื่องของระบบ ระบบของการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่ามันมีความเกี่ยวข้องมากมายตั้งแต่ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ ที่เป็นเรื่องทีละเอียดอ่อน เป็นเรื่องทีเข้าใจยากอยู่เยอะมากนะคะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวศิลปะเอง เรื่องของมีเดีย (Media) หรือว่าในเรื่องของครีเอทีฟ คัลเจอร์รัล เซอร์วิส (Creative cultural service) อะไรอย่างนี้เยอะแยะมาก ซึ่งคนสามัญธรรมดาที่ไม่ได้เรียนเรื่องนี้ก็จะลำบากในการที่จะออกแบบ เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องของการวางแผนงบประมาณวางแผนในเรื่องของการเรียนรู้ เรื่องของโครงสร้างการจัดการเป็นเรื่องที่จะต้องทำ และนอกจากนี้การสร้างสัญลักษณ์ที่เป็นซิมโบล (Symbol) -----

สำหรับการใช้เวลาของประชาชนในเรื่องของการเสพศิลปวัฒนธรรม หรือเรื่องของการส่งเสริมให้ประชาชนหันมาสนใจ หรือเรื่องของการปรับพฤติกรรมของคนซึ่งต้องสร้างที่โรล โมเดล (Role model) หรือว่าตัวแบบ ซึ่งตรงนี้ดิฉันยังมองไม่เห็นในเรื่องของการสร้างตัวแบบที่จะให้คนหันมาสนใจในเรื่องของศิลปวัฒนธรรม เพราะฉะนั้นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ที่จะทำให้ตัวแบบนั้นเป็นตัวที่จะถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมให้เกิดความลึกซึ้ง ให้เกิดความเข้าใจเป็นแบบฉบับ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก แทนที่จะคิดในเรื่องของการหาเงินเข้าประเทศโดยไม่ได้คิดในเรื่องของการเอาศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นมาสร้างคุณภาพสังคม เพราะจริง ๆ แล้วในเรื่องของศิลปวัฒนธรรม การเสพศิลปวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องของตัวชี้วัดคุณภาพสังคมอย่างหนึ่ง เพราะว่าในเรื่องของตัวชี้วัดคุณภาพสังคมมันจะมีเรื่องของความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคม มีเรื่องของความสมานฉันท์ทางสังคม มีเรื่องของ การบูรณาการทางสังคม ซึ่งหมายถึง การมีเอกลักษณ์ การมีอัตลักษณ์ของความเป็นชาติ และที่สำคัญที่ศิลปวัฒนธรรมเข้าไปอยู่ก็คือเรื่องของการสร้างพลังทางสังคมที่เป็นโซเซียล เอ็มพาเวอร์เมนต์ (Social empowerment) นั่นคือสิ่งที่สำคัญที่สุด เราต้องสร้างพลังทางสังคมให้เกิดขึ้น ให้ทุกคนรู้สึกว่าเป็นคนไทย มีความภูมิใจในการเป็นชาติและหันมาสนใจศิลปวัฒนธรรมของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นเผ่าพันธุ์ใด แต่ก็อยู่ในประเทศไทย ซึ่งตรงนี้มีตัวชี้วัดที่เขาถามถึงแม้กระทั่งว่าในช่วงปีหนึ่งเคยไปพิพิธภัณฑท์กี่ครั้ง เคยไปชมคอนเสิร์ต (Concert) กี่ครั้ง เคยไปที่ไหน ๆ กี่ครั้ง ที่เป็นเรื่องของการเสพศิลปวัฒนธรรม เคยไปดูอาร์ท มิวเซียม (Art museum) หรือไม่ เคยพาลูกไปชมละครหรือไม่ ซึ่งประเทศที่เจริญแล้วเขาจะมีสถิติในเรื่องนี้สูงมาก แต่ของไทยจะน้อยมากไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วส่วนใหญ่จะไปห้างสรรพสินค้า เพราะฉะนั้นดีกว่าไหมถ้าเราจะหันมาสนใจในเรื่องที่เชิญชวนประชาชนเข้ามาเรียนรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมโดยไม่ต้องบอกว่านี่คือศิลปวัฒนธรรม แต่ให้เสพโดยเรื่องของค่อย ๆ เรียนรู้ แล้วก็แทนที่จะคิดถึงเรื่องของการหารายได้ แล้วก็ไปทำลายศิลปวัฒนธรรมที่เป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นฐานณะคะ ซึ่งดิฉันมองว่าสิ่งที่สำคัญที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นคือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกำลังจะเปลี่ยนชื่อไปให้หันมามีความรู้ความเข้าใจ แล้วก็ดูแลศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ของตัวเอง แทนที่จะไปสร้างแบบวัน ไซส์ ฟิต ออล (One size fit all) หรือว่าไปดูงานจากต่างประเทศ แล้วก็มาปรับเปลี่ยนเป็นการทำลายศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งตรงนั้นเป็นเรื่องที่น่าเสียดายมาก ดิฉันยกตัวอย่างเช่นกรมศิลปากรกำลังจะย้ายโบราณวัตถุจากพิพิธภัณฑท์ที่จังหวัดพิษณุโลก

ไปอยู่ที่จังหวัดสุโขทัยด้วยเหตุผลว่าไม่สามารถที่จะดูแลได้ ซึ่งตรงนี้ก็ต้องการชุมชนของเขา
 อย่างนี้เป็นต้นนะคะ เพราะฉะนั้นด้วยความเคารพกรรมาธิการทุกท่านดิฉันเห็นว่าจะดีกว่าไหม
 ถ้าเห็นเรื่องของการปฏิรูปเพื่อที่จะให้สร้างจิตใจของคนไทยให้ดีขึ้นหันมาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
 มากกว่าการขายศิลปวัฒนธรรม ขอขอบคุณค่ะ

นางสาวทัศนาศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
 ขอขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ประภาภัทร นิยม ค่ะ

รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา
 ที่เคารพและเพื่อนสมาชิกทุกท่านนะคะ ดิฉัน ประภาภัทร นิยม ดิฉันเป็นกรรมาธิการอยู่ด้วย
 ในขณะนี้คะ แล้วก็ได้ร่วมแรงร่วมใจที่จะนำเสนอกรอบการปฏิรูปนี้มา ซึ่งก็อย่างที่
 ท่านประธานได้กล่าวไปแล้วว่าไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่าเรื่องศิลปวัฒนธรรมนั้น หรือเรื่องค่านิยมที่ดี
 เรื่องศาสนาเป็นเรื่องที่จับต้องได้ยาก ดิฉันอยากจะขออนุญาตเพิ่มเติมในบางแง่มุม
 ที่หลายท่านอาจจะยังไม่ได้กล่าวถึงในเรื่องของศิลปวัฒนธรรม เรามองศิลปวัฒนธรรม
 โดยมากเราจะมองในมุมของผู้สร้างมุมหนึ่ง แล้วก็ผู้เสพอีกมุมหนึ่ง แต่ว่าจริง ๆ แล้วในเรื่อง
 ของศิลปวัฒนธรรมมันมีคุณค่าอีกมากมายถ้าหากว่าเรามองในอีกมิติหนึ่งคือในมุม
 ของการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ในเรื่องนี้เป็นแง่มุมที่เราอาจจะเปรียบเทียบอย่างนี้ว่า ถ้าหากว่า
 งานศิลปวัฒนธรรมออกไปเป็นหัวหอกทางด้านการสร้างเสริมทางเศรษฐกิจ มูลค่า
 ทางเศรษฐกิจ ซึ่งก็ไปเรียกว่าเป็นอาวุธทางวัฒนธรรมหรืออะไรก็แล้วแต่ แต่ว่าในมิติ
 ของการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมอาจจะเรียกได้ว่าเป็นทุนทางจิตวิญญาณ -----

เป็นทุนทางจิตวิญญาณซึ่งเรื่องนี้สำคัญมาก เป็นคุณค่าที่สามารถที่จะช่วยบ่มเพาะกลุ่มเกลาจิตใจของเด็ก ของทุก ๆ คนให้เป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อน เป็นผู้ที่สามารถที่จะใจจดใจจ่อ แล้วก็ทำอะไรด้วยความยั้งคิด ทำอะไรด้วยการเผชิญกับความไม่รู้ ความไม่สำเร็จ มีความอดทนที่จะลองผิดลองถูก อันนี้เป็นมิติของการเรียนรู้ ก็หมายความว่าเราใช้ศิลปวัฒนธรรมเข้าไปอยู่ในกระบวนการของการจัดการศึกษา หรือเข้าไปอยู่ในกระบวนการของการที่ผู้คนต่าง ๆ จะมีโอกาสได้ลงมือทำงานศิลปวัฒนธรรมด้วยตัวเองนะคะ ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านทัศนศิลป์ซึ่งเป็นจิตรกรรม เป็นประติมากรรมก็ดี หรือเป็นงานหัตถศิลป์ งานปั้น งานทอ งานสาน ทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้หากใครได้ลงมือทำเมื่อไรเขาจะเข้าสู่กระบวนการของการเรียนรู้จักตนเองมากขึ้นทันทีนะคะ ซึ่งแง่มุมนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามหาศาลอนเนกอนันต์ของศิลปวัฒนธรรมอย่างยิ่งเลย แล้วก็สิ่งที่เราอยากจะทำให้ว่าการกลุ่มเกลาจิตใจของเด็กของเยาวชนให้โน้มหน้าไปสู่เรื่องของบุญ เรื่องของกุศลได้ง่ายนี้ต้องผ่านงานศิลปะ ท่านลองสังเกตดูในยุคปัจจุบันนี้จะมีผู้ที่นิยมนำเอากิจกรรมทางด้านศิลปะไปช่วยในเรื่องของการเจริญสติ หรือสมาธิ ภาวนามากขึ้นโดยเฉพาะในต่างประเทศ แล้วก็ประเทศไทยเองกลับไปยื้อนเอาคืนมาเพื่อที่จะมาใช้ ทั้ง ๆ ที่เรามีทุนทางด้านจิตวิญญาณเหล่านี้อยู่แล้วนะคะ งานเรื่องการทำให้เด็กเข้าไปสู่งานศิลปะ แล้วก็ได้จดจ่ออยู่กับตัวเองตั้งแต่เริ่มต้น ในขณะที่เข้ามาแพร่หลายอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของเด็กในโรงเรียนได้อย่างชัดเจนทีเดียว แล้วก็เห็นผลมากมาย มีผลต่อสมรรถนะในการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างยิ่งเลยทีเดียว เพราะฉะนั้นดิฉันก็คิดว่าการจัดระบบหรือกลไกอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้คนได้เข้าถึงศิลปะแล้วก็ได้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์แก่ตนเองโดยตรงนั้นควรจะไปเริ่มต้นที่สถานศึกษาทั้งหลายได้ทุกระดับตั้งแต่เล็กไปจนกระทั่งถึงระดับโต ในระดับอุดมศึกษาด้วยซ้ำไป เช่น การทำเรื่องจิตปัญญาศึกษาก็ดี การใช้งานศิลปะเข้ามาทำในเรื่องของกิจกรรม การเรียนรู้ก่อนเข้าเรียนของเด็กเล็กก็ดี สิ่งเหล่านี้ใช้ได้ผลมากนะ และดิฉันคิดว่าน่าที่จะต้องบุกเบิกเข้าไปในโรงเรียนในกระบวนการของการจัดการศึกษาที่เป็นระบบอยู่แล้วนี่นะคะ หลายโรงเรียนได้ผลจากตรงนี้มากมาย ดิฉันก็ขอเรียนฝากเพิ่มเติมเอาไว้ว่าอย่าลืมกลไกที่สำคัญอันนี้ แล้วก็เราใช้ให้ถูกกับประเภท ก็คือว่าไม่ใช่เป็นผู้ที่จะต้องสร้างศิลปะชั้นเลิศ แต่ก็ไม่ใช่ผู้ที่เสพศิลปะอย่างเดียว แต่เป็นผู้ที่ลงมือทำงานศิลปะเพื่อที่จะสะสมทุนทางด้านจิตวิญญาณคะ ขอบพระคุณคะ

๗๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เสาวลักษณ์ ๓๖/๒

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะอาจารย์ ต่อไปขอเชิญท่านนิรันดร์ พันทรกิจ ค่ะ

นายนิรันดร์ พันทรกิจ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ กระผม นิรันดร์ พันทรกิจ
สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติลำดับที่ ๑๑๕ ท่านประธานครับ ในเรื่องวาระการปฏิรูปลำดับ
ที่ ๓๕ ศิลปะ วัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
อันที่จริงแล้วผมคิดว่าถ้าในทางวิชาการ คณะกรรมาธิการชุดนี้ชื่อสั้น ๆ ว่าคณะกรรมาธิการ
วัฒนธรรมก็ควรจะครอบคลุมได้ทั้งหมด แต่ว่าเนื่องจากเพื่อให้เกิดความโดดเด่นก็เลยมีการตั้งชื่อ
เสียยืดยาว เป็นคณะกรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา
ที่จริงคำว่า วัฒนธรรม ผมสอนหนังสืออยู่ที่มหิดล ผมก็บอกว่า วัฒนธรรม ที่จริงแล้วมันมี
ความหมายกว้าง อย่างน้อยองค์ประกอบของมัน ๓ อย่าง

- ๓๗/๑

ประเด็นที่ ๑ ก็คือเรื่องของวัตถุ อาหาร เครื่องนุ่มห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อะไรทั้งหลาย เป็นเรื่องของวัฒนธรรม

ประเด็นที่ ๒ เรื่องของไอเดีย (Idea) เรื่องของความคิด ความเชื่อในทางศาสนา ในทางการเมืองอะไรที่มนุษย์คิดขึ้นมาถือว่าเป็นวัฒนธรรม

ประเด็นที่ ๓ เรื่องที่เป็นวิถีชีวิต การไหว้ การโน้มน้าว การขับรถอะไรต่ออะไร ตามกฎจราจรอะไรทำนองนี้มันก็เป็นเรื่องของวิถีชีวิต ซึ่งก็เป็นเรื่องของวัฒนธรรม ถ้าวัฒนธรรมมีความหมายกว้างอย่างนี้ การที่เราจะสร้างสิ่งที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมก็ต้องมองไปทุกมิติ ทั้งมิติทางด้านวัตถุ ทั้งมิติทางด้านความคิด และมิติทางด้านวิถีชีวิต ธรรมดาการได้ทำเอกสารการปฏิรูปมาก็ถือว่าดีครับ แต่ผมคิดว่าถ้าจะให้ครอบคลุม ความหมายของวัฒนธรรมทั้ง ๓ ด้านอย่างที่ผมว่าแล้วข้างต้นพูดถึงการปฏิรูปเอาไว้ในทุกมิติ ทั้ง ๓ ด้านก็จะครอบคลุม แต่ผมมองว่าคงจะเผื่อเอาไว้ด้วย เพราะเวลาแบ่งก็แบ่งเป็นงานทางด้านค่านิยม งานทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและงานทางด้านการศึกษา พอแบ่งอย่างนี้มันก็ดีไปอย่าง ก็คือทำให้ภาระงานมันชัดเจนในตัวของมันเอง แต่ว่ามันทำให้เกิดความหมายในทางวิชาการที่อาจจะแยกออกไป แล้วทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมกับศาสนา ไม่เกี่ยวข้องกัน ที่จริงศาสนาก็เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เป็นไอเดีย เป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง อันนี้ค่อยพูดกันในช่วงบ่ายนะครับ แต่ในช่วงเรื่องของวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่า แนวคิดของการปฏิรูปเราก็ต้องมองว่าอะไรคือปัญหาในเรื่องของวัฒนธรรมในสังคมไทย ผมว่าคณะกรรมการคิดถูกต้องตรงที่มองเห็นว่าที่ผ่านมาในเรื่องของศิลปะ โดยเฉพาะ ศิลปะการแสดง ศิลปะในเรื่องของวัฒนธรรมทั้งเรื่องของทางวัตถุ รัฐบาลปล่อยให้ ภาคเอกชนทำไปเดียว ๆ ทำไปตามความสามารถ ทำไปตามความจำเป็นที่ตัวเองอยากจะทำให้เกิดขึ้น แต่ว่าในท้ายที่สุดปรากฏว่าตัวงานทางด้านวัฒนธรรมก็ค่อยถดถอยลงไป เพราะฉะนั้นการที่เราปฏิรูปว่าให้มีกองทุนสร้างเสริมศิลปะ วัฒนธรรมภาคประชาชน เพราะว่าตัววัฒนธรรมที่มันจะยั่งยืนได้มันต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นถ้าประชาชนไม่มีกำลังพอในการที่จะรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การแสดง แล้วไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐวัฒนธรรมเหล่านั้นก็จะถดถอยไปโดยลำดับ ทีนี้การที่เราจะให้สิ่งเหล่านี้มันมีความหมาย ผมก็ค่อนข้างเห็นด้วยอีก ก็คือว่าให้มันมีทั้งคุณค่าและมีทั้งมูลค่า คือไม่ใช่เฉพาะคุณค่าอย่างเดียว แน่นนอนครับ เรื่องวัฒนธรรม

๗๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๓๗/๒

เป็นเรื่องคุณค่าทางจิตใจ ความคิด ความเชื่อแต่ถ้าเราสามารถทำให้มันมีมูลค่าได้ อย่างที่เราพูดถึงการมีมูลค่าในเชิงที่มันทำให้เกิดราคาขึ้นมา เราไปที่ไหน เราไปเที่ยวต่างประเทศ เราก็จะไปเที่ยวสถานที่ที่มีคุณค่าแต่ว่ามันสร้างมูลค่าให้กับประเทศ ในทำนองเดียวกันประเทศไทย ก็มีสิ่งที่เรียกว่า วัฒนธรรม ไม่ว่าจะผ่านทางวัตถุ ไม่ว่าจะผ่านทางความคิด ความเชื่อ ไม่ว่าจะผ่านทางวิถีชีวิต สิ่งเหล่านี้มันสามารถจะทำให้เกิดมูลค่าได้ เพราะฉะนั้นแนวการปฏิรูปศิลปะ เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมจึงเป็นเรื่องที่ควรจะสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งครับ
ขอพระคุณท่านประธานครับ

- ๓๘/๑

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ขึ้นบัลลังก์เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอคุณนะครับอีก ๕ ท่าน คุณชิงชัย หาญเจนลักษณ์ คุณเทียนชัย ปิ่นวิเศษ คุณกงกฤษ หิรัญกิจ คุณชูชาติ อินสว่าง และคุณทิวา การกระสัง เชิญดอกเตอร์ชิงชัย หาญเจนลักษณ์ ครับ

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผมอยากจะขออภิปรายเพิ่มเติมสั้น ๆ นะครับ คือ ๑. ต้องทำความเข้าใจว่าศิลปวัฒนธรรมมีทั้งแบบที่ต้องรักษาเอกลักษณ์เดิมไว้อย่างยั่งยืน ให้เป็นมรดกของประเทศ และแบบที่เปลี่ยนแปลงพัฒนาได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และช่วงเวลา วัฒนธรรมไทยถือว่าเป็นวัฒนธรรมอ่อนปรับเปลี่ยนได้ง่าย จึงทำให้ศิลปวัฒนธรรมของไทยสามารถเปิดรับวัฒนธรรมจากประเทศอื่น โดยเฉพาะจากประเทศในภูมิภาคเดียวกันมาปรับใช้ได้อย่างกลมกลืน แต่ก็มีส่วนเสียในการรับวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาใช้แบบเลียนแบบ ในปัจจุบันมีการกล่าวถึงความเป็นคนไทย หรือที่เรียกกันว่าไทยเนส (Thainess) และนำไปเชื่อมโยงกับค่านิยมและคุณค่าของคนไทย ซึ่งค่านิยมและคุณค่าดังกล่าวมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อเศรษฐกิจและสังคม อาทิเช่น ค่านิยม สังคมอุปถัมภ์และสังคมเผื่อแผ่เอื้อเฟื้อ ก็ทำให้สามารถช่วยเหลือประคับประคองกันได้ในเวลาที่มีปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็เมื่อครั้งที่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ได้มีการช่วยเหลือในการสร้างงานใหม่ ๆ หรือแม้แต่มีกการโยกย้ายไปอยู่ในภูมิภาคอื่นเพิ่มเติม โดยได้ครอบครัวช่วย แต่ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ผูกพันดังกล่าวก็อาจจะนำไปสู่การทุจริตในหน้าที่การงานเพื่อช่วยเหลือพวกพ้องญาติมิตร ดังนั้นความสำคัญของไทยเนสนี้อยู่ที่การนำไปใช้ไม่ใช่อยูในตัวของไทยเนสเอง การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในสังคมไทยทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ศิลปวัฒนธรรมปรับเปลี่ยนได้โดยรวดเร็ว อันนี้เป็นประเด็นที่สำคัญในการสร้างคุณค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดได้แก่ศิลปวัฒนธรรมของประเทศเกาหลี ซึ่งได้มีการนำมาพูดแล้วโดยท่านอาจารย์เนาวรัตน์ และท่านเตือนใจ ซึ่งนำรายได้เข้าสู่ประเทศมากมายมหาศาล กระผมเห็นว่าการที่รัฐบาลไทยควรมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้ศิลปวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้ในบริบทสากลเพื่อเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเรื่องการนำภาษาสากลมาประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ก็อาจจะคัดสรรท้องถิ่น

๗๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เปมิศา ๓๘/๒

ที่มีศักยภาพศิลปวัฒนธรรมสูงมาทำเป็นโครงการตัวอย่างโดยอาศัยความร่วมมือจาก คณะวิจิตรศิลป์หรือคณะมนุษยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยท้องถิ่น ตัวอย่างที่ผมจะยกให้เห็นชัด ก็คือตัวอย่างเช่น เรื่องของการแสดงหุ่นกระบอกที่พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นอกจากจะเอาเรื่องตำนานพื้นบ้านมาทำแล้วควรสนับสนุนทำเรื่องที่มีลักษณะเป็นสากล ใช้ภาษาสากลมาแสดง อาทิเช่นเรื่องการเดินทางไปประเทศฝรั่งเศสของพระยาโกษาปาน ที่เข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศทั้ง ๒ -----

- ๓๘/๑

ถ้านำเรื่องประเภทนี้มาใช้ก็จะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวฝรั่งเศส อาจจะทำในประเทศไทย และในประเทศฝรั่งเศสเอง เนื่องจากเรื่องของการใช้หุ่นกระบอก การเล่นหุ่นกระบอกก็เป็นเรื่อง ที่ทางประเทศฝรั่งเศสนิยมมาก ผมจึงเห็นว่าการที่จะนำมาประยุกต์ใช้เราไม่จำเป็นต้อง เสียหายคุณค่าดั้งเดิม ก็ขอฝากไว้ด้วยครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ
เชิญคุณเทียนชัย ปิ่นวิเศษ ครับ

นายเทียนชัย ปิ่นวิเศษ : ท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านกรรมการ
ท่านเพื่อนสมาชิกที่เคารพทุกท่านครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ท่านอาจารย์เนาวรัตน์
พงษ์ไพบุลย์ ได้กล่าวเกริ่นนำไว้อย่างสมบูรณ์ จนแทบจะไม่มีที่ว่างให้ผมจะสอดแทรกข้อมูล
เสริมได้ แต่ว่าอย่างไรก็ตามผมขออนุญาตที่จะใช้ชอกหลีบแห่งที่ว่างที่พอจะมีอยู่ให้ข้อมูลเพิ่ม
ดังนี้ครับ ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า แล้วก็ในโลกปัจจุบันนี้เราต้องสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ
จากศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิต เป็นผลผลิตของสังคม เจ้าฟ้าชายชาร์ลเคยกล่าว
เอาไว้ครับว่าสินค้าส่งออกของอังกฤษที่มีมูลค่ามากอันหนึ่งก็คือเดอะ บีทเทิล (The Beatle)
และสไปซ์ เกิร์ล (Spice girl) ในขณะที่สินค้าที่ส่งออกสำคัญของสหรัฐอเมริกาก็คือฮอลลีวูด
ประเทศไทยเป็นสังคมที่รุ่มรวยแล้วก็ลุ่มลึกทางศิลปะและวัฒนธรรม เราควรต้องใช้
ความได้เปรียบ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้เป็นรูปธรรม ประเทศเกาหลี ประเทศจีน
ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศตัวอย่างที่ใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อในการสร้างมูลค่าในการส่งออก
ทางวัฒนธรรมไปสู่ชาวโลก ไม่ว่าจะด้านอาหาร ด้านแฟชั่น และวิถีชีวิตในการที่จะนำ
ชาวท่องเที่ยวหรือนักท่องเที่ยวเข้ามาสู่ประเทศเขา ภาพยนตร์เป็นแหล่งซึ่งส่งถ่าย
วัฒนธรรมที่ดี เพราะว่าขณะที่เรากำลังรับชมภาพยนตร์อยู่นั้น เราลืมไปครับว่าเรากำลัง
ได้รับการถ่ายทอดข้อมูลเพราะเรากำลังได้รับความบันเทิงอยู่

อีกตัวอย่างหนึ่งที่มีการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัฒนธรรมคือร้านอาหารชื่อ
เฮือนใจยอง ซึ่งเป็นร้านอาหารชาวยองที่นำวิถีชีวิตของชาวยองมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้
อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพราะคนหรือว่าผู้บริโภคต้องขับรถประมาณ
๑๔-๑๕ กิโลเมตรจากตัวเมืองเชียงใหม่เพื่อที่จะมาเสพอาหารแล้วก็วัฒนธรรมของชาวยอง
งานภาพเขียนที่งดงามของท่านอาจารย์ปรีชา เกาทอง ซึ่งมาจากครูวาดเขียนสู่ศิลปินแห่งชาติ
จากภาพวาดเรือนร้อยสู่เรือนล้าน หรือจากครูกลอนกระดานชนวนสู่ศิลปินแห่งชาติกระดาษา

๗๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

คั่นสนีย์ ๓๙/๒

ของท่านอาจารย์เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ งานศิลปินแห่งชาติของทั้ง ๒ ท่านนี้มีคุณค่าต่อสังคมไทย แต่เป็นสิ่งที่น่าเสียดายที่ว่าคุณค่าของงานเหล่านั้นกลับถูกผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัวบางคนได้คัดลอกและนำงานไปหาประโยชน์เพื่อส่วนตน งานของท่านอาจารย์ปรีชาถูกกระทำซ้ำแล้วก็ก๊อปปี (Copy) แล้วก็เสนอขายในอินเทอร์เน็ต ในราคาถูก ๆ งานศิลปินแห่งชาติจะไม่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าได้เลยถ้างานของเขาเหล่านั้นไม่ได้รับการคุ้มครอง ผมขอสนับสนุนข้อเสนอและรายงานของท่านกรรมการทุกข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อ ๒.๕ แล้วก็ ๒.๒.๔ ซึ่งข้อ ๒.๕ นี้เขียนไว้แบบนี้ครับว่าศิลปินหรือว่าผู้เป็นเจ้าของงานศิลปะไม่ได้รับการคุ้มครองผลงานอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอและอีกในหมวด ๑ คือในมาตรการเร่งรัดหรือเร่งด่วนเพื่อปกป้องฟื้นฟูสืบสานอนุรักษ์ ข้อ ๒.๒.๔ บทบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองผลงานของศิลปิน เพราะว่าถ้างานของศิลปินเหล่านั้นไม่ได้รับการคุ้มครองแล้ว ศิลปะเหล่านั้นก็จะไร้มูลค่า แล้วก็จะมีคุณค่าตามมา ดังนั้นผมเชื่อครับว่าท่านสมาชิกที่อยู่ในสภาแห่งนี้จะช่วยกันสนับสนุนและพิทักษ์งานศิลปะซึ่งเป็นสมบัติของชาติ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ
เชิญคุณกนกฤช หิรัญกิจ

นายกนกฤช หิรัญกิจ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ
กระผม นายกนกฤช หิรัญกิจ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก่อนอื่นก็ต้องขอขอบพระคุณ
ท่านคณะกรรมการที่กรุณานำเสนอหัวข้อเรื่องศิลปวัฒนธรรม ผมเองมาจาก สปช.
ด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะจากภาคการท่องเที่ยวโดยตรง ภาคการท่องเที่ยวได้รับประโยชน์
อย่างมากจากการนำเอาศิลปะและวัฒนธรรมมาใช้ -----

โดยเฉพาะในการสร้างมูลค่าเพิ่มตามที่ท่านอาจารย์ธรรมรักษ์เองก็ได้เรียนว่าประเทศไทยต่อไปก็คงจะต้องนำเอาศิลปวัฒนธรรมมาใช้ในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งก็ตรงกับในเรื่องที่คณะกรรมการปฏิรูปการท่องเที่ยว ได้ดูแลอยู่ เช่นเดียวกันว่าขณะนี้เรากำลังจะทำในเรื่องของการทำเป็นคลัสเตอร์ (Cluster) ทางด้านกลุ่มวัฒนธรรมและศิลปะที่ตรงกัน แล้วก็ทำให้เกิดแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็คงคิดว่าวัตถุประสงค์ในเรื่องผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการเพิ่มจีดีพีจากศิลปวัฒนธรรม ๒๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็การเพิ่มจังหวัดแหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ผมคิดว่าด้วยความร่วมมือของทั้งภาคศิลปวัฒนธรรมและภาคการท่องเที่ยวคงจะสัมฤทธิ์ผลไปได้แน่ครับ แต่มีส่วนที่น่ากังวลก็คือเรื่องของกองทุนที่จะดูแลในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมตามที่เสนอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผมกังวลมากที่เสนอให้มีการออกพระราชกำหนดจัดตั้งกองทุนและบังคับนักท่องเที่ยว ตอนนี้อย่าลืมว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศกำลังมีปัญหา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมเดียวที่กำลังช่วยขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ การบังคับที่เขียนไว้ในนี้ไม่ได้เขียนแต่นักท่องเที่ยวด้วยซ้ำ เขียนถึงคนต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทย ซึ่งอันนี้ก็จะกระทบเป็นวงกว้าง ในคำจำกัดความของนักท่องเที่ยวก็หมายถึงชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเกิน ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งผมคิดว่าอันนี้ก็คงต้องอธิบายคำจำกัดความให้มีความชัดเจน มิเช่นนั้นการค้าขายชายแดนก็จะกระทบกระเทือนไปหมดเพราะถูกผลกระทบ

ในเรื่องของการบังคับจริงอยู่ในกลุ่มประเทศยุโรปมีการบังคับ ให้มีการทำประกันภัย แต่การที่จะใช้บริษัทประกัน ส่วนใหญ่เขาก็ใช้ของประเทศของเขา อย่างเช่นคนไทยจะทำวีซ่าเข้าประเทศยุโรป เราก็ซื้อบริษัทประกันภัยในประเทศไทยครับ เราไม่ซื้อบริษัทประกันภัยของต่างชาติ เพราะฉะนั้นชาติใดก็จะทำประกันภัยในบริษัทของตนเป็นหลัก และการประกันส่วนใหญ่ก็จะเป็นการประกันสุขภาพ ประกันอุบัติเหตุ ประเทศไทยเคยมีที่รัฐบาลตามที่ท่านกรรมการได้ยกตัวอย่างว่ารัฐบาลได้ออกเงินมาประกันนักท่องเที่ยวนั้น เนื่องจากตอนนั้นมีเหตุจลาจล บริษัทต่าง ๆ จะไม่คุ้มครองในเรื่องของภัยจลาจล ภัยก่อการร้าย เราโดนลูกระเบิดเอ็ม 79 กันรายวัน นักท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบ ตอนนั้นรัฐบาลประเทศไทยกำลังได้รับผลกระทบอย่างมากต่อนักท่องเที่ยวลดลง จึงต้องมีการทำประกันภัยคุ้มครองนักท่องเที่ยวโดยการประกันภัยจลาจล รัฐบาลก็ออกเงินมาให้บริษัทประกันภัยไปดำเนินการ ซึ่งรัฐบาลก็ประกาศว่ามาเมืองไทยปลอดภัยรัฐบาลจะดูแล อันนี้ก็เป็นเหตุผล แต่ไม่ใช่เหตุผล

ที่จะเอามาเชื่อมโยงกับในเรื่องของการนำเงินนี้มาใช้ในกองทุน ผมคิดว่าการบังคับการประกัน อาจจะทำได้อยู่บ้าง แต่ประเทศนั้นอาจจะต้องมีการขอวีซ่า (VISA) เพื่อการกลั่นกรอง แต่ถ้าส่วนใหญ่แล้วประเทศไทยก็จะได้รับยกเว้นหลาย ๆ ประเทศที่เจริญแล้วไม่ต้องขอวีซ่า กรณีนี้การทำประกันภัยโดยการเป็นภาคบังคับ ผมคิดว่าทำได้ยากแล้วก็จะเป็นการเลือกปฏิบัติ นอกจากนั้นก็อยากจะเรียนว่าการเก็บค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากนักท่องเที่ยว เราให้ออกมาแล้ว ต่อการจัดเก็บ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม จากผู้เข้าพักแรมในแหล่งท่องเที่ยวของเขา ซึ่งก็เก็บไม่แต่เฉพาะนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เราเก็บนักท่องเที่ยวคนไทยที่เขาพักแรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ผมคิดว่าในเรื่อง ของกองทุนไม่มีข้อขัดข้องที่จะเห็นด้วยกับการจัดตั้ง แต่ไม่ค่อยเห็นด้วยในเรื่องของการที่จะ ให้อำนาจประกันภัยอย่างทิพย์ประกันภัยที่ยกตัวอย่างโดยตรงซึ่งก็มีเอกชนถือหุ้นอยู่ด้วยนี้ เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการโดยตรง แล้วก็ไม่เห็นด้วยที่จะเก็บจากนักท่องเที่ยว และถ้ากระทรวงสาธารณสุขบอกว่าเรื่องการประกันเป็นการประกันทางสาธารณสุข ก็จะเอาเงินจากการประกันด้วยเช่นกัน ผมคิดว่าเหล่านี้ก็จะเกิดผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว การเก็บภาษีผมคิดว่าน่าจะเก็บจากกองกลางแล้วก็มีการจัดสรรเงินจากกองกลางนี้ ไปยังสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผมเห็นด้วยว่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมควรจะได้รับเงินจัดสรรเหล่านี้ ก็ขออนุญาตท่านประธานอีกนิดหนึ่งนะครับว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจัดเก็บ ไม่แต่เฉพาะอย่างที่ผมเรียนแต่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ เก็บจากนักท่องเที่ยวคนไทยด้วย ที่เข้าพักแรมในเขตปกครองท้องถิ่นของเขา -----

ตรงนี้ก็มาเงินก้อนหนึ่งซึ่งผมคิดว่าเป็นไปได้ที่ทำความตกลงกับองค์กรปกครองท้องถิ่นที่จะต้องจัดสรรเงินเพื่อการบูรณะตามที่ทางกรมการเสนอเพื่อศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งทางด้านการท่องเที่ยวก็มีเรื่องกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งก็มีการจัดเก็บจากบริษัทนำเที่ยวนักท่องเที่ยวจะได้มีการเจรจาทำความตกลงเรื่องเหล่านี้จัดสรรออกมาจากกองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยเช่นเดียวกันที่จะฟื้นฟูบูรณะอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับวัตถุประสงค์นะครับ ซึ่งผมคิดว่าโดยภาพรวม ๆ แล้วคิดว่ากองทุนทางด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมนี้เป็นไปได้ แต่ขออย่าจัดทำอะไรที่กระทบกระเทือนต่อตัวนักท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งจะเป็นการเลือกปฏิบัติแล้วก็จะทำให้เป็นข้อที่จะกีดกันนักท่องเที่ยวในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ไม่มีการจัดเก็บนะครับ ก็ขอว่าอยากจะให้ไปใช้กองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยว อยากจะไปให้ใช้เงินจัดเก็บที่องค์กรปกครองท้องถิ่นจัดเก็บจากนักท่องเที่ยวครับ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ
เชิญคุณชูชาติ อินสว่าง ครับ

นายชูชาติ อินสว่าง (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม ชูชาติ อินสว่าง สปช. ๐๖๗ ท่านประธานที่เคารพครับ หลายท่านได้กรุณาพูดถึงเรื่องวัฒนธรรมและศิลปะไปหลายท่านพอสมควร วันนี้ผมขออนุญาตเข้าเรื่องเลยนะครับ ทุกอย่างต้องมีพื้นที่นะครับ เพราะฉะนั้นพื้นที่นี้เพื่ออะไรครับ เพื่อปกป้องศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อสืบสาน เพื่อฟื้นฟู แล้วก็เพื่อส่งเสริม ผมอยู่เป็นอนุกรรมการศิลปวัฒนธรรมและเป็นกรรมาธิการด้วย พอผมเข้าไปอยู่ได้สักพักเดียวผม ททท. เลยครับ ไม่ใช่การท่องเที่ยวผมไปทำทันทีเลยครับ ที่อำเภอศรีประจันต์ผม ขณะนี้มีการเปิดพื้นที่เรียบร้อยแล้วทุกเดือน อาจจะมีโรงเรียนหลายโรงเรียนเข้ามาร่วมในการแสดง เพราะฉะนั้นถ้าจะพูดเรื่องพื้นที่นี้ผมขออนุญาตสรุปสั้น ๆ ได้ ๔ ประการด้วยกัน

๑. เพื่อการแสดง ในการแสดงศิลปวัฒนธรรมต้องร้องรำทำเพลงเพื่อให้เกิดการแสดงออกของเด็ก เพื่อให้เกิดการแสดงออกของผู้หลักผู้ใหญ่หลายท่านที่จะมาแสดงความรู้ความสามารถในการเล่านิทาน เล่าคติสอนใจนะครับ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นสภาพนิทานพื้นบ้านก็ดี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ในนิทานพื้นบ้าน เช่น นกกระเจาบ ความสามัคคี

ของนกกระจาบ คำพังเพยต่าง ๆ เช่น ตอนนีเรื่องโรฮิงญา อย่าชักน้ำเข้าลึก อย่าชักศึกเข้าบ้าน นี่คือเรื่องสำคัญที่ทันสมัยนะครับ ซึ่งผู้หลักผู้ใหญ่สามารถบอกเราได้

อันที่ ๒ นอกจากเพื่อการแสดงแล้วยังเพื่อการจัดนิทรรศการ ให้รู้ว่าท้องถิ่นในตำบลผมนี้ ในอำเภอผมนี้ ในจังหวัดผมนี้มีอะไรบ้าง ประวัติของบุคคลในอำเภอ ประวัติของบุคคลในตำบลนี้มีอะไรที่จะทำเป็นปูชนียบุคคลให้เราคนในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ภาคภูมิใจบ้าง ปูชนียบุคคลในท้องถิ่นที่อาจจะเป็นตัวอย่างที่ดีของการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ นี่คือนิทรรศการที่จะต้องแสดงในพื้นที่นั้น ๆ

อันที่ ๓ เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางธุรกิจนะครับ เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน เมื่อเกิดการแสดง เมื่อเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เมื่อเกิดการเรียนรู้ผู้คนที่จะมาเที่ยวในพื้นที่การแสดง การจัดนิทรรศการของเราก็จะนำเอาสิ่งของต่าง ๆ มาขาย มาแลกเปลี่ยนกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นภูมิปัญญาไทยอย่างหนึ่งเหมือนกัน สังเกตนะครับ เมื่อก่อนเราไปตุลิกะ เราไปดูจิวก็จะมีสิ่งของต่าง ๆ มาขายเด็กอะไรต่ออะไร พวกนี้เป็นภูมิปัญญาไทยที่สามารถนำแสดงออก

สุดท้ายเพื่อเป็นการพบปะสังสรรค์กันนะครับ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ต้องกลางวันคืนห่าง กลางคืนนั่งหน้าจอนะครับ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ก็จะเกิดการผ่อนคลาย พอเกิดการผ่อนคลายก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความบันเทิงก็จะทำให้หลับสบาย อย่างนี้เป็นต้นนะครับ

สุดท้ายผมอยากจะกราบเรียนว่า การเปิดพื้นที่ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รากหญ้า หมู่บ้าน อำเภอ จะต้องทำนะครับ ผมเรียนด้วยความเคารพนะครับ บางทีนี่เราไปเปิดพื้นที่ระดับจังหวัดที่ใหญ่โตมโหฬารนะครับ คนที่ไปดูศิลปะการแสดงระดับจังหวัดนี่นะครับ ผู้คนที่ไปใครรู้ไหมครับ หัวหน้าส่วนราชการไปนั่งกันเต็มเลย ระดับรากหญ้า ระดับตำบล ระดับอำเภอนี้ไม่มีสิทธิได้ดูของจริงละครับ ต้องดูตามจอทีวี นี่คือเรื่องของการมีส่วนร่วม เรื่องของการจัดการเปิดพื้นที่นะครับ

สุดท้ายนะครับ ขออนุญาตกราบเรียนเรื่องต้องมีสัมชชา ถ้าเรามีสัมชชา ศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น ส่งเสริม ปลุกเร้าให้ชุมชนเข้มแข็ง สุดท้ายก็จะเกิดความปรองดอง ไม่ต้องหาวิธีปรองดองที่ไหน ถ้าที่ไหนมีศิลปวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นศิลปวัฒนธรรมที่เริ่มต้นในชุมชน ศิลปวัฒนธรรมที่เริ่มในครอบครัว ศิลปวัฒนธรรมที่เริ่มระดับจังหวัด อย่างนี้สุดท้ายเครือข่ายแนวร่วมที่จะเปิดพื้นที่สำคัญที่สุดต้องได้รับความร่วมมือจากใครครับ จากองค์การบริหารส่วนตำบล จาก อบท. ต้องจัดให้ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดในส่วนราชการและในส่วนของงบประมาณของประเทศที่จะจัดไปให้ ก็จะทำให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน เกิดความคิดร่วมกันที่จะทำ แล้วสุดท้ายก็เกิดการปรองดอง เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นนี้ะครับ บางที่เราคิดว่า คนถ้าเรามีพื้นที่ให้เขาเล่น พื้นที่ที่ให้เขาแสดง พื้นที่ให้เขามาร่วมกันแสดง เป็นกุศโลบาย อย่างหนึ่งเหมือนกัน ถ้าประเทศใดมีซึ่งศิลปวัฒนธรรมแล้วก็จะนำความปรองดองมาสู่พวกเราแน่นอนครับ กราบขอบพระคุณท่านประธานอย่างสูงครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ
เชิญคุณทิวา การกระสัง ครับ

นายทิวา การกระสัง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ท่านกรรมาธิการ ผมขอสนับสนุนสิ่งที่ท่านกำลังดำเนินการอยู่แล้วก็รายงานนี้ ผมดูในแผนปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลง (๑) อาจจะมีมากกว่านี้หรือเปล่าไม่ทราบนะครับ สิ่งที่เขาออกไปก็คือ การใช้ศิลปวัฒนธรรมเพื่อเป็นเกราะหรือภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน อยากให้ท่านไปศึกษา และวิเคราะห์ดูว่าศิลปวัฒนธรรมนั้นสามารถจะเป็นเกราะป้องกันเด็กและเยาวชนนะครับ เพราะว่าผมในขณะที่เรียนหนังสือปริญญาโทอยู่ ผมทำสารนิพนธ์เรื่องการเคลื่อนย้าย โลกาวัดกับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนนะครับ ผมศึกษา มาพอสมควร อยากจะกราบเรียนท่านประธานและท่านกรรมาธิการครับ การสร้างประเทศ โดยเฉพาะที่ประเทศญี่ปุ่นนั้นเขาใช้ศิลปวัฒนธรรมความเป็นชาติในการเป็นเกราะป้องกัน ท่านจะเห็นว่าเด็กญี่ปุ่น เด็กผู้ชายอายุ ๕ ขวบต้องแต่งชุดกิโมโนไปศาลเจ้า เด็กผู้หญิงอายุ ๘ ขวบ จะต้องไปศาลเจ้า มีประเพณีวัฒนธรรมหลาย ๆ อย่างที่คนญี่ปุ่นจะต้องแต่งชุดประจำชาติ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นญี่ปุ่นนะครับ เขาสร้างวินัยของคนโดยใช้ศิลปะหรือใช้วัฒนธรรม บุกิโดหรือซูมโบริ ในการสร้างคนของเขาให้มีวินัย มีความอดทนมีความซื่อสัตย์ มั่นมีวัฒนธรรมดี ๆ

๘๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๔๒/๒

หลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับชาติเหล่านี้สามารถที่จะนำมาสร้างคนได้ แล้วก็เป็นเกราะป้องกัน
อบายมุขสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ขอความกรุณาท่านไปศึกษาเรื่องนี้
แล้วก็นำมาเข้าสู่สภานี้อีกสักเรื่องหนึ่งนะครับ ขอขอบคุณมาก สิ่งที่ผมจะอภิปรายก็คือ
อยู่ใน (๑) เรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมกับการสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ ผมเห็นด้วย
อย่างยิ่งครับ ศิลปวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์นั้นเราจะต้องสร้างให้เขาเป็นศิลปวัฒนธรรม
ที่มีชีวิต สถานที่โบราณสถานต่าง ๆ ของชาติควรจะเป็นสถานที่โบราณสถานที่มีชีวิต
คนไปดูแล้วสดชื่น ไม่ใช่มีแต่ก้อนหินเก่า ๆ มันมีผลอย่างไร ท่านประธานที่เคารพ ผมต้อง
ขอขอบคุณนะครับ เราสร้างเมืองของเรา ผมเป็นคนจังหวัดบุรีรัมย์หลายท่านก็ทราบ
เราสร้างเมืองของเราจนได้รับฉายาใหม่ว่าเป็นเมืองปราสาท ๒ ยุค แล้วเป็นเมืองที่ ๑๒
เมืองห้ามพลาดของประเทศไทย จากจังหวัดหรือเมืองที่ไม่มีอะไรเลย เราไม่มีภูเขา
ไม่มีน้ำทะเล สิ่งที่เรามีก็คือปราสาทเขาพนมรุ้ง ๑ ปราสาท ภูเขาไฟที่ดับแล้วที่เขากระโดง
แหล่งผ้าไหมที่อำเภอนาโพธิ์ เรามีแค่นี้ เราก็เลยมาคิดกันว่าเราจะทำอย่างไร เราจะสร้าง
สิ่งเหล่านี้ซึ่งมีอยู่แล้วลงทุนน้อยที่สุด ทำให้เราเป็นเมืองที่คนจะต้องมาแล้วก็พัก
เราสร้างสนามฟุตบอลของเรา เราใช้ความคิดของเรา โดยใช้รูปแบบของเขาพนมรุ้ง
มาสร้างสนามฟุตบอล เป็นการสร้างวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตขึ้นมาอีกชีวิตหนึ่ง ----

- ๔๓/๑

ท่านเชื่อไหมครับว่าทุกปีมีคนมาเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ปีหนึ่งประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ กว่าคน เราสร้างสนามฟุตบอลปีที่แล้ว ๓ ปีต่อมา ปีแรกที่เรารสร้างสนามฟุตบอลเสร็จ ซึ่งมีรูปแบบ เขาพนมรุ้ง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรานะครับ มีคนมาเที่ยวปีละ ๘๐๐,๐๐๐ คน ปีที่แล้วมีคนมาเที่ยว ๑,๒๐๐,๐๐๐ คน ๒-๓ เดือนมานี้มีคนไปเที่ยวเขาพนมรุ้ง ๒๒๐,๐๐๐ คน เขาระโดง ๒๑๐,๐๐๐ คน สนามไอ-โมบาย สเตเดียม ๒๐๐,๐๐๐ กว่าคน ปีที่แล้วเรารสร้าง รายได้ให้จังหวัดเรา ๔,๗๐๐ กว่าล้านบาท นี่ตัวเลขของการท่องเที่ยว นะครับ เห็นหรือยังว่า วัฒนธรรมสามารถที่จะสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับท้องถิ่น ให้กับประเทศได้ การสร้าง วัฒนธรรมของเรา ประเพณีของเราเพื่อสร้างเกราะคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนของเรา ในช่วงวันศุกร์ จังหวัดบุรีรัมย์เป็นแหล่งผ้าไหม เราจะให้เด็กนักเรียนของเราใช้ผ้าไทย ใช้ผ้าขาม้า ผ้าอะไรก็ได้เป็นชุดนักเรียนไปโรงเรียนในวันศุกร์ สถานที่ราชการ ข้าราชการของเรา ในจังหวัดเราก็ใช้ผ้าไทย นะครับ เป็นการส่งเสริมลายผ้า ท่านดูเสื้อที่ผมใส่ นี่คือลายผ้าที่ ชาวบ้านเขาทอมา นะครับ เป็นลายผ้าที่มีมาหลายร้อย หลายพันปี ถ้าเราไม่อนุรักษ์เลยลายผ้า ก็จะไม่เหลือ ต่อขึ้นขายนักท่องเที่ยวขึ้นละ ๓๗,๐๐๐ บาท แพงสุดถึง ๖๐,๐๐๐ บาท นะครับ เขาชื่อ คือแหล่งผ้าไหมที่นาโพธิ์ของเรา นี่คือการใช้ศิลปะ ใช้วัฒนธรรมในการสร้างรายได้ ให้กับท้องถิ่น ท่านประธานที่เคารพครับ ถ้าท่านไปเที่ยวโต ผมไปหลายครั้ง ท่านจะเห็นว่า คนญี่ปุ่นเขาใช้กิโมโนที่สามารถทำงานได้ รัฐบาลท้องถิ่นเขาสนับสนุน ขอนิดเดียว นะครับ ถ้ารัฐบาลเรามีนโยบายสนับสนุนในแต่ละท้องถิ่นให้มีการสนับสนุนผ้าไทย หรือลายผ้าต่าง ๆ จะสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศของเรา ลงทุนน้อยที่สุด คือศิลปวัฒนธรรม สร้างเงินเป็นพันล้านบาทได้ ผมขอสนับสนุนท่านกรรมาธิการ นะครับ อย่าลืมเรื่องเด็กและ เยาวชนด้วย นะครับ เอาวัฒนธรรมและประเพณีสร้างเกราะป้องกันให้กับเด็กและเยาวชนเรา วัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาเราสามารถที่จะป้องกันได้ ขอใช้คำพูดของจักรพรรดิเมจิซึ่งบอกว่า เราอยากจะทำทันสมัย แต่เราต้องรู้ว่าเราเป็นใคร มาจากไหน และอยู่อย่างไร คนไทยก็เช่นเดียวกัน ขอให้ดูหนังไหมโรง แล้วท่านจะทราบว่าวัฒนธรรมนั้นสำคัญอย่างไร ขอขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ อีก ๕ ท่าน คุณภทรียา สุมะโน คุณพรณวีรินทร์ รัตนวานิช คุณเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง อาจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และรองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ เรียนเชิญคุณภทรียา สุมะโน ก่อนครับ

นางภัทธรียา สุมะโน : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ
ดิฉัน ภัทธรียา สุมะโน สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติค่ะ ขออภิปรายในประเด็นยุทธศาสตร์
ของการปฏิรูปศิลปะ วัฒนธรรม เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
ซึ่งทางคณะกรรมการได้เสนอมา ๔ ยุทธศาสตร์ย่อย คงไม่สามารถพูดได้ทั้งหมดนะคะ
อย่างไรก็ตามก็จะพูดเท่าที่เวลาอำนวยนะค่ะ ท่านประธานที่เคารพคะ ก่อนอื่นดิฉันขอเรียนว่า
ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งจรรโลงโลก เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ แล้วก็ความเจริญของประเทศชาติ
ซึ่งรัฐบาลสมัยหนึ่งได้เห็นความสำคัญของงานวัฒนธรรม จึงได้เสนอตั้งกระทรวงวัฒนธรรม
ขึ้นมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งที่ในอดีตกาล ๘๐ ปีที่แล้ว คือประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๖ งานวัฒนธรรม
เป็นเพียงแผนกงานเล็ก ๆ อยู่ในกรมโฆษณาการ ซึ่งได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรมประชาสัมพันธ์
ในเวลาต่อมา ๘๐ ปีผ่านไปกรมประชาสัมพันธ์ก็ยังคงเป็นหน่วยงานระดับกรม ในขณะที่
งานวัฒนธรรมเล็ก ๆ ได้ขยายขึ้นมาเป็นกระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานที่ใหญ่ มีวัฒนธรรม
จังหวัดประจำอยู่ ๗๗ จังหวัดในระดับ ซี ๙ ขณะที่ประชาสัมพันธ์จังหวัดของกรมประชาสัมพันธ์
ก็ยังคงเป็นข้าราชการระดับ ๘ ดิฉันพูดตรงนี้เพื่อให้เห็นความสำคัญของกระทรวงวัฒนธรรม
ของการพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งได้พัฒนาต่อมา แต่แน่นอนค่ะงานราชการ
ทุกอย่างสมบูรณ์ไม่ได้ ดังนั้นทางคณะกรรมการนี้ได้เสนอยุทธศาสตร์มา ๒ เรื่อง -----

ที่ดิฉันก็ขอสนับสนุนนะคะ นั่นก็คือการจัดตั้งสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ และกองทุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ แต่ทั้ง ๒ หน่วยนี้ทางคณะกรรมการเสนอมาเป็นภาคประชาชนคะ แล้วก็ในรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ค่อยชัดเจนนะคะ ท่านประธานเนาวรัตน์ ขอภัยที่เอ่ยนาม ท่านได้นำเสนอว่าในเรื่องขององค์กรสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ จะไม่เหมือนสมัชชาอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญที่ร่างมา คือท่านบอกว่าเป็นงานหลวม ๆ ประชุมปีละ ๔ ครั้ง แล้วก็ไม่มีอะไรใหญ่โตมากมาย ดิฉันเห็นตรงข้าม ถ้าจะตั้งขึ้นมา ก็ตั้งให้แน่น เสียเลย หลวมทำไมละคะ ดิฉันยังมองไม่เห็นภาพองค์ประกอบอะไรต่าง ๆ ที่จะสร้างขึ้นมา รวมทั้งเงินทุนอะไรทั้งหลายนี้ะคะ ดิฉันเห็นว่าถ้าจะตั้งขึ้นมาจริงเราก็ร่วมมือกันไต่ระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนนะคะ กระทรวงวัฒนธรรมน่าจะเป็นหน่วยงาน เป็นองค์กรของรัฐ ที่จะช่วยตรงนี้ได้ ดิฉันก็ยังนึกไม่ออกว่ามันจะเป็นแบบไหน แต่ว่าทั้งกองทุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติและสมัชชาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติน่าจะเป็น ๒ หน่วยงานที่ควรตั้งขึ้น คือเท่าที่ดูกรรมการเสนอนานี้ ไม่อยากจะอยู่ในภาครัฐนะคะ ไม่อยากจะเกี่ยวข้องกับภาครัฐ แต่ท่านหนีภาครัฐไม่พ้นหรอกนะคะ ภาครัฐมีทั้งเงินทุนประเดิมที่ท่านต้องการ มีทั้งอะไรต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนได้ อาจจะมีภาคประชาชนเข้ามา โดยการที่มาเป็นคณะกรรมการร่วมกันระหว่างข้าราชการกับภาคประชาชนที่จะเข้ามาเพื่อที่จะทำงาน เพราะว่าดิฉันเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ท่านเสนอก็เพื่อที่จะให้ความเข้มแข็งกับภาคประชาชนในเรื่องของการดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรม เพราะมันมีถึง ๗๗ จังหวัด แล้วก็ศิลปวัฒนธรรมมากมายที่ภาครัฐอาจจะเอื้อมมือไปไม่ถึง แต่ถ้าเราช่วยกันก็น่าจะเป็นไปได้นะคะ เวลาใกล้หมดแล้ว ดิฉันมีตั้งหลายเรื่องที่จะพูดนะคะ

ดิฉันก็อยากจะพูดถึงยุทธศาสตร์ในเรื่องของการส่งเสริมเปิดพื้นที่สื่อทุกรูปแบบนะคะ ในหน้า ๑๕ ที่บอกว่าจะให้เน้นเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ ดิฉันก็เห็นต่างนะคะ ทุกวันนี้ภูมิทัศน์สื่อมันเปลี่ยนไปแล้วคะ เด็กวัยรุ่นงานวิจัยบอกว่าไม่ดูโทรทัศน์ ไม่ฟังวิทยุ แต่ใช้มือถือในการอ่านข่าวออนไลน์นะคะ ซึ่งเร็วกว่าทบทวนได้ ค้นหาได้ แต่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อออกไป ผ่านไปแล้วผ่านไปแล้วคะ ไม่ค่อยมีใครย้อนกลับไปดูหรอก หากียาก แต่สื่อออนไลน์ก็จะสามารถหาได้นะคะ ดิฉันก็เลยเสนอว่าควรจะเป็นสื่อบูรณาการ

แล้วก็สุดท้ายนะคะ ขอแก้ไขข้อมูลในหน้า ๑๕ พื้นที่สื่อโทรทัศน์ ในข้อมูลที่ท่านไปหามา ท่านขาดสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล (Digital) นะคะ ซึ่งเพิ่งประมูลไป ๒๔ สถานี เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่ท่านไม่ได้พูดถึงนะคะ ตรงนี้เราจะช่วยได้ในเรื่องของรายการที่เขายังขาดอยู่มากมาย

และสุดท้ายจริง ๆ ขอแก้ไขที่ท่านเสนอแนวทางดำเนินการหาทุนโดยเงินประกันภัยชาวต่างชาติ เสนอภาครัฐพิจารณาออกเป็นพระราชกำหนด ขอแก้ไขนะคะ พระราชกำหนดเป็นกฎหมายที่ออกในสถานการณ์ฉุกเฉิน ดิฉันขออนุญาตให้แก้ไขเป็นพระราชบัญญัติค่ะ ขอบพระคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ
เชิญคุณพรรณวรินทร์ รัตนวานิช ครับ

นางพรรณวรินทร์ รัตนวานิช (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ และท่านสมาชิกทุกท่านค่ะ ดิฉัน นางพรรณวรินทร์ รัตนวานิช สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ต้องขอขอบคุณผ่านท่านประธานไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอีกครั้งหนึ่งนะคะ ที่ได้บรรจุเนื้อหาเรื่องศิลปวัฒนธรรมไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ (๔) ว่าส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ของท้องถิ่น และของชาติ และมาตรา ๙๔ รัฐต้องส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลปะ โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมในทุกมิติเพื่อให้เป็นรากฐานเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น บริหารจัดการวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เปิดพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม -----

ทั้งนี้โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่นเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐานนี้ กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉันจึงใคร่ขอ พุดถึงคำว่า ภูมิบ้านภูมิเมืองให้มีไว้ในทุกชุมชน ทุกท้องถิ่น เพื่อให้จัดสถานที่ลานกิจกรรม เพื่อแสดงเรื่องราวสตอรี่ (Story) หรือเนื้อหาคอนเทนท์ (Content) ของชุมชนนั้น ๆ อย่างมี ศิลปะนะคะ โดยให้เยาวชนได้ไปคุยถามเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นชุมชนจากผู้เฒ่าผู้แก่ให้เล่า ถึงภูมิบ้านภูมิเมืองในอดีต จะทำให้เกิดพลังเกิดชุมชนเข้มแข็ง จากเสน่ห์ของศิลปวัฒนธรรม ทุกหนแห่งในทุกจังหวัดนี้เองนะคะ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นต้นทุนที่มีอยู่ แล้วที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างไว้ให้ในหลายด้าน เช่น วัฒนาอาราม พระราชวังในอดีต เมืองเก่า หัตถกรรมท้องถิ่น การทอผ้าไหม ผ้าฝ้ายที่ทางสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติได้กรุณาอนุรักษ์ และช่วยกันใส่ทุกวันอังคารนี้ก็ขอขอบพระคุณมาก แล้วก็การแกะสลักเครื่องลายครามสังคโลก รำไทย ดนตรีไทย อาหารไทย สมุนไพร แพทย์แผนไทยนะคะ แล้วก็กีฬาท้องถิ่นไทย กีฬา ก็เช่น มวยไทย ชนไก่ นี่ก็มีมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นต้น ท่านประธาน ที่เคารพคะ จากที่กล่าวมาแล้วด้วยเวลาอันจำกัดจะเห็นได้ว่าเราไม่สามารถปฏิเสธในโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันที่แม้จะมีความเจริญไปเพียงใด แต่ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี จริยธรรม ค่านิยมอันเก่าแก่มาแต่โบราณนั้นเป็นมูลค่าต้นทุนที่บรรพบุรุษได้มอบให้กับลูกหลานไทย ให้อนุรักษ์สืบสานต่อไปชั่วลูกชั่วหลานนะคะ ที่จะนำไปสู่พลังชุมชน เกิดชุมชนเข้มแข็ง จากเสน่ห์ของศิลปวัฒนธรรมทุกหนแห่งของประเทศมาเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ มาสร้างจุดขาย สร้างแบรนด์ (Brand) นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างเศรษฐกิจ และสังคมของชาติอย่างยั่งยืนนะคะ ดังนั้นดิฉันจึงขอสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสร้างเสริม ศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชนให้เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและ สังคมให้อยู่คู่ประเทศไทยตลอดไปคะ ขอบพระคุณมากคะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ
เชิญคุณเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง ครับ

(นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : คุณเกรียงไกร
ภูมิเหล่าแจ้ง ยังไม่อยู่ใช่ไหมครับ เชิญอาจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ครับ

นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ครับ มนุษย์เราก็มีความสามารถต่างจากสัตว์อื่นก็ตรงที่เรามีความสามารถ เข้าถึงความจริง ความงาม แล้วก็ความดีนะครับท่านประธาน ความงามนั้นไม่มีข้อยกเว้น แม้แต่คนพิการ ท่านประธานครับ คนพิการเราก็สามารถทำสิ่งที่ใฝ่ฝันได้มากมายครับ จากอวัยวะที่เหลือ เช่น ผมอยากจะเชิญชวนหลายท่านที่สนใจไปเยี่ยมที่มูลนิธิสากล เพื่อคนพิการของผมได้นะครับ ท่านประธาน จะมีภาพที่สวยงามที่วาดด้วยปากครับ แล้วก็ภาพที่สวยงามที่วาดด้วยเท้า ด้วยศอกที่เขาเหลืออยู่ ด้วยสารพัดอย่างที่เหลือครับ ท่านประธานครับ เขาก็เอาสิ่งที่เหลือนั้นมาทำงานศิลปะได้งดงามมากครับ -----

เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นด้วยกับข้อเสนอที่จะทำอย่างไรเราจะส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนได้เข้าถึงงานศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะผู้ป่วยเรื้อรัง คนพิการ แล้วก็ผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่น ๆ ท่านประธานครับ เพราะว่ากลุ่มนี้ไม่ได้รับโอกาสที่ได้เรียนการผลิตงานศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการครับ ท่านประธาน หลายคนล้วนแต่ทำขึ้นมาจากพรสวรรค์ของตัวเองครับ คือด้วยใจรักแล้วก็ใช้วิธีอะไรที่เหลือทำ หลายคนพบว่าตัวเองมีความสามารถในงานศิลปะก็ตอนไปนอนอยู่โรงพยาบาลเวลานาน แล้วโรงพยาบาลก็มีกิจกรรมให้วาดภาพก็สามารถรู้ตัวเองก็มีความสามารถในการวาดภาพได้สวยงาม เมื่อตอนพิการออกมาที่มาผลิตงานศิลปะออกขายนะครับท่านประธาน บางคนโชคดีได้รับการสนับสนุนให้ออกงานก็สามารถขายงานศิลปะนั้นได้ดี บางคนโชคดีได้โอกาสไปแสดงที่ต่างประเทศก็ทำให้งานศิลปะที่วาดออกมานั้นมีราคาแพงมากนะ อย่างภาพที่วาดด้วยปากสวยงามมาก ขนาดตาบอดแบบผมสัมผัสได้เลยท่านประธานครับ ผมพาคนเยี่ยมชมหอศิลป์ผม ผมเป็นไกด์ (Guide) พาเที่ยวเลย อธิบายให้คนเข้าใจว่าภาพที่วาดด้วยปากด้วยฝีเท้าหรือบางทีชาวบ้านเรียกว่าฝีตีน หรือด้วยฝีศอกสารพัดอย่าง ผมจะชี้ให้ดูเลยว่าความมหัศจรรย์มันอยู่ตรงไหน เมื่อทุกคนคิดตามผมไปก็พบว่าจริงมันมหัศจรรย์ที่คนพิการเหล่านั้นสามารถทำขึ้นมาได้ ครั้งหลังสุดผมชื่นชมคุณอลงกต ชูแก้ว เห็นคนตาบอดที่ไปเที่ยวเขาใหญ่ไปคลำข้างครับท่านประธาน ไปชี้ข้างด้วย แต่อย่างไรคนตาบอดเก่งกว่าที่บอกตาบอดคลำข้าง เพราะเราคลำก็คลำได้ทั้งตัวนะท่านประธาน แล้วที่หอศิลป์ผมก็มีข้างให้คลำได้ทั้งตัว ๓ เคียงด้วย เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่าเมื่อคนตาบอดไปเยี่ยมชมที่เขาใหญ่ คุณอลงกตก็เห็นคนตาบอดชอบดนตรีก็เลยพาอาสาสมัครไปช่วยสอนดนตรี เดียวนี้สร้างเป็นวงออร์เคสตรา (Orchestra) คอนเสิร์ต ออร์เคสตรา (Concert orchestra) ทำได้ดีมาก วันไหนมีโอกาสผมจะให้เชิญสมาชิก สปช. ลองไปฟังคอนเสิร์ต ออร์เคสตราที่ตาบอดและตาบอดเข้าซ้อน คือตาบอดบวกอย่างอื่น แล้วก็เล่นเครื่องสายร่วมกับคนทั่วไป แล้วท่านจะประทับใจว่าคอนเสิร์ตทำได้ดีมาก เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่าคนพิการก็เหมือนคนทั่วไป สามารถที่จะสร้างสรรค์งานศิลปะในทุกรูปแบบแล้วท่านประธานเชื่อไหมครับว่าคนตาบอดสามารถวาดภาพออกมาได้สวยงามมาก ทุกวันนี้คนตาบอดก็เรียนวาดภาพ ๓ มิติ แต่ที่มีชื่อเสียงมากคือที่กรีซครับ ผมก็พลาดโอกาสไม่สามารถเอางานศิลปะที่คนตาบอดวาดได้สวยงามมาเก็บไว้โชว์ได้ แต่อื่น ๆ มีหมดครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นผมจึงเห็นด้วยว่าควรส่งเสริมให้ทุกคนได้เข้าถึงงานศิลปวัฒนธรรม

โดยเฉพาะกลุ่มที่ผมได้กล่าวถึงอยากขอให้คณะกรรมการได้เติมเข้าไปด้วย แล้วยิ่งเป็นไปได้ ผมก็ต้องขอบคุณรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมตอนนี้ท่านกำลังสร้างงานศิลปะให้คนพิการเข้าไปเยี่ยมชมได้ ให้คนตาบอดไปคลำได้ ผมก็ไปคลำงานศิลปะที่ท่านทำออกมาเป็นพระพุทธรูปหลาย ๆ ยุค แล้วผมก็เพียงแค่บอกแนะนำท่านว่าน่าจะมีเสียงบรรยาย แล้วผมก็ภูมิใจที่ได้มีโอกาสร่วมกับท่านรัฐมนตรีวีระสร้างกระทรวงวัฒนธรรมขึ้นมา ในสมัยที่มีการปฏิรูปกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งสมัยนั้นท่านเป็นรองอธิบดี ผมก็ไปเป็นประธาน ยกร่างกฎหมายอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการก็ผลักดันจนมีกระทรวงวัฒนธรรมออกมาได้เรียบร้อย เพราะฉะนั้นผมก็เห็นชอบกับทุกข้อเสนอของกรรมการ แต่ขออย่าลืมกลุ่มคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มอื่น ๆ กล่าวไว้บ้างเล็กน้อยก็จะขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอคุณนะครับ
เชิงุรองศาสตราจารยัสี่บพงค์ ธรรมชาติ ครับ

รองศาสตราจารยัสี่บพงค์ ธรรมชาติ : ท่านประธานที่เคารพ ผม สมาชิก
สภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๒๑๖ จากจังหวัดนครศรีธรรมราช เรื่องของศิลปวัฒนธรรมนั้น
เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ที่จริงก็คือหัวใจของความเป็นคนหรือมนุษย์นั่นเอง เพราะในการเป็นอยู่นั้น
เราอยู่กับศิลปะและวัฒนธรรม หรือจะใช้คำว่า วัฒนธรรม ก็ได้ ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน
และเราใช้คำว่า ศิลปะและวัฒนธรรม และคำว่า วัฒนธรรม จนติดในประเทศเรา ถ้าจะแบ่งศิลปะ
และวัฒนธรรมหรือจะใช้คำว่า วัฒนธรรม ถ้าแบ่งง่าย ๆ ที่สุดก็แบ่งเป็น ๒ อย่าง คือชีวิตวัฒนธรรม
ซึ่งได้แก่พวกความเชื่อ ประเพณี ศาสนา อาหารการกิน การแต่งกาย เหล่านี้คือชีวิตวัฒนธรรม
อีกอย่างหนึ่งก็เป็นศิลปวัฒนธรรม ซึ่งไม่มีคำว่า และ ศิลปวัฒนธรรม เฉย ๆ ที่ว่านี้ก็หมายถึง
เรื่องของดนตรี เรื่องของบทร้อยกรอง ความไพเราะงดงามทั้งหลาย จิตรกรรม ประติมากรรม
เหล่านี้เป็นต้นนะครับ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีแบ่งเป็นรูปธรรม ก็คือสิ่งที่มองเห็นด้วยตา
และสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตา ซึ่งเรียกว่า อรูปธรรม แต่ทุกวันนี้ทางกระทรวงวัฒนธรรมก็แบ่ง
ออกเป็นที่ยับต้องได้ กับที่ยับต้องไม่ได้ซึ่งก็เหมือนกันละครับ เรื่องของศิลปวัฒนธรรมนั้น
เป็นเรื่องที่คนทุกกลุ่มชนมีครับ กลุ่มชนใดมีสิ่งนี้มากและเป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ได้มาก
แสดงว่ากลุ่มชนนั้นหรือคนในกลุ่มชนนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองสูงหรือเป็นอารยชน แต่ถ้าไม่ค่อยมี
หรือมีน้อยก็ถือว่าไม่เป็นอารยชนมากพอ เพราะฉะนั้นชนชาติไทยเราได้คิดสิ่งเหล่านี้
เอาไว้มากมายครับ เรื่องศิลปวัฒนธรรมและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเรื่องอาหารการกินซึ่งมีสารพัด
จะกินครับ เราไปต่างประเทศเรากินไม่ค่อยได้ แต่พอมาประเทศไทยเรากินได้ เพราะมี
ของอร่อยให้เรากินตามที่บรรพชนเราได้คิดขึ้นมาหรือเป็นภูมิปัญญา เพราะฉะนั้นเราก็ควร
จะได้รักษาสิ่งเหล่านี้ เรื่องของการแต่งกายวันนี้ผมปลื้มใจครับที่เห็นพี่น้องชาวไทย
ในสภาปฏิรูปแห่งชาติแต่งชุดผ้าไทยกันหลายท่านทีเดียว ผู้ชายก็หลายท่าน ผู้หญิงก็หลายท่าน
แล้วก็ถ่ายรูปเพื่อที่จะให้เห็นว่าเราแต่งผ้าไทย แต่อย่างไรก็ตามครับความเป็นผ้าไทย
หรือชุดไทยนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นวัฒนธรรมที่ชี้ว่าเรามีเอกลักษณ์ของเรา แต่การแต่งกาย
แบบตะวันตกที่เข้ามานั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่เรารับเข้ามา แล้วก็มึคุณค่าเช่นเดียวกัน ซึ่งเรา
เลือกใช้ให้เหมาะสมกับเวลา อย่างนี้เรียกว่าการรู้จักใช้วัฒนธรรม สิ่งสำคัญที่เราควรจะได้
ดูแลให้มาก ในเรื่องศิลปวัฒนธรรมเรื่องหนึ่งขณะนี้ซึ่งดูแลกันน้อย ก็คือเรื่องของมรดก

๙๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ัญจรดา ๔๗/๒

ทางวัฒนธรรม มรดกสำคัญนั้นก็คือมรดกทางด้านโบราณสถาน ซึ่งได้งบประมาณในการดูแล
ค่อนข้างน้อย ยกตัวอย่างเฉพาะที่ผมประสบอยู่เองนะครับ โบราณสถานตุมปังซึ่งอยู่
ในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์เมื่อก่อนนั้นอยู่ใต้ดิน แต่ในที่สุด ๒๕๔๒ ผมเข้าไปรู้ว่า
เพราะกรมศิลปากรได้สำรวจไว้ก็ได้ประสานของงบประมาณจากกรมศิลปากรซึ่งในขณะนั้น
ท่านผู้อำนวยการกองคือท่านสด แดงเอียด และได้ประสานโดยทำหนังสือจากท่านอธิการบดี
ถึงอธิบดีกรมศิลปากร และในที่สุดท่านเห็นความสำคัญ ก็เลยได้ขุดแต่งออกมา และในที่สุด
ก็ได้คำตอบว่าเป็นโบราณสถานสมัยพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช ถ้าไม่ขุดแต่งคำตอบไม่ได้ครับ
นี่คือสิ่งสำคัญ หรือที่อื่นก็เช่นเดียวกัน ที่เวียงกุมกามซึ่งจมอยู่ใต้ดินเมื่อก่อนก็ได้ขุดแต่งขึ้นมา
เหล่านี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นเรื่องของโบราณสถานเป็นเรื่องหนึ่งที่ทางกระทรวงวัฒนธรรม
ควรจะได้ดำเนินการต่อ และเอกสารทั้งหมดที่กรมศิลปากรช่วยกันคิด ช่วยกันเขียน ช่วยกันทำ
ออกมานั้นค่อนข้างครอบคลุมและมีเนื้อหาสาระที่ควรจะได้ดำเนินการต่อไป -----

- ๔๘/๑

สิ่งที่ควรจะได้มีเป็นอย่างยิ่งก็คือ ๑. กองทุนทางศิลปวัฒนธรรม เพราะเมื่อก่อนงบประมาณไม่มีดังที่ผมได้กล่าวแล้วข้างต้น และผู้ที่อยู่ในตำแหน่งบริหารไม่ค่อยเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ที่จริงสำคัญมากครับ โบราณสถาน นั่นคือตัวชี้ หลายประเทศบอกว่านี่คือหน้าตาของประเทศชาติ ไปไหน ไปโบราณสถาน ไปไหน ไปพิพิธภัณฑ์ นี่คือนี่ที่แสดงออกถึงความเป็นไทย เพราะฉะนั้นประเทศไทยหรือบรรพชนไทยจะมีชื่อเสียงอย่างไรก็ดูตรงนี่ล่ะครับ นอกจากนั้นสิ่งที่ควรจะได้รับการพิจารณาและผ่านก็คือศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ถ้าหากว่าได้สมัชชาหน่วยนี้ขึ้นมาการทำงานต่าง ๆ ก็คงจะไปได้สั่นไทล และทำให้ประเทศไทยเรามีหน้ามีตาในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ส่วนในเรื่องคำถามที่ดอกเตอร์ถวิลวิไลได้ถามว่าในเรื่องของมูลค่านั้นน่าจะคิดให้น้อย ๆ หน่อย อันนั้นความจริงคือเป็นอย่างนั้นครับ จะคิดถึงคุณค่ามากกว่ามูลค่า ส่วนมูลค่าต้องตามหลังคุณค่าครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ อีก ๕ ท่าน คุณอลงกรณ์ พลบุตร คุณกัญญ์รัฐญาณ์ ภู่สวาสดี คุณรสนา โตสิตระกูล พลเอก ภูติศ ทัดติโยชิตี และคุณนิमित สิทธิไทรย์ เรียนเชิญคุณอลงกรณ์ พลบุตร ครับ

นายอลงกรณ์ พลบุตร : ท่านประธานที่เคารพ ผม อลงกรณ์ พลบุตร สมาชิก สปช. รายงานของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ในวาระปฏิรูปที่ ๓๕ เรื่องศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ถือว่าเป็นรายงานที่ดีมากฉบับหนึ่งที่เดียว แล้วก็ก็เป็นทางเดินที่สำคัญสำหรับอนาคตของประเทศ ประเด็นที่ได้หยิบยกในการเชื่อมโยงเรื่องของศิลปวัฒนธรรมกับการเสริมสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจนั้น สรุปง่าย ๆ ก็คือในการนำเสนอในเรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ครีเอทีฟ อีโคโนมี (Creative economy) หรือว่าอุตสาหกรรมวัฒนธรรมที่เรียกว่า คัลเจอร์ อินดัสทรี (Culture industry)

ประเด็นที่อยากให้ทางคณะกรรมการได้ทำให้ดียิ่งขึ้นก็คือการจัดทำรูปแบบรูปเล่ม แล้วผลการศึกษาที่ชัดเจน มีทั้งการวางแผนวิสัยทัศน์ การกำหนดเป้าหมาย แล้วก็การสร้างกระบวนการโครงสร้างทั้งหลาย ความจริงเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นก็ต้องให้เครดิตนะครับ ย้อนไปในสมัยรัฐบาลคุณทักษิณนั้นก็คิดในเรื่องของเศรษฐกิจฐานความรู้ จนมีการตั้งโครงสร้างที่เป็นสำนักงานบริหารและพัฒนาความรู้ที่เรียกว่า โอเคเอ็มดี (OKMD) ต่อมามาถึงรัฐบาลอภิสิทธิ์ก็ได้ประกาศนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นวาระแห่งชาติ

รัฐบาลถัดมาก็ทำอยู่ได้ปีเศษหลังจากนั้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก็เงียบหายไป ตรงนี้เองครับ ที่เป็นความจำเป็นว่าทำไมต้องมีพิมพ์เขียวเพื่อปฏิรูปประเทศ ทำไมจึงเสนอให้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำเรื่องของทุนวัฒนธรรม เรื่องของเศรษฐกิจวัฒนธรรม เรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้สมบูรณ์แบบที่สุด เพราะนี่คือทางรอดของประเทศ เป็นทางเลือกเดียวที่เราจะสามารถยกระดับจีดีพีของเรา ยกกระดับความเป็นผู้นำของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคนี้ และสามารถจะสร้างสัดส่วนให้ได้ถึง ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของจีดีพี ความจริงท่านประธานคณะอาจจะลืมไปนะครับ ว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีไม่ได้มีในปี ๒๕๕๖ ครับ ความจริงแล้วระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเกิดขึ้นในปี ๒๕๕๔ และการประกาศนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์จนมีการตั้งสำนักงานเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ วันที่ ๓๑ สิงหาคมครับ คิกออฟ (Kickoff) ที่ทำเนียบรัฐบาล นั่นคือครั้งแรกที่ประเทศไทยได้ประกาศเป็นทางการและเป็นวาระแห่งชาติเป็นนโยบายและเป็นยุทธศาสตร์

ถัดมาอีกเดือนเดียวคณะรัฐมนตรีได้ประกาศพันธสัญญา ๒ ข้อที่เป็นเป้าหมาย และอีก ๑๑ ประการที่เป็นกลยุทธ์ ๒ ข้อ คือ ๑. เพิ่มจีดีพีเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์อย่างที่ท่านได้นำเสนอ นี่ประกาศตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ แล้วก็ให้ไทยเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หลังจากนั้นก็ตั้งสำนักเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติที่สำนักนายกรัฐมนตรี ตั้งกองทุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ครั้งแรกฝากไว้ที่สภาพัฒน์ แล้วมีการแก้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ปี ๒๕๕๖ ให้มาอยู่ที่สำนักนายกรัฐมนตรี -----

จากนั้นได้มีการตั้งรางวัลเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติ ที่เรียกว่า พีเอ็ม ครีเอทีฟ อะวอร์ด (PM's Creative Award) แจกไปแล้ว ๒ ปีซ้อน จัดการประชุมนานาชาติว่าด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์นานาชาติที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ๓ ปีซ้อนครับ เป็นครั้งแรกในประเทศไทย และของโลก จอนส์ ฮอปกินส์ ที่พูดถึงนั้นส่งอีเมล (e-Mail) ถึงผมตั้งแต่เดือนสิงหาคม ปี ๒๕๕๒ ผมได้รับแต่งตั้งเป็นประธานบริหารนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งชาติครับ ได้ไปพูดที่อังค์ถัด (UNCTAD) เป็นการประชุมร่วมระหว่างอังค์ถัดที่เจนีวา กับไวโอบี (WIPO) ผมก็ไปนำเสนอเรื่องไทยแลนด์ โมเดล (Thailand model) ในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเรื่องของการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาควบคู่ขนานกันบนฐานของทุนวัฒนธรรม บนฐานของอัตลักษณ์แต่ละประเทศ เพื่อเป็นโมเดลของการพัฒนาประเทศ กำลังพัฒนาทั้งหลาย ปีถัดมาได้รับเลือกให้เป็น ๑ ใน ๕๐ ผู้ทรงอิทธิพลที่สุดของโลก ในด้านทรัพย์สินทางปัญญาและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เราได้ตั้งครีเอทีฟ อีโคโนมี ขึ้นมาทั้งหมด ครอบคลุม ๑๕ คลัสเตอร์ ของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เราได้ตั้งเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ขึ้นมาอีก ๒๐ เมือง เราได้ทำตำราวิชาการเรียนการสอนส่งให้กับ ๕ กระทรวง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๒-๒๕๕๔ ทั้งสิ้นครับ เพราะฉะนั้นต้องไปทบทวนข้อมูล เริ่มปี ๒๕๕๖ ไม่ใช่ครับ เพราะฉะนั้นตรงนี้เป็นส่วนหนึ่ง แต่เดินมาถูกทางแล้ว เพียงแต่ข้อมูลต้องไปปรับปรุง ข้อมูลจะต้องสร้างโครงสร้างกระบวนการที่เรียกว่า โพรเซส แอนด์ ออร์แกนไนเซชันนอล ดีไซน์ (Process and Organizational design) แล้วมีเรื่องของการออกแบบกฎหมาย เพื่อให้การปฏิรูปทางวัฒนธรรมของเรานั้นเป็นวัฒนธรรมที่กินได้ครับ สร้างอาชีพ สร้างอนาคตใหม่บนฐานของเศรษฐกิจแนวทางใหม่ คือเศรษฐกิจสร้างสรรค์ครับ ขอขอบคุณท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ
เชิญคุณกัญญ์รัฐญาณ์ ภูสวาสดี ครับ

นางกัญญ์รัฐญาณ์ ภูสวาสดี : เรียนท่านประธานค่ะ ดิฉัน กัญญ์รัฐญาณ์ ภูสวาสดี สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หมายเลข ๐๐๔ ค่ะ ดิฉันเองต้องขอชื่นชมที่ทางคณะกรรมการฯ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของศิลปวัฒนธรรม และดิฉันว่ารวมไปถึงค่านิยมด้วยนะคะ สิ่งที่ยากจะขอเพิ่มเติม แล้วก็เสริม

ประการแรก คือในเรื่องของแผนแม่บทเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรจะมี ดิฉันว่ามันเป็นแผนระดับชาติและมันจะนำไปสู่ของการที่จะกำหนดทิศทางไปในทางเดียวกันของการปฏิบัติในระดับจังหวัด แล้วก็อำเภอ ตำบลต่อไป อันนี้ประการหนึ่ง

อีกส่วนหนึ่งก็คือดิฉันมองว่าเรื่องของการสร้างเสริมคุณค่าในเรื่องนี้ ดิฉันว่าต้องไปให้ความสำคัญในเรื่องของเด็กเยาวชนของเรา วันนี้ดิฉันเองอยากเห็นหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการที่จะบรรจุสิ่งเหล่านี้เข้าไป คือมันไม่สามารถที่จะบอกว่าเราต้องรักศิลปวัฒนธรรมของเรา แต่มันจะต้องเป็นการสร้างสมมาตั้งแต่เด็กเยาวชน และที่สำคัญดิฉันว่าสมัยเรา ๆ นี้นะคะ เราก็ถูกสร้างสมมาจากสิ่งเหล่านี้ เราเรียนประวัติศาสตร์เราก็รักชาติของเรา เรารักสถาบันพระมหากษัตริย์ของเรา ตรงนี้เรารู้ดีอย่างยิ่งเลยนะคะ แต่ทำไมสิ่งเหล่านี้มันได้ห่างหายไป ณ วันนี้ทำไมประวัติศาสตร์ของเรามันถึงไม่ได้สามารถสร้างคน สร้างเด็กเยาวชนของเราให้เป็นคนที่มีความเป็นชาตินิยม มีความรักถิ่นฐานหรือว่าภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองมีเด็ก เชื่อไหมคะ ในต่างจังหวัดเด็กบางคนไม่ทราบเลยนะคะว่าประวัติศาสตร์ของเขาที่บ้านของเขามีอนุสาวรีย์ แต่ยังไม่รู้เลยว่าอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์นั้นมีความเป็นมาอย่างไร อันนี้เป็นเรื่องที่น่าสงสารมากกับการศึกษาของเราว่า เราไม่ได้สืบทอดไม่ได้สร้างสิ่งเหล่านี้ให้กับเด็กของเราเลย ก็อยากให้สิ่งเหล่านี้กลับเข้ามา แล้วดิฉันว่ามันเป็นภาคบังคับด้วยว่าจะต้องให้มี

ส่วนอีกประเด็นหนึ่งดิฉันมองว่าในเรื่องของค่านิยม ดิฉันเองเห็นด้วยที่ทางคสช. มีค่านิยม ๑๒ ประการ จริง ๆ แล้วเรื่องเหล่านี้มันเป็นเรื่องที่เราต้องสร้างสมมาตั้งแต่เด็กอยู่ในหลักสูตรของการศึกษาด้วยซ้ำ แต่วันนี้เราต้องลุกขึ้นมาที่จะให้ คสช. มาประกาศใช้ค่านิยม ๑๒ ประการ ตรงนี้อาจจะฝากว่ามันเป็นสิ่งดี ๆ ทั้งนั้นใน ๑๒ ประการเหล่านั้นมันก็ควรที่จะถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรของการเรียนของเราด้วย ขณะเดียวกันมันก็ต้องไปทำให้มันเห็นผลในทางปฏิบัติ และคนที่ทำให้ได้มันต้องเป็นผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เองก็ต้องเป็นผู้นำในการที่จะคิดวิธีการต่าง ๆ ในการที่จะทำอย่างไร จะแปลงค่านิยม ๑๒ ประการเหล่านั้นว่า จะสามารถออกมาเป็นอย่างไร -----

จริง ๆ เราคิดได้แต่ดิฉันก็ไม่ค่อยเห็น เราก็ท่องจำกันนะคะค่านิยม ๑๒ ประการ ดิฉันไม่เห็น
 สิ่งที่มันจะออกมาเป็นรูปธรรมที่จะออกมาว่าแล้วมันจะต้องเปลือออกมาเป็นอย่างไร
 ให้สังคมไทยเรารู้ขึ้นมาปฏิบัติตามค่านิยม ๑๒ ประการอย่างที่ประกาศไว้คะ

ส่วนอีกประเด็นเรื่องของการปรับในเรื่องแนวความคิดของผู้ที่รับผิดชอบ
 ในเรื่องของเช่นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ณ วันนี้เราจะเห็นว่ามิใช่ชาวที่ชาวบ้านลุกขึ้นมา
 ที่จะรักษาทรัพย์สินสมบัติโบราณสถานของตัวเอง ดิฉันเองอยู่จังหวัดพิษณุโลกก็กำลังเจอปัญหา
 ที่ผู้มีอำนาจในการจัดการในเรื่องของพิพิธภัณฑสถาน ปรากฏว่าจะเอาสมบัติของจังหวัด
 ของเขาย้ายสิ่งโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่เขามีอยู่ไปไว้อีกจังหวัดหนึ่ง เพราะเหตุผลก็คือว่าจังหวัดนี้
 ไม่มีพิพิธภัณฑสถานของตัวเอง ซึ่งตรงนี้ดิฉันเลยไม่เข้าใจ แล้วก็ที่จังหวัดนครปฐมก็อีกทีหนึ่ง
 จะเห็นชาวที่ปรากฏตรงนี้ คือดิฉันไม่เข้าใจว่าทำไมการย้ายมันไม่ใช่วิธีคิด แต่ทำไมเขาไม่คิดว่า
 เขาควรจะให้คนในท้องถิ่น ในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของเขาแล้วก็แนะนำวิธีการ
 แล้วก็ที่สำคัญวันนี้ต้องคิดว่าไม่ใช่เป็นเรื่องของการจัดการเฉพาะผู้ที่รับผิดชอบคือพิพิธภัณฑ
 อย่างเดียว มันต้องให้ชุมชนเขา ชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะเรามี อบจ. มี อบต. มีเทศบาล
 รวมไปถึงคนในชุมชน ภาคประชาชนเขาพร้อมที่จะดูแลรักษาสิ่งทรัพย์สินสมบัติในพื้นที่
 ในที่ดินของเขา แต่ทำไมเราถึงไม่ให้องค์ความรู้เหล่านี้ให้กับเขา แล้วก็ให้เขามามีส่วนร่วม
 ในการช่วยกันดูแลรักษา แล้วก็แนะนำให้แก่เขาซะคะ ก็อยากจะฝากว่าควรจะต้องปรับวิธีการ
 อย่างหยาบแหยเอาไว้แต่เป็นหน่วยงานเดียว

ส่วนอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องสุดท้ายก็คือดิฉันเห็นศิลปิน ศิลปินแห่งชาติหลาย ๆ คน
 หรือแม้แต่ศิลปินที่ให้ความบันเทิงกับเรา ณ วันนี้ แต่พอถึงชีวิตมันปลายประสบปัญหาดูแล
 ตัวเองไม่ได้ บางคนก็พิการ ตรงนี้ดิฉันว่ามันต้องมีการจัดการ แล้วก็ควรจะให้คำแนะนำเขา
 ตั้งแต่เริ่มต้นที่เขายังเป็นรุ่นหนุ่มรุ่นสาวว่าทำอะไรเขาถึงจะบริหารจัดการเรื่องการเงินของเขา
 ทำอย่างไรเขาจะดูแลเรื่องสวัสดิการของเขา แล้วก็ให้เขารู้ว่ามันมีสวัสดิการอะไรที่จะรองรับ
 พวกเขาได้ ตรงนี้อยากจะให้มองถึงเหมือนกับเราเตรียมชีวิตเขาที่เขาอยู่ในวัยหนุ่มสาว
 แล้วเป็นศิลปิน แล้วก็พอเข้าไปสู่วัยผู้สูงอายุเขาควรจะดูแลตัวเองอย่างไร และมันควรจะมี
 สวัสดิการให้แก่เขาเมื่อเขาอยู่ในชีวิตมันปลายนะคะ ขอขอบคุณคะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ
 เชิญคุณรสนา โตสิตระกูล ครับ

นางสาวรสนา โตสิตระกูล : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน นางสาวรสนา โตสิตระกูล สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉันเองก็ขอแสดงความชื่นชมในการทำรายงานชิ้นนี้ของทางคณะกรรมการธิการ โดยเฉพาะการพูดถึงเรื่องของศิลปวัฒนธรรมในแง่ของการสร้างคุณค่า แล้วก็มูลค่าในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดิฉันเองก็เห็นว่าในส่วนที่เป็นเรื่องของคุณค่าคือต้องบอกว่าวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นส่วนที่ได้สะท้อนคุณค่าในแง่ของความจริง ความจริง แล้วก็ความงาม ที่นี้ในส่วนตรงนี้ต้องบอกว่าความดี ความจริง และความงามนั้นได้สะท้อนออกมาครอบคลุมในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปัจจัย ๔ ที่เราจะต้องใช้ชีวิตอยู่ เพราะฉะนั้นเราจะเห็นว่าวัฒนธรรมไทยเรานั้นต้องถือว่ามีความรุ่งรวยอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นส่วนของปัจจัย ๔ เรามีอาหารไทย เรามีผ้าไทย เรามียาไทย เรามีบ้านที่เป็นแบบไทย แล้วก็รวมไปถึงในเรื่องของอื่น ๆ มวยไทย วรรณกรรมไทยทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ดิฉันคิดว่ามีไม่กี่ประเทศที่เขาจะมีวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย แล้วก็อุดมสมบูรณ์เช่นนี้ ซึ่งถ้าจะเปรียบไปดิฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้ถือว่ามันเป็นทุนในทางวัฒนธรรมเหมือนกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ในประเทศเรา ทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติในเรื่องของแร่ต่าง ๆ รวมไปถึงทรัพยากรในทางเกษตร ความหลากหลายทางพันธุกรรมและความหลากหลายอื่น ๆ เหล่านี้ -----

แต่ต้องบอกว่าวัฒนธรรมของเราจะเป็นวัฒนธรรมอ่อน เพราะฉะนั้นเราอาจจะผสมผสานคนอื่นได้ง่าย แล้วก็ในทางเดียวกันเราก็อาจจะถูกครอบงำได้ง่ายด้วย คนไทยเราอาจจะยังขาดความสามารถในการบริหารจัดการ เพราะฉะนั้นเราจึงไม่สามารถที่จะจัดการกับทรัพยากรในทางวัฒนธรรมของเราเพื่อให้เกิดมูลค่าในทางเศรษฐกิจอย่างประเทศอื่นเขา ซึ่งถ้าเราเห็นอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ หลาย ๆ ท่านได้พูดถึงวัฒนธรรมที่ประเทศเกาหลีนำมาเป็นตัวแสวงหาสร้างมูลค่าในทางเศรษฐกิจ เราอาจจะพูดถึงประเทศเกาหลีเยอะ ดิฉันอยากลองยกตัวอย่างประเทศสิงคโปร์ดู ประเทศสิงคโปร์จริง ๆ เป็นประเทศเกิดใหม่เมื่อประมาณสักปี ๒๕๐๗ โดยประมาณ ซึ่งจริง ๆ แล้วต้องบอกว่าประเทศเขาแทบจะไม่มีรากเหง้าอะไรเลยด้วยซ้ำไป แต่ว่าเขาได้ไปพบตุ๊กตาเปิดหิ้งมาได้จากแม่น้ำเป็นตุ๊กตาเปิดของเด็กที่เด็กเป็นของเล่น ซึ่งเวลานี้เขาก็มาสร้างตุ๊กตาเปิดขนาดใหญ่กลายเป็นจุดขายในทางวัฒนธรรมของเขา หรือประเทศสิงคโปร์เองเวลานี้เขาก็กลับไปหารากเหง้าความเป็นเทมาเส็ก (Temasek) ของเขา ซึ่งมีรูปของสิงโตพ่นน้ำเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของประเทศของเขาเช่นเดียวกันนะคะ แล้วเขาสามารถใช้ความเข้มแข็งหรือรากเหง้าตรงจุดนี้ในการที่จะสร้างความยิ่งใหญ่ในทางวัฒนธรรม การเมือง แล้วก็เศรษฐกิจ เป็นประเทศเล็ก ๆ แต่ว่ามาถือหุ่นในประเทศไทยมหาดศาล ขณะที่เราเองมีสิ่งที่เป็นของเรามากมาย อย่างที่ดิฉันกล่าวไปในเบื้องต้นว่า ไม่ว่าจะเป็นอาหารไทย มวยไทย นวดไทย การแพทย์แผนไทย ยาไทย รำไทย ดนตรีไทย วรรณกรรมไทย ผ้าไทย แต่ปรากฏว่าเราไม่ได้พยายามที่จะสร้างมูลค่าของสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา ดิฉันเองเห็นฝรั่งมาทำตำราสมุนไพรแล้วมาขายคนไทยด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาหารไทยเรามีภัตตาคารอาหารไทยไม่น้อยที่บริหารหรือเป็นเจ้าของโดยฝรั่งต่างชาติ นอกจากนั้นแล้วยาไทย ยกตัวอย่างสักตัวหนึ่งสมุนไพรไทยเปล้าน้อย สมัยก่อนดิฉันเองเคยดูในกรณีที่ญี่ปุ่นมาเก็บตำราสมุนไพรไทยไปทำอย่างเช่น เปล้าน้อย มันเป็นตัวเดียวเท่านั้นเอง เขาใช้สัญลักษณ์ซีเอส ๖๘๔ (CS 684) แสดงว่าเขามีจำนวนมากที่เขาเอามาพัฒนาแล้วปรากฏเปล้าน้อยกลายเป็นยารักษาโรคระเพาะที่ดีที่สุดในโลกที่บอกว่าไม่มีผลข้างเคียงเลย แต่ปรากฏว่าเราเองไม่สามารถที่จะทำสิ่งเหล่านี้ให้กลายเป็นมูลค่าของเราขึ้นมาได้ หรือมวยไทยเวลานี้ก็มีชื่อเสียงไปชกอยู่ต่างประเทศ ต่อไปวรรณกรรมไทย เมื่อสักครู่ดิฉันได้คุยกับเพื่อนสมาชิก ท่านเล่าให้ฟังว่าเวลานี้แม้แต่ประเทศเกาหลีก็มาซื้อวรรณกรรมไทยไปเพื่อที่จะไปทำเป็นภาพยนตร์หรือไปดัดแปลง สิ่งเหล่านี้ดิฉันคิดว่าเรามีของดีอยู่จำนวนมาก แต่ปรากฏว่า

เราไม่สามารถที่จะต่อยอดทำให้ของดีเหล่านี้สามารถสร้างมูลค่าในทางเศรษฐกิจให้กับเรา กลายเป็นว่าทุนทางวัฒนธรรมของเรามันกลายเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ประเทศอื่น เอาไปใช้สร้างมูลค่าให้กับประเทศเขา เช่นเดียวกับทรัพยากรธรรมชาติชนิดอื่น ไม่ว่าจะเป็นปิโตรเลียม ไม่ว่าจะเป็นแร่ คุณคิดดูทองคำประเทศไทยนี้มีบริษัทของประเทศออสเตรเลีย มาขุดเจาะเอาไปสร้างความร่ำรวย แต่ว่าทั้งสิ่งที่เป็นมลภาวะไว้ในประเทศไทย หรือแม้แต่ปิโตรเลียมเองเราก็ปล่อยให้ต่างชาติมาทำนะคะ โดยเราคิดว่าคนไทยไม่มีความสามารถ ซึ่งดิฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย เพราะฉะนั้นดิฉันเชื่อว่าถ้าหากว่าเรามีการต่อยอดในเรื่องเหล่านี้ให้มากพอเนี่ย ประเทศชาติเราควรจะเป็นมหาอำนาจ การที่เรามีทุนทางวัฒนธรรมขนาดนี้เราควรจะเป็นมหาอำนาจ แต่ว่าสิ่งที่สำคัญเวลานี้คือความที่เราเป็นวัฒนธรรมอ่อน เราจึงถูกรอบงำโดยวัฒนธรรมอื่น วัฒนธรรมไทยในทางเศรษฐกิจ ไม่ใช่วัฒนธรรมของมือใครยาวสาวได้สาวเอา นะคะ วัฒนธรรมไทยในทางเศรษฐกิจมันเป็นระบบสังคมนิยมอ่อน ๆ อย่างที่ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ เรียก ธรรมิกสังคมนิยม เราช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแบ่งปันกันในหลักทางพุทธศาสนา แต่เวลานี้เราถูกรอบงำโดยวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเอาเรื่องของการแข่งขัน มือใครยาวสาวได้สาวเอาเข้ามาอยู่ในระบบเศรษฐกิจของเรา ----

เพราะดิฉันคิดว่านอกเหนือจากการที่เราจะส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมทั้งหลายซึ่งดิฉันเห็นด้วยไม่ว่าจะมีเรื่องกองทุน ไม่ว่าจะมามีเรื่องอะไรก็ตาม แต่สิ่งที่สำคัญทำอย่างไรที่เราจะทำให้วัฒนธรรมที่มันอยู่ในเนื้อในตัวของเรา มันมันได้แปลงประกายแล้วก็นำมาสู่สิ่งที่การสร้างมูลค่า แล้วก็สร้างการอยู่ร่วมกันในประเทศของเราอย่างดีมากกกว่านี้ ดิฉันเองอยากเห็นรัฐบาลสนับสนุนมากกว่านี้ แม้แต่ดนตรีไทยถ้าหากว่าจะสามารถทำให้ดนตรีไทยเหล่านี้ไปอยู่ในไม่ว่าจะเป็นงาน อย่างเช่น งานศพ งานแต่งงาน งานอะไรเหล่านี้ ถ้าเราสร้างให้เกิดตลาดเหล่านี้ขึ้นมา มันก็จะส่งเสริมให้ศิลปะเหล่านี้มันคงอยู่ต่อไปได้ เพราะฉะนั้นดิฉันเองก็มีเวลาน้อย แต่ว่าขอสนับสนุนคณะกรรมการชุดนี้ในส่วนที่อยากจะผลักดันให้มีกองทุนเหล่านี้ขึ้นมา ก็เห็นด้วย ขอสนับสนุนค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ คุณนิมิต สิทธิไตรย์ ครับ

นายนิมิต สิทธิไตรย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ท่านกรรมการสภาปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนาทุกท่านครับ ผมรู้สึกชื่นชมในสิ่งที่เป็นรายงาน มันประกอบด้วยความตั้งใจและความมุ่งมั่นที่จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมของเรานั้นยังคงอยู่ต่อ เป็นที่ทราบนะครับว่าในวัฒนธรรมที่กำลังไหลลื่นแล้วก็เข้ามาครอบงำในสังคมเราค่อนข้างที่จะเป็นวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติ นั่นก็คือเยาวชน การที่มีความคิดริเริ่มที่จะมุ่งมั่นในการที่จะปฏิรูปศิลปวัฒนธรรมนั้นถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนแล้วก็ต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนว่าเรามีเป้าหมายที่จะปฏิรูปนั้นไปในกรอบใดบ้าง ผมเชื่อว่าในเรื่องของการสร้างคุณค่ามันอยู่ที่ประเด็นที่เราเข้าใจเข้าถึงวัฒนธรรมของเรานั้นมากน้อยแค่ไหน ส่วนมูลค่านั้นเป็นเรื่องของความหวงแหน ถ้าหากเรามีความหวงแหน มีความภูมิใจ ประเด็นของการที่จะทำให้เกิดการพัฒนานั้นย่อมมีความเป็นไปได้สูง ท่านประธานครับ ในส่วนของวัฒนธรรมของเรานั้นมีความหลากหลายแต่มีความกลมกลืนไม่ว่าจะวัฒนธรรมที่อยู่ในภูมิภาคใดของประเทศเรา เรามีความอ่อนตัวที่จะผสมผสานวัฒนธรรมนั้นเข้ากันได้เป็นอย่างดี เหตุผลที่ผมเชื่ออย่างนี้ก็เพราะว่าคนที่อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศเรานั้น ไม่ว่าจะย้ายถิ่น ย้ายฐานไปอยู่ที่ใดในประเทศนี้ก็จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมรอบข้าง สังคมรอบข้างได้เป็นอย่างดี ก็แสดงว่าวัฒนธรรมที่เป็นปมหลังของเรานั้นได้ออกแบบมาให้เราอยู่ร่วมกันด้วยความปกติสุข ซึ่งแตกต่างจากวัฒนธรรม

ที่ไหลลื่นเข้ามาจากภายนอก ซึ่งมุ่งเน้นแต่เฉพาะในเรื่องของความบันเทิงแล้วก็มูลค่าทางเศรษฐกิจเท่านั้น ผมจึงคิดว่าสิ่งที่เราจะปฏิรูปรูปนั้นต้องมุ่งเน้นทางด้านจิตใจ มุ่งเน้นทางด้านความภูมิใจเป็นสาระสำคัญด้วย เศรษฐกิจเป็นตัวผลพลอยได้แต่จะทำให้การจะทำให้อยู่ยั่งยืนไม่สูญหาย หรือแม้กระทั่งว่าสูญพันธุ์นั้นเป็นสิ่งที่ต้องยึดมั่นให้ชัดเจนว่าควรทำอย่างไร แบบไหน ผมยกตัวอย่างง่าย ๆ ครับ ในเรื่องของประเพณีที่มีแต่ละจังหวัดนั้น ปัจจุบันมุ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ กลับมายกตัวอย่างประเพณีที่ผมเป็นคนจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ประเพณีแห่เทียนพรรษา ปัจจุบันนี้ก็คงจะมองในแง่ของขบวนแห่หรือการทำกิจกรรมให้มีความยิ่งใหญ่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่มีสิ่งหนึ่งสำคัญที่บอกว่าเราจะแข่งขันกับจังหวัดอื่นได้อย่างไรนั้น คนจังหวัดอุบลราชธานีไม่ได้คิดอย่างนั้นครับ เราเชื่อว่าการทำเทียนคือการทำบุญ คนอุบลราชธานีทำเทียนเพราะต้องการทำบุญ เพราะฉะนั้นในสิ่งที่มีการทำเทียนแต่ละครั้งนี้มีมูลค่าแต่ละต้นนี้เรื่อนแสนบาท อาจจะมีถึงเกือบล้านบาท แต่ทำไมคนอุบลราชธานีทำ ก็ด้วยว่าจิตสำนึกของการที่เราห่วงแหนในสิ่งที่เป็นวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่เราเชื่อมั่น ศรัทธาว่าศาสนา คือสิ่งที่เราบูชา -----

เพราะฉะนั้นการที่ยังคงอยู่ได้ปัจจัยสำคัญก็คือเรื่องของความภูมิใจ ความเข้าใจ และความสำนึกในสิ่งที่ควรที่จะรักษาไว้ให้กับอนุชนรุ่นหลังต่อไป เพราะฉะนั้นในเรื่องของการทำเทียนที่อุบลราชธานีนั้นจึงไม่ได้มุ่งเน้นในเรื่องของการทำให้ยิ่งใหญ่ในเชิงของการท่องเที่ยวอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นในเรื่องของสภาวะจิตใจที่ทำให้ทุกคนรู้เวียน ทุกบ้าน และทุกเยาวชนได้มีความคิดเห็นว่าจะต้องทำต่อไป สืบทอดต่อไป เราทำกันมากกว่า ๒๐๐ ปีแล้ว เพราะฉะนั้นเราก็ต้องทำต่อไปด้วยความเข้าใจไม่ได้ทำต่อไปด้วยความแค่เป็นหน้าที่เท่านั้น เพราะฉะนั้นในสิ่งที่เป็นอย่างปัจจุบันนี้ผมคิดว่ารายงานของท่านนั้นเป็นรายงานที่ถูกทิศถูกทาง ทำให้มาจากในเรื่องของจิตใจ ความสมดุลมาสู่กองทุนและไปสู่การปกป้อง รวมไปถึงทั้งเรื่องการพัฒนาให้มีความรู้สึกสำนึกในจิตใจคงอยู่ตลอดไป ผมเชื่อว่าการปฏิรูปศิลปวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ทำให้เรายังคงเป็นไทยอยู่ หากสิ่งเหล่านี้หมดหรือสูญหาย หรือสลายไป หรือสูญพันธุ์ไป เราคงนับไม่ได้ว่าเราคือชนเผ่าไทย เราคงนับไม่ได้ว่าเราคือสังคมไทยที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนานถึงเป็น ๑,๐๐๐ ปี เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ผมขอสนับสนุนในแนวทางของกรมการเป็นอย่างยิ่ง และถ้ามีช่องทางใดที่ผมพอจะช่วยได้ก็ยินดีเต็มที่ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ อีก ๕ ท่านนะครับ คุณหมออำพล จินดาวัฒนะ คุณชาติ เจริญสุข นาวาอากาศเอก ไพศาล จันทรพิทักษ์ พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ และคุณประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ เชิญคุณหมออำพล จินดาวัฒนะ ครับ

(นายอำพล จินดาวัฒนะ ไม่อยู่ในที่ประชุม)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เชิญคุณชาติ เจริญสุข

นายชาติ เจริญสุข : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ ผม นายชาติ เจริญสุข สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทราครับ วันนี้ก็ร่วมสืบสานประเพณีวัฒนธรรมกับคณะกรรมการ ก็สวมชุดไทยมาตามคำเชิญชวนในวันอังคารให้สวมใส่ผ้าไทย วันนี้ก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่มีวาระนี้เข้ามาสู่สภาปฏิรูปแห่งชาติครับ เพราะว่าที่ผ่านมาเราก็ยอมรับว่าสังคมไทยเปลี่ยนไปเยอะ เราใช้เทคโนโลยีเยอะมาก แต่ในวิกฤติมันก็มีโอกาสครับท่านประธานครับ ระยะเวลาหลังมาการฟื้นฟูหรือการรื้อฟื้นในเรื่องศิลปวัฒนธรรมมันกลับมาโดยอัตโนมัติครับ ต้องเรียนว่าผมอยู่จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประเพณีที่สำคัญที่สุดก็คือประเพณีแห่หลวงโสธรทางน้ำ ซึ่งก็เป็นร้อย ๆ ปีไม่แพ้จังหวัดอุบลราชธานี เหมือนเมื่อสักครู่เพื่อนสมาชิกท่านนิมิต สิทธิไตรย์ ได้เอ่ยมาแล้วนะครับ ก็เช่นกันครับ ถ้าพูดถึงประเพณีดั้งเดิมและสืบทอดมาเป็นร้อยปี ท่านประธานครับ จะมีประเพณีที่คู่กัน จะเป็นสัญลักษณ์ จะเป็นเอกลักษณ์ อย่างของจังหวัดฉะเชิงเทรา ก็จะมีคู่กับการแห่หลวงพ่อโสธรทางน้ำก็คืองานประเพณีลอยกระทง ก็จะมีคู่กันเช่นนี้ จะเป็นเอกลักษณ์ จะเป็นอัตลักษณ์ และที่สำคัญคือหลายจังหวัดอยู่ได้ เศรษฐกิจอยู่ได้ และเติบโตได้และรุ่งเรืองได้เพราะอะไรครับ เพราะว่าวิถีประเพณีแบบนี้ทางวัฒนธรรม แล้วก็ที่สำคัญคือทำให้มีบุคลากรที่เกิดขึ้นมากมาย อย่างเช่น ผู้ที่เป็นคุณพ่อคุณแม่ ก็ส่งลูกเรียนได้เพราะอะไร เพราะมีสภาวะเศรษฐกิจ ครอบครัวก็มีฐานะดีขึ้น จนสืบทอดมาถึงปัจจุบันนี้ ที่ผมบอกว่าสังคมปัจจุบันนี้เปลี่ยนไปแต่ในวิกฤติก็มีโอกาสเพราะอะไรรู้ไหมครับ เพราะปัจจุบันนี้ ตอนแรกผมก็เป็นห่วงสังคมว่าเราจะหลงกับเทคโนโลยีไปหรือเปล่า เราจะรับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไปหรือเปล่า -----

แต่ทุกวันนี้มันกลายเป็นผสมผสานและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ก็คือคนที่อยู่ในเมืองก็โยกย้ายที่จะออกไปต่างจังหวัดในวันหยุดราชการเพื่อไปสัมผัสกับชีวิต วิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนริมแม่น้ำริมคลอง ในรอบกรุงเทพมหานครนี้เราจะเห็นได้ ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาครก็จะมีตลาดน้ำเกิดขึ้นมากมาย เมื่อก่อนนี้ตึกแถวริมน้ำนี่เชื่อไหมครับ ท่านประธาน สังกะสีผุพังและที่ทำการบางแห่ง เช่น ที่ทำการไปรษณีย์หรือแหล่งทางศาสนา ไม่ว่าจะเป็นทางของพุทธ ทางของคนจีน อย่างเช่น ศาลเจ้าต่าง ๆ จะผุพัง มีการบูรณะขึ้นมา กลับฟื้นขึ้นมา และคนรุ่นหลังก็ได้กลับไปเพื่อที่จะไประลึกถึงสิ่งที่เป็นอดีต ไม่ว่าจะเป็นคนไทย เชื้อสายจีน นี่ละครับในวิกฤติที่มีโอกาส ก็เลยเป็นประเพณีและเป็นวิถีชีวิตไปแล้วครับ ท่านประธาน อย่างจังหวัดฉะเชิงเทราผมต้องเรียนว่าอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมาก และที่สำคัญ เราได้เปรียบในเรื่องของโลจิสติกส์ แล้วก็ที่สำคัญคือว่าเรามีแหล่งวัฒนธรรมมากมาย อย่างเช่นตลาดโบราณ ตลาดโบราณมีการพลิกฟื้นขึ้นมาแล้วหลายแห่ง อย่างที่ติดต่อกับ จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ใกล้มากเลยครับ เดินทางไปแป๊บเดียวก็ไปถึงจังหวัดสมุทรปราการ ต่อกับจังหวัดฉะเชิงเทราก็มีตลาด เขาเรียกตลาดคลองสวน ๑๐๐ ปี พอต่อไปอีกก็จะมี ตลาดบ้านใหม่ มีตลาดนครเนื่องเขต มีตลาดน้ำเกิดใหม่มากมายครับ อันนี้เราก็ได้พลิกฟื้น แล้วก็ฟื้นคืนชีวิตกลับมาและมาสร้างเศรษฐกิจ ก็คือทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น คนที่เคยเข้าไปทำงาน ในกรุงเทพมหานคร เมื่อเรียนจบแล้วไปเป็นลูกจ้างกลับมาประกอบธุรกิจ นี่ละครับวัฒนธรรม ที่เรามีวัฒนธรรมที่ดิงามในอดีตนี้ เราก็กลับมาพลิกฟื้น ๑๐๐ ปี พอบอก ๑๐๐ ปี ใครก็อยากจะกลับไปดู อยากกลับไปสัมผัส

สุดท้ายนี้ผมอยากจะชื่นชมอีกคณะหนึ่งก็คือของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ปรากฏว่ามีการสร้างศิลปวัฒนธรรมขึ้นมาอย่างเช่นที่วัดไตรมิตร ทางผู้ดูแลทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ก็ไปสร้างวัฒนธรรมหรือฟื้นฟูย้อนอดีตของคนเขาวราชซึ่งหลายท่าน ก็คงไม่เคยไปนะครับ นิทรรศน์รัตนโกสินทร์สร้างไปประมาณ ๓๐๐-๔๐๐ ล้านบาทครับ หลายท่านที่เป็นเพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติถ้าไม่ได้ไป ไม่ได้ไปเห็นภาพของการย้อนยุค ไปสู่ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๙ ว่าพัฒนาการเป็นอย่างไร ท่านจะเสียดายครับ ฉะนั้นช่วงโอกาสสุดท้ายนี้ก็ขอชื่นชมท่านกรรมาธิการว่าอย่างไรก็ขอเป็นกำลังใจในรายงาน ฉบับนี้แล้วก็ช่วยกันฟื้นคืนในเรื่องของการปฏิรูปค่านิยม ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ
เชิญ นาวาอากาศเอก ไพศาล จันทรพิทักษ์ ครับ

นาวาอากาศเอก ไพศาล จันทรพิทักษ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ที่เคารพ ท่านกรรมการ เพื่อนสมาชิก กระผม นาวาอากาศเอก นายแพทย์ไพศาล จันทรพิทักษ์
ขออภิปรายลงไปเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับกองทุนศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติที่ได้มีการนำเสนอไป
ก่อนอื่นก็คงต้องขอชื่นชมที่ท่านกรรมการที่จะพยายามที่จะหาทางที่จะมีกองทุนหรือ
มีงบประมาณในการที่จะมาทำให้ศิลปวัฒนธรรมหรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งที่มีค่านั้น ยังคงอยู่
คู่กับประเทศไทยต่อไปนะครับ เพราะว่าจากการดูวัตถุประสงค์แล้วก็แผนการนำกองทุนไปใช้
ก็เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ท่านได้พยายามที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ แต่ว่าในส่วนที่ท่านพยายามที่จะ
หาแหล่งเงินก็เห็นด้วยในบางส่วนที่ท่านไปมองถึงนักท่องเที่ยวต่างชาติ ก็อยากจะอภิปราย
เพื่อเติมเต็มในเรื่องของข้อมูล เพราะว่าเนื่องจากการประกันสุขภาพของผู้ป่วยต่างชาตินั้น
พยายามดำเนินการมาบ้างแล้ว -----

เพราะฉะนั้นท่านสามารถที่จะหาข้อมูลได้จากผู้ที่รับผิดชอบอย่างเช่นของกระทรวงสาธารณสุข มีการคิดที่จะทำหลายเรื่องซึ่งผมคิดว่าก็คงจะไม่พูดในรายละเอียดตรงนี้ แต่ว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของท่าน ผู้ที่แบกรับภาระในเรื่องของการดูแลสุขภาพของต่างชาติ ไม่ใช่เฉพาะกระทรวงสาธารณสุขอย่างเดียว ทุกกระทรวงที่มีการรักษาพยาบาล ไม่ว่าจะเป็น กระทรวงกลาโหม ไม่ว่าจะเป็น กทม. ไม่ว่าจะเป็นเอกชน ทุกคนรับภาระทั้งสิ้นเพราะว่าการเจ็บป่วยสามารถเกิดขึ้นกับชาวต่างชาติได้ตลอดเวลาเนอะครับ และทุกครั้งที่เราพูดถึงเรื่องเหล่านี้ เราจะพูดอยู่เสมอเนอะครับว่าทุกคนที่อยู่ในผืนแผ่นดินไทยมีการคุ้มครองสุขภาพ เราจะมีข้าราชการและครอบครัว เราจะมีประกันสังคม เราจะมีหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือที่เราเรียกว่า ๓๐ บาท แต่คนกลุ่มหนึ่งก็คือนักท่องเที่ยวซึ่งยังไม่มี การดูแลสุขภาพในเรื่องของเฮลท์ อินซัวรันซ์ (Health insurance) ที่ครอบคลุม ซึ่งก็เป็นปัญหามาโดยตลอด แม้แต่ผู้ที่ทำงานแรงงานจากต่างชาติ เราก็มีระบบที่จะให้ความคุ้มครองในการที่จะเก็บค่าเบี้ยประกันแล้วก็ดูแลสุขภาพ เพราะฉะนั้นส่วนนี้ก็เป็นส่วนที่ผมคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่นอกเหนือจากเรื่องของกองทุนที่จะมาทำเรื่องศิลปวัฒนธรรมแล้ว ก็ยังเป็นเรื่องของเอื้อประโยชน์ไปในเรื่องของการที่เราจะไม่เสี่ยงงบประมาณหรืออะไรต่าง ๆ ไปกับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่ได้มีประกัน เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ก็อยากจะเสริมว่ากรุณาหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของการที่จะเก็บในเรื่องของเฮลท์ อินซัวรันซ์ พรีเมียม (Health insurance premium) จากผู้ที่เกี่ยวข้องที่ดำเนินการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้แล้ว ส่วนในเรื่องของการที่ท่านจะมึงงบประมาณมานั้น ผมคิดว่าอาจจะต้องคิดถึงเรื่องของเมื่อสักครู่ก็มีผู้อภิปรายแล้วว่าการเดินทางท่องเที่ยวนั้นก็ไม่ใช่มีเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเมื่อสักครู่ก็มีการพูดว่าได้มีการเก็บในเรื่องของเงินที่จะเอาไปทำนุบำรุงได้ รวมทั้งคนไทยเองที่เดินทางท่องเที่ยวปีหนึ่งมากมาย ทำอย่างไรผู้ที่เข้าไปใช้เรียกว่ามีส่วนในการที่จะทำให้ศิลปวัฒนธรรมหรือมีส่วนที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่นั้นมันเสื่อมไป ถดถอยไป ผมคิดว่าอาจจะต้องไปคิดถึงการเดินทางของคนไทยหรือคนไทยในประเทศด้วยนะครับที่มีส่วนเข้าไปทำให้ศิลปวัฒนธรรมเหล่านั้นมีการทรุดโทรมลงไปเนอะครับ ก็ขอฝากความคิดเห็นเพิ่มเติมไว้เพียงเท่านี้ครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ
เชิญ พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ ครับ

พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ : กราบเรียนประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ที่เคารพ กระผม พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
จังหวัดมุกดาหาร จากที่กระผมได้ดูรายงานวาระการปฏิรูปลำดับที่ ๓๕ ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม
เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตรงใจผมนะครับ
เนื่องจากว่าศิลปวัฒนธรรมสามารถที่จะสร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับประเทศได้อย่างมากมาย
ผมเคยไปรัฐสภาของเมียนมาร์หรือประเทศพม่า จะเห็นได้ว่าทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภา การแต่งกายของสมาชิกรัฐสภาพม่า ก็จะแต่งกายตามชนเผ่าของตนเอง
หลากหลายเข้ามาประชุมในสภา เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผมได้เห็นในวันนี้ก็คือหลายท่านก็แต่งชุดไทย
แต่อันที่จริงแล้วผมอยากจะให้ ประเทศไทยผมคิดว่ามีหลายเผ่า ถ้าเป็นไปได้ทุกวันอังคาร
คนที่อยู่เผ่าไหนก็ควรจะต้องแต่งกายเผ่า นั้น ผมอยู่จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหารมีอยู่ ๑๐
เผ่าครับท่านประธาน -----

๑๐ เเผ่า คือ ๑. เเผ่าลาว ๒. เเผ่าย้อ ๓. เเผ่าข่า ๔. เเผ่ากระเลิง ๕. เเผ่าแสก ๖. เเผ่าโซ่ ๗. เเผ่าภูไท ๘. เเผ่าอีसान ๙. เเผ่าจีน ๑๐. เเผ่าเวียดนาม เฉพาะในมุกดาหารก็มี ๑๐ เเผ่า ๑๐ ภาษา ถ้าจะรวมภาษาไทยกลางด้วยก็เป็น ๑๑ ภาษา ถ้าเป็นไปได้ผมก็อยากจะในมุกดาหารที่จะตั้งสมัชชาศิลปวัฒนธรรมตั้งกองทุนขึ้นมาในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยว ผมอยากจะให้สร้างโรงละคร ในประเทศไทยเท่าที่ผมรู้มีโรงละครอยู่ ๓ แห่ง ๑. โรงละครแห่งชาติ ๒. ที่พัทยา มี ๒ โรงละคร ให้เพศสภาพเป็นคนแสดง ก็ทำรายได้ให้กับพัทยามากมาย เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าจังหวัดใดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เป็นแหล่งพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ควรจะมีการสร้างโรงละครเพื่อจะได้แสดงออกถึงวัฒนธรรมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างมุกดาหารมี ๗ อำเภอ ๑๐ เเผ่า สัปดาห์หนึ่งก็มี ๗ วัน ถ้าหากว่ามีคนที่จะไปท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหารก็จะมีรายได้ในช่วงเย็นนะครับ หลังจากที่ไปท่องเที่ยวภายในจังหวัดเสร็จ ตอนเย็นก่อนที่จะรับประทานอาหารก็ควรจะไปดูโชว์ การที่ดูโชว์ที่โรงละครก็จะสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น โชว์ก็คือในแต่ละเเผ่าตัวเองมีศิลปวัฒนธรรมอะไรก็เอาออกมาโชว์ให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้เข้าไปดู ที่ประเทศจีนก็เช่นเดียวกันนะครับ แต่ละมณฑล แต่ละเมืองของประเทศจีน ผมก็ไปประเทศจีนมา ๕ ครั้ง สุดท้ายไปท่องเที่ยวไปดูงานอะไรก็ตาม ในช่วงเย็นเขาจะมีโชว์ให้คุณะครับ แม้แต่ลำแม่น้ำโขงในประเทศจีน เขาก็มีโชว์แสดงเช่นเดียวกันนะครับ เพราะฉะนั้นก็เป็นการสร้างรายได้ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ให้กับสังคมของประเทศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ฉะนั้นถ้าหากว่ากระทรวงวัฒนธรรมและรัฐบาล จัดสรรงบประมาณให้แต่ละจังหวัด หรือจะมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้สร้างโรงละครในแต่ละจังหวัดขึ้นก็ได้เนะครับ อันนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มาก และการบริหารจัดการก็ทำให้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน ในทางด้านศิลปะ ศิลปะพื้นบ้านในท้องถิ่น ก็จะมีดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีอีสาน ดนตรีของภูไทย ดนตรีของเเผ่าต่าง ๆ ที่อำเภอดงหลวง ก็มีเเผ่าโซ่นะครับ อำเภอดอนตาลก็เเผ่ากระเลิง อำเภอคำชะอี ก็เเผ่าข่า เเผ่าแสก เเผ่าภูไท แล้วก็ในเขตอำเภอเมืองก็จะมีเเผ่าเวียดนาม และเเผ่าจีน และส่วนหนึ่งก็จะเป็นเเผ่าลาว เเผ่าอีसान เหล่านี้ก็เป็นสิ่งที่มีประโยชน์สามารถที่จะนำไปโชว์ศิลปวัฒนธรรม ให้กับนักท่องเที่ยวและพี่น้องประชาชนชาวต่างชาติ ซึ่งมาดูงานก็ดี มาท่องเที่ยวก็ดี อันนี้ก็จะทำให้เศรษฐกิจของแต่ละจังหวัด แต่ละภูมิภาค มีรายได้เข้ามาเนะครับ กราบขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ
เชิญคุณประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ ครับ

นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม
นายประสิทธิ์ ปทุมารักษ์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผมต้องขอบคุณว่าในวาระนี้มาทัน
กับเหตุการณ์จริง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ แล้วผมจะโยงให้เห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมในการที่จะ
ให้ทางคณะกรรมการได้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพราะอันนี้จะพูดเรื่องจริงก็คือ
เรื่องที่ผมสักครู่นี้ได้มาหลายท่านได้พูดถึงเรื่องของความเชื่อมโยงระหว่างศิลปวัฒนธรรมที่ดี
รวมทั้งศาสนา ซึ่งขณะนี้ปัญหาที่กระผมจะพูดนั้นก็ขอพูดถึงนครปฐมซึ่งเป็นปัญหาหลัก
ขณะนี้ได้มีการเคลื่อนไหว แล้วก็ยังไม่เป็นที่ยุติว่าจะหยุดการเคลื่อนไหวอันเนื่องมาจากกรณี
ที่จะมีการแบ่งแยกทางวัตถุโบราณก็ดี หรือว่าสถานที่โบราณวัตถุก็ดี หรือว่าตัวศาสนา
แยกออกจากกัน -----

๑๑๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสสา ๕๗/๑

นั่นก็คือว่ากรณีที่กรมศิลปากรได้ดำเนินการและมีหนังสือชัดเจนว่าจะมีการพิจารณาโยกย้ายโบราณวัตถุ สิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทางโบราณจากพิพิธภัณฑสถานพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม นำไปไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุททอง แล้วก็ได้มีการจัดงบประมาณเป็นที่เรียบร้อย ซึ่งตรงนี้ทำให้ชาวนครปฐมนั้นยังมีความไม่แน่ใจว่าสิ่งที่กรมศิลปากรได้กล่าวออกมานั้น มีความเป็นจริง มีความมั่นใจ และมีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยสักแค่ไหน เพราะว่าจังหวัดนครปฐมนั้นต้องถือว่าเป็นดินแดนในสุวรรณภูมิที่มีอารยธรรมหรือว่าเป็นอยู่อารยธรรมมายาวนาน แล้วก็ได้สะท้อนปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี เรื่องศาสนา แม้กระทั่งองค์พระปฐมเจดีย์ที่ได้ชื่อองค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งเป็นเจดีย์ที่สูงที่สุดในประเทศ ขณะนี้ก็อยู่ที่จังหวัดนครปฐม อันนั้นก็เป็นการสะท้อนเกี่ยวกับเรื่องของศาสนาว่ามีมาตั้งแต่ดั้งเดิม นอกจากนั้นจังหวัดนครปฐมยังเป็นราชธานีสมัยทวารวดี ซึ่งมีประวัติศาสตร์อันยืนยาวยาวนานมาโดยตลอด แต่มาขณะนี้เมื่อช่วง ๒ เดือนที่ผ่านมาทำให้เกิดการเคลื่อนไหว แล้วก็จะนำไปสู่ปัญหาที่บ้านปลาย จะเกิดการโกลาหลหรือไม่ เพราะว่าทางกรมศิลปากรมีดำริว่าจังหวัดนครปฐมนั้นไม่มีผู้ดูแลโบราณวัตถุหรือโบราณสถานต่าง ๆ ก็ดำริว่าจะย้ายสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นของสมัยทวารวดีไม่ว่าจะเป็นพระพุทธรูปก็ดี หรือว่าสิ่งของเครื่องใช้ในอดีตให้ไปอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุททอง แม้ว่าเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาทางกรมศิลปากรจะมีการออกมาให้ข้อมูลว่าจะไม่มีการโยกย้ายแต่ก็ยังไม่สร้างความมั่นใจให้กับชาวนครปฐมได้ว่าจะเป็นไปได้มากน้อยสักแค่ไหนว่าในระยะยาวนั้นจะไม่แยกแยะโบราณวัตถุหรือสิ่งของที่ชาวนครปฐมหวงแหนกลับไปอื่น หรือกลับนำมาไว้ที่ส่วนกลางอีก อันนั้นเป็นปัญหาที่ชาวนครปฐมคิดว่าน่าที่จะให้มีการสะท้อนถึงปัญหาที่คนนครปฐมเองท่านรักและหวงแหน เพราะว่าอยากให้อยู่คู่กับพิพิธภัณฑสถานที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดนครปฐมโดยเฉพาะองค์พระปฐมเจดีย์ เพราะองค์พระปฐมเจดีย์นั้นก็ถือว่าเป็นแหล่งทางศาสนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรมวิธีการที่ได้นำเสนอนี้ เกี่ยวข้องอย่างไรครับ เพราะว่าจังหวัดนครปฐมนั้นเดิมทีองค์พระปฐมเจดีย์นั้นได้พบโดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ สมัยท่านยังทรงผนวช แล้วท่านได้รู้จักไปพบองค์พระปฐมเจดีย์ซึ่งสูงและใหญ่มาก แต่เมื่อท่านได้ขึ้นครองราชย์ ท่านก็ได้บูรณะแล้วก็สร้างเจดีย์แบบทรงลังกาครอบ แล้วก็ปรับให้สูงขึ้นอย่างที่เห็นในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นชาวนครปฐมมีความหวงแหนในสิ่งนี้มากกว่ามีความเชื่อมโยงกันตั้งแต่สมัยทวารวดี เป็นต้นมา แล้วโบราณสถานต่าง ๆ โบราณวัตถุต่าง ๆ สิ่งของเครื่องใช้ตั้งแต่สมัยนครปฐมนั้น

๑๑๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสสา ๕๗/๒

ถูกขุดค้นพบเป็นจำนวนมาก แม้กระทั่งผู้ที่ผ่านไปผ่านมา ถ้าต้องการสืบค้นก็สามารถติดต่อได้ง่าย แต่ถ้าย้ายไปอยู่ที่อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผมไม่มั่นใจว่าชาวนครปฐมจะมีความรู้สึกอย่างไร แต่เท่าที่ทราบเขาชุมนุมกันเมื่อประมาณ ๒ สัปดาห์ที่แล้วนะครับ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน ๔๐,๐๐๐ คน แล้วนี่กำลังจะนัดวันที่ ๒๒ เพราะไม่มั่นใจว่ากรมศิลปากรพูดออกมาแล้วสามารถทำจริงหรือไม่ เพราะคนที่เข้ามาดู ขอเวลาสักครึ่งนาทินะครับท่านประธานครับ ก็จะสะท้อนให้เห็นนะครับว่าอยากจะให้กรมศิลปากรยืนยันให้ชัดเจนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรได้ไหมว่าตรงนี้จะไม่มีการไปขังแะไปแต่ต้อง เพราะว่าป็นสิ่งที่หวงแหน เมื่อช่วงเช้าผมฟังท่านถวิลวดีต้องขออนุญาตเอ่ยนามนะครับ ท่านยังหวงแหนเรื่องของพิษณุโลก เรื่องโบราณวัตถุในการที่จะเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่อื่น เช่นเดียวกันครับนครปฐมเป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรมมากมายทีเดียวและคิดว่าตรงนั้นชาวนครปฐมหวงแหนอย่างมากนะครับ ก็ขอฝากทางท่านประธานไปยังท่านกรรมาธิการด้วยว่าช่วยดูแลในเรื่องนี้ให้เป็นจริงเป็นจังด้วยครับ เพราะว่าป็นสิ่งที่ชาวนครปฐมหวงใยครับ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันท์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ
เชิญคุณหม่อมอำพล จินดาวัฒน์ นะครับ เข้ามาแล้วนะครับ

นายอำพล จินดาวัฒนะ : ขอบพระคุณครับท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่เคารพ ผม อำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ต้องขออภัยที่เมื่อสักครู่นี้ไม่อยู่นะครับ ผมจะขออนุญาตใช้เวลาสั้น ๆ ตรงนี้กราบเรียนเป็นการให้ความเห็นเพิ่มเติมต่อรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ซึ่งท่านได้เสนอรายงานวาระปฏิรูปที่ ๓๕ ในกรอบแรกนะครับ ผมมีสัก ๓ ประเด็น ไม่ยาวครับ

ประเด็นที่ ๑ ก็คือเรื่องกรอบความคิดรวบยอดที่อยู่ในรายงานหน้า ๑๒ นะครับ เมื่อเข้านี้ก็มิเพาเวอร์พอยท์ ผมเรียนว่ากรอบความคิดรวบยอดของท่านอาจจะเรียกว่าเป็นกรอบความคิดที่มีสาระครบ และมีศิลปะงดงามที่สุดเท่าที่เราเห็นในสภาแห่งนี้ครับ เพราะว่ารูปแบบที่ท่านออกกรอบความคิดออกมา นอกจากสาระครบถ้วนแล้ว ท่านยังได้ออกรูปแบบที่สวยงามเหลือเกิน เพื่อนสมาชิกไปดูเปรียบเทียบกับคณะกรรมการชุดอื่น จะพบว่าไม่มีใครออกแบบสวยได้เท่านี้ครับ อันนี้คือศิลปะ วัฒนธรรม แต่มันอยู่ในจิตใจ อยู่ในอะไรสัก ๆ ของคณะกรรมการชุดนี้ ซึ่งผมคิดว่าเป็นความงามอย่างยิ่งครับ

ประเด็นที่ ๒ ที่อยากจะกราบเรียน คือ ๔ มุมที่เป็นรูปคล้าย ๆ หยดน้ำที่อยู่ในกรอบความคิดนี้ครับ ผมตะแคงไปที่เรื่องแผนแม่บทระดับชาติว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมที่ท่านกำหนดให้มีซึ่งเป็นหยดน้ำที่อยู่ด้านล่าง ขออนุญาตกราบเรียนว่าเรื่องนี้ผมเห็นด้วยว่ามีความสำคัญ แต่อยากจะฝากกรรมการว่าตรงนี้น่าจะเรียกว่าเป็นแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติหรือไม่ แล้วที่ท่านใช้คำว่า ยุทธศาสตร์ ใน ๔-๕ ที่นี้ ผมคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องแนวทาง แผนแม่บทน่าจะเป็นแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เหตุผลของผมอย่างนี้ครับ ท่านได้เขียนคำจำกัดความของแผนแม่บทเอาไว้ว่าหมายถึงนโยบายและแผนงานหลักขององค์กร หรือหน่วยงานหนึ่ง ๆ ที่มุ่งตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์หลัก ท่านเขียนไว้ในนี้ ซึ่งถ้าเป็นแผนแม่บทมันเป็นเรื่องขององค์กรของหน่วยงานครับ แต่สิ่งที่ท่านทำนั้นใหญ่กว่าหน่วยงานและองค์กรอย่างมาก ท่านกำลังทำแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยศิลปะ วัฒนธรรมแห่งชาติ ผมคิดว่าจะมีความสำคัญและใหญ่กว่าและกว้างกว่า แล้วตรงประเด็นมากกว่าที่จะเป็นแผนแม่บทครับ อันนี้เป็นประเด็นที่ ๑

ประเด็นที่ ๒ ที่อยากกราบเรียน คือท่านมีหยดน้ำอีกเรื่องหนึ่ง เมื่อเข้าท่านประธานได้กล่าวไปโดยละเอียดแล้ว เรื่องการตั้งองค์กรสมัชชาศิลปวัฒนธรรมที่บอกว่าเป็นรูปแบบเฉพาะ ในคำท่านมี ๒ คำครับ ท่านใช้คำว่า องค์กรสมัชชา ผมกราบเรียนว่า

๑๑๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ปิยาพัชร ๕๘/๒

ตรงนี้ฝากท่านกรรมาธิการได้กรุณามองให้ทะลุว่าท่านกำลังจะเสนออะไร ผมคิดว่าถ้าพูดถึง สมาชิกจะมีอยู่ ๓ แบบครับ แบบที่ ๑ คือสมาชิกในรูปขององค์กรที่มีสมาชิกตายตัว จากกลุ่มนั้นกลุ่มนี้ ซึ่งในนี้ท่านเขียนทั้งเป็นกรรมการหรือสมาชิก ผมคิดว่ายังมีความไม่ชัดเจนอยู่ในขั้นที่ ๒ ท่านคงจะทำต่อไปชัดเจนขึ้น สมาชิกอีกแบบหนึ่ง คือเป็นสมาชิกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมตามประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม จะไม่มีสมาชิกตายตัว ไม่มีกรรมการตายตัว แต่มีกลไกที่มาสันับสนุนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม อันนี้เป็นอีกแบบหนึ่งครับ แบบที่ ๓ คือสมาชิกผสมระหว่างการมีสมาชิกแบบตัวแทนและการเป็นกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ผมกราบเรียนฝากว่าตรงนี้อาจจะต้องคิดให้ชัดว่าท่านต้องการสมาชิกแบบไหน เพราะท่านใช้คำว่า องค์กรสมาชิก ต้องระมัดระวังนะครับ การมีองค์กรจะทำให้มีสมาชิกประจำ และจะเป็นเจ้าเข้าเจ้าของทำให้การมีส่วนร่วมน้อยลง ผมกราบเรียนว่าเราเองนั้นมีประสบการณ์ในการขับเคลื่อนเรื่องสมาชิกมาด้วยกันหลาย ๆ เรื่อง หากคณะกรรมาธิการคิดว่า จะมีประโยชน์ในการเข้าไปร่วมคิด ให้ข้อคิดเห็นและร่วมกันสร้างกลไกนี้ ทางกระผมยินดีอย่างยิ่งนะครับ ก็เป็นประเด็นสำคัญ ๆ ที่ฝากไว้ เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่ในหน้า ๑๖ ฝากท่านตรวจสอบรายงานนัดหนึ่ง มันมีคำว่า ส่วนที่ ๒ โผล่ออกมา โดยผมพยายามหา ส่วนที่ ๑ แล้วผมหาไม่เจอนะครับ อันนี้คงอาจจะเป็นเรื่องเทคนิคเล็กน้อยที่ฝากกราบเรียนว่า ในรายงานมันมีปรากฏส่วนที่ ๒ มาตรการเร่งด่วนขึ้นมา โดยที่ผมไม่เห็นส่วนที่ ๑ ครับ อันนี้อาจจะเป็นเรื่องเล็กน้อย

สุดท้ายมีเวลาสั้น ๆ ผมขอกราบเรียนมาเชื่อมโยงกับที่คุณประสิทธิ์ ปทุมรักษ์ ได้กล่าวไปสักครู่นี้ เรื่องพิพิธภัณฑที่จังหวัดนครปฐม ผมอยากจะกราบเรียนว่าเรื่องนี้แสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นครับ ที่จะต้องมีหน้าที่เข้ามาจัดการทรัพยากรโดยชุมชนซึ่งหมายถึงทุนทางสังคมและศิลปวัฒนธรรมด้วย แสดงถึงการตื่นตัวของชุมชนท้องถิ่นของสังคมไทยที่จะเข้ามามีบทบาทวางแผนศิลปวัฒนธรรมและเป็นเจ้าของ เจ้าภาพมากขึ้น เป็นการส่งสัญญาณบอกกับราชการส่วนกลางว่า ถึงเวลาที่ต้องคิดกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศิลปวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากรโดยชุมชนท้องถิ่นนั้น ควรจะให้ไปเป็นบทบาทของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของกรมการศึกษานี้ที่ได้ออกแบบไว้ทั้งหมดครับ ขอขอบพระคุณท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ อีก ๕ ท่านนะครับ ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์ คุณวสันต์ ภัยหลิกสิทธิ์ คุณสารี อ๋องสมหวัง คุณสายัณห์ จันทร์วิภาสวงศ์ แล้วก็ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน นะครับ เชิญท่านอาจารย์กิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์ ครับ

ศาสตราจารย์พิเศษกิติพงษ์ อรุณีพัฒน์พงศ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติและท่านประธานกรรมการครับ ผมเห็นด้วยในเรื่องของวาระปฏิรูปที่ ๓๕ เรื่องของศิลปวัฒนธรรม ซึ่งผมคิดว่ามีข้อสังเกตอยู่ ๒-๓ เรื่องนะครับ คือกรอบความคิดที่จะเชื่อมโยงกับกระบวนการปฏิรูปอื่น ๆ เช่น สื่อ การศึกษา เศรษฐกิจ เป็นเรื่องสำคัญมาก ผมคิดว่าการปฏิรูปศิลปวัฒนธรรมนั้นต้องมีความเชื่อมโยงกับสื่อซึ่งเราพูดไปเมื่อวานนี้ เราเห็นประเทศเกาหลี ผมเห็นบทบาทความของท่านอาจารย์เนาวรัตน์เรื่องโหมโรง ผมคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างอินสไพเรชัน (Inspiration) หรือสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนยุคใหม่ เพราะฉะนั้นผมถึงคิดว่ากระบวนการพวกนี้จะต้องมีการบูรณาการอย่างชัดเจนในกรอบปฏิรูป

เรื่องที่ ๒ คือเรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญมากที่ท่านอลงกรณ์ได้กล่าวไปว่า การทำงานอย่างบูรณาการของศิลปวัฒนธรรมที่จะแปลงเป็นเศรษฐกิจ มันสามารถไปเชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมได้ ทำอย่างไรที่จะมีการเชื่อมโยงให้ศิลปะและวัฒนธรรมนั้นเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เราเห็นการฟื้นฟูชุมชนต่าง ๆ นะครับ เราเห็นการรื้อฟื้นศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ผมคิดว่าเรื่องนี้จะต้องมีหน่วยงาน

๑๑๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริวรรณ ๕๙/๒

ผมดูในกรอบ เขาอาจจะเขียนกว้าง ๆ ไปหน่อย ถ้าจะเขียนให้เป็นแผน (Plan) ให้ชัดเจน จะทำอย่างไร

เรื่องที่ ๓ ผมคิดว่าสำคัญมาก เราดูกรอบวัฒนธรรมเฉพาะในประเทศไทย แต่ว่าอย่าลืมว่าเรามีอาเซียน แม้แต่ประเทศไทยเราก็ยังมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ถ้าเราจะแปลงให้วัฒนธรรมของเราเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผมเชื่อว่าต้องเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจในอาเซียน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราสามารถเชื่อมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้คนในอาเซียนซึ่งมีอยู่ ๖๐๐ ล้านคนช่วยกันได้ หรือว่าอย่างประเทศใกล้เคียงเรา เขมร พม่า เวียดนาม ก็จะส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวอย่างบูรณาการนะครับ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเขียนไว้อยู่ เพราะเราไม่สามารถยื่นด้วยตัวคนเดียวได้

เรื่องหนึ่งที่ผมอาจจะไม่ค่อยเห็นด้วยกับคณะกรรมการก็คือเรื่องกองทุน ผมเห็นด้วยกับท่านกงกฤษ หิรัญกิจ ที่เราจะไปเก็บภาษีประกันภัยคนต่างชาติ ผมคิดว่าข้อเสนอที่บอกนี้ คือประเทศพวกนี้เขาบังคับอยู่แล้วครับ ประเทศฝรั่งเศสเราไปเราต้องซื้อประกันอยู่แล้วครับ ซื้อประกันในประเทศ แต่การที่จะบังคับให้คนต่างชาติเข้าประเทศไทยซื้อประกัน ผมคิดว่าไม่น่าจะถูกต้อง แล้วก็ในอาเซียนเราไปดูทุกประเทศไม่มีนะครับ เราจะประเทศเดียวเท่านั้นที่ทำ ซึ่งถ้าสมมุตินักท่องเที่ยวจีนไม่มาเมืองไทย จะเกิดอะไรขึ้นกับประเทศไทย ผมว่าแต่ละประเทศเขามีการประกันสุขภาพและประกันชีวิตให้กับตัวเองอยู่แล้วนะครับ จะคัฟเวอร์ (Cover) ต่างชาติหรือไม่สำคัญ เพราะฉะนั้นผมจึงไม่ค่อยเห็นด้วย ถ้าจำเป็น รัฐบาลจะต้องทำคล้าย ๆ กันคือจัดหาเงินกองทุนมาประกันให้กับนักท่องเที่ยว จะเอาเงินของการท่องเที่ยวก็ได้ จะเอาเงินที่ไหนก็ได้ครับ แต่ไม่ใช่ไปเรียกเก็บจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย ประโยชน์ทั้งหลายทั้งปวง ด้วยความเคารพอย่างยิ่งนะครับ จะตกอยู่กับบริษัทประกันไม่กี่แห่งในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งผมคิดว่าไม่น่าจะทำนะครับ เพราะฉะนั้นแหล่งที่สำคัญมากคือกองทุนที่จะนำมาใช้ อีกอันที่ผมเห็นก็คือภาษีบาป ภาษีสรรพสามิต อาจจะไม่ค่อยเกี่ยวโยงกับเราเท่าไร เรื่องการกีฬา -----

๑๑๘

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อัมพา ๖๐/๑

ผมคิดว่าแหล่งกองทุนงบประมาณรัฐบาลต้องจัดทำให้ หรืออย่างการท่องเที่ยวถ้าจะเก็บ ผมคิดว่ารัฐบาลต้องไปคุยกับการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย ซึ่งเรียกเก็บค่าผ่านอากาศยาน เยอะมาก เามาแบ่งได้ไหมอย่างนั้นดีกว่า ผมเชื่อว่าอย่ากรุณาไปเรียกเก็บจากนักท่องเที่ยวเลยครับ เราเป็นประเทศเดียวในอาเซียนนะครับ และผมคิดว่าจะเป็นผลกระทบอย่างใหญ่หลวงกับการท่องเที่ยว ผมจึงคิดว่าในกรณีเรื่องของการที่จะจัดให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่าง ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวนี้จะต้องไม่แยกออกจากกันและที่สำคัญมากที่ผมคิดว่า จะต้องลงไปตั้งแต่สร้างแนวคิดเรื่องศิลปวัฒนธรรมตั้งแต่การศึกษาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วก็ทำอย่างไรที่จะมีการช่วยเหลือ อันนี้อีกอันหนึ่งที่ผมอยากจะฝากคือว่าราชการต้องจัดความช่วยเหลือทางกฎหมายหรืออะไรต่าง ๆ ให้กับศิลปินหรือผู้ที่เป็นก่อสร้างวัฒนธรรมหรือชุมชน ซึ่งเขาอาจจะขาดองค์ความรู้ในเรื่องกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ในเรื่องของอะไรต่าง ๆ นานา รัฐบาลต้องจัดไม่ว่าจะเป็นการ หรือว่าสำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานของรัฐ ที่จะต้องดูแล กระทรวงพาณิชย์ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญและผมคิดว่า อยากจะให้ทำให้สำเร็จ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ
เชิญคุณวสันต์ ภัยหลิกี้ ครับ

นายวสันต์ ภัยหลิกี้ : กราบเรียนท่านประธานและเพื่อนสมาชิกครับ
คนใดไม่มีดนตรีกาล ในสันดานเป็นคนชอบกลั่น อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ เขานั้นเหมาะ
คิดกบฏอัปลักษณ์ ฤาอุบายเล่ห์ร้ายขมังนัก มโนหนักมีดมีวเหมือนราตรี พระราชนิพนธ์แปล
ในรัชกาลที่ ๖ จากต้นฉบับของวิลเลียม เชกสเปียร์ อันนี้สะท้อนให้เห็นถึงภาพที่ชัดเจน
ของสำคัญของศิลปวัฒนธรรมนะครับ แม้ว่าจะเป็นเพียงแขนงเดียวของศิลปวัฒนธรรม
นั่นก็คือดนตรีคีตศิลป์ ศิลปวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อชีวิตและสังคมเป็นเหมือนอาหาร
ของจิตใจ เป็นเหมือนดอกไม้ประดับโลก ทำให้โลกรื่นรมแล้วก็สวยงามขึ้นนะครับ
แต่ที่น่าเสียดายก็คือว่าคนมักจะมองข้ามคุณค่าเหล่านี้ แล้วมักจะให้ความสำคัญกับวัตถุ
กับอาหารทางกายมากกว่าอาหารทางจิตใจ ผมขอชื่นชมกรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ
วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ที่ได้ศึกษาแล้วก็นำเสนอแนวทางการปฏิรูปในวันนี้
อย่างเป็นระบบแล้วก็ครอบคลุมในทุกมิตินะครับ รวมทั้งมิติที่เกี่ยวกับทุนทางด้านวัฒนธรรม
และเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ผมขอเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปที่เสนอมา

๑๑๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อัมพา ๖๐/๒

ทั้งเรื่องการสร้างดุลยภาพใหม่ในการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม โดยให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น การจัดให้มีแผนแม่บทระดับชาติ การมีสมัชชา ศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ กองทุนสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรมภาคประชาชน แล้วก็การสร้างพื้นที่ สร้างสรรค์และเรียนรู้ ผมคิดว่าประเทศไทยเรามีทุนทางวัฒนธรรมที่สูงมาก เราย่ำรวย ทางด้านศิลปวัฒนธรรมนะครับ แล้วควรที่จะอนุรักษ์รักษาเอาไว้ ซึ่งอันนี้ก็รวมถึงประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่เพื่อนสมาชิกหลายท่านได้พูดถึงไว้ด้วยนะครับ ความแตกต่าง หลากหลายถือเป็นความสวยงาม ศิลปวัฒนธรรมนอกจากจะมีคุณค่าแล้วก็ยังมีมูลค่าด้วย อย่างที่ท่านได้กรุณานำเสนอ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวต่างประเทศ ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า ศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญ เราไปดูบ้านเมืองเขา ไปดูสถาปัตยกรรม ไปดูโบราณสถาน เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ ไปหอศิลป์ หรือว่าไปดูละครเวทีนะครับ ที่สำคัญก็คือ ไปดูวิถีชีวิตของผู้คน บางคนอาจจะบอกว่าไปช้อปปิ้ง (Shopping) ด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ดึงดูดนักท่องเที่ยวและนำเงินตราเข้าประเทศได้ด้วย ละครเกาหลีเป็นตัวอย่งที่ดีของการเผยแพร่ และทำให้คนรู้จักกับวัฒนธรรมของเกาหลี ดึงดูดคนให้ไปเที่ยวเกาหลี นิยมอาหารเกาหลี ผมคิดว่าเขาคงไม่ได้ให้ความสำคัญกับมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างเดียวนะครับ -----

- ๖๑/๑

๑๒๐

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สสแกวัลย์ ๖๑/๑

ผมมีโอกาสไปที่ประเทศเกาหลีเห็นโรงเรียนพาเด็ก ๆ ไปชมพิพิธภัณฑ์ทำให้รู้อากของตัวเอง ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ ผมคิดว่าเขาให้ความสำคัญกับคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาคิดใจของเด็ก ๆ สร้างความภูมิใจ แล้วก็วางแผนศิลปวัฒนธรรมให้กับเยาวชนคนรุ่นหลังด้วย หลายประเทศเขาก็ให้ความสำคัญกับเรื่องพวกนี้ นะครับ อาวุธทางวัฒนธรรมมีพลังมหาศาล แต่จิงก็มันเป็นตัวอย่างที่ดีที่มักจะมีการยกตัวอย่างกัน ภาพยนตร์จีน เรื่องหนึ่ง นะครับ ลอส อิน ไทยแลนด์ นอกจากจะทำรายได้ถล่มทลายในจีนแผ่นดินใหญ่ ยังทำให้คนจีนแห่มาเที่ยวเมืองไทยจำนวนอย่างล้นหลาม ถ้าเราจะลองศึกษาเรียนรู้ แล้วก็ลองดูเป็นแบบอย่างก็น่าจะไม่มีอะไรเสียหาย เพราะว่าต้นทุนทางวัฒนธรรมเราสูงมาก มีความน่าสนใจ แล้วก็มีความดึงดูดมาก

สุดท้ายผมเห็นด้วยกับการเปิดพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สื่อสำหรับกิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น ผมคิดว่าในพื้นที่สื่อเรามีเรื่องที่เราสาระ มีเรื่องที่เราจะส่งผลลอบ อยู่จำนวนไม่น้อย ควรจะมีเรื่องที่เราสร้างสรรค์มากขึ้นสำหรับประชาชนได้เป็นทางเลือกครับ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณครับ เชิญคุณสารี อ๋องสมหวัง ครับ ใจเย็น ๆ ทัศนครับ

นางสาวสารี อ๋องสมหวัง : ขอขอบคุณคะท่านประธาน เรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดิฉัน สารี อ๋องสมหวัง มี ๒-๓ ประเด็นที่สำคัญ

ก่อนอื่นดิฉันก็ชื่นชมคณะกรรมการที่ทำรายงานได้เป็นอย่างดี มี ๓ ประเด็น ที่อยากจะร่วมเสนอเพิ่มเติมนะคะ

ประเด็นแรก ดิฉันคิดว่าอยากเห็นบทบาทของศิลปวัฒนธรรมต่อการพัฒนาสังคม ซึ่งจริง ๆ ท่านอาจารย์เนาวรัตน์ได้พูดไปแต่ดิฉันอยากเน้นประเด็นนี้ คือเผชิญถึงองค์กรหนึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อสหพันธ์ผู้บริโภคสากล หรือคอนซูเมอร์ ยูเนียน (Consumer union) ซึ่งทำหน้าที่มีชื่อเสียงมากก็คือคอนซูเมอร์ รีพอร์ต (Consumer report) ใครที่เรียนหนังสือ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องรู้จักหนังสือเล่มนี้ทุกคน คอนซูเมอร์ ยูเนียน ได้ประสานงานกับคุณเนล ยัง ซึ่งเป็นนักร้องเพลงป๊อป (Pop) ที่เป็นรุ่นเก๋ามาก ถ้ารุ่น ๖๐ ปีขึ้นไป ไม่มีใครไม่รู้จักเนล ยัง เนล ยัง ล่าสุดก็ได้สนับสนุนเรียกว่าทำอัลบั้ม (Album) หนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงมาก เพิ่งออกนะคะ สนับสนุนองค์กรผู้บริโภคเพื่อเรียกร้องให้มอนซานโต้ทำฉลากจีเอ็มโอ (GMO)

๑๒๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สะแกวัลย์ ๖๑/๒

ดิฉันคิดว่าจริง ๆ เรามีศิลปิน นักร้อง นักดนตรี ดารา มากมายทีเดียว แล้วหลายคนก็มีบทบาทกับการที่เชื่อมโยงกิจกรรมทางสังคมเหล่านี้ เพราะฉะนั้นจะทำอย่างไรที่ทำให้ด้านนี้เป็นสาขาหรือส่วนหนึ่งที่สำคัญของงานที่ท่านอาจารย์เนาวรัตน์ ท่านประธานได้พูดถึงเรื่องของการที่จะมีเรียกว่ากองทุนก็ดี การสนับสนุนให้งานด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในส่วนนี้ละคะ และดิฉันก็คิดว่าจริง ๆ งานด้านศิลปวัฒนธรรมก็มีความจำเป็นที่จะต้องเหนียวแน่นกับการทำงานทางด้านทิศทางการพัฒนาของประเทศและโดยเฉพาะการพัฒนาของประเทศที่อาจจะทำให้ส่งผลเสียหรือเป็นอุปสรรคต่อการทำงานทางด้านวัฒนธรรม อย่างเช่นก็ทำให้ไปนึกถึงกลุ่มคนที่มายื่นหนังสือกับท่านอาจารย์เนาวรัตน์และคณะ เรื่องการที่จะเก็บพื้นที่บึงมักกะสันไว้สำหรับการทำงานทางด้านศิลปะ หรือเป็นพื้นที่เรียกว่าเป็นพื้นที่สร้างสรรค์ตามเป้าหมายของคณะศิลปวัฒนธรรม -----

- ๖๒/๑

๑๒๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๖๒/๑

เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าจริง ๆ งานทางด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นงานที่เกี่ยวข้องหรือเป็นเนื้อเดียวกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่เราเพียงอยากจะเห็นหรือเพียงประสงค์ ไม่ว่าจะทำให้เกิดการไปสนับสนุนในกิจการเหล่านั้นอย่างไร อย่างเช่น เมืองน่านที่อยากจะให้มีพื้นที่ของตัวเอง การตัดถนนในจังหวัดน่านที่คนน่านหวงแหน การปล่อยให้ห้างค้าปลีกขนาดใหญ่รุกรานโซ่หน่วยหรือขณะนี้ที่คลื่นลูกที่ ๒ ที่ห้างสะดวกซื้อกำลังรุกรานร้านข้าวข้างบ้านของพวกเรานะคะ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าในส่วนนี้เองก็อยากให้คณะกรรมการให้ความสำคัญกับบทบาทของศิลปวัฒนธรรมที่มีต่อการพัฒนาสังคมหรือการพัฒนาประเทศ

ประเด็นที่ ๒ ดิฉันสนับสนุนที่จะให้มีการดำเนินการทำประกันภัยต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย อันนี้ก็สนับสนุนนะค่ะ แต่ว่าพอดิฉันไปดูเรื่องสิทธิประโยชน์ในรายงานก็พบว่า ๒ ใน ๗ สิทธิประโยชน์เป็นเรื่องเรียกว่าทางการแพทย์หรือเรียกว่าเป็นเมดดิคอล เบนนิฟิต (Medical benefit) แต่ว่าถ้าเราดู ๒ ใน ๗ เป็นสิทธิประโยชน์ที่ไม่ได้เป็นเรื่องทางการแพทย์คือเป็นเรื่องนอน เมดดิคอล เบนนิฟิต (Non medical benefit) แต่ว่าอีก ๕ สิทธิประโยชน์เรียกว่าเป็นผลประโยชน์ทางการแพทย์ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่ามาอยู่กับอันนี้มันถูกที่ถูกทางไหม ก็ขออนุญาตปรึกษาหารือ แต่ก็โดยเรื่องแล้วดิฉันสนับสนุนให้มีการทำประกันภัยต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และคิดว่าส่วนนี้ก็เห็นด้วยที่จะใช้เงินส่วนนี้มาสนับสนุนกองทุนในส่วนศิลปวัฒนธรรม ไม่ได้เห็นต่าง แต่คิดว่าการดูแลจะเป็นอย่างไร เนื่องจากว่าก็ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องว่าเป็นทางด้านทางการแพทย์อีกประมาณ ๕ สิทธิประโยชน์ในส่วน ๗ สิทธิประโยชน์ที่สำคัญของการทำประกันภัยต่างประเทศ ขอบพระคุณมากค่ะท่านประธาน

นายเทียนฉาย กีระนันท์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะค่ะรับเชิญคุณสายัณห์ จันทรวิภาสวงศ์ ครับ

นายสายัณห์ จันทรวิภาสวงศ์ : กราบเรียนท่านประธานครับ ผม สายัณห์ จันทรวิภาสวงศ์ ในรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา มีหลายเรื่องที่ผมเห็นด้วยครับ ขณะเดียวกันผมอยากจะเพิ่มเติมข้อมูลบางอย่างเพื่อที่คณะกรรมการจะได้นำไปใช้เป็นประโยชน์นะค่ะ ปัญหาปัจจุบันด้านศิลปวัฒนธรรมและศาสนานั้นผมมองว่างานศิลปะบางอย่างยังขาดการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบ เช่น ภาพวาดโบราณสถาน ภาพวาดโบราณบางวัดสีร่อน ผนังปูนสีกร่อน

๑๒๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎฐดา ๖๒/๒

มีการถ่ายรูปในขณะที่ต่างประเทศนั้นมีการดูแลอย่างดีใกล้ชิด ห้ามใช้แฟลชในการถ่ายรูป แต่สถานที่บางแห่งที่มีภาพโบราณยังไม่ได้มีการคิดถึงเรื่องนี้ครับ ๒. พระพุทธรูปโบราณ อันทรงคุณค่าอายุเป็นร้อยเป็นพันปีถูกตัดเศียรครับ วัดหลาย ๆ แห่งไม่มีการจัดระบบ ดูแลรักษาให้ดีอย่างเพียงพอ นอกจากนี้สถานที่โบราณสถานบางแห่งและวัดบางแห่ง มีนักท่องเที่ยวปีนขึ้นไปบนวัดได้ ปีนขึ้นไปบนโบราณสถานได้นะครับ ยิ่งกว่านั้นสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระปฐมเจดีย์ วัดพระแก้ว พระพุทธชินราชตั้งอยู่ในสถานที่ที่ได้รับ แรงสั่นสะเทือนจากรถบรรทุก และผมก็เห็นว่าควรจะต้องมีการทบทวนแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา เช่น รัฐกำหนดให้สถานียโทรทัศน์ต่าง ๆ มีรายการ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและศาสนาเพิ่มมากขึ้น เพิ่มโทษผู้กระทำความผิดต่อศิลปวัฒนธรรม ศาสนา เช่น การตัดเศียรพระ การปลอมแปลงเป็นพระ คราวนี้ผมจะมาเรียนให้ท่านประธาน เห็นว่าโลจิสติกส์เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมและศาสนาอย่างไร เกี่ยวข้องในแง่ตรงที่ว่า โลจิสติกส์นั้นเกี่ยวข้องในด้านของการจัดการจัดเก็บการแสดง และการเข้าถึง เช่น ศูนย์หรือแหล่งแสดงศิลปวัฒนธรรม ศาสนาเพื่อการท่องเที่ยว การขนส่งเพื่อการท่องเที่ยว --

๑๒๔

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สวรรยา ๖๓/๑

สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของโลจิสติกส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ปัจจุบันนี้นั้นผมอยากจะให้ใช้สถานที่ด้านโลจิสติกส์ เช่น งานนิทรรศการ หรืองานแสดงสินค้า สถานีรถไฟ รถไฟฟ้า สถานีรถไฟใต้ดิน สถานีขนส่ง ท่าเรือและสนามบิน สถานที่ราชการ เป็นแหล่งเรียนรู้ หรือพื้นที่สร้างสรรค์โดยการจัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรมและศาสนา รวมถึงการแสดงสินค้า ด้านนวัตกรรมต่าง ๆ การทำเช่นนั้นจะเป็นแหล่งชุมชนที่มีทั้งคนไทย คนต่างชาติเข้าไปได้สัมผัสศิลปวัฒนธรรมของไทย ได้ปลุกจิตสำนึกในความภาคภูมิใจของคนไทยในศิลปวัฒนธรรมไทย และศาสนา เป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาต่อคนต่างชาติ โดยการเผยแพร่สินค้าที่เป็นนวัตกรรมของคนไทย เช่น สินค้าโอท็อป (OTOP) ทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอสเอ็มอี (SME) ในระดับท้องถิ่นระดับ ทุตบาร ถนอมและสถานที่หลายแห่ง ถูกจับจองเป็นพื้นที่โฆษณา ควรจะจัดหาสถานที่ในการแสดงให้ได้มีการแสดงออก หรือจัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรม คล้าย ๆ กับถนนคนเดินในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือว่าในกรุงปารีส เช่น ถนนฌ็องเซลิเซหรือในกรุงโตเกียว โดยเปิดโอกาสให้นักแสดง คนวาดภาพ ได้มีโอกาสแสดงออกนะครับ วัยรุ่นมีที่แสดงออกซึ่งความสามารถในด้านต่าง ๆ ลดปัญหาการไปทำสิ่งที่ไม่ดีของวัยรุ่นนะครับ คนไทยได้ชมศิลปวัฒนธรรมที่ตึ้นะครับ คนต่างชาติได้ชื่นชมในศิลปวัฒนธรรมไทย ในแต่ละจังหวัดนั้นจัดให้มีศูนย์หรือแหล่งแสดงศิลปวัฒนธรรม และศาสนาของจังหวัด และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยต้องให้มีระบบการขนส่งที่เหมาะสมในการเข้าถึงแหล่งดังกล่าวนะครับ กำหนดไม่ให้รถบรรทุกแล่นใกล้วัดหรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เพื่อลดแรงสั่นสะเทือน แล้วก็ไม่ให้ปั้มน้ำมันตั้งหรือคลังสินค้าอันตรายนะครับ เช่น คลังจัดเก็บแก๊สหรือคลังจัดเก็บเคมีตั้งใกล้ หรือเปิดใกล้กับสถานที่หรือสิ่งสำคัญทางศิลปวัฒนธรรม เช่น ศาสนา หรือวัด หรือว่าโบราณสถานต่าง ๆ เพราะว่า การที่รถบรรทุกวิ่งนี่ครับ มันทำให้เกิดการสั่นสะเทือน แล้วก็สมารถทำให้สิ่งที่อยู่ในวัดนั้นหรือโบราณสถานนั้นเกิดการสั่นคลอน แล้วก็เกิดการล้มลงมาได้นะครับ อย่างเช่น แผ่นดินไหวที่จังหวัดเชียงรายทำให้วัดร่องขุนนั้นถึงขนาดพังเสียหายนะครับ เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่คุณจะกระทำน่าจะนำไปพิจารณาเพิ่มเติมเพื่อที่เราจะได้มีศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถานที่อยู่คู่กับประเทศไทยครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ
เชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน ครับ

๑๒๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สวรรยา ๖๓/๒

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน : ท่านประธานที่เคารพ ผม ณรงค์ พุทธิชีวิน สปช. ๐๗๔ ด้านการศึกษาครับ ท่านประธานครับ กระบวนการที่คณะกรรมการธิการ ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ได้นำเสนอ ผมมีความศรัทธา เชื่อมมั่น แล้วก็ประทับใจในผลงานที่ท่านได้สรุปมาทั้งหมด แต่ก็คงไม่ว่าอะไรนะครับ ถ้าจะเพิ่มเติมบางประเด็นเพื่อที่จะทำให้งานที่ท่านนำเสนอ นั้นมีความสมบูรณ์ขึ้นและนำไป ปฏิบัติได้จริง ผมอยากจะเสนอในประเด็นเรื่องของการปฏิรูปโดยเฉพาะ อยากจะเสนอ ให้มียุทธศาสตร์เพิ่มขึ้น ๑ ข้อ คือยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า สร้างดุลยภาพระหว่างคุณค่าในตัวคน และคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ผมมองว่าถ้าเรามองศิลปวัฒนธรรมเป็นผลผลิต ตัวคนเป็นสิ่งที่ ทำให้มันเกิดขึ้น และขณะเดียวกันศิลปวัฒนธรรมก็จะทำให้คุณค่าของวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ในตัวคนได้เช่นเดียวกัน ผมอยากให้ที่ประชุมนี้มองภาพ ๒ ภาพครับ

ภาพแรก หญิงสาวชาวอังกฤษถูกข่มขืนที่เกาะเต่า

ภาพที่ ๒ แท็กซี่มิเตอร์ (Taxi meter) ที่เกาะสมุยให้คนที่ไปท่องเที่ยวขึ้น แล้วก็ไม่เคยใช้มิเตอร์เลย

ภาพที่ ๓ ฝรั่งเศสจักรยานรอบโลกอยู่ในกินเนสบุ๊ก (Guinness book) ถูกชน ตายที่ประเทศไทย

ภาพที่ ๓ คนไทยทั้งในเมืองและชนบท กระจุกกรุงเทพมหานครซีรี่ย์อันตร โดยทำเป็นปกตวิสัย อีกภาพหนึ่งครับ นึกถึงกลอนของท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ท่านนั่งอยู่ข้างบน ดงงาม ไพเราะ แล้วก็มี ความหมัดจดในเรื่องของจิตใจที่สะท้อนออกมา นึกถึงภาพเขียนของท่านปรีชา เถาทอง ที่สามารถที่จะสะท้อนซึ่งความงดงามของจิตใจของมนุษย์ได้ มองภาพเขียน และประติมากรรมของคุณเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ จะเป็นที่วัดร่องขุ่นหรือที่ไหนก็ตาม ก็ดูงดงามไม่แพ้กัน และขณะนี้ครับ การจัดสวนไทยที่เชลซีประเทศอังกฤษของคุณกำพล ต้นสัจจา สิ่งเหล่านี้สะท้อนจากผู้คนทั้งสิ้น สะท้อนจากจิตใจคนทั้งสิ้น ถ้าจิตใจไม่งดงาม ทำสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นมิตินี้ดีหรือมิตินี้เลวร้ายก็ตาม เพราะฉะนั้นถ้าเราจะพูดถึง เรื่องของการสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมมูลค่าได้ก็คงต้องเน้น ต้องย้ำเช่นเดียวกันว่าเราต้อง เพิ่มเติมการสร้างคุณค่าของความงดงาม ความดี ความสุขหรือความทุกข์ก็ตามในตัวมนุษย์ด้วย กระบวนการได้สร้างคุณค่าเหล่านี้ในตัวมนุษย์นั้น มีอยู่ไม่กี่เรื่องครับ

เรื่องแรกก็คือเรื่องของการมีตัวแบบที่ดี มีตัวแบบทางวัฒนธรรมที่เป็นตัวอย่าง ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

เรื่องที่ ๒ ก็คือเรื่องของสื่อที่จะมีบทบาทต่อผู้คนในสังคม ในท้องถิ่น ในชุมชนที่จะสามารถที่จะปลูกฝังความดี ความงาม ความสุข ความอนาทรที่พึงมีต่อ เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ส่วนที่ ๔ ที่คิดว่ามีบทบาทอย่างยิ่งก็คือ เรื่องของบทบาทของสถานศึกษา โดยตรง เข้าใจว่าสถานศึกษานั้นต้องเน้น ต้องย้ำ ในเรื่องของการปลูกฝังความดีงามให้กับคน ที่เข้าศึกษาด้วยในทุกช่วงวัย เพื่อนก็มีบทบาทเช่นเดียวกันในการที่จะปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ และที่สำคัญที่สุดก็คือเมื่อจิตใจของผู้คนงดงามแล้วมันก็จะกลายเป็นวิถีในชุมชน เมื่อวิถีในชุมชน มีความงดงาม กฎเกณฑ์ กติกาของชุมชนก็จะนำมาสู่การปลูกฝัง การสร้างวัฒนธรรมที่ดี ให้เกิดขึ้นในตัวคนด้วย เมื่อวัฒนธรรมในตัวคนมันงดงาม มันดี มันก็สามารถที่จะสร้าง ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่งดงามได้เช่นเดียวกัน ท่านประธานครับ ขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันท์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณนะครับ พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ ท่านมาแล้วใช่ไหมครับ เรียนเชิญครับ

พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ : ขอบคุณท่านประธานครับ เรียนท่านประธาน ท่านกรรมาธิการ และเพื่อนสมาชิกนะครับ ผม พลเอก ภูติศ ทัดติยโชติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

๑๒๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วาสนา ๖๔/๒

หมายเลข ๑๖๕ ต่อวาระการปฏิรูปลำดับที่ ๓๕ เพื่อนสมาชิกหลาย ๆ ท่านก็ได้อภิปรายในแง่มุมต่าง ๆ กัน ในฐานะที่ผมเป็นข้าราชการทหาร ซึ่งมีอาชีพเป็นทหารอยู่ตลอดชีวิตจนจะเกษียณในเดือนตุลาคมนี้ ก็อยากจะขออนุญาตกล่าวถึงแง่มุมอีกแง่มุมหนึ่งที่พวกเราไม่เคยพูดถึง ก็คือในแง่มุมเรื่องของศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความมั่นคง เมื่อเราพูดถึงความมั่นคงแล้วเราจะพูดในเรื่องต่าง ๆ หลายประการ อาทิเช่น การปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์บ้าง เราพูดถึงเรื่องการปกป้องระบอบประชาธิปไตยบ้าง เราพูดถึงเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดนบ้าง เราพูดถึงเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติบ้าง แต่ที่เราพูดกันอยู่เป็นประจำในเรื่องของความมั่นคงนั้น ก็จะพูดถึงเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน ซึ่งปัจจุบันนี้บูรณภาพแห่งดินแดนนั้นก็ดูเหมือนว่าเลือนรางไปพอสมควร เนื่องจากความร่วมมือของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ซึ่งเสมือนทำให้เราไม่มีพรมแดน บ้านเรือนเคียงกันไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวก เป็นต้น แต่สิ่งที่เรามักจะพูดถึงประโยชน์ที่เราพูดกันเป็นประจำเรื่องความมั่นคงในวันนี้ก็คือ เรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ เมื่อพูดถึงเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติเราก็พูดถึงเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งสิ่งที่เราหรือข้าราชการทหารหรือหน่วยความมั่นคงจะพูดถึงเป็นประจำก็มักจะพูดถึงเรื่องของยาเสพติดบ้าง พูดถึงเรื่องการค้ามนุษย์บ้าง เป็นต้น สิ่งที่ผมอยากจะสะท้อนให้เห็น พวกเราอาจจะแปลกใจว่าพูดถึงเรื่องศิลปวัฒนธรรม ความสวยงาม

๑๒๘

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

นิชฎิกานต์ ๖๕/๑

แต่ผมกลับมาพูดถึงประเด็นเรื่องความมั่นคง อยากจะชี้ให้เห็นดังนี้ครับ ในปัจจุบันนี้ ประเทศต่าง ๆ ในโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วยตกอยู่ในกระแสที่เราเรียกว่ากระแสโลกาภิวัตน์ หรือว่าโลกไร้พรมแดน การย้ายถิ่นฐาน ไม่ว่าจะผู้คนหรือแรงงาน แต่ที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง กับมิติที่เราพูดถึงก็คือเรื่องศิลปวัฒนธรรมที่เราพูดถึงวันนี้ก็คือเรื่องที่เกิดการหลั่งไหล ทางวัฒนธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นสื่อที่มีความทันสมัยแล้วก็มีความเร็วเป็นอย่างยิ่ง สื่อเหล่านี้ก็นำกระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างรวดเร็ว แล้วก็ป็นจำนวนมาก เปิดทีวี (TV) ไม่ว่าจะป็นฟรีทีวี ไม่ว่าจะป็นดาวเทียม ทีวีดาวเทียม ก็ตามทีสิ่งที่ท่านจะพบเห็นเป็นประจำก็คือภาพยนตร์จากประเทศเกาหลีบ้าง ภาพยนตร์ จากประเทศญี่ปุ่นบ้าง หรือการแสดงดนตรีต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ปรากฏมากมายเป็นสิ่งที่ เราปฏิเสธไม่ได้เลย วันนี้บางครั้งถ้าพวกท่านได้มีโอกาสไปที่สุวรรณภูมิก็อาจจะเจอสิ่งที่แปลก ซึ่งไม่เคยเจอ ผมเองได้ประสบมากับตัวเองเมื่อเดือนที่แล้วไปที่สุวรรณภูมิพบเยาวชนของเรา เป็นจำนวนมาก จำนวนมากของผมนี่คือป็นร้อยคนนั่งอยู่กับพื้นที่สุวรรณภูมิเลย ก็แปลกใจ ก็ไปถามว่าพวกหนู ๆ มาจากไหนกัน ปรากฏว่ามาคอยรับวงดนตรีจากประเทศเกาหลีวงหนึ่ง เขาก็เอ่ยชื่อให้ผมฟังแต่ผมก็ฟังไม่รู้เรื่อง คงป็นพวกตกยุค พวกล้าสมัย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ สร้างความกังวลใจหรือมันสะท้อนอะไรบางอย่าง ในทัศนะส่วนตัวของผมเองผมก็เคยมองว่า การหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติ ซึ่งเราไม่ได้มองเห็นหรือเราไม่ได้ยับยั้งกันเลย ผมมองว่าป็นภัยคุกคามอันหนึ่งในแง่ของคนทำงานเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง หลาย ๆ ท่าน อาจจะมองมุมนี้ ผมมองเห็นในทัศนะส่วนตัว บางท่านอาจจะบอกไม่ใช่ก็ได้ ผมมองว่า อันนี้ป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติในแง่ที่ว่ามันจะทำให้เกิดค่านิยมผิด ๆ ทำลายล้าง วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนไทยที่มีอยู่ให้หมดสิ้นไป ปกติภัยคุกคามเราก็มีระดับเรียกว่า ระดับสูง ระดับปานกลาง เป็นต้น แต่ภัยอันนี้ก็ไม่เคยปรากฏ เป็นปรากฏโดยผมพูดเองคนแรก ถ้าผมคิดไม่ผิดผมคนแรกที่กำหนดว่าป็นภัยคุกคาม ผมเรียกว่าป็นภัยคุกคาม ป็นภัยเงียบ เสียมากกว่า เพราะเราจะไม่รู้ตัวเลยว่าภัยเหล่านี้มันเกิดขึ้นแล้วเมื่อเรารู้ตัวแล้ววัฒนธรรม ของชาติก็อาจจะหมดสิ้นไป เพราะฉะนั้นผมก็จึงเห็นว่าสิ่งที่คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำไปนั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น เป็นการยับยั้งภัยคุกคามชนิดหนึ่งที่ผมกำหนดขึ้นมา จริงอยู่ในโลก กระแสของโลกาภิวัตน์เราไม่มีทางที่เราจะไประงับยับยั้งวัฒนธรรม กระแสวัฒนธรรม ต่างชาติเข้ามา แต่สิ่งหนึ่งที่เรทำได้ก็คือสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมของชาติเรา

๑๒๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

นิชฎกานต์ ๖๕/๒

ความเป็นชาติไทยเรานี้มันจะแสดงออกด้วยขอบเขตหรืออาณาเขตของประเทศต่อไปไม่ได้แล้ว ประเทศมันไร้พรมแดนไปหมดแล้ว แต่สิ่งที่แสดงความเป็นตัวเป็นตนหรือเป็นคนไทยที่ปรากฏจากทั่วโลกให้มองเห็นก็คือสิ่งที่เราเรียกว่าวัฒนธรรมไทย ไปที่ไหนเรามีการไหว้ น่าจะเป็นคนไทยนะ เราจะปรากฏเห็นว่านักกีฬาไทยที่ไปแข่งต่างประเทศเช่นนักกีฬา แบดมินตันเป็นต้น แข่งเสร็จแพ้ ชนะ ก็แล้วแต่ ก็จะไม่ไหว้ขอบคุณผู้ชม การไหว้มันกลายเป็น การบ่งบอกถึงความเป็นไทยภายใต้โลกที่ไร้พรมแดนแล้วผมเชื่อว่าสิ่งที่เรียกว่าวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมนี้จะแสดงความเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นตัวตนหรือความเป็นไทยของพวกเรา อย่างแน่นอนคือสิ่งที่สะท้อนถึงความสำคัญของคณะกรรมการชุดนี้ รวบรวมนะครับ ก็คือว่า สนับสนุนแล้วก็เห็นชอบด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นปัญหาที่ท่านเสนอมาทั้งหมดนั้น เป็นปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจจะโต้แย้งได้ รวมทั้งประเด็นข้อเสนอของท่านทั้ง ๔ ประเด็นที่ท่านเสนอมา ไม่ว่าจะเป็นการตั้งสมัชชาก็ตามที การจัดทำแผนแม่บทก็ตามที หรือว่าการเปิดพื้นที่ ทางกายภาพ แต่ว่าสิ่งที่สุดท้ายที่เห็นและมีความสำคัญที่สุดก็คือเรื่องกองทุน หลาย ๆ อย่าง ท่านทำเองได้ สมัชชา ถึงแม้จะไม่มีสมัชชาขณะนี้ก็มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ แล้ว โดยศิลปินและภาคประชาชน แผนแม่บทยังเกิดไม่ได้เพราะว่ายังไม่มีการรวมตัวอย่างชัดเจน แต่ว่าการเปิดพื้นที่ก็มีบ้างแล้วอย่างเช่นที่ผู้แทนจากจังหวัดสุพรรณบุรีท่านก็ได้เปิดพื้นที่ของท่านแล้ว มีการแสดงอยู่เป็นประจำทุกเดือน ก็เหลืออยู่อย่างเดียวก็คือเรื่องเงินกองทุน ถ้าเป็นทหารเขาเรียกว่ากองทัพต้องเดินด้วยท้อง ท่านไม่มีเงินท่านเดินไม่ได้หรือครับ ข้อสังเกตของเพื่อนสมาชิกที่ท่านจะนำเสนอในแง่มุมของว่าจะใช้ภาคบังคับในการประกันภัยนั้น เป็นข้อเสนอที่ท่านคิดภายใต้ความจนตรอก พุดง่าย ๆ ถ้าผมจะพูดถึง เพราะท่านหาช่องทาง ทุกช่องทางแล้วท่านหาไม่ได้ท่านก็มามองช่องทางนี้ แต่ภายในช่องทางนี้ก็มีข้อสังเกตหลาย ๆ ประการที่เพื่อนสมาชิกได้เสนอไป เนื่องจากเพื่อนสมาชิกมีความเป็นห่วงและมีความปรารถนาดี แต่ผมทราบว่าตัวคณะกรรมการคณะนี้ได้เดินลึกไปกว่าที่เพื่อนสมาชิกได้พูดถึง มีการพบปะ ผู้หลักผู้ใหญ่ในภาครัฐบาลหลายท่าน -----

ปัญหาข้อห่วงใยของท่านเป็นปัญหาที่พูดถึงกัน แล้วก็ไม่ได้ละเอียด เพราะฉะนั้นก็อยากให้ท่านเพื่อนสมาชิกอื่นที่อภิปรายเรื่องนี้ได้คลายความกังวลใจในเรื่องนี้ไปบ้าง แต่อย่างไรก็แล้วแต่ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ท่านจะได้เงินกองทุนนี้มา ก็อยากจะทำให้ท่านใช้ความพยายามต่อไป แล้วก็พวกเราขอสนับสนุนให้กำลังใจให้ท่านได้เดินเรื่องต่อไป ขออภิปรายเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ ท่านสมาชิกที่แสดงความจำนงอภิปรายครบแล้ว ขอเรียนเชิญท่านประธานกรรมการการตอบข้อชี้แจง ข้อซักถาม เรียนเชิญครับ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (ประธานกรรมการ) : กราบเรียนท่านประธานและเพื่อนสมาชิกที่ให้ออกความคิดเห็นเพิ่มเติม เราจะได้ไปพิจารณาปรับปรุงแล้วก็เพิ่มเติมตามที่เห็นว่าเหมาะสม อยากจะขอเรียนก่อนที่จะให้ทั้ง ๒ ท่านได้ชี้แจงในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์แล้วก็เรื่องของกองทุนนั้น ผมขอชี้แจงเรื่องสมัชชานิตเดียวครับว่าสมัชชาที่ดำรงจัดตั้งขึ้นนั้น ตั้งขึ้นภายใต้เจตนารมณ์ที่ว่าสร้างดุลยภาพ อำนาจ การบริหารและการจัดการงานด้านศิลปวัฒนธรรม ดุลยภาพในที่นี้ก็คือดุลยภาพระหว่างของราชการ เอกชน หรือที่เป็นธุรกิจ แล้วก็ประชาชน ประชาชนซึ่งเป็นผู้สร้างเป็นเจ้าของวัฒนธรรม เป็นผู้ทำ เป็นผู้เสพ เป็นพร้อมหมด เวลานี้เรามีภาคประชาสังคมหรือภาคเอกชนที่ไปรวมตัวกันกระจัดกระจายครับ เช่นเกี่ยวกับวรรณกรรมมีทั้งสมาคมนักเขียน สมาคมภาษาและหนังสือ สมาคมนักกลอน แล้วก็ยังมีกลุ่มวรรณศิลป์ต่าง ๆ อีกมากมาย ดนตรีก็เช่นกัน พื้นบ้านพื้นเมืองก็เช่นกัน ทุก ๆ ภาคส่วนเหล่านี้มีการรวมตัวกันจริง แต่ว่ารวมตัวอย่างหลวม ๆ ถ้าหากว่าเราสร้างดุลยภาพอันนี้ขึ้นมาได้คือมีสมัชชาเราก็อยากจะได้ตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ นี่ละครับเข้ามาหารือกันร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน เราไม่ได้ตั้งขึ้นมาโดยนอกเหนือการร่วมมือของรัฐบาล เราจะต้องมีตัวแทนของสภาวัฒนธรรม ตัวแทนของหอการค้า ตัวแทนของเอกชนที่เขาทำงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ตัวแทนเหล่านี้มาคุยกัน มาหารือกันว่าเราจะวางแผนในการฟื้นฟูเรื่องศิลปวัฒนธรรมได้อย่างไร อันนี้เป็นการรวมตัวกันอย่างที่ผมใช้คำว่า หลวม ๆ ก็คือว่าไม่ได้ไปติดอยู่กับใคร ผู้ใดจะมาเป็นคนกำหนด ต้องการสร้างดุลยภาพเพื่ออะไร เพื่อความแข็งแกร่งและเพื่อเป็นพลังของงานศิลปวัฒนธรรมที่เราจะกำหนดแล้วก็ขับเคลื่อนไปได้ครับอันนี้คือลักษณะของสมัชชานะครับ ซึ่งเรากำลังร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับสมัชชาศิลปวัฒนธรรม

๑๓๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เสาวลักษณ์ ๖๖/๒

ซึ่งในนั้นก็จะมีเรื่องของกองทุนอยู่ในนั้นอยู่ในสมัชชานั้นด้วยครับ ก็อยากเรียนชี้แจงไว้
แล้วก็ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้กำลังใจและให้ข้อคิดเห็น แล้วก็ทำให้เราคิดว่าเรื่องนี้เป็นไปได้
เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ เรื่องนี้เป็นเรื่องรีบด่วน และเป็นเรื่องที่เราไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียว
เราจะเป็นฝ่ายรุกด้วยครับ ในเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ผมขอเชิญท่านธรรมรักษ์ช่วยชี้แจง
ขอขอบคุณครับ

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านสมาชิก
ผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งนะครับ แล้วก็ต้องขอขอบคุณที่ฟังจากท่านสมาชิกหลาย ๆ ท่าน
ก็ให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญในเรื่องวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งผมคิดว่า
เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่มาก ก็คงจะต้องขอรับข้อสังเกตไปพิจารณาแล้วก็หากโลก
ที่มีความชัดเจนในขั้นต่อไปนะครับ เพราะทั้ง ๒ เรื่องเป็นเรื่องที่ประสานกันครั้งแรกระหว่าง
เศรษฐกิจกับสังคม เรื่องของคุณค่ากับมูลค่าต้องไปด้วยกันแล้วก็ต้องสมดุลกัน เราคงไม่อยากเห็น
วัฒนธรรมหนักไปทางด้านคุณค่าอย่างเดียว เพราะมนุษย์เรามีแต่จิตใจที่ตรงแต่ไม่มีสตางค์
ก็คงลำบาก -----

๑๓๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๖๗/๑

เพราะฉะนั้นถ้าเราสร้างความสมดุลในเรื่องนี้ได้ ก็จะสร้างความสมดุลในการพัฒนาประเทศด้วย ก็คงจะรับข้อสังเกตที่ท่านให้ข้อสังเกตชัดเจนไปพิจารณาต่อไป บังเอิญตอนที่ท่านประธานไม่อยู่ มีบางเรื่องซึ่งผมอาจจะช่วยต่อยอด คุณเดือนใจอาจจะช่วยตอบได้ต่อมา มันมีบางเรื่อง ที่อาจจะต้องชี้แจงทำความเข้าใจหรือว่าขอให้รอ คือบางท่านเสนอเรื่องค่านิยม ๑๒ ประการ ว่าควรจะต้องแปลงออกสู่ภาคปฏิบัติ คณะของเรายังไม่จบ พຽງนี้เราจะพูดเรื่องค่านิยม ท่านประธาน อาจารย์จรีและคณะเราจะเป็นประเด็นพัฒนาที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ผมเกริ่นไว้ก่อนนะครับ

ส่วนเรื่องของโบราณสถาน โบราณวัตถุ กรมศิลปากรจะย้ายออกจาก นครปฐม ขอบพระคุณคุณหม่อมอำพลมากนะครับ ช่วยตอบคณะกรรมการไปแล้วว่า เป็นตัวอย่างของชุมชนที่เข้มแข็ง และผมคิดว่าเราก็คงจะตอบอยู่ในตัวว่าอันนี้ประเด็นปฏิรูป ก็คือประเด็นชุมชนที่เข้มแข็ง ส่วนประเด็นการย้ายคงจะเป็นประเด็นพัฒนาหรือประเด็น ที่ ครม. เขาจะตัดสินใจ เราคงจะตัดสินใจแทนไม่ได้ แต่เรื่องชุมชนที่เข้มแข็งนะครับ ผมก็คงจะ ขอบพระคุณอีกครั้งหนึ่ง แล้วคงจะยกยอดไปให้ท่านเดือนใจนะครับ

นางเดือนใจ สินธุฉนิก (กรรมการ) : กราบขอบพระคุณค่ะ กราบเรียน ท่านประธานและเพื่อนสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติทุกท่าน ดิฉันขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความเห็น ดิฉันได้จดทุกประเด็นที่ทุกท่านได้กรุณาให้ความเห็นมาแล้ว จะเห็นว่า ทุกท่านนั้นส่วนใหญ่ก็จะให้การสนับสนุนแล้วก็เห็นชอบด้วยที่จะให้เราดำเนินการเกี่ยวกับ เรื่องนี้ แต่มีนิดหนึ่งก็คือมี ๒ ท่าน คือท่านกงกฤษ แล้วที่ท่านกิตติศักดิ์ที่ท่านไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับสิ่งที่ทางคณะกรรมการได้เสนอ ก็คือเรื่องของการที่เราจะหาเงินรายได้เข้ามา กองทุนศิลปวัฒนธรรมนี้โดยการที่จะได้มีการเก็บเบี้ยประกันอุบัติเหตุและสุขภาพ จากชาวต่างชาติ ขออนุญาตกราบเรียนว่าสำหรับเรื่องนี้นั้นเราได้ดำเนินการปรึกษาหารือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วก็ต้องขอขอบพระคุณ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา คือท่านรัฐมนตรีกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาร่วมประชุม ให้ข้อคิดแล้วก็หารือกับเราด้วย เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคมที่ผ่านมาเอง ภายใต้นั้นได้กราบเรียน ตอนต้นที่เราศึกษาจากสิ่งที่ท่านได้ดำเนินการกันมาแล้ว แม้แต่เรื่องของกระทรวงสาธารณสุข เคยศึกษาเรื่องนี้ที่จะดำเนินการเรื่องนี้เพราะว่าเกี่ยวกับทางด้านสาธารณสุขและการแพทย์ อย่างที่น้องสารีได้พูดถึงไปบ้างแล้วนะคะ ขอเรียนว่าเราได้ศึกษาอย่างรอบคอบแล้ว แล้วก็ อยากจะขอเรียนว่าเมื่อ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ท่านกอบกาญจน์

๑๓๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๖๗/๒

วัฒนวรังกูร มาร่วมประชุมกับเรานั้น ท่านก็ได้มองไปในทางที่เรียกว่า เห็นชอบแล้วก็เห็นดีที่เราจะดำเนินการในเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตามท่านบอกว่าอย่างที่ทางหลายท่านได้พูดว่าอาจจะกระทบ โดยเฉพาะท่านกิตติศักดิ์และท่านกงกฤษบอกว่าอาจจะไปกระทบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเที่ยวในบ้านเรา เพราะว่าจะเป็นการเก็บเบี้ยประกันภัยภาคบังคับนั้น ท่านก็เลยบอกว่าหลังจากนี้ไปท่านจะเรียนเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เข้ามาหารือแล้วก็ประชุมร่วมกับกรรมการของเราด้วย ก็ขอกราบเรียนทุกท่านให้สบายใจกันนะคะ

แล้วอีกอย่างหนึ่งดิฉันอยากจะขออนุญาตกราบเรียนว่าสำหรับข้อดีของการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของการทำประกันภัยของนักท่องเที่ยวให้เป็นภาคบังคับนั้น จะเห็นว่าประเทศในยุโรปนั้นเขาดำเนินการกัน เรียกว่าทุกประเทศก็ว่าได้ แต่ในเอเซียนั้นยังไม่มีประเทศใดดำเนินการ แต่การที่เราคิดริเริ่มที่จะดำเนินการในขณะนี้ก็เนื่องจากเราเล็งเห็นถึงผลดีที่ดิฉันได้กราบเรียนไปแล้วในช่วงของการชี้แจงว่ามีถึง ๑๐ ประการด้วยกัน

- ๖๘/๑

ก็คือนักท่องเที่ยวหรือชาวต่างชาติที่เข้ามาบ้านเราเขาก็จะมีความรู้สึก มีความมั่นคงแล้วก็ได้รับการดูแลคุ้มครอง ไม่ว่าจะเขาจะเกิดอุบัติเหตุ เจ็บป่วย หรือว่าเกิดกรณี ถ้าท่านเปิดไปในเอกสารหน้าที่สามารถที่จะให้สินไหมทดแทนกับเขา แม้แต่กระเป๋าเดินทางมาช้า ๖ ชั่วโมงก็ยังสามารถให้เงินเขาได้อย่างน้อยก็ ๓,๐๐๐ บาท เป็นการตอบแทนให้ไปซื้อโน่นซื้อนี่นะคะ หรือแม้แต่เครื่องดีเลย์ ออกจากประเทศไทย ถ้าเกิน ๖ ชั่วโมงก็มีเบี้ยประกันเช่นเดียวกัน จะเห็นว่าสามารถ เนื่องจากเราได้เรียนเชิญคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องมาปรึกษาหารือ จึงได้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างที่ได้อธิบายแล้ว มีทั้ง คปภ. แล้วก็มีทางกรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ แล้วก็กระทรวงการคลัง รวมทั้งที่สำคัญที่สุดท่านที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงก็คือท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ได้เมตตาที่จะมาร่วมหารือกับเราด้วยนะคะ อยากจะขอเรียนอย่างนี้ว่า สำหรับเงินรายได้ในข้อดีที่ ๑๐ ที่ดิฉันได้เรียนที่ประชุมไปแล้วนั้นก็จะเป็นการประหยัด จะเป็นการสร้างเงินรายได้จากเบี้ยประกันซึ่งมันมีกฎระเบียบของการประกันภัยอยู่แล้วว่าผู้ที่ซื้อชองในด้านของการทำประกันนั้นจะสามารถมีเงินได้ เรียกว่ามีเงิน เรียกว่าเป็นค่านายหน้าหรือค่าชองนี้ ซึ่งตรงนี้ไม่ได้ไปเข้ากระเป๋าใครที่ไหน อย่างไร แต่เข้าโดยตรงมายังกองทุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งนี้คะ และขอกราบเรียนว่าสำหรับเงินก้อนใหญ่ ซึ่งดิฉันได้เรียนไปแล้วว่าในเฟสแรกเราจะเก็บจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางทางเครื่องบิน ซึ่งสถิติก็คือ ๑๗ ล้านคนต่อปี ถ้าหากว่าเราเก็บเบี้ยประกันซึ่งคิดโดยความเป็นจริงแล้วก็ถูกสุดเท่าที่ทำได้ในขณะนี้ก็คือเพียง ๒๐ เหรียญสหรัฐ หรือประมาณ ๖๐๐ กว่าบาทเท่านั้น แต่เดิมที่เราคิดกันทางกระทรวงสาธารณสุขนั้นคิดจะเก็บถึงประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท ซึ่งสูงเกินไปแล้วก็ไม่สามารถดำเนินการได้ก็เลยยังทำไม่สำเร็จนะคะ แต่อันนี้เราคิดโดยบนพื้นฐานที่เรียกว่าสามารถทำได้ แล้วก็ดำเนินการได้จริง ก็จะเห็นว่าเราจะมีเงินรายได้ คือรัฐบาลจะมีเงินรายได้จากส่วนนี้เข้ามาถึงปีละ ๑๐,๘๐๐ กว่าล้านบาท ซึ่งไม่ใช่ ๑๐,๘๐๐ กว่าล้านบาทนี้จะเข้ามาในกองทุนทั้งหมดคะ แต่รัฐบาลนั้นเมื่อมีการตัดสินใจแล้วสามารถที่จะมีเงินรายได้จากเบี้ยประกันที่เป็นตัวชองตรงนี้ สามารถไปพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างที่ดิฉันได้เรียนแล้วว่าด้านสาธารณสุข แล้วก็ด้านส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขอเรียนว่าถึงขั้นบ้านในระดับชาวบ้านเราด้วย อย่างที่ได้เรียนชี้แจงไปแล้วนะคะ หลายท่าน มีท่านกิตติศักดิ์บอกว่าเราน่าจะไปใช้งบประมาณในส่วนที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว อย่างเช่น ท่านกงกฤษบอกว่า

๑๓๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เปมิศา ๖๘/๒

กองทุนส่งเสริมการท่องเที่ยวก็มีอยู่แล้ว อันนี้ท่านกอบกาญจน์ วัฒนวรางกูร ก็ได้พูดในวันที่ท่านมาร่วมประชุมกับเราว่าขณะนี้มียู ๒๐๐ ล้านบาท แต่ยังไม่ใช้ไม่ได้เลยเนื่องจากมันติดกฎระเบียบอะไรต่าง ๆ ในการที่จะหยิบเงินตัวนี้มาใช้ ดังนั้นเราถึงได้เสนอว่าในเมื่อมันเป็นสภาพปฏิรูปแห่งชาติเราอยากจะทำเรื่องนี้ให้เกิดผลขึ้นอย่างจริงจัง และจะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่จะมีการจัดสร้าง หรือว่ามีการก่อตั้งสมัชชาศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นสมัชชาที่จะก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และพี่น้องประชาชนในระดับปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งท่านอาจารย์วิริยะบอกว่าถึงด้านของศิลปินที่เป็นผู้พิการด้วย อันนั้นรวบรวมไว้หมดทุกท่าน ทุกคนแน่นอน แล้วเงินก้อนนี้จะเป็นการดูแลศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งวิถีชีวิตในระดับพื้นบ้าน อย่างชนิดที่เรียกว่าทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกัน แล้วก็ได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญที่จะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเรียบร้อยแล้วก็จะขอเรียนว่าสำหรับเรื่องที่ท่านได้ตั้งมานั้นขออนุญาตกราบเรียนสั้น ๆ ตรงนี้เกี่ยวกับเรื่องของกองทุนอย่างที่ได้เรียนชี้แจงไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตามทราบว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ยากแต่เราก็อยากจะทำให้สำเร็จเพื่อว่าจะได้เป็นประวัติศาสตร์ของสภาพปฏิรูปแห่งชาตินี้ที่จะร่วมกันร่วมมือร่วมใจทุกฝ่ายทำให้ศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นได้รับการเชิดชู ทำให้เยาวชนไทยเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย -----

๑๓๖

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

คั่นสนีย์ ๖๙/๑

รวมทั้งพวกเราทุกคนได้ภาคภูมิใจที่ได้ร่วมสร้างสรรค์ อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา ศิลปวัฒนธรรมไทยให้ยั่งยืนต่อไปนะคะ แน่ใจว่าเราจะดำเนินการต่อยอดตามที่ท่านรสนา ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมของเราให้กลายเป็นธรรมิกสังคมนิยมให้ได้ด้วยเงินต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะว่าคุณกรรมการของเราไม่ใช่เฉพาะศิลปวัฒนธรรม แต่มีเรื่องของค่านิยม จริยธรรม และการศาสนาด้วยซึ่งท่านจะได้รับฟังคำชี้แจงต่อไปนะคะ ก็อยากจะขออนุญาตเรียนสั้น ๆ ให้ท่านสบายใจว่าเราได้ศึกษาและปรึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรอบคอบแล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อคิดเห็นของท่านมีประโยชน์อย่างยิ่งที่เราจะนำไปศึกษาเพิ่มเติมแล้วก็ต่อยอดเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น ทั้งในเรื่องของการจัดตั้งสมาชิศิลปวัฒนธรรมและกองทุนศิลปวัฒนธรรมซึ่งจะเกิดขึ้น เป็นครั้งแรกของประเทศไทย กราบขอบพระคุณค่ะ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เป็นอันว่าที่ประชุม ได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานของคุณกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ในวาระปฏิรูปที่ ๓๕ ศิลปวัฒนธรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่า ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งได้ทราบความเห็นข้อเสนอแนะ ของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติด้วย ซึ่งคุณกรรมการจะได้นำเป็นแนวทางในการดำเนินการ ต่อไปนะคะ

ต่อไปเป็นวาระพิจารณาวาระปฏิรูปที่ ๓๖ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบัน ศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม ท่านสมาชิกครับ วาระปฏิรูปเรื่องนี้ได้มีการบรรจุ ระเบียบวาระประชุมในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘ แต่ยังไม่ได้มีการพิจารณา เนื่องจากประธานกรรมการได้มีหนังสือ ขอดอนรายงานดังกล่าวเพื่อนำกลับไปทบทวนและดำเนินการให้รายงานมีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยที่ประชุมได้มีมติยินยอมให้ถอนได้ตามข้อบังคับ ข้อ ๔๘ บัดนี้คุณกรรมการได้จัดเตรียม ข้อมูลและเอกสารวิชาการประกอบการนำเสนอรายงานเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้เสนอรายงาน ที่ประชุมสภาพิจารณาในวันนี้ครับ ขอเชิญท่านประธานกรรมการแถลงรายงานครับ

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ (กรรมการ) : กราบเรียนท่านประธาน สภาปฏิรูปแห่งชาติ ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผมในฐานะที่เป็นประธานอนุกรรมการ ปฏิรูปกิจการศาสนา ก็เป็นคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา เรื่องศาสนาเป็นเรื่องที่เป็นหลักคิดตามที่ท่านประธาน

เพราะตระหนักดีว่าศาสนาทั้งหลายมีจุดมุ่งหมายที่จะสั่งสอนศาสนิกของตนให้เป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น ในส่วนของการปฏิรูปในวาระที่ ๓๖ ในเรื่องเกี่ยวกับส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักแห่งสังคมนั้น ก็ได้ย้อนกลับไปดูว่าศาสนาต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่ประเทศไทยเริ่มตั้งแต่ศาสนาพุทธก็จะมีเข้ามาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๒๓๖ ซึ่งเป็นสมัยเดียวกับที่มีเกิดขึ้นในประเทศศรีลังกาที่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชได้มีการปฏิรูปสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๓ ในอินเดียแล้วก็เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยด้วย เรียกว่าเข้ามาเผยแพร่ในดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งมีประเทศไทย พม่า ศรีลังกา ญวน กัมพูชา ลาว มาเลเซีย แล้วก็ยังมีใจกลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐมซึ่งดูได้จากโบราณสถานแล้วก็ศิลปกรรมจักร

ส่วนศาสนาอิสลามที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นก็เริ่มที่กรุงเทพฯ ซึ่งก็มีหลายกลุ่มด้วยกัน ทั้งกลุ่มที่เป็นมลายูถือว่าเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดแล้วก็มียุโรปเปอร์เซีย กลุ่มชวา กลุ่มจาม และกลุ่มเอเชียใต้ที่มาจากปากีสถาน อินเดีย บังกลาเทศ และอัฟกานิสถาน ส่วนในมุสลิมอีกสายหนึ่งสุดท้ายก็คือว่าเชื้อสายมาจากประเทศจีน

สำหรับศาสนาคริสต์นั้นก็ดูเหมือนว่าได้เข้ามาในสมัยชาวโปรตุเกสที่เป็นชาวตะวันตกเข้ามาเป็นชาติแรกในประเทศไทย แล้วก็เข้ามาในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒

ส่วนศาสนาพราหมณ์ อินเดียถ้าได้ดูแล้วก็มีส่วนหนึ่งที่ไม่ว่าพิธีกรรมอะไรต่าง ๆ ของสถาบันพระมหากษัตริย์ก็จะเกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์มากพอสมควร ศาสนาพราหมณ์ก็เข้ามาในประเทศไทยไม่ปรากฏระยะเวลาแน่นอน แต่สันนิษฐานว่าเข้ามาก่อนสมัยกรุงสุโขทัย ซึ่งมีสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ยังคงเหลืออยู่อย่างมากมาย

และศาสนาซิกข์เป็นศาสนาที่ ๕ ที่เข้ามาในรัชกาลที่ ๕ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นองค์อัครศาสนูปถัมภกในการที่จะดูแลเรื่องกิจการศาสนาที่ในการที่เกี่ยวศาสนาต่าง ๆ

ในส่วนของศาสนานั้นก็ได้ศึกษาและดูว่าสาเหตุที่ศาสนาบางประเทศนี้ล่มสลายยกตัวอย่างที่ในศรีลังกานั้นก็มาจากด้วย ถึงแม้ว่าจะเกิดขึ้นมาตั้งแต่แรก ๆ สมัยปีพุทธศักราช ๒๓๖ แต่ว่าในตอนนั้นที่เกิดขึ้นก็มีการนำเอาอารยธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรมมาผสมผสานในศรีลังกา ซึ่งขณะนี้ยังมีถาวรวัตถุต่าง ๆ นี่ยังคงรักษาไว้อย่างมากมาย แต่เหตุที่สูญเสียในเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาไปเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรกในปีพุทธศักราช ๔๐๐ เศษ ก็เกิดสงคราม

๑๓๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริรัตน์ ๗๐/๒

กับชาวทมิฬ สิ่งลเกิดสงครามกับชาวทมิฬ คณะสงฆ์ก็แตกออกมาเป็น ๒ กลุ่ม
แล้วก็ยังถูกอินเดียรุกรานด้วย เกิดความไม่สงบภายในประเทศเอง จนกระทั่งสุดท้าย
ในปีพุทธศักราช ๑๖๐๙ จะหาพระภิกษุที่จะอุปสมบทให้กับพระรูปใหม่ ๆ แทบจะไม่ครบ
๕ รูป จึงต้องอาราธนาพระสงฆ์จากพม่าตอนใต้มาทำการอุปสมบท ส่วนยุคหลังต่อมาก็ได้ถูก
ยึดครองโดยโปรตุเกส ฮอลันดาที่พยายามจะให้เปลี่ยนศาสนาเป็นคริสต์นิกายคาทอลิก
แล้วก็จนกระทั่งสุดท้ายพุทธศาสนาก็เสื่อมถอยมาเรื่อย มีการแก่งแย่งชิงกัน ขาดผู้อุปถัมภ์
พระภิกษุสงฆ์ที่วัดวาอาราม จนกระทั่งไม่มีพระภิกษุสงฆ์หลงเหลืออยู่เลย จนสุดท้าย
ในปีพุทธศักราช ๒๒๙๔ ที่ได้แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของศาสนาพุทธในประเทศไทย
ที่ทางศรีลังกาได้ส่งทูตมาขอนิมนต์พระสงฆ์จากกรุงศรีอยุธยาไปฟื้นฟูพุทธศาสนา
สมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบรมโกศ ก็ส่งสมณทูตไทย ๑๐ รูป ซึ่งมีพระอุบาลีเป็นหัวหน้า
ไปที่ศรีลังกา บรรพชาอุปสมบทชาวศรีลังกา ๓,๐๐๐ คน ให้เป็นพระสงฆ์ที่เมืองแคนดี้ -----

- ๗๑/๑

จึงเกิดคณะสงฆ์นิคายสยามวงศ์ขึ้นมา ซึ่งขณะนี้ก็ทำให้เห็นว่าทางประเทศศรีลังกาเอง ก็มีศาสนาที่เข้มแข็ง แม้จะมีเป็นนิคายสยามวงศ์ นิกายรามัญวงศ์ และนิกายลังกาวงศ์ก็แล้วแต่ ก็ทำให้เกิดความเข้มแข็ง เพราะฉะนั้นก็จะเห็นว่าศาสนานี้จะต้องถูกบ่มเพาะ ฟื้นฟู สนับสนุน และดูแลให้ดี มิฉะนั้นก็จะทำให้ล่มสลายไปได้ ส่วนพุทธศาสนานั้นวันนี้ นับว่าเป็นศาสนาที่เติบโตเร็ว ในศตวรรษที่ ๒๑ นี้ ตอนที่ได้ขยายการเติบโตไปทั้งในทวีปยุโรป ออสเตรเลีย อเมริกาเหนือ โดยที่อเมริกาเหนือนี้ก็มี ความเจริญเติบโตขึ้นมาอย่างมากมาที่ประเทศแคนาดา นะครับ จนกระทั่งได้บอกว่าเริ่มต้นมีประมาณสัก ๑๐,๐๐๐ คนที่เป็นผู้ปฏิบัติธรรมในด้านศาสนาพุทธ แต่วันนี้มาถึงปีแล้วก็มีจำนวนทั้งหมดประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน นะครับ ในส่วนของศาสนา ในยุโรปก็เป็นที่ทราบกัน และผมก็มีโอกาสมีส่วนร่วมที่เข้าไปพบกับคนไทยในยุโรป นะครับ ซึ่งเป็นเครือข่ายหญิงไทยในยุโรป ก็มีการนำเอาพุทธศาสนานี้ไป ในยุโรป ขณะนี้มีวัดอยู่ ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ประเทศในยุโรป แล้วก็คนไทยที่ไปแต่งงานอยู่กับชาวยุโรป ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คนนั้นก็ ได้เป็นผู้ที่ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ก็มีการทำให้ศาสนาพุทธนี้ แพร่ขยายไปในยุโรป นะครับ ในส่วนศาสนาเป็นสถาบันหลักของชาติ ในฐานะที่ผมเป็นกรรมการ เอกลักษณะของชาติด้วย เราถือว่าสิ่งที่ จะค้ำจุนประเทศไทยให้มั่นคง ยั่งยืน ก็คือสถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะฉะนั้นถือว่าศาสนานี้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ของคนไทยที่จะทำให้ฐานของประเทศไทยนั้นเกิดความมั่นคง นะครับ แล้วศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมากที่สุด เป็นเวลาช้านานมาแล้ว ในปี ๒๕๕๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจประชากรอายุ ๑๓ ปีขึ้นไปพบว่าคนไทย นับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๙๔.๖ ศาสนาอิสลามร้อยละ ๔.๖ ศาสนาคริสต์ร้อยละ ๐.๗ ที่เหลือเป็นศาสนาอื่น ๆ เพราะฉะนั้นพุทธศาสนาได้ผสมกลมกลืนอยู่ในศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนคนไทย หล่อหลอมอัตลักษณ์แห่งความเป็น พลเมืองผู้มีน้ำใจอันดีงามและรักสันติ ถ้าเผื่อดูตามตารางที่ได้แนบไปให้ ในจำนวนองค์กร ไม่แสวงหากำไรในประเทศไทยนั้น องค์กรศาสนาในปี ๒๕๕๔ มีจำนวนองค์กรทั้งหมด ๓๔,๒๕๔ องค์กร ถัดมาอีก ๕ ปีในปี ๒๕๕๙ มีเพิ่มขึ้นมาอีก ๗,๐๐๐ กว่าองค์กร เป็น ๔๑,๓๗๑ องค์กร อันนี้เป็นตัวเลขจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ นะครับ แต่มาดูรายละเอียด ของวัดในประเทศไทย เราจะเห็นว่าวัดในประเทศไทยนั้น วัดที่มีพระสงฆ์ทั่วประเทศจะมีอยู่ด้วยกัน

๑๔๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ภาวดี ๗๑/๒

๓๗,๐๗๕ วัด อันนี้ตัวเลขนับถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ มีอารามหลวง ๒๙๐ วัด แล้วก็วัดราษฎร์อีก ๓๖,๗๘๕ วัด ข้อสังเกตที่น่าสนใจก็คือว่ามีวัดร้างเกือบ ๖,๐๐๐ วัด คือมีจำนวน ๕,๙๒๔ วัด ที่เป็นวัดร้าง อันนี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าเราจะดูแล้ววัดนี้อย่างไรบ้าง สถิติของจำนวนมัสยิดในศาสนาอิสลามนั้นที่จัดตั้งในประเทศไทย นับถึงปัจจุบันนั้นจะมีมัสยิดอยู่จำนวน ๓,๗๒๒ มัสยิด นับถึงปี ๒๕๕๔ มีมัสยิดอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ๑๔ จังหวัดมากที่สุดคือ ๓,๑๕๘ มัสยิด ส่วนตัวเลขของโบสถ์คริสต์เท่าที่ผมได้ติดตามแล้วก็เก็บข้อมูลก็นับว่าได้มีอยู่ประมาณ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ โบสถ์นะครับ สถานการณ์ด้านวัฒนธรรมและศาสนาอันนี้เป็นสำคัญมากเลย เพราะว่าในโลกนี้มีการต่อสู้กันเชิงวัฒนธรรมและศาสนาที่เอามาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กันเยอะแยะมากมาย แล้วก็สิ่งที่เขามาใช้เป็นกำลังในการต่อสู้กันก็คือใช้มีเดีย เพาเวอร์ (Media power) คือสื่อี่ละเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ด้านวัฒนธรรมและศาสนา เราจะเห็นข่าวสารของชาร์ลี เฮ็บโด ที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศสที่มีการโจมตีผู้นำทางศาสนาอิสลามโดยคนที่เป็นภาคสื่อของในฝรั่งเศส -----

แล้วเขาก็บอกว่านี่คือสิทธิเสรีภาพและประชาธิปไตย ซึ่งตอนนี้ได้ก้าวล้ำไปสู่ศาสนจักรด้วย หรือกลุ่มไอซิส (ISIS) ที่มีการต่อสู้ทางด้านตะวันออกกลางเป็นกลุ่ม อิสลามิก สเตท ออฟ อิรัก เกรทเทอร์ ซีเรีย (Islamic State of Iraq Greater Syria) ซึ่งเป็นกลุ่มศาสนาเช่นเดียวกัน เพราะเป็นกลุ่มนิกายซุนนีย์ของอิสลาม หรือกลุ่มกบฏฮูตีในเยเมนที่มีการต่อสู้ แล้วก็รุกล้ำเข้าไปในซาอุดีอาระเบีย นั่นก็เป็นกลุ่มชีอะฮ์เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นให้เห็นถึงสัญญาณว่า ศาสนาก็เริ่มมีการใช้เป็นตัวเครื่องมือแล้วในการต่อสู้กัน ข่าวสารจากสื่อมวลชนสะท้อนภาพ ผู้คนที่ขาดศีลธรรม หลงใหลอยู่ในวัตถุนิยมฟุ่มเฟือย เกิดแหล่งอบายมุขเผยแพร่ คนขาดจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมตามหลักศาสนาที่ตัวเองยึดเหนี่ยว พฤติกรรมก็ส่อไปในทางทุจริตประพฤตินิยม ชอบขาดความละอายต่อบาป เกิดขึ้นในทุกมิติของสังคม ประสบกับความล้มเหลวในการสร้างคนให้เป็นคนดี ทั้งในระดับครอบครัวและชุมชนด้วย ส่วนสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันนั้นจะเห็นว่าโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นโลกโลกาภิวัตน์ มีการสื่อสารอย่างรวดเร็ว มีการแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อคนไทย ในภาพรวมอย่างมาก ทำให้สังคมเกิดความเสื่อมถอย เกิดวิกฤติศรัทธาในหมู่ประชาชน ในเรื่องศาสนานี้มากขึ้น ศาสนิกชนในแต่ละศาสนาก็ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนา ที่ตัวเองยึดเหนี่ยว แล้วก็ในการที่จะให้ข่าวสารทางศาสนาที่ถูกต้องเพื่อที่จะรักษาศีลธรรม และคุณธรรมเอาไว้ บุคคลทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ก็ขาดการนำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตอย่างเพียงพอ

ความเข้มแข็งของศาสนา ในส่วนความเข้มแข็งของศาสนานี้เราจะเห็นว่า สังคมก็เปรียบเสมือนกับกงล้อที่มีสถาบันทางสังคมร่วมกันขับเคลื่อนสถาบันศาสนา ที่จะเชื่อมโยงยึดเหนี่ยวสถาบันอื่น ๆ เข้าด้วยกัน อันนี้เป็นมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว แล้วก็สังคมไทยก็จะมีวัดที่จะเป็นศูนย์กลางในการดำเนินชีวิต อดีตแต่ก่อนนั้นวัดจะเป็นที่สำหรับชุมชน วัดเป็นที่ให้การศึกษากับชุมชน วัดเป็นที่ที่จะทำให้ชุมชนได้เกิดพื้นที่ ในการอยู่ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน และปัจจุบันสถาบันศาสนากลับค่อย ๆ ลดบทบาทตรงนี้ ลงไปอย่างมากนะครับ

ในส่วนของแต่ละศาสนาก็จะประสบกับปัญหาดำเนินการภายในองค์กรศาสนาเอง เนื่องมาจากว่ากฎระเบียบที่เราเคยมีมาตั้งแต่ต้นมานานแล้ว ขาดการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้อง กับสภาพการณ์และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบังคับ

๑๔๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๗๒/๒

ใช้กฎหมาย การบริหารจัดการภายในองค์กรของศาสนาเองก็มีปัญหาสะสมเป็นเวลานาน ทำให้สูญเสียภาพลักษณ์ขององค์กรที่ผู้คนนับถือในอดีต ทั้งสูญเสียบทบาทในการเป็นที่พึ่ง และเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของมหาชน แต่ตัวเลขจากที่ทางสถาบันนิคัาโดยอาจารย์ธดา จันทร์สม ได้ศึกษาข้อมูลเป็นที่น่าสนใจมากในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการในพระพุทธศาสนา ของเรานะครับ ได้มีการเก็บข้อมูลสรุปได้ดังต่อไปนี้ จะมีการตั้งไวยาวัจกรในการที่จะดูแลวัด โดยที่มีการตั้งไวยาวัจกรในวัดทั้งหมด ๙๒.๔ เปอร์เซนต์ อันนี้ถือว่าเป็นจำนวนมากพอสมควร แล้วก็ในการคัดเลือกไวยาวัจกรนั้นเจ้าอาวาสเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้ง ๗๐ เปอร์เซนต์ ส่วนอื่น ๆ ก็เป็นฝ่ายอื่น ๆ เป็นผู้เสนอ มีคณะกรรมการวัด ๙๑.๗ เปอร์เซนต์ เจ้าอาวาส เป็นผู้คัดเลือก ๕๑ เปอร์เซนต์ นอกนั้นก็ร่วมกับชุมชนแล้วก็ร่วมกับคณะกรรมการต่าง ๆ นะครับ ตัวเลขอีกอันหนึ่งที่น่าสนใจก็คือว่ามีการบันทึกรายรับ รายจ่ายของวัด ดำเนินการบันทึกทุกวัน ๗๔.๓ เปอร์เซนต์ มีการรายงานการเงินของวัดทุกปี ๕๙.๓ เปอร์เซนต์ แล้วก็รายงานทุกเดือน ๒๕.๖ เปอร์เซนต์ มีการตรวจสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชี ก็มีทั้งหมดประมาณเกือบ ๖๐ เปอร์เซนต์ แล้วก็มีการเปิดเผยรายงานการเงินของวัดให้แก่สาธารณชน ๙๑.๖ เปอร์เซนต์ แล้วก็วิธีการเปิดเผย ก็คือเปิดเผยในที่สาธารณะในการปิดประกาศ -----

และอีกส่วนหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งก็จัดทำเอกสารสรุป แล้วก็แจกจ่าย รวมไปถึงเสียงตามสายด้วย นอกจากนั้นแล้ว ในการรับจ่ายเงินของวัดก็จะมีรูปแบบดำเนินการที่ชัดเจนจากผู้ทำงานวิจัย และเก็บมา ๘๔.๖ เปอร์เซ็นต์ มีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร ๖๑ เปอร์เซ็นต์ แล้วการเก็บรักษาเงินก็เก็บไว้ที่สถาบันการเงิน ธนาคาร โดยเจ้าอาวาส และกรรมการของวัด ๙๐ เปอร์เซ็นต์ อันนี้จะได้เห็นถึงการบริหารจัดการซึ่งจะเห็นว่า มีการบริหารจัดการ ถ้าเพื่อดูตัวเลขแล้วนี้ก็ดีพอสมควรก็ควรจะมีการปรับปรุงบ้างในบางส่วน ที่นี้เราไปดูในบุคลากรทางศาสนาซึ่งเป็นสิ่งที่เราจะเสนอในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข พื้นฟู ที่จะทำให้ศาสนามีความเข้มแข็งทางด้านบุคลากรทางศาสนา เราจะเห็นว่าบุคลากร จากการที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นทำให้ การพัฒนาทางด้านวัตถุมิมากขึ้น ประชาชนก็ดูเหมือนว่าถอยห่างจากศาสนามากขึ้นไปด้วย ในศาสนาพุทธเองก็จะพบว่าจำนวนพระภิกษุสงฆ์มีจำนวนลดน้อยลง แล้วก็ในอนาคต ก็คาดว่าจะลดน้อยลงไปอีก แต่ข้อสังเกตของเราก็คือว่า แต่ว่าญาติธรรมนี้เราเห็นว่า เพิ่มจำนวนมากขึ้น แล้วนอกจากนั้นก็มีการจัดกิจกรรมทางศาสนานอกสถานที่ขององค์กร ทางศาสนาเพิ่มขึ้น ผมมีโอกาสไปร่วมที่เขาย้ายวัดมาอยู่ที่พารากอน ย้ายเอาการเทศนามาอยู่ที่ เซ็นทรัล ผมเห็นคนแห่แหนกันมาเต็มไปหมด ทั้งภายนอกภายในห้างเต็มไปหมดเลยนะครับ อันนี้ก็ถือว่าเป็นการประสบความสำเร็จในการที่จะดึงดูดคนเข้าไปสู่ศาสนาอีกมิติหนึ่ง เหมือนกัน วัดจำนวนมากกลายเป็นวัดร้างอย่างที่บอกแล้วว่า มีประมาณสักเกือบ ๖,๐๐๐ วัด เนื่องจากว่าไม่มีพระไปจำพรรษาอยู่ นอกจากนี้ทุกศาสนาก็ยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพ ของบุคลากรทางศาสนา พบว่าส่วนใหญ่ยังขาดความรู้แล้วก็ทักษะในการสื่อสารหรือถ่ายทอด หลักคำสอนที่ถูกต้อง เพื่อสั่งสอนศาสนิกชนอย่างเหมาะสม บ่อยครั้งก็พบว่ามุ่งเน้นไปทาง พิธีกรรม แล้วก็มีพฤติกรรมที่ไม่น่าเลื่อมใส ศรัทธา จึงเป็นการยากที่จะจูงใจคนให้ตั้งมั่นอยู่ในหลักคำสอน หลักปฏิบัติของแต่ละศาสนาอย่างแท้จริง เมื่อค้นพบไปในรายละเอียดแล้ว ผมอยากจะเรียนตัวอย่างให้ทราบแล้วที่ได้ไปพบกับส่วนตัวแล้วก็เป็นอย่างจริงด้วยที่เคยพบมา ก็จะมีโรงเรียนที่ใช้วิถีธรรมะ เรียกว่าโรงเรียนวิถีพุทธ เป็นโรงเรียนพุทธปัญญา เช่น โรงเรียนทอสี โรงเรียนรุ่งอรุณและโรงเรียนสยามสามไตร ตรงนี้ซึ่งก็จะมีสมาชิกของเราทำหน้าที่ในการบริหาร โรงเรียนต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ด้วย เป็นการนำเอาพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารโรงเรียนแล้วนำ

๑๔๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ปิยาพัชร ๗๓/๒

หลักธรรมทางพุทธศาสนาของท่านพระพรหมคุณาภรณ์ ท่านประยุทธ์ ปยุตโต มาใช้ในการที่จะให้เด็กนักเรียนได้ศึกษาตั้งแต่เยาว์วัยตรงนี้ก็ถือว่าเป็นตัวอย่างที่ดี

อีกส่วนหนึ่งที่มีโอกาสได้เข้าไปร่วมก็คือว่า วัดประยุรวงศาวาสก็มีการอบรมพระนักเทศน์ อันนี้ก็คือให้พระได้มีความรู้อย่างแท้จริง แล้วก็รู้เทคนิควิธีการในการเทศน์เพื่อที่จะให้เกิดความที่จะเทศน์ไปแล้วก็มีผู้ฟังหรือว่าญาติธรรมได้เข้าใจ แล้วก็สามารถนำไปปฏิบัติได้

นอกจากนั้นแล้วก็มีโอกาสไปเป็นประธานในเรื่องเกี่ยวกับการบวชเนรธาแก้ว แล้วก็แม่ชีน้อย อันนี้ก็น่าประทับใจมาก เด็ก ๆ อายุไม่กี่ขวบครับ มาบวชกันในตอนปิดเทอมนับเป็นจำนวนก็เป็นร้อยร้อยคนที่วัดพระรามเก้า อันนี้ก็ได้เห็นเด็ก ๆ แล้วได้ยินเสียงเด็ก ๆ พูดแล้วก็น่าปลื้มใจมาก เด็กตัวเล็กบอกกับแม่ว่าหนูอยากบวช ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าเป็นกลยุทธ์หรือเป็นวิธีการที่ดีมากที่ทางวัดพระรามเก้านำมาใช้ในส่วนนี้

อีกส่วนหนึ่งที่สถาบันหนึ่งที่พยายามที่จะสร้างให้เกิดความเข้มแข็งในผู้ที่จะเป็นผู้ที่จะบ่มเพาะ หรือผู้ที่จะสั่งสอนให้กับญาติธรรมทั้งหลายก็คือสถาบันโพธิคยาวิชชาลัย ๙๘๐ อันนี้ก็ได้นำพระสงฆ์ที่ดูแล้วว่ามีศักยภาพพอที่จะเป็นผู้ที่จะสอนธรรมะแล้วก็นำพระสงฆ์สู่ดินแดนพุทธภูมิในอินเดีย เนปาล โดยหาทุนเองแล้วก็จัดนำพระไปแล้วจำนวน ๖ รุ่นนะครับ นับถึงปี ๒๕๕๗ อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ดีที่ควรสนับสนุน อีกโครงการที่มองเห็นถึงความมีศักยภาพก็คือมีการประกวดมาร์ชชิ่ง (Marching) ความดี คือให้เด็กนำความดีมาประกวดกัน แล้วนำมาแสดงให้เป็นรูปธรรมให้มองเห็น แล้วก็จัดโดยเอกชนนะครับ ในการประกวดตรงนี้ก็ถือว่าเป็นโครงการที่ดี และอีกส่วนหนึ่งที่ผมมีโอกาสที่ทำอยู่ในกรรมการเอกลักษณ์ของชาติคือในฐานะประธานคณะกรรมการศาสนาและจริยธรรม เราได้ประกวดเด็กที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ต้องใช้เวลาในการที่จะสั่งสมและเก็บรวบรวมข้อมูลตัวเองเป็นเวลา ๑ ปี แล้วก็นำมาแสดงให้เห็นแล้วก็นำมาประกวดกัน แต่น่าเสียดายว่าทางกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เลิกไปแล้วเมื่อ ๓ ปีที่แล้วนะครับ ก็คิดว่าต่อไปคงจะต้องฟื้นฟูเรื่องนี้กลับมาใหม่ อีกครั้งหนึ่ง

การนำหลักศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร อันนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญเหมือนกัน จากการสำรวจพบว่าคนไทยที่ระบุดศาสนาของตนเองเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบางครั้งผมไปบรรยายเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเกี่ยวกับศาสนาก็มักจะถามกับคนที่มารับการอบรมว่าเข้าวัดครั้งสุดท้ายเมื่อไร ท่านเชื่อไหมว่าคนที่ตอบผมไม่ได้มีจำนวนมากเลยว่าเข้าวัดครั้งสุดท้ายเมื่อไร แต่คนที่เดินผ่านวัดเยอะมากครับ แต่ว่าไม่ได้เข้าไปในวัด อันนี้เป็นสิ่งสำคัญมากกว่าจะทำอย่างไรให้คนไทยได้หันกลับมาเข้าวัดให้มากขึ้นนะครับ

อีกส่วนหนึ่งก็คือศาสนิกชนที่มีแนวโน้มที่จะนำคำสั่งสอนในหลักศาสนาของตนมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตกลับน้อยลงจากการที่รวบรวมข้อมูลมานะครับ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รวบรวมข้อมูลแล้วว่ามุสลิมจะใช้หลักคำสอนทางศาสนาแก้ปัญหาชีวิตและการทำงานทุกครั้ง สูงที่สุดคือร้อยละ ๓๓.๙ รองลงมาคือคริสต์ศาสนา จะใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตร้อยละ ๒๒.๙ ส่วนพุทธศาสนานั้นจะใช้ดำเนินชีวิตร้อยละ ๑๓.๖ เท่านั้นเองนะครับ

อีกประการหนึ่งในเรื่องการนำหลักศาสนามาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งระดับบุคคลและองค์กร จากการที่ประชาชนนับถือศาสนาแล้วก็ในสถาบันการศึกษาเอง ก็แยกบทบาทขององค์กรศาสนานี้ออกจากการจัดการศึกษาอย่างชัดเจนนะครับ ตัวอย่างเช่น พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ หมวด ๑ มาตรา ๖ แม้จะมีความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม แต่ก็แยกออกจากหลักศาสนา ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งไม่ได้กำหนดแนวทางการสอนหลักศาสนาที่ชัดเจนในระดับชั้น แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือขาดแคลนครูต้นแบบที่ดีและขาดการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนอีกด้วย ในการที่จะสอนศาสนาในโรงเรียน

ในหัวข้อหลักที่ ๓ ใหญ่ที่เราจะเสนอเป็นยุทธศาสตร์ฟื้นฟูต่อไปก็คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา ในส่วนตรงนี้เราเห็นว่าการดำเนินงานของศาสนามีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การวิกฤตศรัทธาของประชาชน ความร่วมมือระหว่างศาสนายังไม่เกิดขึ้นเท่าที่ควรนะครับ ขาดองค์กรกลางในการประสานงานสร้างความรู้ ความเข้าใจระหว่างกัน แล้วก็การดำเนินกิจกรรมทางระหว่างศาสนา ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ แล้วก็ศาสนิกชนนั้นในแต่ละศาสนายังขาดความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาของตนเองและศาสนาอื่น ๆ อันนี้มองเห็นได้ในประเทศไทยนั้นเท่าที่ผมติดตามมาก็มีความขัดแย้งเริ่มเกิดขึ้นในเรื่องการต่อต้านที่จะมีการก่อสร้างมัสยิด เริ่มตั้งแต่ที่อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดเชียงราย เมื่อ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา แล้วก็เมื่อปีที่แล้วที่กลุ่มมุสลิมได้ไปซื้อที่ดินที่มุกดาหารแล้วจะสร้างมัสยิดก็ถูกต่อต้าน แล้วครั้งสุดท้ายเมื่อไม่กี่เดือนมานี้มีการเดินขบวนต่อต้านการสร้างมัสยิดที่จังหวัดน่านนะครับ อันนี้ก็ เป็นสิ่งที่เราจะเห็นว่ามีความทัศนคติทางลบต่อกันระหว่างศาสนา แล้วก็เรื่องนี้ไม่ใช่เกิดขึ้นในระหว่างศาสนาด้วย เป็นการเกิดขึ้นในระหว่างศาสนาเดียวกันด้วย เพราะเหตุว่ามีพิธีกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปที่แตกต่างกัน มีความเชื่อที่แตกต่างกัน มีเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างกัน -----

และมีคำสอนที่แตกต่างกันไปด้วย การนำหลักศาสนาเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางการเมือง การตีความหมายของคำสอนที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิม แล้วก็ผลประโยชน์มหาศาลที่เกิดจากในเรื่องเกี่ยวกับกิจการทางศาสนาจนทำให้เกิดความเลื่อมใสทางศาสนานี้ลดน้อยลง การไม่ยอมรับความคิดเห็นศาสนาอื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน ตลอดจนถึงผู้ที่คลั่งศาสนา แต่ไม่เคร่งศาสนาด้วย นอกจากนั้นแล้วจะมีเรื่องที่สร้างให้เกิดความแตกแยกทางความคิด เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นก่อให้เกิดความรุนแรงทางพฤติกรรมเกิดขึ้น ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในต่างประเทศมาแล้ว เราไม่ควรให้เกิดขึ้นในประเทศไทย

ประเด็นเรื่องการขาดการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาสนิกชน ของทุกศาสนาจึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่เหมาะสมควรได้รับการฟื้นฟู

ในประการสุดท้าย ในเรื่องสถานการณ์สภาพความเป็นไปของเรื่องศาสนา ก็คือการขาดสื่อประเภทต่าง ๆ และสื่อสารมวลชนที่จะนำการเผยแพร่ศาสนา ในการเผยแพร่ คำสอนตามหลักศาสนาจำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารเป็นหลัก นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือ จุลสาร เทป วิดีทัศน์ แล้วก็สื่ออื่น ๆ ทั้งหมดแล้ว ปัจจุบันวัดต่าง ๆ ก็มีการเผยแพร่ สื่อต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต มากขึ้น ดูจากตัวเลขในเรื่องการสื่อสารทางพุทธศาสนาจำนวน เว็บไซต์ (Website) ของวัดเพิ่มมากขึ้นอย่างมาก ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ มีจำนวน ๗๐๙ เว็บไซต์ ในปี ๒๕๕๒ พบว่ามีถึง ๑,๐๒๖ เว็บไซต์ แต่อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่น่าสนใจขาดการดึงดูดความสนใจ ความใส่ใจในข้อปฏิบัติธรรมตามหลักศาสนธรรมยังมีน้อย แล้วก็ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ในส่วนตรงนี้เองเราจะเห็นว่าเราจะต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาให้เป็นสถาบันหลักของสังคมเพื่อไม่ให้สังคมนำเอาศาสนาต่าง ๆ เหล่านี้ ไปสู่ความสูญเสียนหรือไปสู่ความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในข้อเสนอยุทธศาสตร์ ในการฟื้นฟูกิจการศาสนาของคณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการศาสนาของเรา ก็เลยเสนอเป็น ๕ ยุทธศาสตร์

มียุทธศาสตร์ที่ ๑ คือเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทางศาสนา ทุกศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพื่อส่งเสริมการนำหลักศาสนธรรมมาเป็นหลักปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม ชุมชนและองค์กรทุกภาคส่วน อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาสนิกชนในทุกศาสนา
 ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาให้บูรณาการเอาศาสนา
 มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ

ยุทธศาสตร์สุดท้ายคือเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของสื่อสารมวลชน
 และเทคโนโลยีเพื่อนำหลักธรรมนี้ไปเผยแพร่ที่ถูกต้องต่อไป โดยเราเสนอเป็นวิสัยทัศน์
 ในการปฏิรูปศาสนาภายในปี ๒๕๗๕ ไว้ว่า พัฒนาศักยภาพองค์กรศาสนาทุกศาสนา
 โดยนำหลักศาสนธรรมมาใช้ เป็นพลังในการขับเคลื่อนสังคมเพื่อเสริมสร้างประเทศชาติ
 ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ซึ่งต่อไปจะได้ให้
 ท่านอาจารย์กอบกุลได้เสนอยุทธศาสตร์กับท่านอาจารย์สุกัญญาณะครับ ใน ๕ ยุทธศาสตร์นี้
 แล้วอาจารย์วินัย ดะห์ลัน จะเสนอการนำศาสนาและวัฒนธรรมที่มีคุณค่ามาสร้างให้เกิดมูลค่า
 ได้อย่างไรต่อไปครับ ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 ได้ลงจากบัลลังก์ โดยมอบให้ นางสาวทัศนา บุญทอง รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง
 ปฏิบัติหน้าที่แทน)

นางสาวทัศนา บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอเชิญ
 รองศาสตราจารย์กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล (กรรมการ) : ขอขอบคุณ
 กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน รองศาสตราจารย์กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล ในฐานะ
 อนุกรรมการและเลขานุการของคณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการศาสนา ในคณะกรรมการ
 ปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ขออนุญาตนำเสนอเนื้อหาสาระ
 ในยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ที่ท่านประธานเอกชัยได้นำเสนอไปแล้วนะคะ ในภาพถัดไปน่าจะ
 เป็นส่วนที่เป็นนิวเคลียส (Nucleus) หรือว่าเป็นแกนหรือเนื้อหาสาระก่อนที่เราจะเสนอ
 เป็นยุทธศาสตร์ แนวคิดจากอนุกรรมการก็ได้เกิดขึ้นจากส่วนที่เป็นเป้าหมายการปฏิรูป
 คือมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ในส่วนของเป้าหมายการปฏิรูปเราใช้คนที่เป็ศูนย์กลางว่ามีวิถีชีวิตที่ยึดหลักศาสนธรรมเป็นแนวปฏิบัติ คนมีคุณภาพ และคนมีสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน และสุดท้ายคนมีความสุขในการใช้ชีวิต เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ก็เป็ยุทธศาสตร์ที่ใจกลางเราใช้องค์กรทางศาสนาเข้มแข็งเป็นหลัก เนื่องจากว่าถ้าองค์กรทางศาสนาทุกศาสนามีความเข้มแข็งก็จะนำสู่สังคมและประเทศชาติที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และสุดท้ายประชาชนจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ เพราะฉะนั้นในใจกลางของนิเวศยานี้ก็จะพูดเรื่ององค์กรทางศาสนาเข้มแข็ง สังคม ประเทศชาติ และประชาชนเน้นเป็นลำดับ ในยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์อย่างที่ท่านประธานได้นำเสนอไปแล้วก็ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ถึงยุทธศาสตร์ที่ ๕ ซึ่งเรียงลำดับตามความสำคัญที่เราคิดว่าจำเป็นจะต้องดำเนินการไปในส่วนพร้อม ๆ กัน ดิฉันขออนุญาตไม่ต้องอ่านทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์นะคะ จากยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ ซึ่งอยู่ข้างล่างนี้ จากยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ นี้ เราเน้นตั้งแต่เรื่องของการพัฒนาศักยภาพองค์กรและบุคลากร แล้วก็การนำหลักศาสนาธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันจนไปการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในระหว่างศาสนา แล้วก็การพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาซึ่งจะเอาทุกระดับตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงระดับอุดมศึกษา และสุดท้ายก็คือการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยี ซึ่งทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์นี้จะขึ้นไปสู่แผนปฏิบัติการในวงกลมที่เรายึดเอาไว้เป็นหลัก ในวงกลมที่ยึดเอาไว้เป็นหลักนี้ท่านก็จะเห็นว่าเราเริ่มจากปัจเจกบุคคลจากปัจเจกบุคคลจะมาถึงครอบครัว จากครอบครัวมาถึงชุมชนและสังคม แล้วก็มาถึงสถาบันการศึกษา มาถึงสถานที่ทำงานคือองค์กรเอกชนในที่ทำงาน แล้วก็สื่อสารมวลชน เทคโนโลยี และสุดท้ายก็จะเป็นค่านิยมและศิลปวัฒนธรรมที่ยึดหลักศาสนธรรมเป็นหลัก เพราะฉะนั้นจากนิเวศยานี้เมื่อเอาไปกระจายเป็ยุทธศาสตร์แล้ว

ดิฉันขออนุญาตเสนอยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทางศาสนา เรามีมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติประมาณ ๙ ข้อด้วยกัน คีย์ เวิร์ด (Key word) ที่สำคัญ ๆ ในแต่ละข้อมันมาจากปัญหาที่เราต้องถามกันว่าในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทางศาสนาเราต้องถามคำถามที่ว่าถ้าแต่ละศาสนาต้องปฏิรูปศาสนาของตนเองจะมีประเด็นในการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น หรือเราเรียกว่าประเด็นในการฟื้นฟูศาสนาอย่างไร ประเด็นคำถามที่ว่าศาสนธรรมของแต่ละศาสนาที่อยู่แล้ว

๑๕๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สะแกวัลย์ ๗๖/๒

แต่สิ่งที่ขาดไปจริง ๆ คือระบบการจัดการที่ดีใช่หรือไม่ ในส่วนของการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ ตั้งแต่ระดับปริญาตรี ปริญาโท ปริญาเอก ควรจะเป็นเช่นใด เพื่อพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ หรือพระในศาสนาต่าง ๆ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๆ ทุกศาสนาในประเทศไทย จะต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปกครองของศาสนจักรควรจะเป็นเช่นใด ระบบบัญชีการเงินของศาสนจักรควรจะมีโปร่งใสแล้วก็ได้ได้รับความศรัทธาจากประชาชน และสุดท้ายเนื่องจากพระมี เอาเป็นว่า พระสงฆ์ในศาสนาพุทธมีหลายสายด้วยกัน เราก็ได้รับคำแนะนำจากพระอาจารย์หลายท่าน รวมทั้งการที่เราไปกราบในมหาเถรสมาคม คณะอนุกรรมการของเราได้ไปพบกับในที่ประชุมของมหาเถรสมาคม และกราบพระอาจารย์หรือว่าพระเถรชั้นผู้ใหญ่หลายท่านด้วยกัน -----

- ๗๗/๑

๑๕๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๗๗/๑

สิ่งที่ท่านให้คำแนะนำมาก็คือว่าในการที่เราจะปฏิรูปหรือฟื้นฟูศาสนาโดยเฉพาะพุทธศาสนา เราน่าจะต้องมีความรอบคอบ ละเอียดอ่อนและระมัดระวัง เนื่องจากเป็นเรื่องของศรัทธา เนื่องจากเป็นเรื่องของความเชื่อ ท่านให้คำแนะนำว่าพระในพระพุทธศาสนาจะมีอยู่ ๔ สายด้วยกัน ที่เราควรจะต้องไปพบไปกราบแล้วก็ไปขอคำแนะนำ หรือถ้าเราจะไปถวายคำแนะนำก็ควรจะให้ครบทั้ง ๔ สาย ก็คือ ๑. สายปกครอง สายปกครองก็จะประกอบด้วยมหาเถรสมาคม ซึ่งมีนิกายธรรมยุตและมหานิกาย สายการศึกษาซึ่งก็จะประกอบด้วยมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง ๒ แห่ง คือมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัยก็ของมหานิกายและธรรมยุต แล้วก็ในสายมหานิกายมีแม่กองธรรม แม่กองบาลี สายพระนักพัฒนาที่อยู่กับชุมชน และนักปราชญ์ท่านจะปฏิบัติอยู่กับชุมชนเลยนะคะ ยกตัวอย่างเช่น พระอลงกต พระไพศาล วิสาโล หรือสายพระนักเทศน์ นักสอน นักปฏิบัติ ไม่ว่าจะป็นสายหลวงพ่อกุศลพุทธทาส หลวงพ่อปัญญาันทกิกขุ ทั้ง ๔ สายนี้จะมีแนวทางที่ปฏิบัติหรือว่ามีกิจกรรมของท่านที่แตกต่างกัน อนุกรรมการควรจะต้องไปขอคำแนะนำแล้วก็มีภาพรวมของทั้ง ๔ สายนี้ ให้ครบถ้วนก่อนที่จะมาดำเนินการในเรื่องของการปฏิรูปหรือการฟื้นฟู โดยเฉพาะในเรื่องของพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ของเราก็เลยออกมาเป็นว่าในการที่จะพัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทางศาสนา อันที่ ๑ เราเน้นการบริการจัดการ ดิฉันขอพูดเฉพาะคำสำคัญคือคีย์ เมสเสจ (Key message) เพราะมองว่าในบุคลากรทางศาสนา ทุกศาสนาตอนนี้ สิ่งที่ท่านขาดไปจริง ๆ ก็คือทักษะหรือความรู้ในการบริหารจัดการ มีการให้จัดตั้งกองทุน เพราะว่ากองทุนนี้ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกับกองทุนศิลปวัฒนธรรม แต่กองทุนเพื่อกิจการศาสนาก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้กิจการศาสนาสามารถ ดำเนินต่อไปได้ สร้างระบบธรรมาภิบาล มีระบบคุณธรรม จริยธรรม มีระบบประเมินและการตรวจสอบที่โปร่งใส มีทักษะในการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงของบุคลากรในองค์กร ทางศาสนา ทุกองค์กรในศาสนสถานมีมาตรฐานขององค์กรและของศาสนสถาน มีการลงทะเบียน ผู้สอนศาสนา มีการจัดทำหลักสูตรสำหรับสอนศาสนาที่มีความก้าวหน้า เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า จะมีหลักสูตรสำหรับพระสงฆ์และเรายังมีหลักสูตรสำหรับฆราวาส เพราะฉะนั้นหลักสูตรเหล่านี้ จะทำอย่างไร เอกสารประกอบการเรียนการสอนจะทำอย่างไรและสุดท้ายที่สำคัญ คือการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทางศาสนา ซึ่งเราใช้อยู่ตอนนี้ก็ค่อนข้าง จะเป็น พ.ร.บ. ที่อาจจะล้าหลังหรือเก่าไปแล้ว แม้ว่าจะมีการอย่าง พ.ร.บ. คณะสงฆ์ยกเลิก

๑๕๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎรดา ๗๗/๒

ของปี ๒๕๘๔ ไป มีการปรับปรุงปี ๒๕๐๕ ปี ๒๕๓๕ แต่ก็ยังมีความล้าหลังเมื่อมาถึงปี ๒๕๕๘ เพราะฉะนั้นอันนี้คือยุทธศาสตร์ที่หนึ่งที่ดิฉันอยากจะกราบเรียนนะคะ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เป็นเรื่องของการนำหลักศาสนธรรมมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งระดับบุคคลและองค์กรเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน จากปัญหาที่ท่านประธานเอกชัย ได้พูดไปเราก็ได้ออกมาเป็นมาตรการหรือแนวทางปฏิบัติ ๗ ข้อด้วยกัน ซึ่งก็เป็นการที่เราเริ่มจากปัจเจกบุคคลไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ คือที่ทำงาน สื่อสาธารณะ สื่อสารมวลชน จนเน้นเป็นค่านิยมและศิลปวัฒนธรรม โดยมีหลักศาสนธรรมเป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวันของบุคคลและองค์กร เพราะฉะนั้นในส่วน ๗ ข้อนี้ก็จะเป็นที่ดิฉันจะขอเน้นบางข้อ เช่น ข้อที่ ๑ ก็เป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ให้นำหลักธรรม ประเพณีและวัฒนธรรมไทยอันดีงามมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมนะคะ

ส่วนที่สำคัญคือข้อ ๒ อีกข้อหนึ่งที่เราพูดถึงว่าให้องค์กรกับภาคเอกชนสามารถเข้ารับการอบรมหลักสูตรทางศาสนาและการฝึกปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง อันนี้เป็นสิ่งที่เราขาดไปจริง ๆ จะทำอย่างไรให้คนไทย ไม่ว่าจะอยู่ในวัยเด็กเล็กก่อนเข้าวัยเรียนจนมาถึงวัยผู้สูงอายุ สามารถที่จะปฏิบัติธรรมหรือเข้าอบรมหลักสูตรศาสนาที่ไม่ยากเกินไปและอยู่ในชีวิตประจำวัน แล้วก็ให้ประชาชนคนไทยยึดอยู่กับแก่นของศาสนาก็คือตัวคำสอนหลักศาสนธรรมมากกว่ากระพี้ ซึ่งก็คือพิธีกรรมต่าง ๆ ที่คนไทยเราจะทำพิธีกรรมต่าง ๆ เก่งมาก แต่ว่าเราจะเข้าไม่ถึงแก่นของศาสนาณะคะ อีก ๕ ข้อก็เป็นส่วนที่เราพูดถึงว่าการยกย่องเชิดชูประกาศเกียรติคุณของบุคคลที่ดำรงตนอยู่ในคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างอันดีในชุมชนและสังคม ทำอย่างไรจะได้รับการยกย่องเชิดชูในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสังคมจัดและส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นคุณค่าทางคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและค่านิยมอย่างจริงจัง โดยยึดหลักศาสนธรรมเป็นหลัก ที่สำคัญคือภาคธุรกิจภาคเอกชน จะทำอย่างไรให้เขาขยายเครือข่ายภาคธุรกิจหรือประกอบธุรกิจโดยยึดหลักศาสนธรรม ก็จะไม่เป็นปัญหาอย่างที่เอกชนหลายแห่งในปัจจุบันนี้จะเข้าไปครอบงำเศรษฐกิจของประเทศโดยไม่ยึดหลักศาสนธรรมนะคะ การขยายผลเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ประเดี่ยวน่าสนใจจะขยายความในรายละเอียด จัดพื้นที่การเรียนรู้และการประกอบพิธีทางศาสนา ในสถานศึกษา ในหน่วยงานแล้วก็ในสถานประกอบการทุกแห่ง อันนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญในยุทธศาสตร์ที่ ๒ เราพูดถึงกัน

ต่อไปยุทธศาสตร์ที่ ๓ ก็มีมาตรการอีก ๙ ข้อ เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนาณะคะ โดยสรุปใน ๙ ข้อนี้ ดิฉันอยากจะสรุปโดยใช้คำที่ท่านพระอาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ไว้ว่า

ข้อที่ ๑ เราต้องรู้จักรู้จักในทางปฏิบัติหลักศาสนาของตน

ข้อที่ ๒ เราต้องรู้จักรู้จักในหลักศาสนาของผู้อื่น

ข้อที่ ๓ เราต้องเคารพศาสนาของคนอื่นเฉกเช่นเดียวกับเคารพศาสนาของตน และทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกนับถือศาสนา เคารพ แต่ต้องเคารพศาสนาอื่น คือมีขันติธรรม

ข้อที่ ๔ สถาบันศาสนาจะต้องเป็นตัวอย่างทางปัญญาและทางจริยธรรมของสังคมไทย

๑๕๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สวรรยา ๗๘/๒

ข้อที่ ๕ ถ้าเราจะร่วมมือกันนำหลักศาสนธรรมมาพัฒนาและสร้างสรรค์ให้โลกเกิดสันติภาพและสันติสุขอย่างแท้จริง เราก็จะต้องอาศัยมาตรการและวิธีปฏิบัติทั้ง ๙ ข้อที่พูดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ค่ะ

ถัดไปยุทธศาสตร์ที่ ๔ เป็นการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาและการบูรณาการหลักธรรมในการจัดการศึกษาทุกระดับ ก็จะพบว่าในข้อนี้เราจะต้องประสานกับกรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่าถ้าการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาจะให้ผลในการบูรณาการหลักศาสนธรรมในการจัดการศึกษานี้จะทำได้ยังไง ดิฉันก็ขอกล่าวกันว่าในปัจจุบันนี้การสอนศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาหรือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ก็ตาม ในโรงเรียนต่าง ๆ ได้ผลน้อย เราทุกคนที่จะทำการปฏิรูปเรื่องศาสนา คงต้องวิเคราะห์อย่างหนักว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เพราะเหตุใดจึงทำให้การสอนศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาไม่ได้ผลอย่างแท้จริงในโรงเรียนต่าง ๆ หรือสถานศึกษา ก็คงต้องอยู่ที่ ๔ ปัจจัย

ปัจจัยที่ ๑ คือครูผู้สอน ครูผู้สอนในโรงเรียนต่าง ๆ สามารถสอนหลักธรรมหลักศาสนธรรม หรือพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริงหรือไม่ ถ้าหากว่าท่านไม่ได้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นการจะพัฒนาครูเราอาจจะต้องพัฒนาองค์ความรู้ในทางปฏิบัติของท่านก่อน ปัจจุบันการสอนของครูจะเป็นในลักษณะของการยึดเยียดในทางภาคทฤษฎีหรือสอนการสวดมนต์ภาษาบาลีเพียงเพื่อให้นักเรียนสามารถสอบได้ เพราะฉะนั้นครูผู้สอนก็ยังเป็นปัญหา

ประเด็นที่ ๒ นักเรียนหรือผู้เรียนไม่ศรัทธา ไม่เข้าใจ ไม่เกิดการยอมรับด้วยใจจริง เพราะฉะนั้นเราจะทำอย่างไรตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงวัยอุดมศึกษา

ประเด็นที่ ๓ วิธีการสอนในเรื่องของศาสนามักจะไม่สามารถที่จะทำให้ดึงดูดความสนใจแก่ผู้เรียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สามารถสอนในทางปฏิบัติได้ ซึ่งการสอนศาสนานั้นไม่จำเป็นต้องสอนภาคทฤษฎีมากเกินไป เราสอนภาคทฤษฎีสัก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ภาคปฏิบัติต้อง ๙๐ เปอร์เซ็นต์ จึงจะหาเหตุผลได้ว่าเหตุใดนักเรียนหรือผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง แล้วก็เกิดการยอมรับด้วยใจจริง ตั้งใจที่จะเรียน และการสอนต้องเป็นการสอน วิธีการสอนต้องเป็นทางบวก ไม่ใช่การสอนในทางลบ เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่เรามีตัวอย่างนะคะว่า สมมุติถ้าเราจะสอนในเรื่องของศีล ๕ เป็นทางบวก เราก็จะไม่สอนว่านักเรียนห้ามทำข้อที่ ๑ ถึงข้อที่ ๕ เพราะฉะนั้น

ศีลข้อที่ ๑ แทนที่จะไปสอนว่าห้ามฆ่าสัตว์ เราก็จะบอกว่า นักเรียนต้องเคารพทุกชีวิตอย่างเท่าเทียมกับชีวิตของเราเอง เป็นหลักสิทธิมนุษยชน

ศีลข้อที่ ๒ เราไม่ต้องไปสอนว่าไม่ต้องลักทรัพย์ แต่เราต้องสอนว่า ไม่เอาคอร์รัปชัน (Corruption) เราต้องเคารพในกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สมบัติผู้อื่น

ศีลข้อที่ ๓ เราไม่สอนว่า ไม่ประพฤตินอกใจในกาม แต่เราจะสอนว่า นักเรียนต้องเคารพในสถาบันครอบครัว นั่นก็คือสามีภรรยาคนเดียว

ศีลข้อที่ ๔ เราไม่ต้องไปสอนว่าไม่ต้องพูดปดหรือพูดเพื่อเจ้อ แต่เราต้องสอนให้นักเรียนเคารพในความจริงของคนทั้งโลกเท่านั้น เขาก็จะไม่เคารพในความเท็จ

ศีลข้อที่ ๕ เราไม่สอนว่า ไม่ดื่มสุราหรือของมีเมา พวกเราก็ดื่มนะคะ แต่เราต้องสอนว่า ศีลข้อนี้คือศีลสุขภาพ ทุกคนจะต้องได้รับการเคารพในเรื่องของสุขภาพ เพราะฉะนั้นอย่าทำความเดือดร้อนให้ตัวเราและผู้อื่นในเรื่องสุขภาพ อันนี้เป็นตัวอย่างการสอนเชิงบวก

ประเด็นสุดท้ายคือเรื่องเอกสารการสอน เอกสารการสอน ไม่มีเอกสารการสอนทางพุทธศาสนาใดเลยตอนนี้ที่จะไปทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย เพราะดิฉันก็จะโยนคำถามในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ในเรื่องของการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาว่า ในทั้ง ๔ ประเด็นนี้คือครูผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอนและเอกสารการสอนเรื่องศาสนธรรม ผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเตรียมการดำเนินทั้ง ๔ ประเด็นนี้ในสังคมไทย เพื่อให้เกิดมรรคผลที่แท้จริงในอนาคต นั่นก็คือยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ที่ดิฉันอยากเรียนนำเสนอเป็นเนื้อหาหรือแก่นสาระ ก่อนที่เราจะไปหาจุดคานงัด และทำจุดคานงัดให้เกิดเป็นแนวทางปฏิบัติที่ครบถ้วนสมบูรณ์

๑๕๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วาสนา ๗๙/๒

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ดิฉันขอเรียนเชิญท่านศาสตราจารย์กิตติคุณสุกัญญา เป็นคนนำเสนอแนะ เพราะท่านพูดเรื่องสื่อเมื่อวานนี้ก็จะได้ผนวกกับสื่อของกรมการ ปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ขอเรียนเชิญอาจารย์คะ ขอขอบคุณคะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : เชิญคะ

ศาสตราจารย์กิตติคุณสุกัญญา สดขรรค์ (กรมการ) : กราบเรียน ท่านประธานที่เคารพ ดิฉัน ศาสตราจารย์กิตติคุณสุกัญญา สดขรรค์ คะ เมื่อวานนี้ดิฉัน ได้พูดถึงเรื่องของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของสื่อในฐานะที่เป็นโรงเรียนของสังคม วันนี้มาพูดในยุทธศาสตร์ที่ ๕ เรื่องของการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนและ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการนำหลักศาสนาที่ถูกต้องไปเผยแพร่สู่ประชาชน นั่นก็คือว่า เมื่อวานนี้พูดถึงเรื่องโรงเรียนของสังคม วันนี้จะพูดถึงบทบาทของสื่อในการที่จะทำให้ เป็นโรงเรียนทางด้านศาสนา เป็นโรงเรียนของศาสนาจะอย่างไร อันนี้ก็คือคอนเซ็ปท์ (Concept) ที่จะพูดต่อไป ทีนี้ในการที่จะพูดถึงบทบาทของสื่อในฐานะที่เป็นโรงเรียน ทางศาสนานั้น ก็จะขอเรียนให้ทราบว่า สำหรับบทบาทของสื่อที่มันไม่ใช่มีแต่เฉพาะ สื่อมวลชนเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทของสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ สื่อเฉพาะ ขององค์กรศาสนา ซึ่งเมื่อครุ่นนี้ท่านประธานอนุกรรมการได้พูดเอาไว้แล้วว่า จริง ๆ แล้ว ในองค์กรทางศาสนาทุกแห่งจะมีการผลิตสื่อของตนเอง ซึ่งเท่าที่ดิฉันได้ทำการวิจัยมา ก็ได้พบว่าสื่อเหล่านั้นมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับคนที่ไปวัดนั้น หรือไปองค์กรนั้น ส่วนใหญ่จะใช้สื่อขององค์กรศาสนานั้น ๆ เพราะฉะนั้นจึงเป็นสื่อ ที่มีความสำคัญมาก แต่ว่าสื่อที่มีความสำคัญอาจจะยิ่งกว่าหรือไม่ด้อยไปกว่ากัน ก็คือสื่อบุคคลคะ -----

ในการสื่อสารทางศาสนานั้น สื่อบุคคลคือผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการที่จะสร้างภาพลักษณ์ที่ดึงดูดให้เกิดขึ้นต่อศาสนาของตน แล้วก็ถ้ามีบุคคลทางศาสนา มีบุคลากรทางศาสนาที่มีประสิทธิภาพมีความสามารถก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเผยแพร่พุทธธรรมหรือธรรมะใด ๆ ของศาสนาอื่นไปสู่ศาสนิกของตนเอง เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ามีสื่อหลายประเภทด้วยกันที่เราจะต้องคำนึงถึงในการที่ทำให้สื่อเหล่านั้นเป็นโรงเรียนทางศาสนา ซึ่งบทบาทของสื่อเหล่านั้นก็จะมีที่สำคัญอยู่ ๕ ประการด้วยกัน

ประการแรก ก็คือเรื่องของการเปิดพื้นที่ให้กับสื่อ

ประการที่ ๒ ก็คือเรื่องของการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคคลหรือบุคลากรทางศาสนา

ประการที่ ๓ ก็คือเรื่องของการใช้สื่ออย่างเต็มประสิทธิภาพ

ประการที่ ๔ คือเรื่องของเนื้อหาที่ควรจะเป็นคุณประโยชน์ต่อศาสนา ไม่ใช่เป็นเนื้อหาในเชิงลบ ดิฉันเห็นว่าในสังคมไทยของเรานั้น การนำเสนอข่าวสารทางศาสนาก็เป็นเรื่องดีที่มีการมองภาพต่าง ๆ ทางศาสนาในเชิงลบ แต่มีความรู้สึกที่เราอาจจะเสนอภาพของศาสนาในเชิงลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพของพุทธศาสนาในเชิงลบนี้อาจจะมากเกินไปแล้วน้อย ๆ หน่อยก็น่าจะได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะเสนอก็คือว่าทำอย่างไรจะทำให้สื่อสามารถนำเสนอข่าวสารในเชิงบวกเกี่ยวกับศาสนาให้มากขึ้น

และประการสุดท้าย คือการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับข่าวสารทางศาสนา นั่นก็คือประเด็นที่สำคัญ

ดิฉันจะพูดถึงประเด็นแรกคือเรื่องของการเปิดพื้นที่ทางศาสนา ในเรื่องของการเปิดพื้นที่นั้นมันก็มีอยู่หลายวิธีการด้วยกันในการที่จะเปิดพื้นที่เหล่านั้น อย่างเช่น การอำนวยความสะดวกของ กสทช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดคลื่นความถี่ให้กับทางศาสนาให้มากขึ้น ซึ่งตรงนี้เท่าที่สัดบับรับฟังพระสงฆ์องค์เจ้า รวมทั้งศาสนาอื่นด้วยเขาก็พากันเรียกร้องว่าอยากจะให้มีคลื่นความถี่หรือว่ารายการต่าง ๆ ทางด้านศาสนาให้มากขึ้น แล้วก็อยากให้ กสทช. คำนึงถึงความสำคัญของศาสนามากกว่าที่เป็นอยู่นะคะ นอกจากนั้นในการนำเสนอข่าวสารทางศาสนานั้นยังมีเรื่องของสถานีวิทยุชุมชนทางด้านศาสนา ซึ่งเรื่องของสถานีวิทยุชุมชนนั้นได้มีการใช้มากเลยทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัด แล้วก็ก็เป็นสื่อที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันก็ควรที่จะสนับสนุนให้องค์กร

๑๕๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

นิชฎิกานต์ ๘๐/๒

ทางศาสนาสามารถใช้เคเบิล ทีวี (Cable TV) ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นหนังสือพิมพ์ก็น่าจะเปิดพื้นที่ให้กับศาสนาให้มากขึ้น ให้ความสำคัญกับศาสนาให้มากขึ้น แล้วก็มาถึงพื้นที่ที่สำคัญที่สุดก็คือพื้นที่ของสถาบันทางศาสนาหรือพื้นที่ขององค์กรทางศาสนานั้นเอง ทำอย่างไรวัดจะรักษาพื้นที่ของตัวเองให้สะอาดสะอ้าน สวยงาม อาจจะเป็นที่เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ เข้าไปแล้วยังไม่ทันพูดกับใคร ก็มีความสุขแล้ว เห็นต้นไม้ ใบไม้ เห็นความสะอาดสะอ้านทั้งหลายเป็นเรื่องที่วัดทั้งหลายจะต้องจัดการ และเมื่อทำให้พื้นที่สะอาดสะอ้านเหล่านั้นแล้วก็สมควรที่จะจัดปรับปรุงพื้นที่เหล่านั้นให้เป็นโรงเรียนศาสนาอย่างแท้จริง ปราศจากอบายมุขทุกชนิด อาจจะทำให้มีกิจกรรม เยี่ยมชมวัด ให้มีห้องสมุดในการอ่านหนังสือศาสนา อาจจะมีการเปิดนิทรรศการให้ความรู้ทางศาสนา แล้วก็มีการบรรยายที่คอยช่วยเหลือ คอยสอนหลักธรรม แล้วก็มีการกิจกรรมเช่น กิจกรรมโรงเรียนศาสนาในวันอาทิตย์ เป็นต้น ทั้งนี้วัดและชุมชนใกล้เคียงควรที่จะมีการประสานสัมพันธ์กันเพื่อที่จะทำให้ชุมชนมีความรู้สึกที่วัดเป็นของตน และในขณะเดียวกัน วัดก็รู้สึกที่ชุมชนเป็นของวัด ถ้าเราสามารถจะสร้างความสัมพันธ์ในระดับนี้ได้แล้วก็จะไม่มีปัญหาขัดแย้งระหว่างวัดหรือสถาบันทางศาสนา องค์กรทางศาสนากับชุมชนใกล้เคียง เป็นเรื่องที่จะต้องใช้ความสามารถในทางจิตวิทยาเพื่อที่จะทำให้องค์กรทางศาสนานั้น สามารถที่จะสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียงได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โศดผลเป็นอย่างยิ่งกับ องค์กรศาสนานั้นเองนะคะ

ประการที่ ๒ คือเรื่องของบุคลากรทางศาสนา ก็จะยกตัวอย่างในศาสนาพุทธ ซึ่งชายไทยเวลาที่บวช ส่วนใหญ่จะบวชกันในระยะเวลาสั้น ๆ บางคนบวชแค่ ๗ วัน ๑๕ วัน ซึ่งการที่จะได้เรียนรู้ซึมซับพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นไปยากยิ่งเลย บางทีอาจจะไม่ได้อะไรเลยด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นสมควรที่จะให้มีการสนับสนุนให้ชายไทยได้บวชในระยะเวลาที่นานขึ้น แต่ว่าบวชแล้วเข้าไปทำอะไร ข้อสำคัญก็คือบวชแล้วต้องเรียนถามว่าเรียนอะไร สิ่งที่จะเรียนนอกจากพระธรรมคำสอนแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมองค์ความรู้บางอย่างที่จำเป็นสำหรับบุคลากรทางศาสนา ยกตัวอย่างเช่น ควรจะมีการอบรมจิตวิทยาการสื่อสารหรือเปล่า เพราะว่าบางทีพระท่านก็สอนแบบมวยวัด ท่านก็สอนของท่านไปเรื่อย ๆ ถ้าท่านมีความรู้ทางจิตวิทยาการสื่อสารนี้จะช่วยท่านได้มาก นอกจากนั้นอาจจะมีเรื่องของการบริหารองค์กร ซึ่งทางท่านประธานได้พูดไปแล้ว แล้วก็นอกจากนั้นตัวของผู้ที่ทำการสื่อสารคือบุคลากรนั่นเอง ยังต้องทำตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใสในวัตรปฏิบัติด้วยนะคะ นี่คือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ส่งสารหรือคอมมูนิเคเตอร์ (Communicator)

ในประเด็นที่ ๓ ก็คือบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปถ่ายทอดแก่ประชาชน ทางคณะอนุกรรมการเห็นว่า สื่อควรจะให้ความสำคัญกับศาสนาและควรที่จะศึกษาศาสนาให้มากขึ้น และบางครั้งสื่อก็ไม่ค่อยเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับศาสนาเท่าไร เพราะฉะนั้นเวลาที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาก็มักจะวางกรอบของข่าวสารในทำนองที่ว่าด้วยภาพในเชิงลบของวัดอย่างนี้เป็นต้น แล้วก็สนใจแต่เรื่องขัดแย้งอะไรต่าง ๆ ถ้าเผื่อว่าสื่อมีความเข้าใจในเรื่องของศาสนามากขึ้น ก็จะสามารถนำเสนอในเชิงลึกแล้วก็รอบด้านมากขึ้นเกี่ยวกับศาสนาซึ่งจะเป็นประโยชน์โปดผลกับสื่อตนเอง แล้วก็จะมีประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนและศาสนิกชนของศาสนาอื่นด้วย

นอกจากนั้นในเรื่องของสื่อ เมื่อวานนี้ดิฉันได้ยินท่าน สปช. ท่านหนึ่งท่านพูดถึงบทบาทของภาพยนตร์ ภาพยนตร์มีความสำคัญมาก คนเวลาดูภาพยนตร์ไม่ต้องพูดถึงที่ไหน ภาพยนตร์ฮอลลีวูด คนจะจดจำได้แล้วก็จะมีอิทธิพลอย่างมากเลยกับผู้รับสาร เพราะฉะนั้นการสร้างสื่อหลายชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพยนตร์จะมีประโยชน์มากในการเผยแพร่ศาสนา และทำให้ศาสนานั้นซึมซับเข้าไปในจิตใจของประชาชน นอกจากนี้ยังมีพวกสื่อพื้นบ้าน

๑๖๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เสาวลักษณ์ ๘๑/๒

ที่สามารถบรรยายเรื่องราวทางศาสนาได้อย่างสนุกสนาน บทกวีก็เป็นสื่อศาสนาที่ลึกซึ้ง แล้วก็ง่ายแก่การจดจำนี่เป็นเรื่องของสื่อ

ในประเด็นที่ ๔ คือเรื่องของเนื้อหา ควรจะเพิ่มคอนเทนต์ ในเชิงบวก เพราะว่าขณะนี้ดังที่ได้พูดไว้ตั้งแต่ต้นก็คือว่าภาพลบเกี่ยวกับศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธศาสนานั้นมากเกินไปแล้ว ทำอย่างไรจะให้มีความในเชิงบวกมากขึ้นนะคะ แล้วก็ทำอย่างไรที่จะทำให้เกิดสื่อที่เผยแพร่ความเข้าใจ ความรู้ทางศาสนาอย่างถูกถ้วนไปสู่ประชาชน บางทีกระทรวงวัฒนธรรมหรือสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติอาจจะประสานกับสถาบันอุดมศึกษา ทางศาสนา จัดให้มีตำราชั้นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือว่าอาจจะจัดกิจกรรมบางอย่าง เช่น จัดให้มีรางวัลแก่ผู้ผลิตสื่อด้านศาสนาที่มีคุณภาพ มีกองทุนอุดหนุนการผลิตสื่อ และในขณะเดียวกันในเรื่องของเนื้อหานั้นนอกจากจะให้ระแวงระวังสื่อที่ทำผิด ที่ละเมิดทางศาสนา แล้วก็สร้างความแตกแยกทางศาสนา ซึ่งตรงนี้นั้นจะทำให้เกิดความรำลึกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านความมั่นคง ขาดความสามัคคีในประเทศด้วย นี่เป็นเรื่องของเนื้อหา นะคะ

มีอีกจุดหนึ่งที่สำคัญสำหรับเรื่องของเนื้อหา ก็คือพระสงฆ์ก็คือเมสเซจ (Message) พระสงฆ์ถ้าเชื่อว่าท่านมีวัตรปฏิบัติที่น่าเชื่อถือ น่าเลื่อมใส เราเข้าไปกราบที่เดียว เราจะมีความรู้สึกเย็น สงบ เหมือนกับจะเข้าถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าพระสงฆ์รูปใดท่านมีวัตรปฏิบัติที่ไม่น่าเลื่อมใส เราก็ไม่อยากจะเข้าไปใกล้ เพราะฉะนั้น อาจจะกล่าวได้ว่าพระสงฆ์ก็คือเมสเซจ อาจจะต่อระแวงระวังในเรื่องนี้ให้มากขึ้นนะคะ

๑๖๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๘๒/๑

ประเด็นที่ ๕ ซึ่งเป็นประเด็นสุดท้าย ก็คือเรื่องของการสนับสนุนประชาชนให้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางศาสนาในเชิงสร้างสรรค์ ก็จะมีเรื่องของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน อย่างเช่น อาจจะมีการจัดประกวดหนังสือทางศาสนา ประกวดวาดภาพทางศาสนา ประกวดเกมส์ความรู้ทางศาสนา ประกวดเรียงความคำขวัญทางศาสนาในวาระโอกาสอันสำคัญ แล้วในขณะเดียวกันดิฉันได้อ่านรายงานของทางคณะกรรมการการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้มีการพูดสมาร์ท คลาสรูม (Smart classroom) ดิฉันก็มีความคิดว่าถ้าเพื่อที่เราจัดเวลาของห้องเรียนเสมือนจริงหรือเวอร์ชวล คลาสรูม (Virtual classroom) หรือสมาร์ท คลาสรูมให้เป็นห้องเรียนทางศีลธรรมออนไลน์ อาจจะทำอาทิตย์หนึ่งขอ ๑ ชั่วโมงจัดให้มีสมาร์ท คลาสรูม อาจจะมีพระท่านมาสอนนั่งสมาธิ หรือท่านอาจจะมาแนะนำให้ความรู้ในทางศีลธรรมง่าย ๆ สำหรับเด็กนักเรียนในสถานศึกษา ก็คิดว่าน่าจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเผยแพร่ศาสนาไปสู่ประชาชน ตั้งแต่เยาวชนจนกระทั่งถึงผู้หลักผู้ใหญ่ ทั้งหมดนี้ก็เป็นคอน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อเพื่อที่จะเผยแพร่ศาสนาไปสู่ประชาชน ซึ่งจะมีการศึกษารายละเอียดในเรื่องนี้ต่อไป โดยที่ทางคณะกรรมการศาสนาจะได้ประสานกับแนวคิดสื่อเป็นโรงเรียนของสังคมกับคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป กราบขอบพระคุณท่านประธานค่ะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ขอเชิญท่านวินัยค่ะ

นายวินัย ดะลันท์ (กรรมการ) : ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม วินัย ดะลันท์ ผมได้รับมอบหมายให้มาพูดคุยกันในเรื่องของการใช้ศาสนาในเรื่องของการสร้างมูลค่าและคุณค่าทางเศรษฐกิจ จะเป็นเรื่องของกรณีของศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถที่จะประยุกต์ใช้กับในศาสนาอื่น ๆ ผมมีเรื่องเล่าอยู่ ๒ เรื่อง เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ร้อน ๆ

เรื่องแรก ก็คือผมเพิ่งกลับมาจากเกาหลี ที่เกาหลีนั้นผมไปบรรยายเรื่องของฮาลาล (Halal) อาจจะแปลกใจนะครับว่าเกาหลีซึ่งอาจจะมึนสลิมอยู่จำนวนน้อยสนใจเรื่องของฮาลาลซึ่งก็คือเรื่องของสิ่งที่มีมุสลิมสามารถใช้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาหาร สิ่งไม่ใช่อาหารหรือว่าผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่น่าสนใจก็คือที่เกาหลีเขาสร้างทีมวิจัย

๑๖๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๘๒/๒

ในเรื่องของการพัฒนาอาหารฮาลาล เขาพาผมไปดูอาหารฮาลาลอวกาศ เขาพัฒนากันไปไกลเลย มีนักวิทยาศาสตร์มุสลิมที่เป็นคนเกาหลีแท้ ๆ อยู่หลายคน เรื่องที่เกาหลีเขาทำเราก็สงสัยถามเขาว่าทำไมเขาต้องสนใจเรื่องของอาหารฮาลาลอวกาศ เกาหลีเขามีโครงการอวกาศ มีนโยบายในการที่จะนำเอานักวิทยาศาสตร์มุสลิมขึ้นไปร่วมขบวนการกับเขา ก็จะเป็นเรื่องของการใช้ศาสนาและวัฒนธรรมในการสร้างความประทับใจให้กับคนต่างชาติโดยใช้ศาสนาอิสลามเป็นแกน ในเกาหลีมีมุสลิมอยู่ ๓๕,๐๐๐ คน มีมัสยิดอยู่ ๑๓ แห่งทั่วประเทศ ที่นี้ที่ญี่ปุ่น ในวันที่ ๒๖ นั้น นายกรัฐมนตรีมาเลเซียจะไปเปิดงานที่ญี่ปุ่นแล้วก็จะเชิญนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นนั้นเข้าร่วมงานด้วยเป็นงานฮาลาล มาเลเซียเขารุกไปถึงประเทศญี่ปุ่น ผมได้รับเชิญให้ไปร่วมบรรยายด้วย ก็อยากจะเรียนให้ทราบวันนี้เกาหลี ญี่ปุ่น จีน ไต้หวัน ต่างฝ่ายต่างพยายามที่จะแข่งกันในเรื่องของฮาลาลทั้งสิ้น เขามีประชากรมุสลิมอยู่น้อยมาก กรณีประเทศไทยเรามีมุสลิมอยู่ตั้งแต่ ๔,๐๐๐,๐๐๐-๕,๐๐๐,๐๐๐ คน ดังนั้นเราไม่น่าที่จะต้องยอมแพ้เขาในเรื่องนี้ ก็อยากจะขอเสนอในเรื่องของงานฮาลาลในส่วนของประเทศไทย สิ่งที่ผมจะพูดนั้นจะเป็นเรื่องของการใช้ฮาลาลในศาสนาอิสลามเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

ก่อนอื่นก็ขอกล่าวถึงความหมายของวัฒนธรรมเสียก่อนในเรื่องของวัฒนธรรมนั้น ในภาษาอังกฤษตามที่ Sir Edward Burnett Tyler อธิบายไว้ในปี ค.ศ. ๑๘๗๑ เขาบอกว่า วัฒนธรรมคือความสามารถและพฤติกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ประกอบด้วยคุณงามความดี ประเพณี ศิลปะ ความรู้ กฎหมายและอื่น ๆ ดังนั้นเรื่องของวัฒนธรรมนั้นจึงครอบคลุมถึงเรื่องของศาสนาด้วย ในส่วนของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศานานี้ อธิบายไว้ก็คือวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตอันเป็นผลผลิตของสังคม ประกอบด้วย ศาสนาซึ่งเป็นหลักคิด จริยธรรมซึ่งเป็นหลักปฏิบัติ ค่านิยมซึ่งเป็นพฤติกรรม ศิลปะซึ่งเป็น ความชัดเจนในงาน ในส่วนของอิสลามหากพิจารณาตามนิยามแล้วอิสลามไม่ใช่ศาสนา แต่เป็นวิถีชีวิตและวิถีจิตวิญญาณโดยมีวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่ง อิสลามประกอบไปด้วย หลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ พวกเราอาจจะอ่านไม่ชัดได้มีการแจกแฮนด์เอาท์ (Handout) ไว้ ในเอกสารชุดที่ ๒ พวกเราอาจจะดูร่วมกันไปได้ นะครับ อิสลามนั้นมีเรื่องของหลักปฏิบัติ แล้วก็หลักศรัทธา นะครับ ในส่วนของทั้ง ๒ ส่วน ในที่สุดก็สามารถพัฒนาไปเป็นเรื่องของพฤติกรรม จริยธรรม ศิลปะ ค่านิยม โดยทุกส่วนที่พัฒนาขึ้นนั้นในกรณีของอิสลามจำเป็นที่จะต้องอยู่ในกรอบที่ได้รับการอนุมัติจากพระเจ้า เราเรียกกรอบนั้นว่าฮาลาล อันนี้เองในเมื่ออิสลาม หมายถึงวิถีชีวิตเป็นจิตวิญญาณและเป็นวัฒนธรรมฮาลาลจึงเป็นหลักการสำคัญในเรื่อง ของศานานะครับ ถ้าเราดูย้อนกลับไปในปี ๒๐๐๙ นิตยสารไทม์ ณ เดือนพฤษภาคมกล่าวถึง ฮาลาลในมิติใหม่ นั่นก็คือในรูปของเศรษฐกิจฮาลาล หรือฮาลาล อีโคโนมี (Halal Economy) ทั้งกล่าวด้วยว่าฮาลาลเป็นแบรนด์ที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่ถูกมองข้าม ฮาลาลแยกย่อยเป็นหลายส่วน มีทั้งเรื่องของอุตสาหกรรมฮาลาล อุตสาหกรรมอาหาร สิ่งที่ไม่ใช่อาหาร การแพทย์ฮาลาล การท่องเที่ยวฮาลาล สื่อสิ่งพิมพ์และบันเทิงฮาลาล การเงินฮาลาล โลจิสติกส์ฮาลาล แล้วก็ที่น่าแปลกใจคือไอซีที (ICT) ฮาลาล เดียวผมจะโชว์ให้ดูว่าไอซีทีฮาลาลเป็นอย่างไร เมื่อพิจารณาศักยภาพของเศรษฐกิจฮาลาลใน ค.ศ. ๒๐๑๔ ซึ่งรายงานโดยคณะทำงานฮาลาล ขององค์การความร่วมมือของโลกอิสลามหรือโอไอซี (OIC) ได้ข้อสรุปว่าในส่วนของศักยภาพ ที่รับรู้กันได้ ประกอบไปด้วยเศรษฐกิจฮาลาลมีมูลค่าสูงถึง ๓.๔ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในส่วนของค่านิยมฮาลาลซึ่งประเมินค่าไม่ได้ ได้แก่แบรนด์ สัญญา วัฒนธรรมและอื่น ๆ นั้น เรื่องนี้มีมูลค่ามหาศาลซึ่งไม่สามารถที่จะประเมินค่าได้ อีกส่วนหนึ่งก็คือศักยภาพที่ซ่อนอยู่ ตรงนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยที่เราทราบกันว่าอาหารที่จำหน่ายกันอยู่ในโลกปัจจุบันนั้น

๑๖๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เปมิศา ๘๓/๒

มีส่วนแบ่งของตลาดมุสลิมอยู่ ๑๖.๖ เปอร์เซ็นต์ แต่ปรากฏว่าในส่วนแบ่งส่วนที่เหลือจะเป็นส่วนแบ่งที่ไม่ใช่สุกร แล้วก็ไม่ใช่เหล้าอยู่ถึง ๘๙ เปอร์เซ็นต์ ส่วนนี้พัฒนาไปเป็นฮาลาลได้นั้นหมายความว่าคนที่ไม่ใช่มุสลิมเขาบริโภคอาหารฮาลาลมากขึ้นทุกวัน ตรงนี้เองที่ทำให้ยุโรปและอเมริกาเหนือให้ความสนใจกับเรื่องของตลาดฮาลาลเป็นอย่างยิ่ง เพราะฮาลาลนั้นหมายถึงเรื่องของสุขภาพ หมายถึงความปลอดภัย แล้วก็ป็นศักยภาพที่เราควรจะให้ความสนใจทางด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจฮาลาลนั้นขึ้นอยู่กับประชากรมุสลิมในโลกเป็นด้านหลักครับ ใน ค.ศ. ๒๐๑๓ นั้นมุสลิมมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๒๕ ของประชากรโลก แต่ด้วยการเติบโตที่ค่อนข้างรวดเร็วของประชากรมุสลิมเชื่อกันว่าในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ นั้นมุสลิมจะมีสัดส่วนเพิ่มเป็นร้อยละ ๓๐ แล้วก็เพิ่มเป็นร้อยละ ๓๖ ในปี ค.ศ. ๒๐๗๐ อำนาจการซื้อสูงขึ้นมากกว่าปัจจุบันอย่างแน่นอนนะครับ ยิ่งไปกว่านั้นกรณีของประเทศไทยคาดกันว่าใน ค.ศ. ๒๐๗๐ นั้นจะมีมุสลิมมากกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ และนี่เองเป็นศักยภาพของตลาดมุสลิมที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าเราดูตามรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ที่ได้จัดทำไว้ นะครับ สังคมนั้นเปรียบเสมือนต้นไม้ใหญ่มีการเมืองเป็นส่วนยอด มีศิลปวัฒนธรรมเป็นดอกและผล แล้วก็ยังมีสังคมเป็นลำต้น ความเจริญของต้นไม้ที่ขึ้นกับสารอาหารที่มาจากราก ดังนั้นรากก็คือระบบเศรษฐกิจ และหากพิจารณากันให้ถี่ถ้วนมองลึกลงไปที่รากนั้นเราจะเห็นว่าผู้ที่เป็นรากนั้นก็คือนคนหรือพลเมืองนั่นเอง -----

คนเหล่านี้เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดึงดูดทักษะ ประสบการณ์ คุณค่า ศรัทธาที่มีอยู่ในตัวพลเมือง จึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จำเป็นอยู่เองที่เราจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ประสบการณ์ของคนเหล่านั้น ในกรณีของฮาลาลประเทศไทยควรให้มุสลิมแสดงศักยภาพ ในการดูตพรัพยากรเศรษฐกิจฮาลาลจากทั่วโลกนั้นไปหล่อเลี้ยงทั้งในรูปของรายได้ขาเข้า ที่มาจากการท่องเที่ยวฮาลาล เรื่องของการแพทย์ฮาลาลซึ่งปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวหรือว่ามีผู้ป่วยจากโรคตะวันออกกลางนั้นมาที่ประเทศไทย มาใช้บริการทางการแพทย์ฮาลาลมากขึ้น ถ้าเราไปดูในโรงพยาบาลแกลซุซุมวิท มีผู้ป่วยที่เป็นคนอาหรับ ญาติพี่น้องมากันมากมาย แล้วก็อีกอันหนึ่งก็คือรายได้จากการส่งออก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของผลิตภัณฑ์ บริการ ตลอดจนนวัตกรรม ผมเองมีโอกาสไปต่างประเทศบ่อยครั้ง มีโอกาสได้เห็นทั่วโลก เขายกย่องกิจการฮาลาลของประเทศไทยมาก เรื่องนี้นั้นแปลกซึ่งพวกเราอาจจะไม่ค่อยได้ยิน เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่ม บางทีเวลาเราจะทำในเรื่องของประเทศ เราคงจะต้องหาราคาของประเทศให้ได้ มูลค่าเพิ่มของประเทศเราพบว่าในกรณีของประเทศไทยเรามีราคา มีมูลค่าเพิ่มมหาศาล ประเทศไทยนั้นเป็นประเทศเกษตรกรรมใหญ่ ๑ ใน ๑๐ ของโลก ผลิตภัณฑ์อาหารส่งออก ร้อยละ ๙๕ จะมีการรับรองหรือไม่มีการรับรอง มันฮาลาลโดยธรรมชาติของมัน เพราะฉะนั้น ถ้าเราดูประเทศไทยเราส่งออกผลิตภัณฑ์ฮาลาลไปทั่วโลกนี้ อยู่ในอันดับ ๕ ของโลก ซึ่งเป็นเรื่องที่หลายท่านอาจจะนึกไม่ถึง แต่ส่วนใหญ่นั้นขาดการรับรอง ถ้าสมมุติว่าเราสามารถที่จะให้การรับรองสนับสนุนเรื่องของคุณภาพการรับรองตราฮาลาล ประเทศไทยจะสามารถก้าวขึ้นไปสู่อันดับ ๑ ได้สบายเลยครับ เพราะว่าประเทศที่อยู่เหนือเรานั้น ศักยภาพไม่ได้เหนือไปกว่าเราเลย ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศแรกที่รับรองฮาลาล โดยใช้แนวทางศาสนารับรอง วิทยาศาสตร์รองรับ พัฒนาศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ฮาลาล จนกระทั่งกลายเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก วันนี้ทางประเทศเกาหลี ประเทศจีน ประเทศญี่ปุ่น ต้องการให้ประเทศไทยเป็นแม่แบบ แล้วก็ขอให้ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาลนั้นไปเป็นพี่เลี้ยง ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศบรูไนต่าง ๆ แม้กระทั่งเรื่องของอาฟริกาใต้ ประเทศอินเดีย ประเทศปากีสถาน ขอส่งนักวิทยาศาสตร์และขอส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกหัดในประเทศไทยในเรื่องของการรับรองฮาลาล ประเทศไทยพึ่งพาการส่งออกและการท่องเที่ยวเป็นหลัก ฮาลาลคือคำตอบทั้งด้านการส่งออก ผลิตภัณฑ์ฮาลาล การต้อนรับนักท่องเที่ยวมุสลิม และผู้ที่เข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ฮาลาล

๑๖๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

คั่นสนีย์ ๘๔/๒

ดังนั้นเมื่อศาสนาและวัฒนธรรมคือมูลค่าเพิ่มของสังคม ฮาลาลก็คือมูลค่าเพิ่มของประเทศไทย อันนี้เป็นมูลค่าเพิ่มที่ศาสนาอิสลาม ของมุสลิมไทย มุสลิมนั้นมีส่วนร่วมในการสร้างชาติ สร้างแผ่นดินนี้มีความรัก ห่วงแหนในแผ่นดินนี้เช่นเดียวกับพวกเราที่อยู่ในที่นี่ คนเหล่านี้พร้อมที่จะนำเอาศักยภาพของตนเอง ดึงเอามูลค่าเพิ่มต่าง ๆ เหล่านี้มาจากทั่วโลกเข้ามาสู่ ให้เป็นทรัพยากรของประเทศไทย เป็นการนำเอาศาสนาเข้ามาปรับใช้สังคม ผมจะขอให้พวกเรา ได้ดูวิดีโอ (Video) ๔ นาที จะได้มีความเข้าใจมากขึ้นว่าฮาลาลนั้นหมายความว่าอย่างไรนะครับ ขอดูวิดีโอนี้หนึ่งครับ

(เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการเปิดคลิปภาพ)

นายวินัย ดะห์ลัน (กรรมการ) : อันนี้เป็นห้องปฏิบัติการศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องปฏิบัติการนี้ได้รับการรับรองไอโซ ISO IC17025

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ฮาลาล หมายถึงการอนุมัติให้ใช้ประโยชน์ได้ มีตั้งแต่เรื่องของอาหาร สิ่งที่ไม่ใช่อาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค ไปจนกระทั่งถึงบริการต่าง ๆ ทั้งการแพทย์ การท่องเที่ยว การเงิน ธนาการ โลจิสติกส์ รวมทั้งความบันเทิงและเทคโนโลยีสารสนเทศ มูลค่าเฉพาะอาหารสำหรับมุสลิมทั่วโลก ๒,๐๐๐ ล้านคน คือ ๑.๑ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ เมื่อรวมสิ่งที่ไม่ใช่อาหารและบริการ จะมีมูลค่ารวม ๓.๒ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ -----

๑๖๘

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริรัตน์ ๘๕/๑

หากเราพิจารณาว่าผู้บริโภคไม่ใช่เฉพาะมุสลิมนี้ ตลาดอาหารฮาลาลจะมีมูลค่าเพิ่มสูงถึง ๕.๘ ล้านล้านบาทหรือร้อยละ ๕.๘ ของจีดีพี ความซับซ้อนของอุตสาหกรรมและธุรกิจรวมถึงวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ก็เลยทำให้การรับรองฮาลาลกลายเป็นความจำเป็นขึ้นมา มีการนำเอามาตรฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการคุ้มครองผู้บริโภคให้ปลอดภัยจากอันตรายทางจิตวิญญาณ หัวใจหลักของฮาลาลในปัจจุบันก็คือการรับรองทางศาสนา ประเทศไทยหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักทางด้านนี้ก็คือสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีหน่วยงานสนับสนุนก็คือสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และสถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย โดยมีศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าไปร่วมสนับสนุนด้านวิทยาศาสตร์ในรูปแบบของศาสนารับรอง วิทยาศาสตร์รองรับ

งานด้านวิทยาศาสตร์ฮาลาลที่ศูนย์พัฒนาขึ้นมาตั้งแต่เรื่องงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ฮาลาล งานการมาตรฐานฮาลาลฮาลคิว (HAL-Q) งานนวัตกรรมต่าง ๆ งานด้านโลจิสติกส์ รวมถึงงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีตั้งแต่การใช้บาร์โค้ด (Barcode) คิวอาร์โค้ด (QR code) ระบบฐานข้อมูลสารเคมีที่เรียกกันว่า อิกเราะฮ์ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนงานทางด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ทางศูนย์ร่วมกับสถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทยและภาคเอกชน พัฒนาเว็บไซต์ไอ แอม ฮาลาล ดอทคอม (Imhalal.com) โดยบูรณาการเครือข่ายโซเชียล มีเดีย (Social media) เข้ากับระบบอีคอมเมิร์ซ (e-Commerce) ระบบคลังข้อมูลระบบการค้นหา ทั้งหมดนี้เพื่อมุ่งผลักดันให้ฮาลาลประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ระดับไทยแลนด์ ไดมอนด์ ฮาลาล (Thailand diamond halal) อย่างสมบูรณ์

นายวินัย ตะห์ลัน : ขอขอบคุณมากครับท่านครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอพระคุณกรรมมาธิการทุกท่านนะค่ะ ท่านได้รับฟังรายงานของกรรมมาธิการแล้ว ต่อไปขอเชิญท่านสมาชิกอภิปรายให้ความเห็นค่ะ ดิฉันจะขอเรียนรายชื่อที่มีอยู่ ๕ ท่านแรกนะค่ะ ท่านทิวา การกระสัง ท่านกุไชหมะวันชาพีหนะ มนุญทวี ท่านคณิศร ชูริรัง ท่านไพบุลย์ นิติตะวัน แล้วก็ท่านผู้ว่าฯ จำลอง โพธิ์สุข ขอเชิญท่านทิวา การกระสัง ค่ะ

นายวันชัย สอนศิริ : ท่านประธานครับ ผมขอรับกวนหาหรือท่านประธาน สักนิดหนึ่งได้ไหมครับ

๑๖๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริรัตน์ ๘๕/๒

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ค่ะ
นายวันชัย สอนศิริ : พอดีท่านทิวาเพิ่งจะเดินมา ท่านประธานที่เคารพครับ
ผม วันชัย สอนศิริ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่ผมพูดนี้จะได้ไม่ได้เกี่ยวกับคณะกรรมการ
ที่ชี้แจงอยู่ข้างบน แต่ผมอยากจะฝากแล้วก็หารือท่านประธานตั้งเป็นข้อสังเกต ผมเองก็ได้รับ
คำพูดกับท่านสมาชิกหลายท่าน เวลาเราเสนอรายงานกัน ไม่เกี่ยวกับท่านอาจารย์เอกชัยนะครับ
เราจะมีวิธีใดไหมครับท่านประธานที่ทำให้การรายงานหรือการเสนอมั่นกระชับ ตรง สั้น
เพราะมันมีเอกสารเยอะ เมื่อคืนผมก็นั่งอ่านที่บ้านอยู่ แล้วเราก็กำลังจะมาทำในสิ่งที่ซ้ำนั้น
ท่านประธานคิดว่าท่านประธานเองจะมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ นั่นประการที่ ๑

- ๘๖/๑

ประการที่ ๒ พวกเรามีกันประมาณ ๒๔๙ คน ท่านประธานรู้สึกวังเวงไหม เวลานั้นอยู่บนบัลลังก์ ถ้าเราจะมีกันอยู่แค่นี้ ผมเองมีความรู้สึกว่บรรยากาศของการปฏิรูปนี้ มันน่าจะคึกคัก ถกแถลงกัน เป็นเรื่องเป็นขึ้นเป็นอัน แต่ผมรู้สึกเหงา ๆ นะท่านประธาน และผมก็รู้สึกวังเวงครับ อยากพูดอะไรมากกว่านี้แต่เกรงใจท่านประธานเหลือเกินครับ กราบขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนาศุ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอบคุณมากค่ะ ทุกท่านได้ยินแล้วนะคะ ความจริงแล้วขอเรียนอย่างนี้ค่ะว่าในที่ประชุม คณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติก็ได้พูดเช่นเดียวกันค่ะว่า คือการเสนอ รายงานนี้ขอให้กระชับแล้วก็ใช้เวลาที่ไม่เกิน อย่าให้เกิน ๒ ชั่วโมงนี้ก็มากมายเหลือเกินแล้ว เพราะว่าในความเป็นจริงแล้วรายงานบางเรื่องของเขายาวหน่อยนะคะ แต่ถ้าเผื่อว่าท่านประธาน จะไปแบ่งเวลากันว่าใครจะเสนอเวลาเท่าไร ๆ ให้เสร็จสิ้นเสียก่อนก็จะ เป็นประโยชน์มาก เพราะจะได้มีเวลาให้สมาชิกอภิปรายนะคะ เพราะฉะนั้นอันนี้ทุกท่านก็คงจะได้ตระหนกอยู่ค่ะ ท่านบอกว่าวังเวงแต่ก็ดีใจนะคะที่ท่านวันชัยมาค่ะ ขอเชิญท่านทิวา การกระสัง ท่านมาแล้ว ขอเชิญค่ะ

นายทิวา การกระสัง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กราบเรียน ท่านกรรมการและกราบเรียนท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติในสภานี้ะครับ ผม ทิวา การกระสัง สมาชิกหมายเลข ๐๙๒ ขอกราบเรียนว่าไม่ได้ไปไหนนะคะครับ พอดีประชุม เป็นประธานอนุฝายกฎหมายของการกีฬาครับ ก็เลยไปประชุมกรรมการนะครับ สำหรับประเด็นเรื่องที่ผมจะพูดในรายงานของท่านกรรมการนะครับ เรื่องการส่งเสริม ความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อเป็นสถาบันหลักของสังคม ผมเห็นว่ารายงานฉบับนี้ เป็นรายงานที่ดีมาก เนื่องจากว่าหลักศาสนาของทุกศาสนานั้นสอนให้คนเป็นคนดี มีแนวปฏิบัติโดยไม่ได้ใช้บทลงโทษทางสังคมมาเป็นหลัก ท่านประธานครับ สิ่งที่ผมอยากจะ กราบเรียนก็คือสถาบันหลัก ก็คือสถาบันที่มีคนนับถือมากที่สุดก็คือสถาบันพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของคนไทยนับถือพระพุทธศาสนา ตัวผมเองด้วย หลักปฏิบัติขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยเฉพาะพระพุทธองค์ทรงสอนหลักในการปฏิบัติ ของบุคคลหรือคนธรรมดาแบบสั้น ๆ นะครับ ท่านบอกว่าทุกคนนับถือศีล ๕ มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา นั้นเรื่องการปฏิบัติตนนะครับ การปฏิรูปที่ผมสนใจอยากจะไปคือ

๑๗๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ภาวดี ๘๖/๒

ข้อ ๑ พัฒนาศักยภาพขององค์กรและบุคลากรทางศาสนาทุกศาสนาในเชิงโครงสร้างระบบและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพนะครับ ผมยังไม่เห็นรายละเอียดว่าโครงสร้างที่จะปฏิรูปรูปนั้นจะต้องทำอย่างไรนะครับ สำหรับพระพุทธศาสนานั้นมีท่านเจ้าคณะจังหวัดฝากผมมาว่าให้ช่วยพูดหน่อยนะครับ ศาสนาพุทธอยู่มา ๒๖๐๐ ปี ความจริงไม่เสื่อมหลักขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นเรื่องจริงนะครับ แต่บุคลากรทางพระพุทธศาสนาเวลาพูดถึงพระไม่ตีโดยเฉพาะสื่อทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์นะครับ เวลาที่มีพระตีมสุรา พระเสพเมถุนออกกันดีนะครับ พระมีตั้ง ๒๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ รูป ที่จริงสื่อมวลชนควรจะออกสื่อในเรื่องที่พระท่านทำประโยชน์ให้กับสังคมบ้างนะครับ อย่าใช้สื่อในการที่จะหาเงินหาทอง ท่านฝากมานะครับ

- ๘๗/๑

๑๗๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสสา ๘๗/๑

ส่วนองค์กรทางพระพุทธศาสนาคือสำนักงานพระพุทธศาสนาฉันนั้น ผมเคยพูดไว้แล้วว่า พระที่บวชที่ไม่ใช่พระจริง ปลอมตัวเป็นพระ ควรจะมีบทลงโทษทางอาญาด้วยนะครับ ประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดให้ว่าผู้เลียนแบบพระถูกลงโทษเบามากนะครับ อันนี้ก็ทาง ฝ่ายกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ควรจะไปดู ประมวลกฎหมายอาญาเพิ่มโทษไปเลยครับ ใครที่เลียนแบบพระ บวชพระมาเสร็จตอนเย็น กลับบ้านเอาสบงจีวรออก แล้วก็ไปรับบริจาคเงินก็ตั้งขอหาฉ้อโกง แล้วยังไม่พอทำลาย พระพุทธศาสนาด้วย เพิ่มบทลงโทษให้นักเลงนะครับ อันนี้ก็ไปดูประมวลกฎหมายอาญา และฝากท่านช่วยศึกษาหน่อยว่าเราจะเพิ่มตรงนี้ได้อย่างไรนะครับ และบุคลากรทาง พระพุทธศาสนา การเรียนการสอนทางพระพุทธศาสนาให้นำหลักปฏิบัติของพระพุทธเจ้า เป็นหลักในการปฏิบัติตนทางสังคม ไม่ใช่เอาศาสนาเป็นแค่พิธีกรรมเท่านั้นนะครับ อยากจะฝากไปยังท่านถ้าจะปฏิรูปในเชิงโครงสร้างหรือใช้หลักศาสนาในการคิด ก็ควรจะ ปฏิรูปเพื่อปกป้องศาสนาในแต่ละศาสนาด้วยนะครับ ฝากท่านไปศึกษาและให้รายละเอียดมา สำหรับกฎหมายที่จะแก้ไขนั้นมีอะไรที่ผมในฐานะนักกฎหมายช่วยดูแลก็จะช่วยไปร่วมประชุม แล้วก็ช่วยให้ข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นนะครับ ในฐานะที่เป็นเด็กวัดมาตั้งแต่อายุ ๑๑ ปี จนถึงอายุ ๒๐ ปีนะครับ ขอขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านกุไชหมีะวันชาพีหนะ มนุญทวี ค่ะ

นางกุไชหมีะวันชาพีหนะ มนุญทวี : เรียนท่านประธานสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และท่านประธานกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา วาระปฏิรูปที่ ๓๖ ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม ดิฉัน นางกุไชหมีะวันชาพีหนะขอแสดงความความคิดเห็นแล้วก็ขอสนับสนุนกรรมการมาก เห็นความสำคัญของการปฏิรูปในครั้งนี้ค่ะ ขอแสดงความสนับสนุนสภาปฏิรูปแห่งชาติ อยากจะฝากสถาบันศาสนาให้เข้มแข็งเพื่อช่วยเหลือสังคม ปัจจุบันสถาบันศาสนาอ่อนแอ สถาบันศาสนาไม่เป็นตัวอย่างต่อสังคม กระบวนการสร้างกลไกเพื่อพัฒนาศาสนาสู่การปฏิบัติ ดิฉันขอแสดงความความคิดเห็นในมิติของสถาบันศาสนาอิสลาม สถาบันที่เกาะติดกับชุมชน ทางด้านภาคใต้ ยึดเหนี่ยวผู้คน เป็นสถาบันที่พัฒนาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมให้คนในชุมชน ได้ทั่วถึง วิธีของชุมชนมุสลิมก็คือมัสยิด มัสยิดนี้เปรียบเสมือนบ้านต้องพัฒนาศักยภาพ

๑๗๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๘๗/๒

คณะกรรมการมัสยิดให้มีความรู้ความสามารถในการนำหลักศาสนาเพื่อช่วยเหลือสังคมอย่างจริงจังและช่วยเหลืออย่างไรนั้น มัสยิดเป็นสถานที่ทำความดี เป็นสถานที่ทำกิจกรรมด้านศาสนา เป็นสถานที่ปรึกษาหารือช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสตามหลักการศาสนาอิสลาม ผู้นำของศาสนาอิสลามระดับหมู่บ้าน ก็คือโต๊ะอิหม่าม โต๊ะคอเต็บ โต๊ะบิหลัน ต้องรู้จักหน้าที่ตอนนี้จะต้องมาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อช่วยเหลือในประเทศชาติ แล้วก็สังคมเพื่อจะตอบที่รับหน้าที่ต่อศาสนาอิสลาม -----

- ๘๘/๑

พระอัลเลาะห์เจ้าเป็นสถานที่ปรึกษาหารือในเชิงบริหารชุมชน ท่านศาสดามูฮัมหมัด ไซ้มีสยิดที่มาดีนะห์และอัลบัยตุลอะรอมเป็นจุดศูนย์รวมศาสนาอิสลามทั้งทั่วโลกถึงปัจจุบัน บทบัญญัติมีสยิดเพื่อเป็นแกนหลักในสังคม ต้องเกิดสภาพความเป็นหนึ่งคือสภาชุรอ สภาชุรอ ก็คือสภาที่ปรึกษาชุมชนเพื่อให้เกิดมีการพึ่งตนเอง วางแผน ตัดสินใจ พัฒนาการเองให้เกิด ความเป็นสุข เกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ต้องมีการบริหารจัดการเงินกองทุนก็คือเรียกว่า ชะกาต ชะกาตก็คือว่าเงิน ๑,๐๐๐ บาท จะต้องหัก ๐.๕ เปอร์เซ็นต์ เพื่อช่วยคนใน ๘ ประเภท แอนนามาซอดาเกาะห์ ก็คือในคัมภีร์อัลกุรอาน เงินที่ส่วนนั้นก็จะเงินสะอาด แล้วก็ความจำเป็น ของมีสยิดจะต้องมีเหมือนกับศาสนาพุทธนะคะ ก็คือวัด ตอนนี้จะต้องมีจริยวัฒนธรรม แล้วเกิดศักยภาพมีสยิดให้เข้มแข็ง บริหารชุมชนให้พึ่งตนเอง แล้วก็ในท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างจริงจัง ทุกศาสนาสอนคนให้เป็นคนดี ต้องหนุนเสริมกลไกสภาศาสนา สถาบันศาสนา ต้องได้ช่วยเหลือสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ดิฉันคิดว่าสถาบันศาสนาตอนนี้จะเป็น การให้จิตใจสงบและเกิดความปรองดองได้ แล้วเกิดวัฒนธรรม จริยธรรม แล้วก็เกิดพหุวัฒนธรรม ศาสนาอิสลาม พุทธ คริสต์ เราอยู่ในประเทศเดียวกัน เราเลือกเกิดไม่ได้แต่เราเลือกที่จะ เป็นคนดีอยู่ในสังคมเดียวกัน แล้วก็ช่วยเหลือปรองดองกัน จะเป็นอันเดียวกัน แล้วก็ พระอัลเลาะห์เจ้าได้บอกว่าจะต้องเป็นคนดีและเป็นมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ชิรอตุรอฮิม แล้วก็ให้อภัย ให้โอกาสก็จะมีใจอันหนึ่งคือความปรองดอง รู้รักสามัคคี สวัสดิ์คะ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ค่ะ
ขอบคุนมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านคณิศร ชุริรัง ค่ะ

นายคณิศร ชุริรัง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม คณิศร ชุริรัง สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดหนองบัวลำภูครับ ท่านประธานที่เคารพครับ สถาบัน ที่ทำให้สังคมมีความสงบสุขหรือไม่นั้น สถาบันศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สังคมทุกสังคมเริ่มต้นจากหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม นั่นก็คือสถาบันครอบครัวไปจนถึงหน่วยที่ใหญ่ที่สุดของสังคมนั่นก็คือสังคมโลก ศาสนาเป็นเครื่องจรรโลงยึดเหนี่ยวทางจิตใจเพื่อให้เกิดการประพฤติดี การปฏิบัติชอบ ซึ่งจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในปัจจุบัน ต้องยอมรับว่าสภาพสังคมไทยมีปัญหาซึ่งต้องแก้ไขอยู่หลายประการ ซึ่งการแก้ไขประการหนึ่งนั้น ภาครัฐจะต้องส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม

๑๗๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ปิยาพัชร ๘๘/๒

เพื่อจะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ คำว่า ส่งเสริม นั้นหมายถึงรัฐจะต้องเกื้อหนุน ช่วยเหลือ สนับสนุนสถาบันศาสนา ในที่นี้ถ้าประเทศไทยของพวกเรา ประชาชนพลเมืองไทย นับถือศาสนาพุทธมีเปอร์เซ็นต์มากที่สุดก็หมายถึงคณะสงฆ์ จะต้องทำให้คณะสงฆ์นั้น เข้มแข็ง มีความรู้ ความสามารถเพื่อ

๑. ให้มีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าด้านวัตถุ เยาวชนคนหนุ่มสาว ของพวกเราในประเทศของเราในปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่านิยมวัตถุมากกว่าจะพัฒนา ทางด้านจิตใจ ใฝ่เสพไม่ว่าจะเสพสุรา เสพการพนัน นักเรียน นักศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยม เข้ามหาวิทยาลัยการพนันเสพเป็นแล้ว เครื่องดื่มสิ่งของมีนเมา เข้าห้าง สถานบันเทิง สุรา ---

- ๘๘/๑

แม้กระทั่งในรั้ว ไกล ๆ วัด ไกล ๆ โรงเรียน ไกลสถาบันการศึกษาที่มีอยู่อย่างดาษดื่น ขาดการใฝ่รู้ เยาวชนคนไทยของเรานั้นไม่พยายามที่จะใฝ่รู้ ชอบลอก ก๊อปปี้ คิดเป็นน้อยมาก ขาดความเพียร นั่นก็คือไม่มีสมาธิ หน้าไม่เอา เบาไม่สู้ นั่นคือประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ต้องทำให้บุคคลในกลุ่มสังคมนำหลักศาสนธรรมปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อจะแก้ปัญหาของสังคม ไม่ว่าจะแก้ปัญหาในเรื่อง การก่ออาชญากรรม การทุจริตประพฤตินิยมชอบ เป็นต้น หากทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ปฏิบัติตามศีล ๕ ในการบังคับใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญาหรือ กฎหมายอื่นใดก็ดี แทบจะต้องไม่มีเสียเลย

สุดท้ายถ้าอยากให้สถาบันศาสนาเข้มแข็งเพื่อเป็นหลักของสังคมไทยนั้น ผมจะขอเสนอว่าขอให้ปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ให้มีความทันสมัย เพื่อสนับสนุนกิจของสงฆ์ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ก็จำเป็นเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งนั่นก็คือ การแยกสงฆ์นอกรีดออกจากสงฆ์ที่ประพฤติดี ประพฤติชอบ เพื่อให้ศาสนาเป็นองค์กรหลัก เป็นที่พึ่งพายึดเหนี่ยวทางจิตใจของปวงชน เป็นที่ยั่งยืนต่อไป กราบขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านไพบุลย์ นิติตะวัน ค่ะ

นายไพบุลย์ นิติตะวัน : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผมไพบุลย์ นิติตะวัน เป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติครับ ในวันนี้ก็ขออภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อการเสนอรายงานของคณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการศาสนานะครับ ซึ่งมีท่าน พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ เป็นประธานอนุกรรมการ ซึ่งในวันนี้เสนอเรื่องการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาให้เป็นสถาบันหลักของสังคมนะครับ ซึ่งผมเห็นด้วยกับรายงานของอนุกรรมการ แล้วก็ผมอยากจะขออนุญาตกราบเรียนว่าในส่วนผมนั้นก็มีความเห็นที่อยากจะกราบเรียนต่อท่านประธานว่า ในฐานะที่เคยทำหน้าที่ในคณะกรรมการปฏิรูปแนวทางและมาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนา ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติแห่งนี้ได้มีความเห็นร่วมกัน ได้ส่งรายงานของคณะกรรมการปฏิรูปแนวทางและมาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนาไป ซึ่งหลาย ๆ ประเด็นในนั้น เรียกว่ามี ๔ ประเด็นหลักนะครับ

๑๗๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริวรรณ ๘๘/๒

แล้วก็พร้อมกันนั้นในหนังสือของท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้นท่านได้กราบเรียน นายกรัฐมนตรี นอกจากรายงานของคณะกรรมการแล้วก็ได้ส่งสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะ ของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติไปด้วยนะครับ

ผมขออนุญาตเรียนเนื่องจากปรากฏเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ มีพระภิกษุ บางรูปได้ไปทำหนังสือถึงเจ้าอาวาส พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาสทั้งวัด ๓๐,๐๐๐ กว่าวัด เพื่ออยากให้สอบถามความเห็นว่ามีลักษณะทำนองว่าคณะกรรมการปฏิรูปแนวทางและ มาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนานั้นได้เสนอให้เก็บภาษีพระ ให้เก็บภาษีวัด ซึ่งความพยายามดังกล่าวนั้นไปเวียนเพื่อขอความเห็นเพื่อที่จะมาคัดค้านต่อแนวทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะกรรมการทั้งหมด ผมอยากจะเรียนว่าตามข่าว ที่ปรากฏนั้นมีความไม่ถูกต้องอยู่หลายประการ ซึ่งภิกษุที่ออกมาเคลื่อนไหวนั้นเป็นภิกษุ กลุ่มที่มีการคัดค้านการทำงานของการทำงานของการที่จะปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด -----

- ๘๐/๑

แต่ในครั้งนั้นผมทราบว่าพยายามที่จะใช้กลไกต่าง ๆ ขับเคลื่อนเพื่อที่จะให้สร้างความเข้าใจผิดในหมู่ภิกษุ เจ้าอาวาสวัดทั่วประเทศ แต่ผมเรียนผ่านไปที่ให้ท่านประธานรับทราบว่าเป็นข้อเท็จจริงแล้วความเห็นในเรื่องการเก็บภาษีพระ ภาษีวัดนั้นอยู่ในส่วนของความเห็นของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่อภิปรายในสภาแห่งนี้ มีอยู่ท่านหนึ่งท่านแสดงความเห็นไว้ซึ่งโดยธรรมเนียมของสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้นเราก็จะต้องส่งทุกเรื่องที่สมาชิกแสดงความคิดเห็นไปพร้อมกับรายงานของคณะกรรมการไปเพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น ไม่ใช่เป็นส่วนหลักแต่การพยายามไปบิดเบือนว่าทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของคณะกรรมการปฏิรูปแนวทางและมาตรการป้องกันพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนา เรื่องนี้เป็นของ สปช. ทั้งหมดนั้น ผมเรียนว่ามีปัญหาในการที่พยายามที่จะทำให้ไม่ถูกต้องหลายประการ ผมเลยก็ขออนุญาตกราบเรียนว่าถ้าหนังสือของสภาปฏิรูปแห่งชาติทำกราบเรียนไปยังท่านนายกรัฐมนตรีนั้น มีแต่หลักการเหตุผลที่เป็นประโยชน์ เป็นตามความเรียกร้องของพุทธศาสนิกชนทั้งสิ้น แล้วในหนังสือดังกล่าวได้บอกไปว่าสิ่งที่ประชาชนจะได้รับจากข้อเสนอปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ในฐานะพุทธศาสนิกชน มีดังนี้ครับ

๒.๑ ทำให้มีการนำพระธรรมวินัยที่บริสุทธิ์และถูกต้องดั้งเดิมแล้วนั้นเป็นหลักปฏิบัติทั้งในส่วนของพระภิกษุและในส่วนของคณะสงฆ์ รวมทั้งพุทธศาสนิกชน

๒.๒ จะได้มีการปฏิรูปให้ทรัพย์สินของวัดและจัดทำบัญชีทรัพย์สินของวัดทั้งรายรับรายจ่ายให้มีมาตรฐานบัญชีที่โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อเป็นประโยชน์ของกิจการพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่ประชาชนจะได้รับ มีแต่เรื่องดี ๆ นะครับ และรวมกระทั่ง

๒.๓ เกิดการปฏิรูปทำให้การปกครองคณะสงฆ์มีการกระจายอำนาจ การดูแลลงไปสู่วัดให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม กับคณะสงฆ์ในวัดนั้น ร่วมกันดูแลให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย และมีระบบการตรวจสอบที่ดี โดยคณะสงฆ์และประชาชนมีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุน เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องดี ๆ ทั้งนั้น

๒.๔ เกิดความร่วมมือระหว่างพุทธบริษัททั้ง ๔ ในการส่งเสริม สนับสนุน กิจการพระพุทธศาสนา

แล้วประการสุดท้ายครับ เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบการศึกษาทั้งระบบของคณะสงฆ์ เพื่อให้เน้นการศึกษาทั้งพระธรรม พระวินัย และพระไตรปิฎก และนำหลักคำสอนของศาสนาพุทธไปเผยแพร่ให้กับประชาชนต่อไป เรื่องนี้ลงนามโดยท่านประธานเทียนฉายไปนะครับ

๑๗๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อัมพา ๙๐/๒

กำหนดกรอบเวลาไว้เรียบร้อยแล้ว แล้วพร้อมกันนั้นส่งความเห็นการอภิปรายของสมาชิกไป แต่เมื่อมีการบิดเบือนไม่เป็นอะไรครับ ความจริงเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ นะครับ แต่ผมขออนุญาตเรียนเพิ่มเติม ขอรบกวนเวลาเพียงสั้น ๆ นะครับว่า แล้วก็ยังมีอีกหน่วยงานหนึ่งคือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งมีท่านอาจารย์คณิต ฒ นคร เป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ ท่านได้ศึกษากฎหมายอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติ เสนอโดยสำนักพระพุทธศาสนา ร่วมกับทางคณะสงฆ์ นะครับ ทางคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ได้ทำหนังสือกราบเรียนมายังท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติด้วย ซึ่งในส่วนของความเห็นของกรรมการปฏิรูปแนวทางและมาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนานั้น ไม่เห็นด้วยครับ ไม่เห็นด้วยกับร่างอุปถัมภ์กิจการพระพุทธศาสนาที่เสนอมา โดยเห็นว่าการเสนอร่างดังกล่าวโดยสำนักพระพุทธศาสนาและคณะสงฆ์ ผ่านการพิจารณา ร่วมกับมหาเถรสมาคมนั้น เป็นการเสนอร่างกฎหมายที่ไม่เป็นการปฏิรูปเลย กลับจะเพิ่มปัญหาให้กับกิจการพระพุทธศาสนา มากขึ้นไปอีก ซึ่งท่านอาจารย์คณิต ฒ นคร ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ลงนาม แล้วส่งไปให้กราบเรียนท่านนายกรัฐมนตรีด้วย ผมขอเรียนว่าการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนานั้นจะต้องร่วมแรงร่วมใจกันพุทธศาสนิกชนทั้งหมด แต่แน่นอนครับ มีบุคคลหลาย ๆ ที่เสียผลประโยชน์ที่ยังอยากจะได้แสวงหาผลประโยชน์จากการที่ศาสนา กิจการพระพุทธศาสนานั้นไม่ได้รับการปฏิรูป จึงมีการเคลื่อนไหวต่าง ๆ แต่ผมเชื่อมั่นในสภาปฏิรูปแห่งชาติเรามุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อให้เป็นประโยชน์กับประเทศชาติอย่างแท้จริง จึงขออนุญาตกราบเรียนท่านประธานเพียงเท่านี้ ขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านผู้ว่าฯ จำลอง โพธิ์สุข ค่ะ

นายจำลอง โพธิ์สุข (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธาน ท่านประธาน กรรมาธิการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ท่านสมาชิกที่เคารพทุกท่านครับ กระผม จำลอง โพธิ์สุข สปช. ๐๕๐ จากจังหวัดชัยนาท ท่านประธานครับ ผมขออนุญาตนำหลักธรรมคำสอนของทางพุทธศาสนา ซึ่งท่านประธานคณะกรรมการชุดของผม ขออนุญาตเอ่ยชื่อท่านนะครับ ท่านประธานเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ท่านยกขึ้นมาพูดอยู่เสมอ ๆ ก็คือ ปะฏิฐปะเทสะวาโส เอตัมมังคะละมุตตะมัง การได้อยู่ในภูมิประเทศอันเหมาะสมควรเป็นมงคลสูงสุดประการหนึ่ง เป็นมงคลประการที่ ๔ ในทั้งหมด ๓๘ ประการด้วยกัน เพราะฉะนั้นวันนี้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แล้วก็สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาที่ผมได้ยกขึ้นมาพูด เรามาช่วยกันปฏิรูปกิจการศาสนา ผมจะขออนุญาตท่านประธานยกเฉพาะประเด็นที่ได้นำเสนอโดยคณะอนุกรรมาธิการปฏิรูปกิจการศาสนาได้เสนอไว้ นะครับ ในเบื้องต้นผมเห็นด้วยทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ นั่นก็คือเรื่องของการน้อมนำเอาหลักธรรมทางศาสนา มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งในระดับบุคคลก็ดี ในระดับองค์กร รวมทั้งไปถึงระดับประเทศชาติ บ้านเมืองของเราเพื่อที่จะให้ประเทศชาติบ้านเมืองของเรานั้นได้เป็นประเทศที่มีภูมิประเทศอันเหมาะสมควรกับการที่เราจะได้อยู่อาศัยกัน ถือว่าเป็นมงคลที่สุดประการหนึ่งอย่างที่ผมกล่าวไปแล้ว ทีนี้ในส่วนที่เห็นด้วยก็เห็นด้วย แต่ว่าอยากจะเน้นในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ นี้ อยากจะให้คณะอนุกรรมาธิการได้ให้ภาพที่ชัดลึกลงไปในระดับของการกำหนดเป็นพันธกิจหรือเป้าหมาย หรือจะลงไปถึงในเรื่องของแผนงานกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ นี้ โดยมีผู้ที่มีส่วนที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกันนะครับ คงไม่ใช่เฉพาะฝ่ายศาสนจักร คงจะต้องช่วยกันทั้งฝ่ายอาณาจักรด้วย แล้วก็ฝ่ายของศาสนิกชนด้วย ทั้งนี้และทั้งนั้นก็เพื่อที่จะช่วยกันนำหลักธรรมคำสอนทางศาสนาไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดก็ตาม มาช่วยรักษาอาการป่วย อาการเป็นทุกข์ มาเยียวยาตรงนี้เพื่อที่จะให้บ้านเมืองของเรานั้นได้ปลอดจากอาการป่วย อาการผิดปกติ อาการทุกข์ร้อนทั้งหลายทั้งปวงตรงนี้เพื่อที่จะให้เป็นการสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของบ้านเมืองของเราที่กำหนดว่ามั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนในที่สุดนั่นเองครับ

ท่านประธานครับ อีกประเด็นหนึ่ง ผมเป็น สปช. จากภูมิภาคก็ได้คุ้นเคยกับท่านผู้นำทางศาสนา โดยเฉพาะท่านเจ้าคณะจังหวัดก็ดี เจ้าคณะอำเภอ พระสังฆาธิการ

๑๘๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สะแกวัลย์ ๙๑/๒

ท่านก็ฝากเป็นข้อกังวล ข้อวิตกประการหนึ่งซึ่งผมเคยได้อภิปรายมาครั้งหนึ่งแล้ว
ในที่ประชุมสภาแห่งนี้ ก็คือข้อมูลตัวเลข ซึ่งเมื่อสักครู่นี้ทางคณะอนุกรรมการก็ได้นำเสนอ
ไปแล้วก็คือว่าจำนวนวัดเพิ่มขึ้นแต่จำนวนพระสงฆ์ลดลง อย่างเช่น ปี ๒๕๕๖ ปี ๒๕๕๗
วัดเพิ่มขึ้น ๑,๖๐๐ กว่าวัด เรามีวัดทั้งหมด ๓๗,๐๐๐ วัด ประมาณนี้ เรามีพระสงฆ์
อยู่ประมาณ ๓๕๐,๐๐๐ รูป แล้วก็จะลดลงทุกปี ท่านก็เป็นห่วงว่าวัดวาอารามเดี๋ยวนี้
พัฒนากันใหญ่โต -----

- ๙๒/๑

มีแต่ศาสนวัตถุ โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ก็ไม่รู้จะไปขัดศรัทธาศาสนิกชนได้อย่างไร เขามาบริจาค เขามาทำบุญก็ต้องสร้างกัน แต่ว่าคนบวชน้อยลง เพราะฉะนั้นก็จะมีปัญหาตามมาอีก ผมเคยอยู่ในภูมิภาคก็เจอนะครับ ขโมยเข้าวัดลักลอบตัดเศียรพระอย่างนี้ ก็เดือดร้อนมาถึงฝ่ายทางเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ฝ่ายศาสนจักร เราจะทำอย่างไรตรงนี้ก็ฝากให้ คณะอนุกรรมการได้ช่วยกันพิจารณา ที่ว่าบวช ๕ วัน ๗ วันสี่ก ราชการเราบวชโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลา ๑๒๐ วัน แต่จริง ๆ ก็ขออนุญาตลาเกินแค่ ๑๐ วัน ๑๕ วัน แล้วก็สึก เป็นอย่างนี้ พระที่อยู่ตามวัดวาอารามต่าง ๆ ก็มีแต่พระที่มีอายุใส พระอายุมากอยู่กัน แล้วก็ขาดคนดูแลทั้งหลายทั้งปวงก็จะสร้างปัญหาให้กับทางฝ่ายเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ฝ่ายอาณาจักรด้วย ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ก็ฝากเป็นประเด็นที่ให้ฝ่ายของคณะอนุกรรมการได้พิจารณากัน ในรายละเอียดต่อไปด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ อีก ๕ ท่านถัดไป มีท่าน พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์
ท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ท่านคุณหม่อมอำพล จินดาวัฒน์ ท่านนรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา
แล้วก็ท่านศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ดิฉันขอเชิญท่าน พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ
มุกดาธนพงศ์ ค่ะ

พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ : กราบเรียนท่านประธานสภา
ปฏิรูปแห่งชาติที่เคารพ กระผม พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์ สมาชิกสภาปฏิรูป
แห่งชาติ จังหวัดมุกดาหาร ท่านประธานครับ คำสอนทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี
สอนให้ทุกคนคิดดี พูดดี ทำดี ถ้าหากว่าทุกคนปฏิบัติตนเคร่งครัดตามคำสอนศาสนา
ของตนแล้ว การอยู่ร่วมกันของมวลมนุษยชาติ จะมีความสุขและในโลกนี้จะไม่มีการ
ไม่มีอัยการ ไม่มีทนายความ ไม่มีศาล ไม่มีเรือนจำ เพราะคำสอนของศาสนาคือกฎหมาย
ครองโลก หรือที่เรียกว่า ธรรมค้ำจุนโลก แต่ว่ามีคนส่วนหนึ่งที่เกิดมาแล้วไม่ปฏิบัติตามหลัก
คำสอนของศาสนา จึงจำเป็นต้องมีการมีอัยการ มีทนายความ มีศาล มีเรือนจำ เพราะฉะนั้น
สิ่งที่คณะกรรมการได้จัดทำรายงานของคณะกรรมการในวาระปฏิรูปที่ ๓๖ ก็คือ
ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม ก็เป็นสิ่งที่ดี
มีประโยชน์มาก ๆ เลยนะครับ แต่จะเห็นได้ว่าในพุทธศาสนาตามที่ได้ศึกษามาอยู่ที่ประเทศจีน
เวียดนาม ญี่ปุ่น ก็มีพระพุทธศาสนา มีพระเหมือนกันกับประเทศไทย แต่ประเทศไทย

๑๘๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ฉัฎฐรดา ๙๒/๒

ไม่สามารถมีภรรยาได้ ญีปุ่น เวียดนาม จีนนะครับ โดยเฉพาะญีปุ่นผมก็เคยไปญีปุ่นก็ได้ มีพระญีปุ่นมีภรรยา ๒ คนถึง ๓ คน เป็นระดับรองพระสังฆราชของญีปุ่น อันนี้เรื่องจริงนะครับ สามารถร้องเพลงอะไรได้ เพราะฉะนั้นศาสนาพุทธเหมือนกันแต่ทำไมการปฏิบัติตนของพระสงฆ์ในโลกนี้ไม่เหมือนกัน แม้กระทั่งเครื่องแต่งกาย พระญีปุ่น เวียดนาม จีนใส่กางเกงสีเหลือง ใส่เสื้อสีเหลืองได้ แต่พระไทยนุ่งสบง จีวร ความแตกต่างมันก็เกิดขึ้นในทั่วโลก แต่หลักคำสอนเหมือนกันครับเท่าเทียมกันหมดเลย เพราะฉะนั้นผมจึงขอเสนอแนะให้คณะอนุกรรมการได้เสนอแนะไปยังกรมการศาสนาตั้งนี้ ก็คืออยากจะให้จัดทำตำราหลักคำสอนเบื้องต้นของศาสนาทุกศาสนาที่มีผู้นับถืออยู่ในประเทศไทยเท่าที่ทราบ ๖ ศาสนาด้วยกัน ก็คือ ๑. ศาสนาพุทธ ๒. คริสต์ ๓. อิสลาม ๔. พราหมณ์ ๕. ซิกข์ ๖. ฮินดู โดยตำราคำสอนศาสนาเบื้องต้นให้ทำในเล่มเดียวกันแล้วนำไปเผยแพร่และบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งของภาครัฐและเอกชน ยกตัวอย่างคำสอนของพุทธศาสนา ในเอกสารหรือตำราเท่าที่ผมได้เรียนรู้มามี ๒ ประเภท

ประเภทที่ ๑ ก็คือตำรามนต์พิธี อันนั้นก็จะเป็นคำสวด คำสวดการไหว้พระ รับศีล การอาราธนาเทศน์ การถวายสังฆทานต่าง ๆ บทสวดมนต์ เจริญพุทธมนต์ อันนี้เป็นอีกเล่มหนึ่ง ส่วนคำสอนที่ให้ญาติโยมและพระภิกษุสงฆ์ปฏิบัติเขาเรียกว่า หนังสือนวโกวาท มีทั้งศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ของพระภิกษุ แล้วก็จะมีคำสอนของญาติโยมของคฤหัสถ์ อยู่ในนั้นหมดเลยนะครบหลักปฏิบัติเบื้องต้น อันนี้ประมาณสัก ๕๐-๖๐ หน้า อันนี้ตำราของคำสอนของพุทธศาสนาในเบื้องต้น ไม่ใช่พระไตรปิฎกนะครับ พระไตรปิฎกมันเยอะมาก แต่ว่าคำสอนเบื้องต้นก็มีประมาณ ๕๐-๖๐ หน้านั่นเอง ศาสนาอื่นก็เช่นเดียวกันนะครับ ที่เป็นหัวใจของคำสอนก็ควรจะรวบรวม เพราะว่าประชาชนคนไทยที่อยู่ในประเทศไทย ต่างคนต่างนับถือศาสนาก็รู้แต่คำสอนของศาสนาตนเองที่นับถือเท่านั้น ส่วนศาสนาอื่นไม่รู้เลย อย่างผมนี้ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลามผมก็ไม่รู้ว่าสอนอย่างไร หลักธรรมคำสอนอย่างไรนะครับ ก็ไม่รู้เหมือนกัน

เรื่องที่ ๒ ก็คือการขออนุญาตสร้างวัด ในปัจจุบันทำไม่ถึงมีวัดร้างถึง ๕,๐๐๐ วัด สาเหตุที่มีวัดร้างมี ๒ ประเด็นนะครับ ๑. พระสงฆ์อยู่ไม่ได้ เนื่องจากญาติโยมขาดศรัทธา ไม่มีคนไปถวายภัตตาหารส่วนหนึ่งละครับพระอยู่ไม่ได้

ประเด็นที่ ๒ คือญาติโยมที่เป็นมคทายกวัดใหญ่กว่าพระ ควบคุมพระสอนพระทุกอย่างนะครับ ให้พระอยู่ในกฎกติกาของญาติโยม พระก็อยู่ไม่ได้เหมือนกัน

และอันสุดท้ายครับท่านประธาน การสร้างวัดที่เพิ่มขึ้น ญาติโยมมีศรัทธา กรมการศาสนาหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติก็ควรจะอนุญาตให้โดยเร็วด้วยนะครับ

และอันสุดท้ายก็คือการสร้างมัสยิดที่จังหวัดมุกดาหาร ที่ พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ พาดพิงไปว่าจังหวัดมุกดาหารมีการประท้วงไม่ให้สร้างมัสยิด ตอนนี้อย่างไรแล้วนะครับ กำลังก่อสร้างแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ก็ขอแจ้งให้ชาวมุกดาหารทราบด้วย แล้วก็ชาวไทยมุสลิมโปรดได้รับรู้ว่าชาวมุกดาหารไม่ได้ต่อต้านอย่างที่ได้พบเห็นนะครับ อันนี้กำลังก่อสร้างแต่ยังไม่แล้วเสร็จครับ กราบขอบคุณครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ค่ะ

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (กรรมาธิการ) : กราบเรียนท่านประธานครับ
ผม เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่จริงผมก็อยู่คณะกรรมาธิการเดียวกันนี้ละครับ แต่เพราะว่า

อยากจะเพิ่มเติมความคิดเห็นนิดหน่อยเพราะว่าได้ฟังมาแล้วโดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา อันนี้เป็นความจำเป็นรีบด่วนในการที่จะต้องปฏิรูปกิจการศาสนาก็คือจะต้องนำความรู้ เรื่องศาสนาเข้าไปอยู่ในโรงเรียนให้ได้ คำพูดเรามากจะได้ยินกันว่าความรู้คู่คุณธรรมนั้นก็ถูกต้อง แต่ว่าถ้าจะให้ดีต้องคุณธรรมนำความรู้ครับ ต้องคุณธรรมนำความรู้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่เป็นผู้ประศาสน์การเรื่องการศึกษาเป็นทางการ ให้ทั่วถึง อย่างถึงชาวบ้านนั้นท่านเคยตรัสว่าจะต้องมีการสอนศาสนาควบคู่กันไป ผมจำใจความคร่าว ๆ ได้ว่าการให้อักขระวิธีหาใช้การทำให้คนเป็นคนดีไม่ ด้วยการให้อักขระวิธีโดยไม่มีธรรมกำกับนั้นยิ่งเรียนมากรู้มากความรู้โดยส่วนเดียวนั้นก็ยิ่งทำให้คนโกงได้แนบเนียนมากขึ้นเท่านั้น อันนี้เป็นพระราชดำรัสของพระองค์ท่านในการที่เปิดให้คนมีการศึกษาจะต้องมีเรียนเรื่องศาสนาด้วย ท่านกรรมาธิการขออนุญาตเอ่ยนาม ท่านกอบกุล ได้พูดว่ายกตัวอย่างเรื่องการสอนศีล ๕ ผมเห็นด้วยครับ -----

การสอนศีล ๕ ในเชิงนั้นเขาเรียกว่าเป็นมหาศีล คือขยายความจากศีลให้กว้างขวางขึ้นไป แต่ผมคิดว่าการสอนศาสนาซึ่งควรจะต้องปฏิรูปนั้นก็คือนอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องให้ความเข้าใจด้วยครับ มีคำว่า เมื่อคนธรรมดาสามัญชนพยายามหาความรู้ เขาก็จะเป็นนักปราชญ์ แต่ถ้านักปราชญ์ชนพยายามหาความเข้าใจ เขาก็จะเป็นคนธรรมดาสามัญ คนธรรมดาสามัญ ๒ คนนี้ต่างกันแล้วนะครับ เวลานี้เรามีทั้งนักปราชญ์เต็มบ้านเต็มเมือง แต่ขาดความเข้าใจ โอนส์ไต้บ่บอกว่าจินตนาการสำคัญกว่าความรู้ แต่ผมคิดว่าความเข้าใจก็สำคัญกว่าความรู้ด้วย ยกตัวอย่างง่าย ๆ ความรู้เรื่องศีล ๕ ถ้าหากเราจะเข้าใจความหมายที่เป็นถ้อยคำ ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ เราก็จะทำให้เข้าใจหัวใจของศีลดียิ่งขึ้น เพราะว่าสะมาทิยามิ ก็คือสมาทานขณ้อมรับ เวระมะณี สิกขาปะทัง สิกขาก็คือศึกษา ปะทังก็คือบพ เวระมะณี คือการเว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตก่วง ฉะนั้นปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ ก็แปลว่า ข้าพเจ้าขณ้อมรับบพอันพึงศึกษาว่าด้วยการเว้นจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตก่วง ทุกข้อจะมีคำว่า เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ คือบพอันพึงศึกษา ตรงนี้เราไม่เคยทำการศึกษา เพราะฉะนั้นเราจึงไม่เข้าใจ ได้แต่ท่องศีลได้ แต่ว่าไม่เข้าใจ ฉะนั้นผมว่าเรื่องนี้จะควรจะต้องสอนให้เข้าใจ สอนให้คนมีความเข้าใจนะครับ วันที่ ๑ มิถุนายนนี้จะเป็นวันวิสาขบูชา ท่านอาจารย์พุทธทาสเคยบอกว่า วิสาขบูชาวันนี้ไม่ใช่ว่าพระองค์ประสูติ ตรัสรู้ นิพพาน ในวันเพ็ญเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ก็เชื่อกันไปเถิดครับ แต่ท่านบอกว่าถ้าจะเข้าใจให้เป็นวิทยาศาสตร์ ขณะที่พระพุทธองค์ตรัสรู้นั้นความเป็นพุทธะเกิดขึ้นครับ ก่อนหน้านั้นท่านเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แต่การที่ได้ตรัสรู้ความเป็นพุทธะคือผู้รู้เกิดขึ้น นี่คือการประสูติแล้ว และการที่ตรัสรู้นั้นก็คือตรัสรู้อะไร ตรัสรู้เรื่องความดับทุกข์คือนิพพาน เพราะฉะนั้นวาระของการประสูติ ตรัสรู้ นิพพานนั้นเกิดขึ้นในขณะเดียวกัน วาระเดียวกัน ไม่ใช่แค่วันเดียวกันเท่านั้น ผมว่าการสอนอย่างนี้เป็นวิทยาศาสตร์แล้วก็จะทำให้คนเข้าใจศาสนาว่าเป็นวิทยาศาสตร์ดียิ่งขึ้น ผมขอจบด้วยนิทานตลก ๆ ทางธรรมะว่า เวลานี้เรารู้เรื่องเดียวกัน แต่เราเข้าใจคนละเรื่อง คือพระนั่งบนธรรมาสน์เทศน์ เทศน์ เทศน์ แล้วก็เจอสีกานั่งสัพหงก พิงเสายอยู่ พระก็ถามสีกาว่าสีกา อวิชชา แปลว่าอะไร สีกางัวเงียบบอกว่า ไม่รู้ เจ้าคะ พระตอบว่า ถูกต้อง อวิชชาแปลว่า ไม่รู้ จบครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :

ขอบพระคุณค่ะ ต่ไปขอเชิญคุณหมออำพล จินดาวัฒน์นะค่ะ

๑๘๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

วาสนา ๙๔/๒

นายอำพล จินดาวัฒนะ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ที่เคารพ ผม อำพล จินดาวัฒนะ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ อวิชาคือไม่รู้ นะครับ เพราะฉะนั้น สิ่งที่น่าเสนอต่อไปนี้อาจจะมีวิชาอยู่ด้วยก็คือไม่รู้ ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ก็กราบเรียนชื่นชมที่ทางคณะกรรมการได้นำเสนอเรื่องนี้ นะครับ ผมขออนุญาตกราบเรียน เพียง ๒-๓ ประเด็น เพื่อจะใช้เวลาไม่มากนักนะครับ

เรียนว่าผมได้อ่านศึกษาเรื่องสภาพปัญหาที่ท่านได้วิเคราะห์ไว้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องพูดถึงปัญหาความไม่เข้มแข็งขององค์กรศาสนา ปัญหาบุคลากร ปัญหาเรื่องขาดหลักธรรมมาใช้ในชีวิต ผมมีทัศนคติว่าถ้าเราไปพุดมอแต่ประเด็นเรื่องความเข้มแข็งขององค์กร มันน่าจะยังไม่มองเลยไปถึงระบบใหม่ครับ อยากจะให้ท่านได้กรุณามองว่า มันน่าจะมองที่ระบบที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เพราะมันจะมองแค่องค์กรคงจะแคบไปหรือไม่ ศาสนาจริง ๆ แล้วหมายถึงการที่จะต้องสัมพันธ์แนบราบครับ ไม่ใช่แนวตั้ง ศาสนาโดยเฉพาะ จะเห็นชัดเจนพุทธศาสนาพยายามจะสร้างสังคมแนบราบ สังคมปัญญา ไม่ใช่สังคมอวิชา ---

- ๙๕/๑

แต่เพื่อยุติศาสนาในสังคมไทยเรานี้จะถูกรอบราชการ และกรอบการปกครองประเทศ ทำให้เกิดเป็นระบบแนวตั้งครับ เหมือนกับระบบศาสนากลายเป็นระบบราชการ ผมคิดว่า ตรงนี้ฝากกราบเรียนท่านคณะกรรมการว่าท่านจะได้พิจารณาเรื่องเหล่านี้หรือไม่ แล้วก็ ถ้าเกิดการวิเคราะห์ปัญหาเป็นเพียงแค่มองที่องค์กรไม่มองที่ระบบโครงสร้างอำนาจอาจจะ ทำให้เราค้นพบประเด็นการปฏิรูปที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครับ

ประเด็นที่ ๒ เรื่องบุคลากรทางศาสนาก็ไปลงที่ตัวบุคลากรไม่ว่าเป็นนักบวช หรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่ที่จริงแล้วเป็นเรื่องระบบหรือเปล่าครับ ระบบทำให้เกิดสภาพอย่างนี้หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ เรื่องขาดนำหลักธรรมมาใช้ ถ้าพูดแบบนี้ก็เหมือนว่าไม่ผิด ถูกนะครับ ตรงไปตรงมา แต่ผมคิดว่าประเด็นใหญ่ที่ต้องคิดคู่กัน คือจะต้องมอง เรื่องลัทธิบริโภคนิยมหรือเปล่าว่า ลัทธิบริโภคนิยมที่ข้ามโลกทั้งโลกมันจะเป็นสิ่งที่ต้องปะทะ กับหลักศาสนาหรือการพัฒนาของศาสนา ถ้าเรามองถึงอย่างนั้นเราคงจะไม่เรียกร้องเพียงแค่ว่าขาดหลักธรรมในการใช้ในชีวิตแล้วก็ไปส่งเสริมการศึกษาเท่านั้น ซึ่งก็คงจะมองไม่ทะลุ ไปถึงเรื่องของการที่จะไปทำให้หลักศาสนาทำหน้าที่ในด้านตรงกันข้ามกับการลด การส่งเสริมการบริโภคนิยมหรือไม่ครับ ผมขออนุญาตกราบเรียนเป็นประเด็นที่ ๑ จากตรงนั้นก็มาสู่สิ่งที่ท่านได้คิดกรอบความคิดรวบยอดอยู่ในหน้า ๖ นะครับ ผมดูแล้ว กรอบความคิดรวบยอดนี้เมื่อเราวิเคราะห์ปัญหาไว้แบบนั้น วัตถุประสงค์ที่อยู่ในหน้า ๔ ก็จะออกมาลักษณะที่ก็แก้ปัญหานั้น ผมคิดว่าไม่แน่ใจว่าสิ่งที่คิดแบบนี้แล้วรวมทั้งไปอยู่ในกรอบความคิดในหน้า ๖ นี้ มันจะเป็นจุดปฏิรูปจริงหรือไม่ หรือมันเป็นเพียงแค่แผนพัฒนา ซึ่งไม่ไปสู่การปฏิรูปที่มีจุดคานงัดไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงปฏิรูปนะครับ ผมได้พยายามอ่าน ในเรื่องกรอบความคิดเรื่องวิสัยทัศน์ เรื่องยุทธศาสตร์ กราบเรียนด้วยความเคารพว่าผมยังมีความรู้สึกว่ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของการเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทั่ว ๆ ไป มันยังไม่เห็นคานงัด เรื่องการปฏิรูปใดเลยที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันศาสนา เพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคมครับ ด้วยความเคารพจริง ๆ ผมคิดว่าจะต้องมองประเด็น เรื่องระบบที่ผมกราบเรียนหรือเปล่าว่าระบบการดูแลระบบศาสนาได้กลายเป็นระบบแนวตั้ง ไม่ได้เป็นระบบที่สัมพันธ์กับชีวิตของประชาชน ของชุมชน ของสังคม กลายเป็นเรื่องระบบ ที่ไปสัมพันธ์กับข้างบนนะครับ แล้วก็ปกครองกันแบบบนลงล่าง อันนั้นหรือเปล่าครับ

จะต้องมาวิเคราะห์ว่าจะต้องมีการมองระบบใหม่เพื่อจะเสนอประเด็นปฏิรูปที่ชัดเจนหรือไม่ เพื่อไปอิงอยู่กับประชาชน ชุมชน และสังคม

อีกประเด็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เขียน อย่างที่ผมเรียนว่าเป็นประเด็น เรื่องการพัฒนาอาจจะต้องมองในประเด็นเรื่องพาณิชย์หรือเปล่าครับ พาณิชย์มันก็มาจาก บริโศคนิยมซึ่งเป็นลัทธิ ซึ่งก็เข้ามาคุกคามศาสนา ในขณะที่เดียวกันศาสนาถ้าดูให้ดีมันก็จะ เป็นตัวที่จะไปถ่วงดุลกับบริโศคนิยมก็คือพาณิชย์ ซึ่งขณะนี้การพาณิชย์ได้เข้าไปครอบงำ ในเรื่องของศาสนาในทุก ๆ ศาสนา และในทุกมิติ ในทุกระดับ ตรงนี้เป็นจุดคานงัดในการปฏิรูป หรือไม่ แล้วก็จะเสนอประเด็นการปฏิรูปเพื่อจะแก้ปัญหาอะไรบ้างหรือไม่ เพื่อจะให้เกิดคานงัด ในการปฏิรูปที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ข้อเสนอที่จะเป็นการพัฒนาทั่ว ๆ ไป ก็ขออนุญาตกราบเรียนด้วยความเคารพครับ ขอบพระคุณท่านประธานครับ

นางสาวทัศนีย์ บุญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณคะคุณหมอคะ ต่อไปขอเชิญท่านวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา ค่ะ

นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม วรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผมเห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะอนุกรรมาธิการ ปฏิรูปกิจการศาสนา เพราะว่าศาสนาเป็นความมั่นคงของชาติ ประเทศชาติที่ไม่มีศาสนา หรือคนในชาติไม่มีศาสนาก็จะเกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย มีคนคดโกง มีโจรผู้ร้ายนะครับ คนไม่อยู่ในศีลธรรม สำหรับประเทศไทย พระสงฆ์ในหมู่ของผู้นับถือพระพุทธศาสนา พระสงฆ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจะสืบทอดพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน แต่พระสงฆ์ที่ว่ามีทั้งดี และไม่ดี ส่วนใหญ่จะดีครับ ผมก็ยังกราบไหว้แล้วผมเองก็เคยบวชพระมาก่อน -----

ฉะนั้นจึงเข้าใจสังคมพระดี ที่นี้พระสงฆ์ที่ไม่ดี มีตัวอย่างให้เห็นแล้วครับ อินเดีย เนปาล เป็นแหล่งกำเนิดของพุทธศาสนา เราเรียกว่า แดนพุทธภูมิ ทุกวันนี้ไม่เหลือ เหลือแต่เศษซากเจดีย์ เพราะอะไร เพราะพระสงฆ์ปฏิบัตินอกกลุ่มนอกรทาง ปฏิบัติเพี้ยนไปจากหลักธรรมที่พระพุทธเจ้า เคยสอนไว้ พระเทพโพธิวิเทศที่ผมต้องขอเอ่ยนามท่าน ผมเป็นลูกศิษย์ของท่าน ท่านเป็น หัวหน้าคณะธรรมทูตอินเดีย เนปาล ท่านพยายามจะนำพระพุทธศาสนากลับไปคืนที่นั่น ไปปลุกต้นพระพุทธศาสนาในฮ่องกง พระสงฆ์ที่นั่นยากลำบากมากนะครับ ตอนบิณฑบาต คนที่ไม่เข้าใจถ่มน้ำลายใส่บาตร ซึ่งพระสงฆ์เหล่านี้ก็เพียรที่จะเสริมสร้างพระพุทธศาสนา ให้ดีขึ้น ซึ่งผมได้มาเปรียบเทียบกับพระที่อยู่ในประเทศไทยซึ่งอยู่สุขสบายกว่าพระที่นั่นมาก นอกจากพระเทพโพธิวิเทศแล้ว อีกรูปหนึ่งที่ผมก็เคารพมากนั่นคือหลวงพ่อกุณ ท่านเพิ่ง มรณภาพไป ถ้าท่านเป็นพระที่คนนับถือเยอะเขาจะเรียก ละสังขาร ไปดูสิครับตอนนี้ คนยังกราบไหว้กันเต็มไปหมด หลวงพ่อกุณเป็นพระผู้ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการไม่สะสม ท่านละสังขารแล้วยังบริจาคร่างกายไปเป็นอาจารย์ใหญ่ให้กับโรงเรียนแพทย์ เพราะอะไรครับ ท่านบอกอย่างนี้ครับ ขออนุญาตอ่านเป็นพินัยกรรมที่ท่านเขียนไว้ เมื่อกุตายแล้ว กุกลัว ศพของกูนี่แหละจะเป็นภาระยุ่งยากของลูกหลาน จะเกิดความสับสนวุ่นวาย เพราะคนที่มาหากุฝากตัวเป็นศิษย์มีมากมายหลายประเภท มีทั้งดี ทั้งเลว ละโมบโลภมาก แสวงหาผลประโยชน์ต่าง ๆ นานา ไม่กลัวบาปกลัวกรรม หลวงพ่อกุณพูดอย่างนี้แสดงว่าคนที่โลก ต้องระวังบาป ระวังกรรม ผมก็มาดูนี่นะครับ มีพระอีกจำพวกหนึ่ง นี่พวกพระโลภชอบสะสม แล้วก็มาเสี้ยมด้วย เสี้ยมให้พระทั่วประเทศซึ่งเป็นพระดี ๆ เข้าใจสภาพปฏิรูปแห่งชาตินี้ผิด ไปเขียนในเฟซบุ๊ก (Facebook) นี่นะครับ ผมว่ามูสา ผิดศีลข้อ ๔ ผมถือศีล ๕ ข้อแพ้นะครับ ผมพูดไม่มูसानะครับ พูดว่าอย่างไรครับ พูดว่าเราจะไปเก็บภาษีพระ ไปเก็บอย่างไรครับ ก็แค่เป็นข้อเสนอตั้งข้อสังเกตว่าทำไมพระนี้ พระพุทธเจ้าออกจากวัง ชี้อ้อออกมาไปบวช ทั่วทุกอย่าง แต่พระยุคนี้กลับสะสมครับท่านประธาน ตรงข้ามพระพุทธเจ้าแล้วบอกเป็นศิษย์ ตถาคตได้อย่างไรครับ นี่ก็มูสาอีกครับ พระเหล่านี้ พอบอกว่าจะเก็บภาษีพระแล้วเดือดร้อน ทำให้ผมรู้ข้อเท็จจริงประการหนึ่งครับ ผมก็เกิดดวงตาเห็นธรรมขึ้นมาครับว่าพระมีรายได้ เกิน ๒๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ไม่อย่างนั้นก็คงไม่เดือดร้อน ไปเดือดร้อนทำไมครับ ถ้าเกิด ข้อเสนอนี้เป็นจริง และท่านลองคิดดูครับท่านประธาน คนที่ทำบุญ ถ้าจบปริญญาตรี เดือน ๑๕,๐๐๐ บาทเอง ถ้ากรรมกรหรือผู้ใช้แรง ๙,๐๐๐ บาท ต่อเดือนรายได้ก็น้อยกว่าพระ

๑๙๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เสาวลักษณ์ ๙๖/๒

แล้วยังเอาเงินไปทำบุญ ไปดูหลวงพ่อกุณครับ ท่านละสังขารแล้วท่านยังสอนเรื่องเหล่านี้ให้คนหลัง ๆ นี้ดู ผมอยากให้พระที่ไม่เข้าใจธรรมะไปดูหลวงพ่อกุณ ตอนท่านอยู่บริจาคเงินท่านท่านหยิบนิดเดียว ที่เหลือคินญาติโยม ท่านมีเงิน ท่านก็ให้ลูกหลานไปเรียนหนังสือ ตั้งโรงเรียน ทำอะไร ท่านไม่เคยเก็บไว้เลย วันนี้ท่านไม่มีเงินเหลือแม้กระทั่งร่างกายของท่านพระที่คิดสะสมนี้ควรจะถูกปฏิรูปมากที่สุดเพราะเป็นตัวที่ทำให้ศาสนานี้เสื่อมสิ่งที่คณะอนุกรรมการศึกษามาจะไม่เกิดผล ถ้าไม่จัดการกับพระสงฆ์เหล่านี้ครับ
ขอบพระคุณครับ

นางสาวทัศนาศา บัญทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) :
ขอบพระคุณมากค่ะ ต่อไปขอเชิญท่านศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ค่ะ

- ๙๗/๑

๑๙๒

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๙๗/๑

นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผมวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ สิ่งที่ผมอยากจะพูดวันนี้ก็คือเรื่องทีปฏิรูปที่มันจะยั่งยืนมันต้องเป็นกฎหมาย เราเสนออะไรไปไม่เป็นกฎหมายมันก็ขึ้นหิ้ง ผมว่าทุกศาสนาล้วนแต่เน้นเรื่องสันติสุข เพราะฉะนั้นผมอยากฝากกรรมการว่าจะทำอย่างไรให้คนนับถือศาสนาต่างกันไม่ให้มีปัญหาทะเลาะกัน สาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้คนทะเลาะกัน คือการเลือกปฏิบัติ เพราะฉะนั้นการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งศาสนาควรเขียนชัดเลยว่ากระทำไม่ได้ มันต้องมีกฎหมายมารองรับ เพราะรัฐธรรมนูญรองรับแต่เฉพาะกฎหมายที่เลือกปฏิบัติ แต่การกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ เช่น การดูถูกศาสนาอื่น อันนี้ก็เป็นการเลือกปฏิบัติ การไม่ให้ศาสนาอื่นประกอบกิจการทางศาสนาของเขา อันนี้ก็เลือกปฏิบัติ การไม่ให้ศาสนาอื่นตั้งโบสถ์ ตั้งวัด ตั้งมัสยิด อันนี้ก็เลือกปฏิบัติ กฎหมายต้องลงมารองรับให้ชัดเจนว่ากระทำไม่ได้นะ ถ้าฝ่าฝืน ฝ่าฝืนต้องมีคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติ ใครฝ่าฝืนร้อง ร้องปุ๊บก็สั่งได้ว่าอย่างนี้เลือกปฏิบัติ ห้ามกระทำ ถ้าคุณยังกระทำคนที่ถูกเลือกปฏิบัติก็สามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ แล้วเราอาจจะให้ค่าเสียหายเป็นการเชิงลงโทษ เหมือนกับของคนที่การก็ได้ ของคนที่การถ้าเลือกปฏิบัติฟ้องเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษสามารถให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ไม่เกิน ๔ เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง อันนี้ก็จะทำให้คนที่นับถือศาสนาที่ต่างกันไม่มาเลือกปฏิบัติต่อกัน ไม่ว่าจะด้วยการดูถูกเหยียดหยามศาสนาอื่น ไม่ว่าจะพยายามไม่ให้เขาปฏิบัติกิจหรือไม่ว่าด้วยอะไรทั้งนั้น อันนี้ก็อยู่ที่ศาลละที่จะมองว่าอย่างนี้เลือกปฏิบัติคุณทำไม่ได้ แน่นนอนครับ นอกจากนั้นต้องป้องกันครับ การป้องกันก็เหมือนหลายท่านที่พูดมา คือคนไทยต้องเรียนรู้ทุกศาสนา เราอาจจะทำเป็นหนังสือที่ให้แต่ละศาสนาทำเป็นหนังสือเรียนที่จะให้คนอ่าน แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นการบังคับ เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาได้ ถ้าท่านประธานไปเปิดดูหนังสือในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในยุโรปที่สอนวิชาสังคมเขาจะให้ความรู้คนของเขา มีความรู้พื้นฐานในทุกศาสนา ในทุกกลุ่มเป้าหมาย เพราะคนเราถ้าเข้าใจกันแล้วก็จะหลีกเลี่ยงการเลือกปฏิบัติ เมื่อไม่เลือกปฏิบัติมันก็จะไม่นำมาซึ่งการทะเลาะวิวาท ศาสนาจึงนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางเหมือนกัน คือสันติสุขครับท่านประธาน

ที่นี้ผมกลับมาที่ศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธทุกวันนี้แม้ในทางพระพุทธศาสนาเราให้สตรีบวชได้เป็นภิกษุณี แต่ในประเทศไทยเราก็บอกไม่สามารถที่จะบวชผ่านเถรวาทหรือ

๑๙๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

สิริพร ๙๗/๒

มหรานิกายหรืออะไร ถ้าผิดผมก็ขออภัยครับ พอดีผมนับถือคริสต์ ทีนี้ท่านประธานลองคิดดู ในเมื่อภิกษุณีโดยหลักก็บวชได้ ทีนี้ไม่ให้บวชก็เลยต้องไปบวชที่ศรีลังกา แล้วก็เริ่มเข้ามา ขยายให้มีการบวชเป็นภิกษุณี ตอนนี้กำลังแพร่หลายที่อีสาน ที่ภาคเหนือ แล้วภิกษุณีหลายท่าน ประพฤติเป็นที่เคารพของคนในชุมชน ผมไปทางภาคเหนือก็เป็นที่ยอมรับกันเยอะ แล้วต่อไปถ้าเกิดแพร่หลายแล้วคนไปแต่งกายเลียนแบบภิกษุณีจะผิดกฎหมายไทยหรือเปล่า เลียนแบบสงฆ์หรือเปล่า อันนี้ผมก็ฝากไว้นะครับ

- ๙๘/๑

กลับมาเรื่องคนพิการเล็กน้อยนะครับท่านประธาน คนพิการก็ห้ามบวชครับ ท่านประธาน ตาบอดแบบผมหรือพิการทางการเคลื่อนไหวก็ยังบวชได้โดยพระอุปัชฌาย์ ต้องไปปลงอาบัติ ซึ่งผมก็ดีใจที่พระอุปัชฌาย์หลายท่านก็ยินดีที่จะบวชให้คนพิการ โดยเฉพาะวัดสวนแก้วยินดีมาก แล้วก็ยินดีไปปลงอาบัติแล้วก็จบ แต่ที่ยังบวชไม่ได้เลยครับ ท่านประธานคือคนหูหนวก เพราะหาว่าสวดไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่การสวดของคนหูหนวกเขาก็สวดด้วยภาษามือ เพราะฉะนั้นมันก็มีในเรื่องเหล่านี้อยู่เหมือนกันว่าคนในบางกลุ่มก็ยังถูกจำกัดสิทธิในเรื่องเหล่านี้ ผมก็ฝากคณะกรรมการไปช่วยพิจารณาดูว่ามันมีช่องทางไหนที่พอจะไปได้ดี ผมกลัวว่าต่อไปไปเป็นภิกษุณีมาจากศรีลังกาแล้วคนหูหนวกก็บวชได้แต่ผู้หญิงกลับข้างกับเมืองไทย คนอื่นบวชได้แต่ผู้ชาย คนหูหนวกก็เลยบวชได้แต่ผู้หญิงก็เลยกลัวว่ามันจะสับสนในอนาคตก็ฝากกรรมการไว้ด้วย ขอขอบคุณท่านประธานมากครับ

นางสาวทัศนาศา บุษทอง (รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง) : ขอขอบคุณมากค่ะ และ ๓ ท่านสุดท้ายก็คือท่านรองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ ท่านรองศาสตราจารย์ดอกเตอร์สืบพงศ์ ธรรมชาติ แล้วก็ท่านศักดิ์ ศรีวิริยะไพบูลย์ ขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์ดอกเตอร์สุชาติ นวกวงษ์ ค่ะ

รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์ : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผมสุชาติ นวกวงษ์ กราบเรียนท่านประธานกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และการศาสนา ผมขอขอบคุณที่ได้ทำเรื่องของการศาสนาเข้าไปส่วนหนึ่งของการปฏิรูปนะครับ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ศาสนาเข้มแข็งเป็นสถาบันหลักในสังคม ท่านก็ได้เสนอวิธีการต่าง ๆ ไว้หลายเรื่อง เสร็จแล้วท่านได้แจ้งว่ามีปัญหาต่าง ๆ ๕ ข้อด้วยกัน

ข้อที่ ๑ นั้นก็มีบุคลากรเป็นเรื่องหลัก คำว่า บุคลากร ในที่นี้ผมหมายความว่าบุคคลที่จะเข้าสู่วงการศาสนา ไม่ว่าจะเป็นนักบวชหรือว่าผู้นับถือศาสนานะครับ แต่อย่างไรก็ตามนะครับท่านประธาน ผมมีความเห็น ๓ เรื่องในการที่จะทำให้ศาสนาเข้มแข็งเป็นสถาบันหลักในสังคมนะครับ

อันที่ ๑ คือเราต้องเข้าใจ คำว่า เข้าใจ ผมยกตัวอย่างนะครับ ศาสนาพุทธ บอกว่าเป็นศาสนาที่เป็นวิถีชีวิตของชาวไทย พ่อแม่อยากให้ลูกบวช อยากให้ลูกเรียน แต่ความจริงแล้วลูกยังไม่เข้าใจว่าให้บวชทำไม พ่อแม่พาลูกเข้าวัดไปทำบุญลูกก็ยังไม่รู้จะไปทำไม เวลาตายไปก็ไปตั้งสวดศพที่วัดก็ยังไม่รู้จะไปนั่งฟังพระสวดเรื่องอะไร อันนี้แปลว่า

๑๙๕

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

เปมิศา ๙๘/๒

ยังไม่เข้าใจต้องทำให้เกิดความเข้าใจ แต่ว่าจะทำอะไรให้เข้าใจครับ อันนี้เป็นโจทย์ทำอย่างไรให้ศาสนิกชนเข้าใจ โดยเฉพาะชาวพุทธ

ข้อ ๒ ท่านประธานครับ ต้องเข้าถึง เข้าถึงอย่างไรครับ ศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ทุกศาสนาทำให้คนเป็นคนดี แล้วก็วิธีการปฏิบัติของแต่ละศาสนาก็แตกต่างกัน ศาสนาพุทธมีวันโกน วันพระ ซึ่งก็ไม่ค่อยตรงกับวันอาทิตย์หรือครับ เพราะฉะนั้นคนที่เป็นศาสนิกชนที่เป็นพุทธก็จะเข้าวัดน้อยเพราะว่ามันไม่ตรงกับวันเสาร์ วันอาทิตย์ วันธรรมดาก็ไปไม่ได้ขาดการทำงานเขาไปออก ศาสนาคริสต์ก็มีโบสถ์เป็นจุดรวมวันอาทิตย์ก็ไปวัดกัน ศาสนาอิสลามก็มีมัสยิดเป็นศูนย์รวม วันหนึ่งต้องละหมาดหลายครั้ง อันนี้เป็นความแตกต่างในเชิงความเชื่อก็น่าจะเป็นเรื่องดีนะครับ

- ๙๙/๑

แต่อย่างไรก็ตามใครทำอะไรก็ตามอย่างนั้น ต้องทำให้คนที่เป็นศาสนิกชนเข้าถึงแก่นแท้ของศาสนาให้ได้ แต่จะทำอย่างไรนะครับ อันนี้ผมก็คิดไม่ออก ต้องให้คณะกรรมการมาช่วยคิด ท่านบอกว่าวิธีที่ ๓ ต้องมีการปฏิรูป การปฏิรูปท่านเสนอมา ๔-๕ วิธี ท่านเสนอเรื่องของการพัฒนาบุคลากร ก็เห็นด้วยครับ ท่านเสนอเรื่องของเทคโนโลยีในการช่วยให้ศาสนาเข้าถึงประชาชน อันนี้ก็ไม่ขัดแย้งนะครับ ในคำสอนของศาสนาพุทธนี้ก็มีพระดี ๆ ที่สอนหนังสือ สอนคำสอนในศาสนา ในทางที่วิ เช่น พระเทพวิสุทธกวี ท่านพระ ว. วชิรเมธี ท่านประยุทธ์ ปยุตโต แต่ก็มีพระอื่น ๆ อีกนะครับ เช่น พระยันตระ พระเถรค้ำอย่างนี้ ก็ไม่รู้ว่า ๒ เรื่องนี้ชาวบ้านจะเชื่อใครนะครับ แต่ส่วนใหญ่แล้วมีแนวโน้มที่จะไปทางพระเถรค้ำมากกว่า เพราะฉะนั้นอันนี้ก็คงต้องปฏิรูปหรือจะพัฒนาก็ได้ครับ เพราะฉะนั้นในส่วนของผมนี้ ผมเห็นว่าเรื่องของวัดเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นวัดพุทธศาสนา วัดคริสต์ หรือมัสยิด เราต้องให้คนเข้าใจ เข้าถึงแล้วก็ร่วมกันปฏิรูปแนวความคิด ผมอยากให้เห็นไปถึงเรื่องวัด เช่น บางวัดก็บอกให้ประชาชนที่ไปศรัทธาเลื่อมใสบอกว่าเห็นพระพุทธเจ้าอยู่บนเจดีย์ ในเวลากลางวัน อันนี้ผมก็ไม่รู้ว่างมงายหรือเปล่า เห็นบางวัดก็บอกว่ามาเอาหอยที่นี้ ที่นี้ให้หอยแก่ชาวบ้านก็หลงเชื่อ บางวัดก็ปลุกเสก วางคาถาอาคม สักยันต์ตามร่างกาย ทำให้คนเชื่อมั่นว่าสามารถที่จะทนลูกปืนได้ เหล่านี้เป็นต้น ต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ความเชื่อทางเรื่องศาสนา ลดน้อยลงไป ดังนั้นผมจึงคิดว่าถ้าเราจะทำให้ศาสนาเข้มแข็งนี้ ต้องทำให้เข้าใจ ต้องเข้าถึง แล้วก็ปฏิรูปอย่างที่เรียนนี้นะครับ กราบเรียนด้วยความเคารพครับท่านประธานครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี นายเทียนฉาย กีระนันทน์ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้กลับมาขึ้นบัลลังก์ เพื่อดำเนินการประชุมต่อไป)

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอบคุณครับ
เชิญรองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ ครับ

รองศาสตราจารย์สีบพงศ์ ธรรมชาติ : เรียนท่านประธาน ผม สีบพงศ์ ธรรมชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ๒๑๖ จากจังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๑ มิถุนายนนี้ เป็นวันวิสาขบูชา ประเทศไทยของเราได้จัดวันวิสาขบูชาใหญ่ จัดวิสาขบูชาโลก และได้ชื่อว่า ประเทศไทยคือศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา นั่นคือสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่งครับ จริงเหมือนกับสมาชิกท่านหนึ่งพูดเมื่อสักครู่ว่าขณะนี้ในประเทศไทยอินเดียซึ่งเป็นแดนประสูติของพระพุทธเจ้า และเป็นดินแดนพระพุทธเจ้าทรงเสด็จไปเทศนาสั่งสอนมากมายหลายแห่ง

๑๙๗

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

คั่นสนีย์ ๙๙/๒

แต่ขณะนี้ถามว่ามีวัดที่เป็นแบบอินเดียเหลือบ้างไหม ไม่มีแล้วครับ นาลันทาที่ยิ่งใหญ่ เป็นมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนาเรียบ เหลือแต่ซาก ขณะนี้พี่น้องชาวไทยไปเปิดศักราช พุทธศาสนาในอินเดีย ไปสร้างวัดไว้หลายวัด นี่เป็นสิ่งที่ดีงามที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเรื่องศาสนา จึงเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาซิกข์ และลัทธิความเชื่ออื่น ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ต้องดูแลเอาใจใส่ ถ้าปล่อยปละละเลยโดยไม่เอาใจใส่ ไม่ถ่ายทอด ไม่ขยายต่อไป สังคมก็จะลำบาก ไม่มีอะไร ยึดเหนี่ยว ทุกศาสนามีความสำคัญทั้งหมดนะครับ เพราะศาสนาคือคำสอน คำแนะนำ เพื่อให้คนเป็นคนดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องเอาใจใส่ เพราะฉะนั้น ที่คณะกรรมการการศึกษาซึ่งอยู่ในคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา ได้ทำมานี้เป็นเอกสารที่ทำให้เราได้เห็นช่องทาง -----

โดยเฉพาะแผ่นสุดท้ายซึ่งประเด็นการปฏิรูป ถ้าดูแล้วก็เน้นที่บุคคลนะครับว่าบุคคลในศาสนาแต่ละศาสนานั้นต้องช่วยกันดูแลศาสนาที่ตนนับถือ มาทางพุทธศาสนาซึ่งผมค่อนข้างจะใกล้ชิด เพราะเป็นชายสองโบสถ์ดังที่กล่าวแล้วนะครับ ไปอินเดีย ๓ ครั้ง ศรีลังกา ๒ ครั้ง ก็เลยค่อนข้างจะใกล้ชิดเรื่องพุทธศาสนา ก็มองเห็นถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของพุทธศาสนาว่าเมื่อก่อนสมัยเด็ก ๆ เมื่อเข้าไปหาพระคุณเจ้า กราบพระคุณเจ้าด้วยความอบอุ่นใจ สบายใจ แต่ว่าขณะนี้เมื่อเห็นพระคุณเจ้าบางรูป บางกลุ่ม จะยกมือพนมไหว้ก็ไม่แน่ใจเสียแล้วครับ แต่ก็ต้องยกมือไหว้เพราะไหว้ผ้ากาสาพัสตร์ คือไหว้ผ้าเหลือง ซึ่งเป็นผ้าของพระพุทธเจ้านั่นคือเรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนั้น เพราะฉะนั้นบุคลากรทางศาสนาซึ่งวันก่อนมีกรรมการชุดหนึ่งซึ่งได้เสนอไปยังรัฐบาลแล้วว่าควรจะต้องปฏิรูปในส่วนพุทธศาสนา ผมว่าเราต้องดูแลแล้วครับ แต่ในการปฏิรูปเกี่ยวกับกฎหมายของสงฆ์นั้นต้องให้พระคุณเจ้าท่านดูแลนะครับ หรือแม้แต่เรื่องในวัดที่มีอยู่ ที่เกิดปัญหาขณะนี้ก็ต้องให้พระคุณเจ้าท่านได้ดูแลโดยพวกเราเข้าไปมีส่วนร่วม เพราะฉะนั้นบุคลากรทางศาสนาที่ควรจะไปดูแลอีกส่วนหนึ่งก็คือผู้ที่เข้าไปอยู่ในวัดทั้งอุบาสกอุบาสิกา ที่เข้าไปแล้วเหมือนกับที่บางท่านบอกเมื่อครู่ว่าเข้าไปเพื่อผลประโยชน์ของตนและผลประโยชน์พวก เข้าลักษณะที่โบราณบอกว่าชายสามโบสถ์นั้นคบไม่ได้ ก็หมายถึงว่าบวช ๓ ครั้ง นั่นก็คือมีเล่ห์เหลี่ยมในการที่จะเอาผลประโยชน์เพื่อตัวเอง อันนั้นส่วนหนึ่งนะครับ

ในเรื่องของการศึกษาพุทธศาสนาก็ควรจะได้มีการดำเนินการให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะมีพี่น้องประชาชนได้ยื่นหนังสือและขอให้บรรจจุวิชาพระพุทธศาสนาในการเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษารวมทั้งมหาวิทยาลัยด้วยให้มากขึ้น และให้พระคุณเจ้าได้เข้าไปมีส่วนในการเรียนการสอนด้วย นั่นเป็นส่วนหนึ่ง ผมได้ไปที่มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ได้เห็นพี่น้องอุบาสกอุบาสิกาสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้จำนวนไม่น้อย แล้วก็มีพระคุณเจ้าทั้งระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ทราบว่าประมาณ ๒๔๐๐ ก็เป็นนิมิตหมายอันดีว่าพี่น้องเราได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา

อีกประการหนึ่งในเรื่องของการดำเนินการศึกษาทางสื่อ ซึ่งทางกรมการศาสนาได้เสนอไว้ก็เป็นเรื่องสำคัญ พระคุณเจ้าหลายรูปที่มีความสามารถสูง ผมว่าตรงนี้ละครับ

๑๙๙

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ศิริรัตน์ ๑๐๐/๒

ให้ท่านได้มีโอกาสดอกทางสื่อเพื่อสั่งสอนหรือเผยแพร่พุทธศาสนามากขึ้น ทั้งนี้ทั้งนั้น รวมถึงศาสนาอื่น ๆ ด้วยครับ ขอบพระคุณมากครับท่านประธานครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ
เชิญคุณศักดิ์ดา ศรีวิริยะไพบูลย์ ครับ

นายศักดิ์ดา ศรีวิริยะไพบูลย์ : กราบเรียนท่านประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ
กระผม นายศักดิ์ดา ศรีวิริยะไพบูลย์ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติจากจังหวัดระนอง ก่อนอื่น
ต้องขอกราบขอบพระคุณกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและ
การศาสนา ของสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ได้นำเสนอในประเด็นนี้ขึ้นมา จริง ๆ แล้วผมก็ได้
อภิปรายในส่วนของกรรมการปฏิรูปในครั้งก่อนไปบางส่วนแล้ว จะเห็นได้ว่าวันนี้จริง ๆ แล้ว
เราจะได้เห็นปัญหาของพุทธศาสนาเป็นปัญหาที่ใหญ่ ผมเองได้พบกับหลาย ๆ ท่าน
พี่น้องประชาชนก็ได้มาฝากให้ผมมาพูดคุยกับผมว่าศักดิ์ดาเรื่องของพุทธศาสนาต้องทำให้ได้นะ
สิ่งที่เกิดขึ้นผมเข้าใจว่าทุกท่านที่อยู่ในที่นี้คงรับทราบ-----

- ๑๐๑/๑

ผมได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นถ้าหากเราไม่มีการดำเนินการ สิ่งที่เกิดขึ้นก็คือความเสื่อม พุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดถือ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวของจิตใจ ประเทศไทยเราถือว่าในเรื่องของพุทธศาสนาได้มีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคงมั่นคงอยู่ในศิลปวัฒนธรรม อยู่ในวิถีชีวิตของผู้คน หล่อหลอมอยู่ในสังคม ในเรื่องของความเป็นผู้มีน้ำใจอันดีงามและรักสันติ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราเห็นอยู่ และเป็นสิ่งที่เราภาคภูมิใจ แต่วันนี้พุทธศาสนาของเราเราถูกย่ำยี เราถูกเอาไปใช้เป็นผลประโยชน์ หาประโยชน์อันมหาศาล ผมจะยกตัวอย่างให้ทุกท่าน ได้ทราบสักนิดหนึ่งโดยผ่านท่านประธาน วันนี้มีวัดบางวัดเอาทัวร์ไปลงนะครับ ทัวร์จีนไปลงปรากฏว่าไกด์ทัวร์ได้รับค่าส่วนแบ่ง เป็นการหากินอย่างลักษณะเป็นเรื่องเป็นราวเลย นี่คือสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งหนึ่งที่น่าตระหนกและหนักใจอย่างยิ่ง ถ้าหากไม่มีการดำเนินการในเรื่องของการปฏิรูปก็คือว่า วันนี้มีการนำศาสนาไปใช้เป็นฐานของการเมือง อันนี้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอย่างยิ่ง หากใช้ประโยชน์ในส่วนตัวนี้แล้วไปสร้างเป็นฐานการเมืองนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นต่อไปคงประเมินความเสียหายไม่ได้เลย เนื่องจากเวลามีจำกัด ประเด็นหนึ่งที่ผมเป็นห่วงเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องของการใช้ความเชื่อไปทำมาหากิน โดยเฉพาะพวก คำนักรงองค์เจ้าไปหลอกลวงประชาชนมีจำนวนมากมาย สิ่งหนึ่งที่เป็นห่วงของผม แล้วก็ปรากฏว่าเราเองมีการไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งจริง ๆ ผมก็ได้ขอเสนอแก้ไขไปแล้ว บัญญัติรับรองเรื่องของพิธีกรรม ซึ่งตรงนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่เรา คงจะต้องระมัดระวังต้องช่วยกันดู ถ้าหากเราไปมีบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว การรับรอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมว่าแฉะแฉะนี่คงเกิดขึ้นเต็มบ้านเต็มเมือง สิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่ากรรมการ ปฏิรูปพุทธศาสนา วันนี้ผมว่าท่านคงรับภาระหนักนิดหนึ่ง คงจะต้องมองถึงปัญหาและ กำหนดรูปธรรมต่าง ๆ ที่จะไปดำเนินการ ไม่ว่าจะเรื่องของการแก้ไขกฎหมาย การปรับปรุงกฎหมาย สิ่งนี้มันจะทำให้พุทธศาสนาของเราเนี่ยมันคงสภาพอยู่คู่สังคมไทยเราไปได้ ถ้าหากว่า เราไม่ร่วมแรงร่วมใจกัน ไม่กล้าที่จะไปดำเนินการไปแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อย่างเป็นทางการ และอย่างจริงจัง ผมคิดว่าอนาคตของศาสนาผมว่าก็คงจะคงจะเหมือนกับจุดจบเหมือนกับ ที่หลายท่านได้พูดมา ในทั้งประเทศอินเดีย ประเทศเนปาลนะครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

นายเทียนฉาย กีระนันท์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : ขอขอบคุณนะครับ
ท่านสมาชิกที่ลงนามไว้ขออภิปรายหมดแล้วนะครับ ขอเรียนเชิญท่านประธานอนุกรรมการ ได้ตอบชี้แจงครับ

๒๐๑

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

ภาวดี ๑๐๑/๒

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ (กรรมธิการ) : กราบเรียนท่านประธานสภา
ปฏิรูปแห่งชาติและสมาชิกทุกท่านนะครับ ก็ขอขอบคุณในข้อเสนอแนะและความคิดเห็น
ถึงแม้ว่าจะมี ๑๓ ท่าน แต่ว่าหลายท่านก็ได้ฟังในการอภิปรายอยู่นะครับ ก็ผมรับข้อเสนอ
ที่ได้แนะนำในส่วนต่าง ๆ นะครับ -----

- ๑๐๒/๑

ยกตัวอย่างเช่นท่านทิวาได้เสนอแนะว่ายังไม่เห็นเรื่องโครงสร้างและระบบ ขณะนี้เราเสนอเฉพาะกรอบแนวคิดตามแนวทางการปฏิรูปนะครับ เราจะลงรายละเอียดแล้วก็จะทำให้ท่านได้เห็นภาพตรงนี้ชัดเจนขึ้น ส่วนเกี่ยวกับเรื่องคนปลอมเป็นพระ อันนี้ก็ไม่ใช่ว่ากังวลเฉพาะสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติหรอกครับ พระสงฆ์องค์เจ้าท่านก็ห่วงตรงนี้เหมือนกัน แล้วท่านก็มีข้อเสนอแนะให้ผมมาเหมือนกันว่าบัตรประจำตัวประชาชนของพระกับของฆราวาสทั่วไปเหมือนกันเลย แยกไม่ออกว่าเป็นพระหรือว่าเป็นฆราวาส ท่านก็อยากให้เห็นชัดเจนเหมือนกันว่าเป็นบัตรเฉพาะของพระโดยเฉพาะอย่างนี้เป็นต้นนะครับ

ข้อกังวลของท่านผู้ว่าฯ จำลองที่กังวลก็เหมือนกับที่เราได้หาข้อมูลมาก็คือว่าเกิดวัดร้างเยอะ แล้วก็จำนวนวัดจะมีมากขึ้น แล้วก็พระมาบวชน้อยลง แล้วก็ทำอย่างไรที่จะแก้ปัญหาตรงนี้นะครับ ก็คงจะต้องคิดกันต่อไป

ท่านหมออำพลได้เสนอแนะในเรื่องเกี่ยวกับนำเอาระบบการปกครองสงฆ์เป็นระบบเหมือนราชการ อันนี้เป็นเรื่องจริงเลย ตั้งแต่เราเอาระบบราชการไปใส่ในพระสงฆ์องค์เจ้าจะทำให้เรื่องการปกครองนั้นก็เป็เส้นทางที่ท่านก็พูดถึงเหมือนกันว่าทำอย่างไรจะกระจายอำนาจตรงนี้ลงไปได้ที่จะให้การปกครองและการแก้ปัญหาได้เร็วขึ้น รวมไปถึงท่านได้เสนอเรื่องเกี่ยวกับคานงัดเกี่ยวกับเรื่องพุทธพาณิชย์จะทำอย่างไร ในส่วนนี้ก็ขอนำไปสู่ระดมสมองความคิดตรงนี้ ท่านศกดาที่พูดถึงเรื่องนี้ด้วยนะครับ ต้องขอขอบคุณเรื่องนี้อย่างมาก

ส่วนท่านเนาวรัตน์และอาจารย์สุชาติได้ให้ข้อคิด สรุปสุดท้ายก็คือว่าต้องทำอะไรที่จะไม่ใช่สอนให้แคร์ ทำอย่างไรจะทำให้เกิดความเข้าใจ อันนี้เรื่องสำคัญมาก ไม่ใช่ฟังเฉพาะแค่บทสวดแล้วก็จะเข้าใจ ไม่เข้าใจเลย ทำอย่างไรจะสร้างความเข้าใจตรงนี้ด้วยนะครับ แล้วก็ท่านศกดาได้เสนอในส่วนเอาพระสงฆ์ไปเกี่ยวข้องกับเรื่องฐานการเมือง อันนี้สำคัญเรื่องใหญ่เลยเรื่องนี้ที่อนาคตอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปได้ แล้วก็นำพิธีกรรมที่ไม่ถูกต้องมาใช้ ก็เป็นภาระอันหนักเหมือนกันที่เราจะทำเรื่องนี้ เพราะว่าเวลาทำเรื่องนี้ต้องทำอย่างมีสติมาก เราไม่อาจจะก้าวข้ามไปอยู่ในศาสนจักรได้ ทำเท่าที่อาณาจักรทำได้ และพระท่านได้แนะนำเลยว่าบางเรื่องก็เป็นการถวายเป็นความรู้มิใช่จะไปสอนพระ คงทำอย่างนั้นไม่ได้ แต่เราก็จะพยายามทำเรื่องต่าง ๆ ตรงนี้ให้ไปสู่สิ่งต่าง ๆ ที่อาจจะไม่ใช่ที่จะไปปฏิรูปเปลี่ยนแปลงอะไร องค์กรทางสงฆ์ทั้งหมด แต่คิดว่าน่าจะปรับปรุงพัฒนาในเรื่องกิจการสงฆ์น่าจะให้ดีขึ้น เพราะว่าเราได้เห็นตัวเลขแล้วจากการสำรวจ

๒๐๓

สปช. ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ

อริสา ๑๐๒/๒

ก็มีหลาย ๆ สิ่งที่ทำดีแล้ว เพียงแต่จะทำให้ครบทั้งระบบได้ก็น่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ในวงการสงฆ์ได้ดีขึ้น ต้องขอขอบคุณท่านผู้อภิปรายทั้งหมดแล้วก็ท่านสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ด้วยครับ ขอขอบคุณมากครับ

นายเทียนฉาย กีระนันทน์ (ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ) : เป็นอันว่า
ที่ประชุมเราได้รับทราบแนวทางการดำเนินการของคณะกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ
วัฒนธรรม จริยธรรมและการศาสนา สำหรับวาระปฏิรูปที่ ๓๖ ส่งเสริมความเข้มแข็ง
ของสถาบันศาสนาเพื่อให้เป็นสถาบันหลักของสังคม เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งความเห็น
ข้อเสนอแนะของสมาชิกด้วย ซึ่งคณะกรรมการจะนำไปเป็นแนวทางดำเนินการต่อไปนะครับ
ขอขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องค้ำพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเสนอใหม่ ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้ว ขอขอบคุณสมาชิกทุกท่านที่มาประชุม
และอยู่คับคั่งมากนะครับจนถึงขณะนี้ ขอปิดประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา

แบบบันทึกรายงานการพิจารณาตรวจแก้ไขรายงานการประชุม
 ของคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
 วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่แก้ไข
๔๓	๒	How people make money	ฮาว พีเพิล เมค มั่นนี่ (How people make money)
๖๐	๗	พูล (Pull)	พูล (Pool)
๑๗๒	๒	อัลบัยตุลฮะรอม	อัลบัยตุลฮารอม

แบบบันทึกรายงานการพิจารณาตรวจแก้ไขรายงานการประชุม
 ของคณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 ในคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
 รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
 วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

หน้า	บรรทัด	ข้อความเดิม	ข้อความที่ใส่ในภาคผนวก
ไม่มีข้อความที่ใส่ในภาคผนวก			

การประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๘ เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นางเจนจิตต์ วรนิติโกศล ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ
นางวีชีวีวรรณ ฝ่ายทอง ผู้อำนวยการสำนักรายงาน
การประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางฐานิสรา แก้วสถิตย์ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๒
นางณิชานันท์ ตียามา เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
สืบทำรวจโทหญิง ประทีป รักเมือง เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสะแกวัลย์ ตั้งพิพัฒน์พงศ์ นางสาวธัญรดา สุจิระวงศ์
นางสาวสวรรรยา วงศ์หมัดทอง นางสาววาสนา อินตรา
นางสาวนิษฐกานต์ วงศ์ปิยะพัฒนา นางสาวเสาวลักษณ์ เพชรา
นางสาวสิริพร ณ น่าน นางสาวเปมิศา เจริญรักษ์
นางคันสนีย์ ฤทธิ์ประเสริฐศรี นางสาวศิริรัตน์ สัมครเขตรการ
นางภาวดี ทองรักษ์ นางสาวอริสา นีรัมย์
นางปิยาพัชร จันทร์ส่อง นางศิริวรรณ สากลวารี
นางสาวอัมพา กันทิโกวิท

ผู้ควบคุมการบันทึกภาพและเสียง

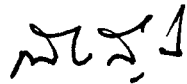
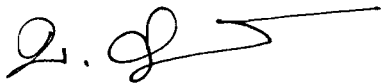
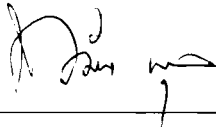

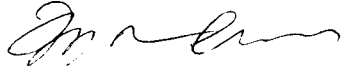
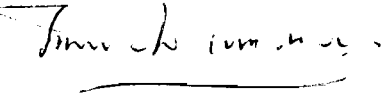
นางสาวพรภิมล ยอดทอง

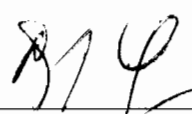
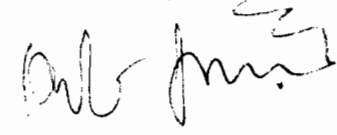
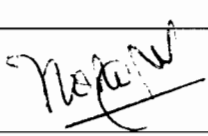

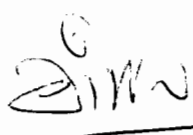
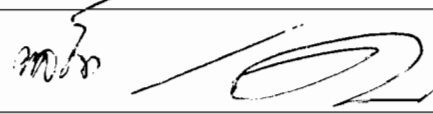

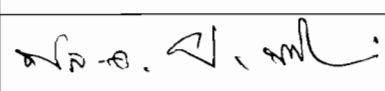
กลุ่มงานชวเลข ๒

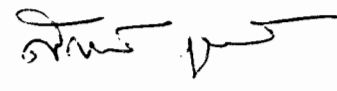

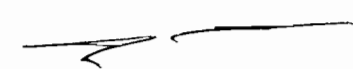

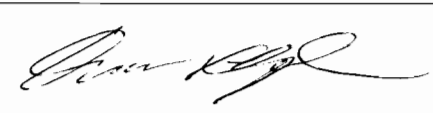
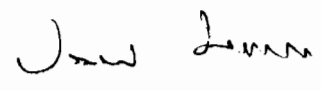
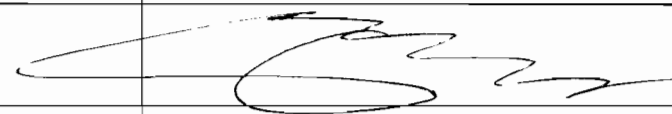
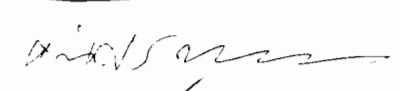
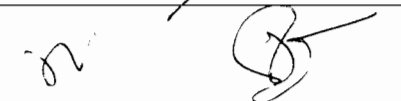
สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ลำดับที่	รายชื่อ	ลายมือชื่อ
๑	ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ (นายเทียนฉาย กีระนันทน์)	
๒	รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่หนึ่ง (ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ)	
๓	รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ คนที่สอง (นางสาวทัศนีย์ บุญทอง)	
๔	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พลเอก ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ)	
๕	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุพันธุ์ ดันยวรรณะ)	
๖	เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ กิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (นายสมชาย แสวงการ)	
๗	ประธานกรรมการปฏิรูปการเมือง (ศาสตราจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์)	
๘	ประธานกรรมการปฏิรูปการบริหาร ราชการแผ่นดิน (นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์)	
๙	ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม (นายเสรี สุวรรณภานนท์)	
๑๐	ประธานกรรมการปฏิรูป การปกครองท้องถิ่น (นายพงศ์โพยม วาศภูติ)	
๑๑	ประธานกรรมการปฏิรูปการศึกษาและ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา)	

ลำดับที่	รายชื่อ	ลายมือชื่อ
๑๒	ประธานกรรมการปฏิรูปเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง (นายสมชัย ฤชุพันธุ์)	
๑๓	ประธานกรรมการปฏิรูปการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว และบริการ (นายเกริกไกร จีระแพทย์)	
๑๔	ประธานกรรมการปฏิรูปพลังงาน (นายทองฉัตร หงส์ลดารมภ์)	
๑๕	ประธานกรรมการปฏิรูประบบ สาธารณสุข (นางพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์)	
๑๖	ประธานกรรมการปฏิรูป ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายปราโมทย์ ไม้กลัด)	
๑๗	ประธานกรรมการปฏิรูปการ สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ (นายจุมพล รอดคำดี)	
๑๘	ประธานกรรมการปฏิรูปสังคม ชุมชน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส (นายอำพล จินดาวัฒนะ)	
๑๙	ประธานกรรมการปฏิรูปการแรงงาน (พลโท เดชา บุญญบาล)	
๒๐	ประธานกรรมการปฏิรูปการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ (นายประมนต์ สุธีวงศ์)	
๒๑	ประธานกรรมการปฏิรูปค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรมและ การศาสนา (นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)	
๒๒	ประธานกรรมการปฏิรูปการกีฬา (พลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา)	

ลำดับที่	รายชื่อ	ลายมือชื่อ
๒๓	ประธานกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สิน ทางปัญญา (นายศักรินทร์ ภูมิรัตน์)	
๒๔	ประธานกรรมการปฏิรูปการคุ้มครอง ผู้บริโภค (นางสาวสารี อ๋องสมหวัง)	
๒๕	ประธานกรรมการวิสามัญติดตามและ ให้ข้อเสนอแนะการร่างรัฐธรรมนูญ (นายไพโรจน์ พรหมสาสน์)	
๒๖	ประธานกรรมการวิสามัญจัดทำ วิสัยทัศน์และออกแบบอนาคต ประเทศไทย (นายสุวิทย์ เมษินทรีย์)	
๒๗	ประธานกรรมการวิสามัญการมี ส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน (นายประชา เตรรัตน์)	
๒๘	ประธานกรรมการวิสามัญ ประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูป (นางสาวอ่อนอุษา ลำเสียงพล)	
๒๙	ประธานกรรมการวิสามัญจัดทำ จดหมายเหตุและเจตนารมณ์ ในการปฏิรูปของสภา (นายประสาร มฤคพิทักษ์)	
๓๐	เลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ (นายจเร พันธุ์เปรื่อง)	R.15
๓๑	โฆษกกรรมการ (นายวันชัย สอนศิริ)	
๓๒	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ (นายคณิศร ขุริรัง)	
๓๓	ผู้ช่วยโฆษกกรรมการ (นางพรรณี จารุสมบัติ)	

ลำดับที่	รายชื่อ	ลายมือชื่อ
๓๔.	นายอลงกรณ์ พลบุตร เลขานุการคณะกรรมการธิการ	
๓๕.	พลโท รัฐิวิจน์ กำลัังเอก ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการ	
๓๖.	นางสาวรสนา โตสิตระกูล ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการ	

ตรวจแล้ว วันที่.....๑.....เดือน.....กันยายน..... พ.ศ. ๒๕๕๕

รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

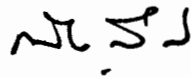
รายงานการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ตรวจแล้วเมื่อวันอังคารที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ และสภาได้มีมติรับรองรายงานการประชุม ในคราวประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันอาทิตย์ที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๘ จำนวน ๓๗ ครั้ง เสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนี้

ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๔/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๑๙/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๗/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘

ครั้งที่	๓๐/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๑/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๒/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๓/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๔/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๕/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๖/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๗/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๘/๒๕๕๘	เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๓๙/๒๕๕๘	วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘
ครั้งที่	๔๐/๒๕๕๘	วันอังคารที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒๙

(นายเทียนฉาย กีระนันท์)

ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สำนักรายงานการประชุมและขอเลข

กลุ่มงานรายงานการประชุม